j. b. priestley

«*Prieteni de nădejde* — o carte înconjurată de un zîmbet larg — a ajuns mai tîrziu un fel de punct nevralgic pentru unii critici, în special pentru genul de critici care nu pot ierta unui scriitor nici un mare succes de public. Pentru adepţii scrisului dificil, care văd în arte o colecţie de proprietăţi particulare, apanajul unora care vor să le ţină ascunse, romanul aducea simplitatea pe care ei o deplîng. Însuşi titlul lui avea o rezonanţă de optimism inimos pe care ei n-o puteau suferi; tratarea temei nu sonda adîncurile subconştiente ale comedianţilor necăjiţi şi nu rîcîia aspectele sordide şi tragice, scoţîndu-le la suprafaţă. Se poate presupune că cei care l-au etichetat cu dispreţ pe autor drept „veselul Jack Priestley, prietenul de nădejde", n-au făcut decît să frunzărească romanul, şi asta în cel mai bun caz. Se presupunea deci, cu snobism intelectual tipic, că orice romancier care a obţinut o popularitate de asemenea proporţii nu putea să fie decît un scriitor ieftin. Dar astfel de gînduri erau doar nişte prostii superficiale.»

IVOR BROWN

Vol. I-IV, lei 19

editura minerva

982

j. b. priestley

j. b. priestley

prieteni de nădejde

**

Ilustrația copertei : *Andrei Olsufiev*

j. b. priestley

prieteni de nădejde

ROMAN

★★

TRADUCERE DE ANDREI BANTAȘ

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI • 1978
EDITURA MINERVA • BUCUREȘTI

Capitolul al V-lea

DOMNIŞOARA TRANT APROAPE CĂ DEVINE UN NOU COLUMB

Automobilul era tocmai acea maşină sport marca Mercia care o smulsese atît de vitejeşte pe domnişoara Trant din Hitherton cu patru zile în urmă. Poate că nu era chiar aceeaşi Elizabeth Trant, şi cu siguranţă nu mai era nici pe departe cea pe care o cunoscuse orăşelul Hitherton. Umblase peste tot de una singură, descoperind Anglia ; intrînd cu un aer de comandant prin hoteluri şi comandînd pateuri, micul dejun, prînzuri şi cine ; vorbind despre drumuri şi automobile şi catedrale, cu tot felul de necunoscuţi — în marea lor majoritate bărbaţi. Asta era oricum, ceva. Într-adevăr, după ce ai stat cu colonelul la Hitherton timp de douăzeci de ani, era chiar foarte mult am putea zice — o izbucnire năvalnică a unei vieţi independente. Dar nu era nimic — simplu turism — în comparaţie cu celelalte aventuri ale ei. Micul automobil sport o purtase dincolo de cea mai îndepărtată catedrală şi de cel mai izolat hotel. O instalase brusc drept în inima vieţii altora, în locurile cele mai fantastice de pe lume. Ea nu se

lepădase de ataşamentul faţă de romanele istorice — şi citise două din cele patru pe care le avea cu ea — dar acum le privea figurile cu alţi ochi, dînd piept cu conspiratorii din ele, şi cu dragonii, oarecum pe picior de egalitate. Mai mult decît atît, i-ar fi dat mîna chiar să-şi exprime mila faţă de ei, căci deşi trebuiau să se lupte cu toate poruncile şi nevoile vieţii, ei păreau să fie privaţi de toate în afară doar de cîte o coajă de pîine din vastele resurse de uşurare comică pe care ţi le oferă viaţa. Acum începea să aibă impresia că se pricepe la amîndouă.

După primele ore minunate de evadare, lunea nu fusese o zi prea palpitantă. Constatase că Ely este la vreo douăzeci de kilometri prea departe, aşa că rămăsese peste noapte în Cambridge — un oraş pe care-l mai vizitase şi altădată — la Hotelul „The Lion" din Petty Cury. Trimestrul încă nu începuse şi micul oraşel cenuşiu, de care îşi amintea ca o adevărată junglă clocotitoare de pasionaţi ai întrecerilor nautice, ai maionezei de somon, îngheţatelor şi ai pajiştilor luminate de felinare chinezeşti, — era acum agreabil de gol, preocupat doar de împodobirea vitrinelor sale cu un nou sortiment de şepci, robe şi cravate pentru colegiu şi de borcane de tutun. Făcu o mică plimbare înainte de cină, mîncă cu multă poftă, apoi îşi sorbi cafeaua în holul acoperit cu sticlă, care o încîntă întrucît îi amintea de drumurile pe care le făcuse cu vaporul. Între timp începuse să tînjească după puţină conversaţie şi se strădui din răsputeri în acest sens cu vecina ei, o femeie mătăhăloasă şi oarecum tapisată, care nu se uita decît drept înainte, pe deasupra unui magnific nas uşor încovoiat.

— Constat că e mult mai obositor decît mi-am închipuit, vreau să spun să merg singură cu maşina, explică domnişoara Trant.

— Serios ? întrebă cealaltă, cu vocea ei profundă de contraltă.

— Poate pentru că nu am pe nimeni căruia să-i împărtăşesc lucrurile — continuă dornică de conversaţie domnişoara Trant — sau cu care să împart micile dificultăţi, primejdii şi triumfuri, ştii ?

— Extraordinar !

Şi femeia continuă să privească drept înainte.

— Se prea poate, fireşte, să fie din pricina lipsei mele de experienţă, reluă şovăitor domnişoara Trant.

Nu era deloc uşor să vorbeşti adresîndu-te acestui nas.

— Sînt convinsă, zise cealaltă, atingînd cele mai de jos note pe care le putea scoate, dar fără să mişte nici cel mai mic muşchi de pe faţă.

Domnişoara Trant o privi şi se întrebă cu tristeţe de ce trebuie oare oamenii să fie atît de neprietenoşi. Însă, în clipa următoare, femeia se lumină la faţă şi sări în picioare cu surprinzătoare agilitate. Tocmai intrase în hol un băiat de vreo optsprezece ani, evident fiul ei. Femeia nu fusese neprietenoasă, ci pur şi simplu distrată sau preocupată de altceva. Domnişoara Trant simţi o mare uşurare. Se uită din nou în jurul ei, dar nu întîlni decît privirea stăruitoare a bărbatului de *vis-à-vis,* cu ochi cenuşii bulbucaţi, admirabil adaptaţi pentru sarcina de a-i privi fix pe necunoscuţi, şi cu o mustaţă groasă încărunţită pe care o mîngîia mereu de parcă ar fi fost un privilegiu să aibă acces la o asemenea creaţie. Făcu greşeala

de a-i răspunde şi ea cu o privire foarte deschisă. Asta îl făcu să traverseze holul către locul de curînd eliberat de lîngă ea.

— Vă deranjează dacă mă aşez aici ? întrebă el cu un glas năclăit.

— Cîtuşi de puţin, zise domnişoara Trant cu privirile aţintite la scaunul pe care domnul abia îl părăsise.

— Mulţumesc. E o linişte îngrozitoare pe-aici, nu-i aşa ? continuă el holbîndu-se la ea.

— Da ?

— Păi, dumneavoastră nu aşa vi se pare ? Cunosc destul de bine locul ăsta, ştiţi, vin pe-aici de trei-patru ori pe an. Seara nu prea ai mare lucru ce să faci, în special dacă nu sînt băieţii pe-aici. De obicei intru şi eu pe la cîte un film.

Domnişoara Trant ar fi putut să lase lucrurile în voia lor, dar nu era proastă. Era imposibil să nu-ţi dai seama de aerul lui insistent de invitaţie. Tocmai cu vreo două minute mai înainte îşi spusese în sinea ei că oamenii sînt mult prea neprietenoşi. Şi acum — uite ce se întîmplă. Era mai mult decît absurd. Îi venea să rîdă, şi probabil că pînă la urmă tot i-a scăpat vreun sunet cît de mic.

— Poftim ? Şi domnul se aplecă înainte.

Faptul că se distra, o făcu oarecum să pună stăpînire pe situaţie. Îşi aţinti ochii asupra mustăţii groase, de parcă ar fi fost un ciudat exponat de muzeu, şi remarcă :

— Mă întrebam dacă toţi bărbaţii din familia mea s-au hotărît să se ducă la film. Tocmai îi aştept şi văd că întîrzie.

— A, va să zică îi aşteptaţi ?

Tonul lui se schimbă.

— Da, continuă ea în mare grabă. Tata, cei doi fraţi ai mei, soţul şi băieţeii noştri. O adevărată gloată. Şi au întîrziat îngrozitor.

O privi lung, dar de data asta în alt fel.

— Da, timpul trece, nu-i aşa ? mormăi el.

Se prefăcu că se uită la ceas.

— Mă tem că e timpul s-o iau şi eu din loc.

Şi o luă din loc.

O părăsi pe domnişoara Trant tocmai cînd ea începu să se mire de ea însăşi, de neruşinarea ei, de curajul ei, de uluitoarea ei prezenţă de spirit. Se simţi iar şcolăriţă şi totodată femeie cu experienţă, deşi, reflectă ea, nici o femeie cu experienţă nu s-ar fi coborît niciodată pînă-ntr-acolo încît să recurgă la un asemenea truc ridicol de elevă din clasele mici. Ceva o schimbase, banii, sau libertatea, sau amîndouă. Acum tînjea cumplit să-şi descarce sufletul în faţa cuiva, aşa că-i scrise o scrisoare lungă lui Dorothy Chillingford. Apoi se culcă.

A doua zi dimineaţă, cam pe la unsprezece, se afla la Ely, extaziată de splendorile spectaculoase ale catedralei. Tocmai în vîrful turnului făcu cunoştinţă cu bătrînelul îndîrjit şi rău, aparent unicul vizitator în afară de ea. Avea ochi foarte luminoşi, obrajii trandafirii, o barbă ţepoasă şi un guler dintr-acelea demodate, răsfrînte, care întotdeauna sugerează ideea că cei ce le poartă sînt socialişti în genul lui William Morris[1] sau vegetarieni, sau

[1] Personalitate marcantă a culturii engleze, a criticat vehement societatea victoriană, propovăduind un socialism utopic prin conferinţe, proză şi poezii revoluţionare şi practicînd diverse meşteşuguri (1834—1896).

conducători ai unor secte religioase surprinzător de mărunte. Niciodată nu află dacă el era vreunul dintre aceste lucruri, nu-i află niciodată numele, ocupația sau adresa. Și cu toate acestea, curînd se împrietenină foarte tare.

Era imposibil ca vreunul din ei să tacă în timp ce se aflau împreună în susul turnului aceluia înalt, privind asupra cîmpiei însorite a comitatului Cambridgeshire. Avea la el o hartă și insistă să-i arate orice punct geografic vizibil la orizont. Apoi explorară împreună restul catedralei și ea constată că e un ghid și un însoțitor cît se poate de învățat și de interesant, în ciuda manierei sale dogmatice, *stacato*.

— Te pricepi la alămuri ? Nu ? Serios ? Bine, atunci îți explic eu.

Și-i explica, și o alerga dintr-o parte a clădirii în alta explicîndu-i. Domnișoara Trant se simțea uneori de parcă ar fi fost iar la școală, dar îi era imposibil să-și stăpînească simpatia ce o concepuse pentru el.

După cît se părea, amîndoi își lăsaseră automobilele în fața hanului „Mielul" așa că se întoarseră împreună pe jos pînă acolo și luară prînzul împreună. Tocmai în timpul acestei mese, domnișoara Trant scăpă o observație relativ importantă, întrucît duse la o schimbare în programul ei.

— Oare nu-i păcat că în zilele noastre nu mai știm să construim așa, nu mai știm să facem lucruri cu adevărat frumoase ?

— Nu e deloc păcat ! strigă el, lăsîndu-și jos furculița. Putem, și chiar o facem. Scumpa mea domnișoară, să nu mai crezi prostii dintr-astea. Sînt fleacuri fără noimă, toate ! Lumea progresează. Putem construi atunci cînd dorim s-o facem. Eu nu zic că am construit ceva în genul catedralei de aici — nici n-am vrut s-o facem — nu e genul nostru — asta e plină de taine uluitoare, cultivate de barbarism, fără nici o cunoaștere a universului — dar eu susțin că putem construi și noi la fel de bine, ba chiar și mai bine. Să luăm, de exemplu, noua primărie de la Londra. Ai văzut-o ? Sau gîndește-te la clădirea Bush. Pe aia ai văzut-o ? Ai văzut blocul acela imens cu birouri de lîngă Podul Londrei ? Trebuie să-ți scoți ideea aceea din cap cît mai curînd cu putință, zău că trebuie, și te rog să nu te superi că ți-o spun. Zici că umbli să vizitezi catedralele — ăsta e planul, va să zică ? Ei, bine, ai văzut Liverpool ?

Nu, acolo nu fusese.

— Du-te imediat la Liverpool, îi porunci el, pe un ton atît de impresionant încît ea simți că are datoria de a se grăbi într-acolo chiar în clipa aceea. Era la fel de grav ca și cu domnul Chillingford. Ce bine s-ar fi putut lua de mînă !

— Acuma, firește, nu poți să zici că nu mă interesează și creațiile astea medievale, continuă el cu toată seriozitatea. Nu poți să zici că nu le apreciez. Azi dimineață probabil ți s-a părut că sînt puțin cam prea interesat și plin de aprecieri, după felul cum te-am tîrît de colo pînă colo și ți-am împuiat capul. Dar la Liverpool există o catedrală nou-nouță, terminată mai deunăzi, ca să zic așa. Nici primărie, nici gară, nici edificiu cu birouri, ci doar o catedrală, singurul lucru despre care vorbești.

Făcu o pauză, ca să-și tragă răsuflarea, iar domnișoara Trant, — căreia îi amintea oarecum de tatăl ei — îl privi cu ochi amuzați și prietenoși.

— Acuma, să-ți spun cum e catedrala asta. Crezi că e vreo cîrpăceală dărăpănată și prăpădită care abia se ține pe picioare ? Aș, de unde ! E mare, e solidă, e rezistentă. E frumoasă, e sublimă. Și cine a făcut-o, mă rog ? Tocmai oameni din zilele noastre. Nu te lăsa indusă în eroare de vorbăria asta aiurită despre Evul Mediu. Sîntem oameni mai buni decît erau ei și trăim într-o lume mai bună. Construcțiile alcătuiau trucul lor principal ; dar nu și al nostru ; numai că noi cînd vrem să construim, îi putem depăși ușor în acest domeniu. Nu te gîndești niciodată la cele mai multe dintre construcțiile noastre — continuă el lecția, ridicînd mereu furculița și apoi punînd-o la loc pe masă. Să luăm, de pildă, transatlanticele alea imense — poftim, aia construcție. Uită-te la unul din ele (și zise acestea de parcă s-ar fi aflat vreo cîteva chiar afară, sub ferestere). Ăsta e un exemplu de adaptare la scopuri, asta înseamnă frumusețea proiectării, acolo vezi solidă iscusință meșteșugărească și adevărată lucrătură artizanală. Toate aceste aspecte de măiestrie sînt incorporate într-un mare transatlantic. Du-te la Liverpool, uită-te la catedrală, apoi mai aruncă o privire-două și către unele din transatlanticele aflate în docuri și curînd ai să-ți schimbi părerea despre arta construcțiilor la noi. Presupun că te duceai oricum acolo, nu ?

Domnișoara Trant se simți silită să spună — mințind — că așa era. Ar fi fost teribil să trebuiască să-i spună că nici nu s-a gîndit măcar vreodată la Liverpool ; ar fi însemnat să-i taie pofta de mîncare și să-l lase pe bietul om fără prînz.

— Atunci pleacă acolo imediat, scumpă duduie, replică el cu nerăbdare de băiețel. Să vezi orașul înainte ca aiurelile astea să ți se înrădăcineze în minte. Insist să faci acolo escala următoare. De aici și pînă acolo e doar o plimbare plăcută de o zi. După masă îți arăt eu pe hartă.

Și se apucă să-și înfulece în grabă prînzul, de nerăbdare să termine cu el și să-i arate harta.

Domnișoara Trant ședea acolo, mîncînd delicat și frugal și invidiindu-l pentru felul cum se lăsa total absorbit de chestiunea în discuție. Se prea poate să fi fost o copilărie, dar după părerea ei, trebuie să fie foarte amuzant să te lași înghițit de asemenea lucruri. La urma urmei putea tot așa de bine să se ducă la Liverpool, ca și la Lincoln sau York, așa că se hotărî să se ducă acolo, măcar așa ca să-i facă lui pe plac. De asemenea, ar fi fost un gest prietenos în sensul uitării-rapide-de-sine, care nu avea nevoie de ceea ce se hotărî ea acum să denumească „un absorbant“. Clădirile și antimedievalismul și progresul păreau să fie numai și numai absorbanți pentru acest bătrînel, care acum galopa cam zgomotos prin mijlocul tartei lui cu mure. Poate că pînă atunci domnișoara Trant le servise altora absorbanți prea multă vreme ; era timpul să mai aibă și ea pe al ei. Dar pe de altă parte, se prea poate să existe vreunul care o așteaptă la Liverpool.

— Așa, va să zică, aici te afli, strigă entuziasmat bătrînul gentleman, arătîndu-i harta. Și acum o iei pe aici :

Huntingdon, Kettering, Leicester, Derby, Macclesfield, Warrington, Liverpool. E un drum aproape drept care străbate țara.

Domnișoara Trant cercetă cu grijă ruta. I se păru că o poartă printr-o serie de orașe industriale, localități cu tramvaie și camioane și străzi principale înguste.

— O să fie o circulație intensă ? întrebă ea cu îndoială.

— Circulație ? Da' ce cusur are circulația ? Păi eu unul zic că dumneata ai numai treizeci de ani, dar mie îmi place circulația. Cu cît e mai mare traficul, cu atît mai bine. Îmi place să văd localitățile zumzăind, trăind. Îmi face pur și simplu bine să conduc printr-un oraș cît de cît animat. Asta... parcă te insipră. Nu cumva vrei să-mi spui că ești speriată de traficul rutier ?

— Ba da, chiar sînt — zise ea cu fermitate. Nu-mi place deloc. Dacă aș avea mai multă experiență, poate nu m-ar supăra atît de tare, dar așa cum stau lucrurile, sînt înspăimîntată. Niciodată nu știu pe ce parte trebuie să depășesc tramvaiul și cînd namilele alea greoaie care transportă mobile au aerul că vor să mă strivească între ele, nu prea izbutesc să mă consolez cu gîndul că e un oraș foarte activ.

— Depășește-le pe unde poți. La fel fac și eu. (Și făcu un gest nepăsător cu mîna). Mie-mi plac grozav aceste mici probleme ale conducerii automobilului. Ele mă mențin tînăr. Intri, ieși, intri, ieși, te oprești, mergi mai departe, iar intri, iar ieși — nimic nu-mi face mai multă plăcere. Și curînd o să te încînte și pe dumneata, ține minte ce-ți spun. Dar pe ruta asta n-ai de ce să te temi.

Și el o reluă, și făcu atîta caz de ea și se dovedi atît de prietenos și de absurd, încît domnișoara Trant se văzu silită să cadă de acord cu planul lui.

— Dar bineînțeles că n-am să pot străbate astăzi tot drumul ăsta, îi zise ea.

— Poate că nu, poate că-ntr-adevăr nu, strigă el cam înțepat. Apoi parcurse harta cu degetul. Ai putea să ajungi pînă la Macclesfield, anunță el într-un tîrziu.

Se uită și ea ca să se convingă.

— Eu cred că dacă ajung pînă la Leicester e și așa prea mult pentru mine.

— Leicester ? ! O azvîrlitură de băț ! Ai putea să bei ceaiul acolo și pe urmă să-i dai drumul înainte pînă la Macclesfield. Fără doar și poate că ăsta e locul potrivit pentru popas.

Domnișoara Trant clătină din cap. Nu prea vedea de ce ar trebui să i se dicteze în felul ăsta.

— Pînă cînd ajung la Leicester, cred că voi socoti că am făcut destul.

— Drăguță duduie, eu nu pot să-mi închipui că nu ești în stare să citești o hartă, zău că nu te pot crede. Știi bine că spui niște aiureli. (Părea destul de iritat.) Nu cred că poți avea un drum mai ușor decît pînă la Macclesfield.

Ea îi zîmbi :

— Ba da, cred că aș putea, și chiar așa am să și fac. Mă duc numai pînă la Leicester.

— Bine, da' e ridicol, explodă el. Și trînti furios cu palma în hartă. Zău, crede-mă, nu înțeleg de ce nu vrei să faci un mic *efort* ! E de-a dreptul enervant că refuzi să faci un mic efort.

Singurul ei răspuns la acest protest absurd fu un mic chicot de rîs. Își dădu deodată seama de întreaga imbecilitate a situației.

— Îmi pare rău, îngăimă ea șovăielnic în cele din urmă.

— Și mie, exclamă el. Chiar foarte tare !

Și ieșind cu pași semeți și demni din sufragerie, trînti ușa în urma lui.

La celălalt capăt al încăperii se deschise ușa prin care se strecură capul chelnerului.

— M-a chemat domnul ?

— Nu, nu cred, răspunse ea. S-a dus afară.

Chelnerul se retrase și nici nu închisese bine ușa lui, că se deschise cealaltă ușă, prin care pătrunse într-un fel de marș forțat domnul cel bătrîn. Veni drept la ea, cu obrajii mai trandafirii și barba mai țepoasă ca oricînd.

— Îți cer iertare, scumpă domniță, îți cer în mod sincer iertare, zise el cu seriozitate. A fost o mare prostie din partea mea. Firește că trebuie să mergi numai pînă unde vrei și să stai unde vrei. La urma urmei, nici nu e treaba mea, nu ?

Apoi zîmbi și se prefăcu într-un domn bătrîior cum nu se poate mai simpatic :

— Dar ai să te duci cîndva la Liverpool, nu-i așa ? Și-ai să ții minte ce ți-am spus, nu ?

— Chiar azi, zise domnișoara Trant și se împrieteniră mai mult ca oricînd.

Nu-i află niciodată numele, și după o vreme nu-și mai aminti de la el decît glasul și acea pată vagă de obraz

trandafiriu și barba țepoasă ; dar ulterior socoti întotdeauna că, de fapt, el a început cearta, trimițînd-o de-a curmezișul țării pînă la Liverpool. Dacă n-ar fi insistat ca ea să se ducă acolo — spunea ea mereu — nu s-ar fi putut întîmpla nimic niciodată, uitînd astfel că ea își dăduse osteneala să se prefacă în una din acele persoane în jurul cărora se întîmplă mereu ceva, și totodată uitînd, așa cum facem cu toții, că singurul drum pe care l-am ales dintr-o sută nu este singurul drum presărat cu aventuri. Poate că ea avea totuși dreptate spunînd că acele anumite aventuri, pe care le-a avut într-adevăr, au fost, de fapt, declanșate de bătrînelul fără nume care a azvîrlit-o de-a curmezișul hărții. Dar ea nu sosi nicicînd la Liverpool și pînă în ziua de azi n-a ajuns nici măcar să arunce o ochire asupra orașului Macclesfield.

II

Petrecu seara de marți la Market Harborough. A doua zi dimineață străbătu orașul Leicester, sau mai bine zis se rătăci în ceea ce i se păru a fi un coșmar de trafic și străzi fără tăblițe. Pe urmă, în mod miraculos găsi calea de a ieși din el, o întinse la drum prin Derby și pe la ora prînzului se afla afară, în peisajul deschis cu pante line. Ajunse la un sat strîns ciorchine în jurul unei încrucișări importante de șosele și văzu în colț un mic hotel agreabil care promitea să-i ofere o masă bună. Erau deja două mașini trase în fața ușii principale, dar izbuti să se strecoare între ele. Abia atunci observă că mașina din față semăna

exact cu a ei, același gen de automobil sport cu două locuri, cu vopseaua exact de aceeași culoare — bleu deschis. Intră în hotel, întrebîndu-se așa vag ce fel de oameni or fi stăpînii mașinii gemene cu a ei.

Nu erau decît două persoane la masă. Domnișoarei Trant i se dădu o măsuță în colțul opus, dar întrucît sufrageria era cam neîncăpătoare, nu se afla prea departe de acești comeseni.

Formau o pereche curioasă. Doamna era cam de o vîrstă cu ea, o blondă masivă cu fața pătrată, cu un nas cam șui și o gură atît de mare, atît de lăbărțată și atît de viu și nefiresc de tare rujată cu carmin, încît nu părea să aibe nici un fel de legătură cu restul feței, de parcă ar fi fost un oribil adaos de care-și adusese aminte ulterior creatorul. Era îmbrăcată ieftin dar țipător, în general o femeie producînd o impresie de cacofonie, și vorbea foarte repede și tare, aflîndu-se vizibil într-o dispoziție de mare și entuziastă agitație nervoasă. Și însoțitorul ei părea să fie în mare agitație, dar fără entuziasm. Era un omuleț sclivisit dar turtit, cu părul negru pieptănat cu cărare la mijloc, cu un *pince-nez* prins pe un nas mic cît un buton, și cu o mustăcioară subțire-subțire de tot. Avea un aer vag neliniștit. Domnișoara Trant constată în sinea ei că-i amintește de un iepuraș de casă.

Înainte ca domnișoara Trant să-și termine supa se auzi de afară zgomotul produs de alte persoane care soseau și peste cîteva minute intrară tropăind în încăpere patru bărbați — trei corpolenți și unul subțiratic — și se așezară la capătul celălalt al sufrageriei.

De la o vreme blonda masivă — care ajunsese cam pe la jumătatea prînzului — își tot făcea de lucru cu un palton. Acum se ridică în picioare, și-l scoase, și exclamă cu un accent ciudat de afectat, pare-se adoptat spre folosul tuturor :

— Tu, ce enervant poate să fie și mantooul acesta ! Trebuie să rog să mi-l pună în otomobil.

Întoarse capul și o căută din ochi pe chelneriță, dar aceasta se afera destul de ostentativ pe lîngă masa bărbaților. Așa că pînă la urmă doamna ieși chiar ea cu paltonul, în mod vizibil savurînd toată agitația pe care o crea, și se întoarse într-o clipă.

— E-n regulă ? întrebă însoțitorul ei, cu un glas slab dar ascuțit, exact pe potriva lui.

— Dragă, i-am spus individului să mi-l depună în otomobil, răspunse femeia așezîndu-se la loc și atacînd mîncarea de berbec cu un aer indescriptibil de desfătare luxuriantă.

Domnișoara Trant tocmai se hotărîse să se mulțumească cu porția de pînă atunci de observare a acestei ciudate perechi, socotind că a văzut destul și și-a pus destule întrebări în privința ei, cînd se auzi deodată telefonul. Acesta se afla în sufragerie și chelnerița ridică receptorul. Toate celelalte persoane se uitară la ea și ascultară cu multă atenție, găsind că este — ca de obicei — imposibil să te arăți indiferent față de un telefon.

— Da este, strigă chelnerița la aparat. Așa e. Apoi ascultă și răspunse : De unde să știu ? Iar ascultă. Cum să fie ? întrebă ea încruntîndu-se. Aha, înțeleg.

Şi apoi privirea ei făcu înconjurul încăperii şi în cele din urmă se opri asupra perechii ciudate. Era atît de palpitant încît nimeni nici măcar nu se mai prefăcea că mănîncă.

— Mde, n-aş prea şti, zise chelneriţa cu îndoială în glas, privind ca şi pînă atunci. Domnişoara Trant se uită şi ea o clipă într-acolo şi observă că omuleţul pare teribil de neliniştit.

— Se prea poate să fie, continuă chelneriţa, dar de ce nu-mi spuneţi numele ? Dacă-mi spuneţi numele pot să-ntreb. Bine. Staţi o clipă. Acoperi aparatul şi strigă către omuleţ : Nu vă supăraţi, dar nu sînteţi dumneavoastră domnul Tipstead ? Domnul Eric Tipstead ?

Domnişoara Trant îl văzu cum tresare fără voie, apoi observă că femeia îl avertizează cu o privire iute şi aspră, pune mîna pe braţul lui şi imediat clatină din cap.

— Nu, nu, strigă femeia în pripă, în prea mare pripă.

— Va să zică nu e ăsta numele ? strigă chelneriţa.

— Nu... ăă... sigur că nu, tremură bărbatul cu un glas care numai sigur nu părea să fie.

Avea aerul că doreşte să pară că nu e pe deplin sigur în momentul acela cum ar putea să-l cheme.

Femeia însă nu avea nici un fel de asemenea rezerve subtile în maniera ei.

— Johnson e numele, domnişoara... Johnson, strigă ea. În mod evident împărtăşea convingerea chelneriţei că e mai politicos să vorbeşti despre „nume“ decît despre „numele dumneavoastră“ sau „numele nostru“.

„Se prea poate să fi lucrat şi ea într-un hotel“ îşi zise domnişoara Trant în sinea ei. Nu-i scăpase nici un amănunt din toată această scenă.

— Nu e numele, transmise chelneriţa persoanei de la celălalt capăt al firului. Apoi după o pauză : Mă rog, dar eu nu pot să fac nimic, ce ziceţi ?

Tonul pe care rostise aceste vorbe sugera că nu e cîtuşi de puţin treaba ei dacă clienţii au chef să spună minciuni, cu toate că ea avea propria ei părere în privinţa lor. Apoi puse telefonul la loc în furcă şi ieşi în grabă cu tava în mînă.

Între timp domnişoara Trant ajunsese la convingerea că omuleţul — omuleţul acesta foarte neliniştit — este domnul Eric Tipstead. În primul rînd că numele de Eric Tipstead i se potrivea ca o mănuşe. Pe de altă parte, era sigură că o auzise pe femeie spunîndu-i „dragă Eric“. Şi apoi, altfel de ce ar fi tresărit cînd şi-a auzit numele, de ce l-ar fi oprit femeia să nu răspundă ? Şi să zică Johnson ! Nimic nu putea fi mai puţin convingător. Johnson era o simplă neruşinare.

Nu-i mai scăpă din ochi. Acum mîncau cu disperare, dorind să scape cît mai curînd cu putinţă, dar fiind totodată la fel de hotărîţi să consume exact cît aveau să plătească — trei şilingi fiecare — chiar dacă ar fi fost să se înece din această pricină. Peste alte cinci minute se grăbeau să plece, şi domnişoara Trant auzi un automobil care scoase cîteva icnituri familiare, apoi un hîrîit, şi curînd după aceea, un uruit. Niciodată nu sunase un automobil mai vinovat ca acesta ; exista un fel de

aprehensiune speriată în fiecare claxonat, din ce în ce mai slab, care se stingea în depărtare.

Domnişoara Trant rămase să mediteze asupra misterului domnului Eric Tipstead şi asupra partenerei domniei sale, fără de care sufrageria era teribil de banală — doar rasol de oaie şi budincă cu melasă, cîţiva grăsani şi reclame pentru whisky. Murea de dorinţa de a o întreba pe chelneriţă ce i s-a spus la telefon, dar chiar şi în noua ei situaţie — de femeie independentă care se repezea de la Ely la Liverpool şi intra şi ieşea cu demnitate din hoteluri — tot nu putea s-o facă. Chelneriţa, în schimb, se învîrtea de colo pînă colo, cu aerul că ar putea spune multe dacă ar fi vrut, şi la un moment dat rostise o replică ce stîrnise hohote de rîs în rîndurile celor patru bărbaţi. Era cum nu se poate mai supărător. Domnişoara Trant nu se zori să termine masa, după moda familiei Tipstead, dar pe de altă parte, nici nu zăbovi la ea atîta cît ar fi putut s-o facă. Şi-i dădu chelneriţei doar patru *penny* bacşiş, în loc de şase.

Între timp, în faţa hotelului se aflau cel puţin şase maşini şi camioane, dar constată cu uimire că propriul ei automobil nu se mai afla acolo. Rămase în prag privind uimită. Apoi, se duse de jur împrejurul adunăturii de maşinii. A ei nu era.

— Îmi caut maşina, îi explică ea unui bărbat care se învîrtea pe la uşă. Am lăsat-o aici.

— Da ? zise individul cu un aer atotştiutor. Ce era, o maşină sport cu două locuri, cam albăstruie deschis ?

Ea răspunse în pripă că aşa e.

— Aha. E aici după colţ. A trebuit să deplasăm una din ele acum vreo jumate de oră.

Şi o conduse după colţ.

Spre marea ei uşurare o găsi într-adevăr acolo. Se urcă la volan şi era pe punctul de a porni motorul cînd observă ceva ciudat la tabloul de bord, şi ceva cu totul deosebit în privinţa întregului interior.

— Toate bune, domnişoară ? întrebă necunoscutul.

— Dimpotrivă, toate-s pe dos. Nu-i maşina mea.

Se dădu jos şi se uită bine.

— Dar atunci a cui maşină e ? întrebă necunoscutul binevoitor şi, dornic s-o ajute, înconjură automobilul venind în urma ei.

— Nu ştiu a cui maşină o fi, dar atît ştiu că nu e a mea. Seamănă cu ea dar nu e. Mă tem că pare ridicol ce spun. Mde, bănuiesc că trebuie să fie şi maşina mea pe undeva.

Omul începu să se uite lung la ea şi, în timp ce o privea, gura i se căsca încetişor.

— Aha, acuma îmi amintesc, reluă domnişoara Trant, fără să-i pese de el, întrucît părea un tîmpit. Maşina asta a fost în faţa maşinii mele cînd am intrat să iau masa. Am observat-o pentru că semăna grozav cu a mea. Da, asta trebuie să fie.

Se întrerupse, întrucît era imposibil să vorbească liniştită cuiva care o privea ca un peşte mort :

— Ce s-a întîmplat ?

— Au luat-o, zise încet necunoscutul.

— Cine ce a luat ? Vrei să zici că mi-au luat maşina ? A confundat-o cineva cu a lui ? Aha, ştiu. Nu cumva era... ? şi se opri şovăind.

— Acum vreo jumătate de oră, o întrerupse bărbatul. Imediat după ce a trebuit s-o mut pe asta. Un tip şi o tipă ies în goană, se urcă în ea şi pleacă fără să scoată o vorbă. Individul era aşa cam mărunţel, cu ochelari, aşa era. Nevastă-sa ridică un palton cît toate zilele atîrnat pe-o parte, şi-l pune pe ea şi pornesc amîndoi fără o vorbă.

— Tipstead-ii ! strigă domnişoara Trant.

— Cum aţi zis, dom'şoară ?

— Aşa-i chema pe cei doi care au luat-o, sau cel puţin aşa cred. Tipstead.

— Tip isteţ o fi fost, dar cam zgîrcit, remarcă bărbatul cu ciudă. Cum vă ziceam, nu mi-a dat nici un gologan pentru toată osteneala mea. A plecat fără o vorbă. Şi, după cît s-ar părea, a mai luat şi altă maşină. Dar măcar dacă ar fi zis ceva. Dacă mă credeţi, parcă tocmai o încercau. Momentan mi-am spus, zic : „Parcă aţi fi cam grăbiţi, zău aşa". Auzi, să plece fără o vorbă ! Trebuia să-mi închipui !

— Bine, dar e absurd, strigă domnişoara Trant. Mi-au luat maşina şi acum trebuie să fie la cine ştie ce depărtare. Ce Dumnezeu mă fac ?

— Dacă aş fi în locul 'mneavoastră, zău dacă nu le-aş lua-o p-a lor, zise omul cu un aer de profundă viclenie.

— Dar n-am nevoie de a lor. Mi-au luat toate lucrurile. Încotro au apucat-o ?

— Pe şoseaua spre nord, zise omul şi arătă cu degetul.

— Mă întreb dacă nu-i pot ajunge din urmă, medită ea cu glas tare. Cred că aş putea s-o conduc pe asta. Dar de unde să ştiu că e într-adevăr a lor ? O fi aparţinînd altcuiva.

— Ba e a lor, cum vă văd şi cum mă vedeţi, replică celălalt. I-am văzut eu cum au venit cu ea. Dar seamănă cu a dumnevoastră bucăţică ruptă.

Domnişoara Trant se urcă în maşină, porni motorul şi o duse întîi de vreo două ori în marşarier şi apoi înainte. Era la fel de uşor de condus ca şi a ei, şi, într-adevăr, era sora ei geamănă, din familia Mercia. În cele din urmă, o duse în marşarier pînă în faţa hotelului, cu ideea vagă de a-l consulta pe proprietar. În momentul acela se apropie în cea mai mare viteză de hotel o motocicletă şi trase la scară. Se opri exact cînd opri şi ea.

— Unde e, unde e ? strigă o voce de femeie extrem de furioasă. Unde e el ? Tu... tu... (Aici urmă o pauză pricinuită de înecat) tu, vampă mătăhăloasă ce eşti !

Domnişoara Trant întoarse capul şi constată cu uimire că femeiuşca furioasă care tocmai sărise din ataş ţipa la ea.

— Ce Dumnezeu tot spuneţi ? strigă ea, la rîndul ei.

Femeia era încă şi mai uimită. În timp ce se holba la domnişoara Trant, bărbia îi căzu din ce în ce, şi ea rămase cu gura căscată şi cu o mutră lungă cît toate zilele.

— O-o, scuzaţi-mă !

Curînd i se alătură tînărul care abia se dăduse jos de pe motocicletă :

— Nu e ea, Willy, se miorlăi necunoscuta. Apoi se uită la automobil, ochii i se rotunjiră și gura i se căscă mare cît o șură :

— E mașina noastră, nu-i așa, Willy ? Sînt sigură că e !

Willy, un tînăr foarte lent — și nu numai în mișcări — o cercetă cu deosebită atenție și apoi anunță că e sigur mașina lor.

— Știu ce a făcut, se miorlăi ea din nou. Nu e nevoie să-mi spui. S-a apucat s-o vîndă. N-a lipsit nici trei ceasuri și primul lucru pe care l-a făcut a fost să vîndă mașina. Ea l-a silit s-o vîndă.

— În privința asta o să vedem noi, zise Willy netulburat. Putem întreba, nu-i așa ?

Și se uită la domnișoara Trant.

— Nu înțeleg ce vreți să spuneți, zise domnișoara Trant uitîndu-se de la unul la celălalt, dar vă pot asigura în orice caz că automobilul acesta nu-mi aparține mie.

— Atunci ce cauți în el ? izbucni Willy nepoliticos.

Domnișoara Trant care era supărată, îl privi cu asprime.

— Vă rog să vă liniștiți o clipă, îi porunci ea. Altfel nu vă pot explica. Mașina asta aparține unor persoane care tocmai au plecat cu automobilul *meu*.

— Asta așa e. (Replica aparținea primului necunoscut, care simțea că era momentul să preia conducerea cazului.) Vedeți, 'mneavoastră, a ieșit niște persoane, s-a urcat în mașina doamnei, și a plecat fără o vorbă...

— Ce fel de persoane ? întrebă Willy.

— Tip cam măruntel, ochelarist...

— Eric ! strigă femeia. Știam eu, știam eu. Ce-ți ziceam eu, Willy ! ?

— Într-adevăr pare să fie vorba de el, căzu de acord Willy.

— Iar nevastă-sa era o femeie cam mătăhăloasă, și cu părul blond, continuă bărbatul.

— Nevastă-sa !

Felul în care femeiușca agitată dădu drumul la aceste patru silabe întări convingerile domnișoarei Trant. Era, într-adevăr, doamna Tipstead, soția domnului Eric Tipstead. Era micuță și oacheșă, ca și soțul ei, dar părea, în general, mult mai energică și mai hotărîtă. Era una din acele femei încordate și nervoase, mărunte de statură, care nu păreau să obosească niciodată.

— Au părăsit cam în grabă hotelul, începu domnișoara Trant.

— Da, cred și eu, zise înciudată doamna Tipstead, strîngînd din dinți.

— Și au fugit cu automobilul meu. Asta s-a întîmplat acum vreo jumătate de oră.

— Ai auzit-o și p-asta, Willy ? strigă doamna Tipstead. Unde merge mia merge și suta ! Acum s-au apucat să ia automobilele altora ! Uite pînă unde împinge lucrurile — că-l pune să mai și fure mașina doamnei de sub nasul ei.

— Stai nițel, surioară, ia-o încet, interveni Willy. Fac prinsoare că n-a vrut să i-o fure. Sau a vrut ?

Și făcu apel pentru confirmare la domnișoara Trant și la celălalt bărbat.

— Nu, cu siguranţă că n-a vrut, zise domnişoara Trant.

— E cum nu se poate mai de esplicat, prin faptul că, va să zică, e cam încurcată treaba, începu omul.

Şi apoi înşiră o poveste nesfîrşită, sau, mai degrabă, ceea ce în mod evident s-ar fi putut preface într-o narațiune imensă, dacă domnişoara Trant nu i-ar fi retezat-o, prezentînd ea o scurtă dare de seamă a întregii întîmplări, aşa cum o vedea ea.

— Aşadar, nu există nici o îndoială că e automobilul lui ? întrebă domnişoara Trant la sfîrşitul relatării.

— Cîtuşi de puţin. Uite, e şi valiza lui acolo. (Şi arătă către bagajul de pe locul suplimentar de la spate). Şi... şi... Ia uită-te, Willy... Asta e a ei ! Înşfăcă valiza şi o trînti în mijlocul drumului. Ce neruşinare, să-şi ia şi valiza !

Şi apoi dintr-o dată, în modul cel mai surprinzător cu putinţă, izbucni în lacrimi şi trebui să se sprijine de fratele ei, care n-o susţinea nici cu prea multă tandreţe, şi nici măcar în mod cît de cît corespunzător. Domnişoara Trant, aflată încă în automobil, se uita la ei şi avea sentimentul că e tare ridicolă.

— Ce-ai de gînd să faci, surioară ? întrebă Willy, — om practic dar pus în mod vizibil într-o situaţie care-l dezavantaja.

Cîteva suspine înăbuşite venind dinspre doamna Tipstead ar fi putut uşor să fie interpretate în sensul că are intenţia de a-şi urmări sau urma soţul căzut în greşeală.

Domnişoara Trant ajunse la concluzia că e timpul să intervină. Relaţiile dintre domnul şi doamna Tipstead şi blonda masivă nu o priveau cîtuşi de puţin, iar simplul gînd că ar putea să fie băgată într-un fel sau altul în treburile lor, o făcea să se cutremure ; pe de altă parte, rămînea însă faptul că maşina ei şi majoritatea hainelor ei cele mai bune erau în momentul acela duse undeva în nord, şi încă în mare viteză, de domnul Tipstead. Era convinsă că orice ar face el, în nici un caz n-avea să se întoarcă cu automobilul la hotel. Cu siguranţă ştiuse că nevastă-sa a dat telefon în timpul mesei.

— Problema este — zise ea calm şi limpede — dacă ştiţi întîmplător unde se duceau — unde se duce domnul Tipstead ? În clipa în care aţi venit, eu tocmai mă gîndeam să pornesc pentru a încerca să-i ajung din urmă. Dînsul mi-a arătat pe unde au luat-o. Şi ştiţi, nu facem altceva decît să pierdem timp.

— Da, ştiu, replică doamna Tipstead, calmîndu-se între timp. Cel puţin am o bănuială sigură. Dacă n-aş fi avut-o n-aş fi putut ajunge pînă aici. Am adnesa ei şi cu siguranţă că se duc acolo. Am descoperit o scrisoare pe care i-a trimis-o ea, chiar azi dimineaţă am găsit-o. Sînt convinsă că deocamdată el nici nu ştie măcar că a pierdut-o, dar o să afle el foarte curînd, ascultaţi-mă pe mine ! Ea are casă la Sheffield, şi sigur că acolo se duc.

— Ştiţi să conduceţi automobilul ăsta ?

— Nu, nu ştiu, şi asta e încă una. Niciodată nu m-a lăsat să mă ating de el, maimuţoi viclean ce e ! Zicea că s-ar putea să-mi fac vreun rău ! Parcă lui de asta îi păsa !

— Atunci trebuie să veniţi cu mine, zise domnişoara Trant. Asta e singurul lucru pe care-l putem face. Dacă credeţi, într-adevăr, că au plecat la adresa asta pe care o aveţi, atunci trebuie să mergem şi noi acolo. N-am nevoie de automobilul ăsta al dumneavoastră, dar cu siguranţă că am nevoie de al meu şi de toate lucrurile mele care se află în el.

— Asta aşa e, zise Willy, în mod vădit cu inima mult mai uşoară decît pînă atunci. Oricum trebuie să mă întorc, surioară. Puteţi ajunge uşor la Sheffield înainte de căderea nopţii şi doamna o să-ţi poarte de grijă.

— A, pot eu să-mi port foarte bine de grije şi singură, exclamă doamna Tipstead. Şi aşa parcă se şi cuvine, nu, Willy ? Apoi se întoarse către domnişoara Trant şi deodată deveni foarte rigidă şi afectată : Vai, domnişoară, dar vă asigur că a fost o deosebită amabilitate din partea dumneavoastră, domnişoară... ăă... Eu sînt doamna Tipstead.

— Mă numesc Trant.

Ai fi zis că abia în ultima clipă au fost oprite de a ieşi din gură cuvintele „încîntată de cunoştinţă". Poate că tocmai la timp doamna Tipstead îşi dădu seama cît de absurd ar fi sunat în situaţia respectivă. Singurul lucru pe care-l spuse după oarecare şovăială fu :

— Desigur, domnişoară Trant, aţi fost foarte, foarte amabilă.

Apoi se întoarse într-o parte să şuşotească cu fratele ei.

Domnişoara Trant căută în maşină o hartă, dar nu izbuti să găsească nici una. Din fericire era totuşi una atîrnată pe perete în hotel şi pe ea îşi trasă cu degetul ruta pînă la Sheffield. Cînd se întoarse la automobil, o găsi pe doamna Tipstead aşezată în el şi cu ochii aţintiţi drept înainte, pe drumul către nord, ca o mică Furie transpirată.

A fost o călătorie fantastică. Drumul traversa văile rîurilor Dove şi Derwent şi şerpuia pe lîngă pintenii de jos ai Piscului. Trecură prin văgăuni verzi pudrate cu praf ; se înălţară spre castelele mari de aburi, adevărate Everesturi trandafirii alcătuite din nori ; scoborîră de-a lungul unor depresiuni de aer albăstriu cu marginea căptuşită cu iarbă ; şi toate dealurile, vîlcelele şi viroagele, fermele, veneau îndoindu-se să le întîmpine, străluceau constant sau se iveau întunecate o clipă, apoi se furişau departe fără zgomot, ca nişte locuri din vis. Aşa i se păreau acelei părţi din domnişoara Trant, care nu vedea nimic, nu ştia nimic altceva decît acest decor în veşnică schimbare, apoi ameţi de uimire, şi făcu să scînteieze o aripă prin aurul după-amiezii. Dar era nu numai dedublată ci împărţită în trei : celelalte două părţi ale ei aveau o îndeletnicire cu totul diferită. Una se ocupa de mecanismul maşinii, avînd din cînd în cînd mici îndoieli în materie de schimbare a vitezelor. Cealaltă — era o împărţeală foarte dreaptă — trebuia să se ocupe de semenii ei, care în cazul de faţă erau prezenţi sub înfăţişarea doamnei Tipstead. La început doamna Tipstead se arătase foarte ţeapănă, foarte calmă. Domnişoara Trant nu ştia cum să o trateze. Nu e uşor să faci conversaţie cu o

femeie necunoscută, şi, mai ales, cu o femeie provenind dintr-un mediu social întru totul deosebit de al tău, tocmai cînd o ajuţi să ajungă din urmă un soţ fugit de acasă. E cu atît mai greu cînd două treimi din fiinţa ta sînt ocupate cu altceva, sus pe colină sau jos în cutia de viteze. Domnişoara Trant făcu însă tot ce putu şi foarte curînd doamna Tipstead, care nu se arăta la înălţimea sarcinii de a-şi menţine maniera ţeapănă şi afectată, începu să-i reverse confidenţele.

Domnişoara Trant tocmai pomenise ceva despre ceai.

— Vai de mine şi de mine, dar zău dacă aş putea, să mă bată Dumnezeu, domnişoară Trant, îi strigă doamna Tipstead în ureche. Eu aşa zic că numai o îmbucătură să iau şi încă m-aş îneca. Nici nu ştii în ce hal am ajuns că mă ia naiba de necăjită şi înfierbîntată ce sînt.

Tonul ei manifesta o sinceră supărare şi tulburare, dar exista în el şi un indiscutabil patos melodramatic. Era evident că-i place foarte mult gîndul de a se îneca cu o îmbucătură.

Domnişoara Trant nu zise nimic, pentru că nu i se părea că ar exista vreun lucru potrivit de spus. Ar fi fost probabil suficient unul din acele mici zgomote vag înţelegătoare, dar în automobil nu le prea poţi face sau cel puţin nu e posibil să le faci suficient de tari ca să fie auzite. Nu e prea uşor — reflectă ea — să spui ceva unei persoane care mărturiseşte că este „înfierbîntată". De fapt, ar trebui să-i strigi ca răspuns : „Sper că te vei răcori curînd".

— Drăguţe meleagurile astea, nu-i aşa ? remarcă în mod cu totul neaşteptat doamna Tipstead. Întotdeauna am îndrăgit eu locurile astea. Mie îmi place niţel peisaj — dumitale nu ? Acuma însă Eric — bărbatu-mieu, nu s-a omorît niciodată după el. Ei, poftim, iar m-am stîrnit. Nu mai scot o vorbă.

Şi se trînti pe spate rezemîndu-se de spătar.

— Vai, dar te rog, continuă, în afară de cazul cînd realmente vrei să te opreşti, zise domnişoara Trant.

Dorise să adauge acest lucru, să spună ceva plin de tact şi de înţelegere, dar descoperise că nu e în stare să formuleze o propoziţie care să sugereze atitudinea potrivită, ceva între indiferenţa brutală şi o curiozitate la fel de brutală.

Însoţitoarea ei păstră tăcerea vreo două minute, dar gîndurile ei cereau imperios o uşurare :

— Nu m-aş fi supărat nicidecum atît de tare — declară ea brusc — dacă ar fi fost cinstit cu mine, dacă ar fi discutat-o pe faţă, chiar dacă s-ar fi certat. Dar să se furişeze aşa ca un hoţ şi să dispară ! Lăsînd doar un bileţel ! Nici n-aş fi ştiut nimic dacă n-ar fi fost scrisoarea aia trimisă lui de ea, aia de avea pe ea adresa, adresa asta la care mergem acum la Sheffield. Asta nu înseamnă că eu n-ş fi ştiut că se petrece ceva. Ştiam eu foarte bine. Nu iese fum fără foc, nu-i aşa ? Cînd soţul şi stăpînul meu pleacă seară de seară din casă, ştiu eu că se petrece ceva. „Treburi" zicea el, lăsîndu-mă să mă îngrijesc de prăvălie. Ştii, avem o prăvălie — o afacere mică dar bună — bombonerie, tutungerie, ziare şi mărunţişuri — şi el mai lucrează niţel şi în asigurări, şi, fireşte că asta e o treabă care din cînd în cînd îl mai scoate seara din casă. Dar niciodată nu se întîmplase să lipsească atît de des. Şi pe urmă îmi dădeam bine seama de diferenţă — e uşor să-ţi dai seama întotdeauna, nu-i aşa ? — pentru că încerca să se strecoare neobservat şi dacă

îl luam la întrebări, o ștergea într-o clipă, aproape țipînd la mine, spunîndu-mi că nu-nțeleg ce-nseamnă afacerile. Întotdeauna îți dai seama, nu-i așa, cînd se supără bărbații așa din nimic, trebuie să fie pentru că ascund ceva. Dacă vrei să știi părerea mea, e cugetul lor care-i mustră. Ei știu că fac pozne, neisprăviți fără minte ce sînt. Ei, bine, eu mă prefăceam că nu văd nimic. Parcă poți să faci altceva, zău așa ?

Către ei venea o mașină mare mergînd în plină viteză drept prin mijlocul drumului și domnișoara Trant trebui să-și concentreze toată atenția asupra conducerii. După ce trecură de acest impas, constată că e absolut imposibil să rezolve vreo problemă în domeniul strategiei conjugale.

— N-aș ști să spun, răspunse ea.

— Firește că nu știi. Uitasem. Ei, bine, eu întotdeauna am zis că cel mai bine este să dai cărțile pe față din capul locului, de îndată ce bagi de seamă ceva, sau trebuie să lași lucrurile în pace, știi, să-ți păstrezi demnitatea. Și eu am lăsat lucrurile în pace, proastă ce sînt. Și iaca ce s-a-ntîmplat. Să fiu a dracului, dacă mă mai prinde vreodată făcînd la fel ! Dar eu una socoteam că-l cunosc destul de bine.

După ce se mai gîndi o clipă la toată problema, reluă :

— Și acuma cred că-l cunosc. Numai pe ea n-o cunosc. Dar am auzit eu cîte ceva și despre ea și dacă n-aș ști ceea ce știu, nu m-ai vedea acum aici. Dacă ar fi fost puțin altfel aș fi putut să-l las în pace să se bucure de ea și să-i fie dăruită. Am și eu mîndria mea, dar dacă vrei să știi, a fost pur și simplu tîrît în povestea asta, nu s-a putut

stăpîni și nici opri. Ea a zis „Vino“ și el s-a dus. Îl cunosc eu.

Nu mai zise nimic, dar se uită drept înainte cu ochi fioroși, pe drumul care ducea spre Sheffield, unde Eric al ei aștepta să fie salvat.

Amintindu-și de perechea aceea ciudată din sufragerie, domnișoara Trant trase concluzia că acest mod de a privi situația este probabil cel just. Acum trebuia să transforme acele vagi figuri comice în persoanele reale cuprinse în declarațiile vehemente ale doamnei Tipstead. Era ciudat ; era oarecum înspăimîntător. Pentru moment îi repugna gîndul acestui simplu amestec de viață care răzbătea prin suprafața grotescă deja cunoscută. Nu mergea. Își spuse în sinea ei că n-ar trebui să aibă acest sentiment. Era ceva meschin, laș și poate chiar snob ; era — oribil gînd — ceea ce oamenii numesc mentalitate de fată bătrînă. Nu avea nici cea mai mică dorință de a se căsători, și, în special, în acest moment, dar se înfiora la gîndul de a ajunge fată bătrînă. Nu trebuia să-i pese dacă primea ghionturi din partea oamenilor, a lucrurilor, a vieții ; trebuia să fie gata să rămînă stăpînă pe sine și pe situație.

— Mai sînt doar doisprezece kilometri pînă la Sheffield.

— Știi, domnișoară Trant... începu doamna Tipstead, iar apoi șovăi dacă să continuie sau nu. Nu cred că ar avea vreo importanță, nu-i așa, vreau să spun să ajungem acolo la timp. Dar încep și eu să simt că aș dori un ceai, dac-am putea găsi un local simpatic. N-am pus nimic în gură de la micul dejun încoace și parcă m-a luat cu sfîrșeală, mă

simt cam slăbită și cred că așa ceva de îmbucat cît de cît nu mi-ar strica. Ce părere ai ?

— Sigur că da, răspunse cu mult entuziasm domnișoara Trant. Ne oprim la primul local onorabil.

Traseră în fața unei mici ceainării în care erau singurele cliente. Pentru doamna Tipstead ceaiul însemna confidențe, așa că, de îndată ce umplu primele două cești, începu povestea acelei dimineţe îngrozitoare pentru ea, cu biletul, cu descoperirea rutei, cu chemarea fratelui ei Willy care cunoștea drumul, așa că propusese să telefoneze la vreo două dintre hotelurile unde s-ar fi putut opri fugarii să ia prînzul.

— Dar, știi, n-am făcut asta decît după ce am pornit și noi, explică ea. De la Lichfield, știi ? Acolo locuim.

— Lichfield ! Aha, d-aia a spus Johnson.

Domnișoara Trant se simți ca un mic Sherlock Holmes, un vechi favorit de-al ei. Își petrecuse ceasuri nenumărate — acum i se păreau ani întregi — citindu-i pagini din *Viața lui Samuel Johnson* de James Boswell [1], colonelului, a cărui pasiune viguroasă pentru Boswell și Gibbon [2] închisese acum definitiv secolul al XVIII-lea pentru fiica lui.

— Cine a zis Johnson ? întrebă doamna Tipstead privind țintă peste bucata de chec cu unt pe care tocmai o ducea la gură.

— Păi, femeia aia a zis, cînd a întrebat chelnerița dacă e familia Tipstead.

[1] Literat englez (1740—1795), celebru mai ales prin această biografie a patriarhului vieții literare britanice în secolul al XVIII-lea, născut la Lichfield.

[2] Edward Gibbon (1737—1794), mare critic și istoric englez celebru îndeosebi prin lucrările dedicate Imperiului Roman.

Și atunci relată povestea cu convorbirea telefonică.

— Ei, vezi, ce-ți spuneam eu ? zise doamna Tipstead cu crîncen triumf. El unul n-ar fi avut tupeul să facă una ca asta. Dar cu ea nu mi-e rușine ! Și dacă vrei să mă crezi nici nu e prima dată. Am mai auzit eu de ea. Cum arată ?

Domnișoara Trant îi făcu o descriere scurtă și cîtuși de puțin măgulitoare.

— Îmi închipuiam eu. N-am dat niciodată ochii cu ea, asta e marele caraghioslîc. După cît îmi pot da eu seama, cred că nu era în localitate decît de vreo trei-patru luni, a venit ca bărmăniță. Mai înainte cică a umblat nițel și pe scenă, zice Willy. Înțelegi ce fel de femeie e. Dar, de fapt, s-ar putea să nu știi, domnișoară Trant, întrucît ești o *lady*. Nici eu nu pot să zic că mă pricep cine știe ce la lucruri dintr-astea, întrucît niciodată n-am umblat pe la teatre, pe la hoteluri și pe la altele asemenea. Însă ăsta e genul lui Eric, întotdeauna a fost. E sigur că ar fi făcut figură bună pe scenă și se prea poate să fi fost așa — e destul de comic, știi, cînd se pornește, e bun ca un spectacol de revistă. Uneori am rîs de m-am stricat pînă cînd a trebuit să-i spun să înceteze. Asta trebuie s-o fi atras și pe ea, sînt sigură, asta și cu înfățișarea lui. Ducîndu-se acolo seară după seară, mai strîmbîndu-se nițel și mai făcînd pe bufonul, știi, cu asta a dat-o gata. Și eu care-l așteptam la prăvălie seară de seară !

Se opri puțin, alternînd între furie și lacrimi, apoi reluă :

— Nu mai dorești încă o ceașcă, domnișoară Trant ? Sînt sigură că ți-ar prinde bine.

Domnișoara Trant n-o prea dorea. De fapt, era destul de ocupată cu încercarea de a reconcilia această imagine a domnului Tripstead — atît de cuceritor, atît de amuzant, atît de fascinant pentru sexul opus — cu înfățișarea de iepuraș speriat a omulețului pe care-l ținea ea minte de la hotel.

Doamna Tipstead își mai turnă o ceașcă și apoi, după ce sorbi nițel din ea, se cufundă în noi confidențe :

— Și am să-ți spun ce l-a făcut pe el să se prindă în undiță. Socoteam că a fost cel mai mare noroc pe care l-am avut noi, cînd s-a întîmplat, dar parcă poți să știi vreodată cum se întorc lucrurile ? În martie trecut a cîștigat un premiu la un concurs — cinci sute de lire.

— Cinci sute de lire !

Domnișoara Trant fu sincer uimită. Nu și-l putea închipui pe domnul Tipstead cîștigînd nici un fel de premiu și, cu atît mai puțin, un premiu de cinci sute de lire.

— Cinci-sute-de-lire, zise soția cu tristețe în mîndria ei. Vorbe de duh erau — mici zicători comice, știi. De luni de zile se tot străduia cu ele, tot încerca și răsîncerca și iar încerca să le îmbunătățească, completa cupoane și bonuri de participare, le tot trimitea pe la reviste, de fiecare dată cu cîte un cupon poștal de șase *penny* pentru răspuns, pînă cînd i-am zis : „Ah, pentru numele lui Dumnezeu, Eric — i-am zis, — o să-nceapă lumea să creadă că sîntem făcuți din cupoane poștale. Ți-ai pierdut destulă vreme și destui bani cu lucruri dintr-astea, dacă vrei să știi părerea mea" — i-am zis. Știam eu că se pricepe strașnic de bine la ele, dar mie mi s-a părut că ăia nu se uită decît la primul pe care-l primesc și că-i dau ăluia premiile și că scrisoarea lui nu e niciodată printre primele. Ei, bine, nu trec nici două săptămîni după aia — era într-o marți după-amiază, că pică doi tineri, unul cu aparatu' de fotografiat, și ne zice că a luat premiul întîi. Ne-au fotografiat — „Domnul și doamna Tipstead primind cecul din partea reprezentantului nostru", așa au zis ei sub fotografia aia — și apoi au trîntit în ziar un articol de-un kilometru că ce încîntați am fost noi și ce-o să facem cu banii și cîte și mai cîte. Eu l-am rugat să bage banii într-un carnet mai bun de asigurare sau să ne mutăm într-o prăvălie mai mare, dar el nu — nici n-a vrut s-audă, și firește că eu ce puteam să zic ? La urma urmei el cîștigase banii, nu eu. Așa că el a vrut să facă pe grozavul, și-a cumpărat automobilul ăla de afară, ca să se fălească cu el, cîteva costume de haine și încă vreo două-trei lucruri. Și mai cu chestia că a cîștigat toți banii ăia, mai cu poza lui în ziar, mai cu ce-a zis, mai cu mașina asta cumpărată, s-a zăpăcit de tot la cap. „Lordul Tipstead" începuseră să-l strige pe stradă, după cîte îmi zicea Willy. Îl luau așa în balon, înțelegi — măcar că îi rodea și pizma — nu pot să zic, dacă vrei să știi părerea mea. Și bineînțeles că toate gîsculițele alea au început să facă mare caz de el — că parcă fetișcanele au altceva de făcut ? Aș, de unde. Și apoi, poc, vine asta — una deprinsă să spargă casele oamenilor, așa trebuie să fie, după cîte văd, de teapa ălora de care crezi că nu le întîlnești niciodată decît prin filme. Nu ți se pare că untul ăsta are un gust, domnișoară Trant ?

— E margarină. N-o pot mînca.

— Nici nu mă mir. Ar trebui să mai mănînci o prăjiturică dintr-asta. Ce ziceam ? A, terminasem, nu ? Zău,

domnişoara Trant, trebuie să-ţi cer iertare, că e aşa ciudat cum te-am cunoscut şi azi parcă mi se-nvîrte capul şi habar nu mai am ce bleotocăresc. Dacă m-ai întîlni într-o zi obişnuită, nici nu m-ai recunoaşte.

O asemenea replică nu cerea neapărat răspuns, aşa că domnişoara Trant o înlocui cu o întrebare :

— Aveţi copii ?

— N-am. Nu că n-am fi dorit s-avem, mai ales eu, şi întotdeauna a fost o mare supărare pentru noi. Dar, de fapt, poate că e cel mai bine aşa, de vreme ce lucrurile au ieşit cum au ieşit, măcar că nimănui nu-i place să fie singur, nu ?

Se înecă puţin de tristeţe, tuşi în batistă, sorbi un pic de ceai şi rămase cu ochii cam înlăcrimaţi.

— Nu mai vrei o prăjiturică ?

Nu era deloc o replică potrivită, dar era cea mai bună pe care o putuse stoarce domnişoara Trant din mintea ei în momentul acela.

— Păi, nu crezi c-ar fi mai bine s-o împărţim pe din două, că zău n-aş mai putea mînca una întreagă. Nu ? Mă rog, nu fac eu caz pentru atîta lucru. Termin asta şi p-ormă mergem. Da, cînd eşti tratată în felul ăsta, nici nu mai ştii dacă să te bucuri sau să te întristezi că n-ai copii, zău dacă mai ştii. Şi cînd mă gîndesc cîte am făcut pentru omul ăsta ! Nu există lucru pe care să nu-l fi făcut. I-am dăruit viaţa mea întreagă.

Aceste propoziţii fură rostite prea volubil, nu erau izvorîte din inimă, ci sunau a citate din ziare şi din romanele de cinci parale. Dacă domnişoara Trant ar fi avut mai

puţină simpatie pentru femeiuşca asta, le-ar fi lăsat să treacă neobservate, dar acum simţea că n-o poate face.

— Ştii, doamnă Tipstead, îmi pare groaznic de rău şi tare aş vrea să fiu de folos cu ceva, dacă aş putea. Şi să nu cumva să-ţi închipui că sînt lipsită de înţelegere sau de afecţiune dacă-ţi zic că n-am priceput niciodată ce înseamnă propoziţia aceea — ştii, că i-ai dăruit lui toată viaţa dumitale ?

— Ei, de, domnişoară Trant, dac-ai fi nevastă, ai afla destul de repede ce înseamnă.

— Ei, de, bineînţeles că n-am fost. N-am fost decît fiică. Dar vrei să spui că tot timpul cît ai fost măritată te-ai sacrificat neîncetat, fără să te bucuri vreodată de viaţa pe care o duceaţi împreună, sau de altceva ?

— Ba de bucurat, m-am bucurat de aproape fiecare frîntură din ea, strigă cu aprindere doamna Tipstead. Ştiu că Eric a avut cusururile lui — era puţin cam mînă spartă şi cam prostuţ — nechibzuit, înţelegi — dar bărbat mai bun ca el nu putea să fie. Nu vreau să zic că am avut întotdeauna numai noroace noi doi — că nu e chiar aşa — dar oricum, ne-am distrat destul de bine, asta pot să ţi-o zic cu mîna pe inimă.

— Va să zică n-ai fi preferat să rămîi nemăritată ?

— Nemăritată ! Eu ? Strigă înspăimîntată doamna Tipstead. Să trăiesc singură, să nu am pe nimeni de îngrijit, să nu-mi intre în casă nimeni şi să nu-mi iasă nimeni, să nu am parte de glume şi de momente de bucurie ? ! Se prea poate să fi avut o mulţime de lucruri de făcut pentru el, dar nu m-am plîns niciodată, afară doar poate de ultima vreme, cînd îi periam hainele şi-i călcam pantalonii

ca să poată să iasă în oraș și să se întîlnească cu... cu... bărmănița aia grasă și boită. În privința asta nu e cazul să mă mai întrebi, domnișoară Trant.

— Atunci să știi că de fapt nu ți-ai dăruit viața, știi? Ai trăit-o tot timpul exact așa cum ai dorit s-o trăiești. Vreau să spun că nu văd ce altceva ai mai fi putut face cu ea. Nu te superi că ți-o spun, nu-i așa ?

Doamna Tipstead clătină din cap, apoi tăcu vreo două minute, zbătîndu-se și luptîndu-se ca să ajungă la sinceritate. Cînd vorbi, în cele din urmă, glasul ei sună altfel ; era mai liniștit, mai sigur pe sine :

— Ciudată treabă, nu-i așa ? M-am gîndit și eu nițel la asta în ultima vreme. Și înțeleg ce vrei să spui. Dacă dăruiești foarte multe, o faci numai și numai pentru că vrei s-o faci. Dar e îngrozitor cînd ți se-azvîrl toate înapoi în obraz. Probabil că te întrebi de ce alerg după el în felul ăsta. Bineînțeles că încă îl mai iubesc — dar am și eu mîndria mea, la fel cu toată lumea, și poate chiar un pic mai mult decît alții. E tare slab, Eric ăsta, cu toate că e atît de deștept, iscusit și cîte și mai cîte, și femeia asta a pus pur și simplu gheara pe el și l-a silit să facă ceea ce dorea ea. N-avea el nevoie de altă nevastă, cîtuși de puțin. El voia doar să aibă o persoană în fața căreia să se grozăvească și să fantazeze, o persoană care nu-l cunoaște cum îl cunoșteam eu ; n-a dorit niciodată să fie băgat într-o poveste ca asta ; și sînt sigură că chiar în clipa asta se simte îngrozitor, și mîine o să-i fie încă și mai rău. Dacă o să-mi spună el mie de la obraz că nu vrea să se întoarcă acasă, atunci se schimbă lucrurile ; plec și nu-i mai spun nici o vorbă. Dar n-o să facă el una ca asta, ai să vezi.

— Sînt sigură că ai dreptate, zise domnișoara Trant, amintindu-și de omulețul neliniștit și speriat de la restaurantul hotelului.

— Să știi că nevestele își dau seama, domnișoară Trant, remarcă pe tonul cel mai serios cu putință doamna Tipstead. Apoi ridică ochii și, cu o uluitoare schimbare de ton, strigă : Ei, domnișoară, sper că n-o să ne pui la socoteală unt cînd n-am mîncat decît margarină.

Și după ce se tocmi cu chelnerița, se apucă să se tocmească cu domnișoara Trant care voia să achite ea nota de plată. De fapt, doamna Tipstead nu voia s-o plătească, ci doar s-o împartă scrupulos pe din două, și pînă la urmă se făcu pe voia ei.

După cîțiva kilometri de drum ajunseră la niște mahalale cu înfățișare plăcută, așezate pe coline, și foarte curînd își croiau drum către norul de fum și praf denumit Sheffield.

III

Domnișoara Trant scoase un oftat de ușurare. Iată strada pe care o căutau, și cu toate că nu era deloc departe de centrul orașului, o găsiseră teribil de greu. Se plictisise de atîta cît oprise ca să ceară indicații, intrase pe străzi aglomerate, evitase tramvaiele și camioanele strecurîndu-se printre ele — aceste lucruri pe care le tot făcea de un ceas încoace. Era o stradă plină de funingine, fum și praf și tare melancolică, una dintre acelea care au decăzut în mod constant pe scara socială în ultimii patruzeci de

ani, care încep prin a adăposti negustori prosperi și directori de bancă, dar treptat coboară pînă la nivelul umil al locuințelor pentru actori, al atelierelor de corsete, al cabinetelor de chiromanție și altor întreprinderi încă și mai dubioase. Celălalt capăt al străzii, nu prea îndepărtat, era blocat de un zid înalt. Opriseră mașina la cîțiva metri de la colț și acum se uitau în josul străzii, întrebîndu-se ce să facă.

— Uite, strigă doamna Tipstead, arătînd cu degetul. Nu-i aia ? Seamănă leit cu asta.

Automobilul se afla în fața unei case de pe partea stîngă, situată cam la jumătatea străzii. Era singura mașină de pe stradă. Domnișoara Trant era sigură că e a ei. Ce păcat că n-o putea lua pur și simplu, fără să mai spună vreo vorbă ! Dar oarecari explicații erau, firește, necesare. Nu, era imposibil s-o recapete, eventual, fără să mai fie amestecată în treburile familiei Tipstead.

— N-ar fi mai bine dacă aș intra întîi eu ? întrebă ea. Va trebui să vorbesc cu soțul dumitale, firește. Cum o cheamă pe femeia asta ?

— Dacă vrei să știi numele de familie, habar n-am. În biletul ăla scria doar Effie. După cîte văd și din ceea ce îmi spunea și Willy, toată lumea din oraș îi zicea doar Effie. Era și firesc, nu-i așa ? adăugă doamna Tipstead pe un ton de răzbunare triumfătoare.

— Ei, bine, refuz pur și simplu să mă duc la casa aceea și să întreb de Effie. Apoi, după o pauză de gîndire reluă : Poate ar fi mai bine, totuși, să te duci dumneata întîi și să întrebi de soțul dumitale.

— Nu, asta nu merge. Să-ți spun eu ce cred. Mă dau jos din mașină și aștept nițel. Dumneata duci mașina pînă în fața casei și întrebi de Eric — domnul Tipstead — și eu... eu o să... o să vin mai tîrziu.

Era foarte tulburată în momentul de față.

După o oarecare șovăială, domnișoara Trant căzu de acord, deși nu prea înțelegea ce are de gînd să facă doamna Tipstead și nici nu și-o putea închipui așteptînd prea multă vreme afară în stradă. Merse pînă la casa respectivă, constată că mașina e, într-adevăr, a ei, cu toate bagajele acolo, exact așa cum le făcuse în dimineața aceea, apoi, bătu în ușă, nu prea tare, pentru că deodată încetă să se mai simtă la largul ei, ba chiar avea un sentiment stînjenitor de vinovăție, de parcă ar fi fost o iscoadă sau o spioană. Însă acest simțămînt nu ținu mult, și întrucît nu veni nimeni să deschidă, începu să bată tare în ușa care părea să fi fost neglijată de ani de zile de toată lumea. Abia pe urmă observă că există și o sonerie dintre acelea demodate, cu un mîner pe care trebuie să-l tragi afară. Încercă să facă acest lucru, dar nu izbuti să-l miște. Îl trase mai tare și imediat căzu pe spate ținînd în mînă cam un metru de sîrmă. În clipa aceea, firește, înainte să poată da drumul la sîrmă, ușa se deschise.

— Bună seara, zise bărbatul care deschisese ușa.

Avea o voce groasă și năclăită.

— Bună seara, icni domnișoara Trant, cu sentimentul că s-a făcut îngrozitor de rîs.

Dădu drumul mînerului soneriei, care atîrna acum în mod stupid la capătul acelui metru de sîrmă.

— V-aţi necăjit cu asta, nu-i aşa ? Nu mai e la modă, ştiţi, nu mai e la modă. Acuma toate-s cu electrică, nu ? Nici nu mai ai loc să te mişti de atîta electrică, remarcă el amabil.

Era un om mai în vîrstă, corpolent, cu un nas roşu destul de proeminent, o falcă lată şi acoperită de o bărbuţă căruntă şi ţepoasă, şi ochelari ridicaţi în sus pe fruntea transpirată. Cu o mînă ţinea un ziar, iar cu cealaltă — acum după ce deschisese uşa — vîrî la loc în gură o pipă scurtă de lut. N-avea nici haină, nici guler, manifesta o oarecare delăsare în materie de nasturi, şi, în general, aerul lui de degajare neglijentă, deşi tihnit, era cam dizgraţios.

— Vă rog, domnul Tipstead e aici ?

Domnul scoase pipa din gură ca să chibzuiască :

— Tipstead ? Tipstead ? Nu cumva are vreo legătură cu „Societatea amicii păsărelelor“ ? Pentru că aia e la două case mai jos, şi mereu lumea vine să întrebe de ei pe aici pe la noi.

— Nu, nu, e altceva. Mi s-a spus că domnul Tipstead stă aici în momentul de faţă. A luat din greşeală maşina mea şi eu i-am adus-o pe-a lui.

Bătrînelul făcu ochii încă şi mai rotunzi, apoi clipi şiret din unul din ei şi se aplecă niţel înainte :

— Aha, vorbeşti de fantele lui Effie a noastră, şopti el. Am auzit de maşina aia. Numai că nu ştiam că-l cheamă Tipstead. „Eric“ — îi zice ea. „Eric sau puţin cîte puţin“, i-am zis eu de cum l-am văzut şi lui nu i-a plăcut deloc, crede-mă. Poftim în casă.

Nici nu intrase bine domnişoara Trant, urmîndu-l în vestibulul dărăpănat, că blonda masivă în persoană, — Effie —, ţîşni dintr-o odăiţă dosnică strigînd :

— Cine e, Neneartur ?

— Stai o ţîră, stai o ţîră ! Afli tu îndată.

Şi nenea Arthur o pofti pe domnişoara Trant tocmai în odăiţa aceea dosnică, o încăpere întunecoasă care conţinea o adunătură derutantă de măsuţe şi obiecte, instrumente pentru traforaj şi fotografii. Printre acestea, semănînd şi el destul de mult cu un mărunţiş sau cu un obiect lucrat la traforaj, stătea domnul Tipstead care trăgea speriat dintr-o ţigară.

Domnişoara Trant i se adresă direct lui :

— Probabil că vă aduceţi aminte de mine. Am mîncat azi-dimineaţă la o masă alăturată. Aţi plecat cu automobilul meu...

Nu apucă să mai spună şi altceva. Domnul Tipstead sări agitat înainte şi împreună cu Effie începu să explice ceva, ţipînd amîndoi cît îi ţinea gura. Continuară tot aşa vreo cîteva minute, preluînd pe rînd conducerea şi corectîndu-se unul pe altul în timpul expunerii. Dar Effie fu aceea care încheie explicaţia :

— Aşa că v-am găsit numele şi adresa pe unul din bagaje şi tocmai în clipa asta ne pregăteam să vă scriem, nu-i aşa, Eric ? — ca să vă spunem cum s-a întîmplat, şi Eric tocmai se oferea să vi-l aducă personal, nu-i aşa, Eric ? — ca să îndrepte lucrurile, şi, ştiţi, trimisesem o telegramă la hotel ca să întrebăm de maşina lui, ştiţi, fiin'că aia a rămas acolo şi se prea poate s-o fi luat cineva, nu-i aşa, Eric ?

— Maşina dumneavoastră e afară.

— Afară !

— Da, continuă domnişoara Trant, am venit cu ea pînă aici.

— Slavă Domnului ! strigă Effie din toată inima.

Renunţase la manierele afectate pe care le adoptase în cursul prînzului, constatînd probabil că necesită un efort prea mare pentru un asemenea moment de criză, şi acum era limpede că îşi dă arama pe faţă — fiinţa ei adevărată — melodramatică, volubilă, vulgară.

Un zîmbet firav lumină chipul domnului Tipstead, care încă mai avea vag înfăţişarea aceea de animal hăituit.

— Ei, atuncea totul e în regulă. Şi vă mulţumim foarte mult domnişoară... ăă... Trant. Aşa vă numiţi, nu-i aşa, domnişoară Trant ? Vedeţi, am reţinut bine numele. Şi acuma putem să schimbăm maşinile între noi, nu ? Aţi călătorit bine ? Maşina dumneavoastră a mers perfect. Ştiţi, e aceeaşi rablă ca şi a mea, dar un pic mai nouă.

— Închipuie-ţi comedie !

Şi ochii — cea mai frumoasă dintre toate însuşirile lui Effie, şi care se arătau a fi destul de strălucitori pe sub genele încărcate de rimel — fugiră de la domnul Tipstead la domnişoara Trant, de la domnişoara Trant la Neneartur, care se rezema de uşă, pufăind din luleaua lui mică de lut, şi savurînd fiecare clipă a acestei scene.

Întruchipare a veseliei, Effie îi solicită pe toţi să-şi închipuie împreună cu ea :

— Nici nu vă puteţi închipui ce piatră ne-aţi luat de pe suflet, îi zise ea domnişoarei Trant. Tomna' că ne strica toată plăcerea, nu-i aşa, Eric ?

Şi-l cuprinse pe gentlemanul respectiv nu numai într-un zîmbet uriaş, dar şi cu braţul pe după umeri. Era un braţ frumos şi vînjos, care ieşea îndrăzneţ şi imperial din mîneca scurtă a bluzei ei de mătase liliachie, şi părea să anunţe în momentul acela că este gata să-l ocrotească pe un Eric pe care izbutea să-l facă să pară tot mai mic — de toate încercările, atacurile şi săgeţile lumii înconjurătoare. Domnul Tipstead se zvîrcoli niţel în îmbrăţişarea acestei mîini.

— Ei şi atunci, zău aşa, domnişoară Trant — continuă Effie — vă rugăm să luaţi niţel loc şi să vă faceţi lejeră. Şi tu, Neneartur, dacă ai de gînd să stai tot în camera asta, o să trebuiască să te duci să-ţi pui guler şi haină, şi să arăţi şi tu ceva mai onorabil cît de cît ; acuma nu mai sîntem singuri, zău aşa. Săptămîna asta nu cînţi la teatru ?

— Ba da, şi încă cum !

Şi nenea Arthur îşi umflă obrajii şi întinse mîinile înainte şi înapoi ca şi cum ar fi tăiat cu fierăstrăul — de fapt, în două vorbe, imitînd excelent un trombonist :

— Pomp-pom-popa-pomp ! Pompp-pom-popa-pomp ! E o comedie muzicală *Fata de la Autoservice* — săptămîna asta — şi au angajat orchestră mare — aşa că m-au băgat şi pe mine. Curînd o să scăpaţi de mine. O să trebuiască să mă duc îndată să mă schimb.

Şi îi făcu în mod foarte ostentativ cu ochiul domnişoarei Trant, care se întorsese să se uite la el. „Ştim noi, nu-i aşa ?" parcă voia să-i zică acest gest de intimitate.

Domnişoara Trant nu prea ştia, dar oricum îi zîmbi. Într-un fel îi era simpatic Unchiul Arthur, iar gîndul că e una din acele fiinţe misterioase care se strecoară sub scenă

și șed atît de liniștite, suflînd într-un instrument sau mînuind arcușul, în mica lor tranșee adîncă, îi dădu un adevărat fior. Iubea dintotdeauna teatrul — toată această absurditate vrăjită a lui — și niciodată nu izbutise să se ducă destul de des la spectacole.

— Sînt sigură că trebuie să fii obosită, domnișoară Trant, continuă Effie. Acuma ocupă loc și simte-te ca acasă.

— Nu, n-am să stau, dacă nu vă supărați. Acum că am descurcat problema automobilelor, cred că ar fi mai bine să plec.

Și exact în momentul în care rostise aceste vorbe, domnișoara Trant își dădu seama că n-are nici cea mai mică idee unde se duce.

Effie păru sincer dezamăgită, aproape mîhnită :

— Vai de mine, dar să bați atîta drum și să-i aduci mașina lui Eric, după ce că noi ți-am luat mașina mai toată ziua și a trebuit să faci un ocol așa de mare ! Nu te putem lăsa să pleci așa, nu-i așa, Eric ? Hei ! Dar ce te-a apucat, Eric ? Nu, nu-l întrerupe. S-a gîndit el la ceva, acolo în străfundurile căpșorului lui, s-a ivit vreun gînd, așa de unul singur, și dacă tăcem un minut o să ne spună singur despre ce e vorba.

Stilul acesta de tachinerie era destul de grosolan pentru a-l cutremura chiar și pe un elefant, dar n-avu nici un efect asupra domnului Tipstead, care continua s-o fixeze pe domnișoara Trant, căscînd larg gura altfel destul de mică.

— Tot mă străduiesc să înțeleg ceva, zise el, în cele din urmă, cu rîsul lui firav dintotdeauna. Uite ce nu pot eu

înțelege : Cum se face că ați ajuns aici, domnișoară Trant ? Adresa asta nu era pe nici un geamantan, nu ?

— Habar n-am, răspunse foarte degajată domnișoara Trant. Nici nu m-am uitat măcar la bagaje.

— Ei să fiu a dracului ! Nici nu m-am gîndit la chestia asta ! exclamă Effie uitîndu-se cînd la unul cînd la celălalt. Dumneata ai venit pur și simplu aici și noi aveam mașina dumitale și dumneata o aveai pe-a noastră și la altceva nici nu m-am mai gîndit. Hei, dar de unde ai știut că noi venim aici ? Hei ! Ce-o mai fi și-acolo ? (La ușa din față se auzea o bătaie repetată.) Neneartur, du-te și vezi cine bate.

— Tre' să fie cineva care vrea să ne mărească chiria și electricitatea și alelalte, fiin'că a văzut două mașini la scară, comentă unchiul Arthur, aruncînd priviri mucalite în toate părțile.

Îl auziră rîzînd mai mult sau mai puțin pe-nfundate în timp ce ieșea în vestibul.

— Păi, eu zic că n-o să te superi că te-ntrebăm, nu-i așa, continuă Effie, dar să mor eu dacă nu e caraghios, nu-i așa, să vii aici...

Domnul Tipstead o opri cu un gest :

— Stai o clipă, zise el ascultînd.

Apoi se ridică în picioare, un omuleț tremurător ca frunza de plop. În vestibul se auzeau glasuri.

— Ce s-a-ntîmplat ? Cine e ? strigă Effie, brusc alarmată.

— Dînsa e, zise Eric cu glasul absolut pierit.

Într-adevăr se părea că i s-a scurs tot sîngele care-i colorase vreodată obrajii ; nu încăpea îndoială că e îngrozit la culme.

În cameră intră cu pas hotărît doamna Tipstead, puţintică la trup dar pietroasă, încărcată cu energie şi arătînd ca un animal cu blana zbîrlită. Se opri, aruncă o privire fugară lui Effie care era uluită, apoi cercetă din ochi silueta din ce în ce mai chircită a soţului ei :

— Ei, Eric, după cum vezi am venit după tine.

Effie făcu o ultimă încercare disperată de a prelua conducerea situaţiei cu o mînă forte şi cu aroganţă :

— Hei, strigă ea, cine ţi-a zis să vii aici ? Ce cauţi ?

Doamna Tipstead făcu foarte frumos faţă situaţiei. Întrebarea îi oferea prilejul unei replici magnifice :

— Ce vreau ? strigă ea. Şi arătînd spre jalnica fiinţă a lui Tipstead adăugă : Iată ce vreau ! Îl vreau pe soţul meu.

— O, Doamne ! gemu din uşă unchiul Arthur, şi o închise prompt, rămînînd de partea cealaltă.

— Ei, Eric, continuă cu promptitudine soţia lui, n-am de gînd să mă cert cu tine aici. Poţi să-ţi faci alegerea acum pe loc. Hotărăşte-te pur şi simplu dacă rămîi aici cu femeia asta sau te întorci cu mine la prăvălie. Una din două. Şi bagă de seamă că e ultima dată.

— Eric, nu ! N-ai s-o faci, nu-i aşa, Eric ?

În timp ce ţipa astfel, Effie avea aerul că e gata să-şi arunce întregul trup peste bietul domn Tipstead, care — fiind de talie mai mult decît modestă — cu siguranţă că ar fi fost doborît la pămînt ca un popic.

El se trase înapoi, făcîndu-se încă şi mai mic, îşi umezi buzele, şi căpătă un aer cum nu se poate mai jalnic şi mai vrednic de dispreţ.

— Nu poţi s-o faci după toate cîte le-ai spus, Eric ! gemu Effie, care era gata-gata să se destrame bucăţele-bucăţele.

— Taci din gură şi lasă-l în pace ! îi porunci doamna Tipstead. Lasă-l să se hotărască singur.

Urmă un răstimp de tăcere.

— Ei ? întrebă doamna Tipstead.

Eric ridică ochii, apoi îi plecă în jos, îşi drese glasul, se foi de pe un picior pe celălalt, îşi mai drese o dată glasul, iar se mută pe celălalt picior, şi, apoi, scoase un sunet care nu părea să semene cu nici un cuvînt cunoscut.

Urmă un nou răstimp de tăcere.

O rupse domnişoara Trant, o sfărîmă cu totul, tocmai domnişoara Trant care n-avea cîtuşi de puţin ce să caute între ei. Văzîndu-l pe domnul Tipstead cum stă acolo, atît de mut, de umil, de jalnic la înfăţişare, pe mintea ei începuse să pună stăpînire un fel de ruşine furioasă, care îi înţepase inima, şi apoi o făcuse să sîngereze, pînă cînd nu mai putu îndura.

— Ah, pentru numele lui Dumnezeu, spune ceva sau fă ceva ! îi strigă ea, bătînd din picior şi plesnindu-şi palmele. Nu mai sta aşa ! Ai şi dumneata puţin curaj ! Rămîi sau pleacă ! Orice, orice numai aşa nu ! E... e pur şi simplu... e de-a dreptul ruşinos !

Era prea tulburată ca să se mai mire de ea însăși, deși poate că era cea mai uluitoare tiradă pe care o ținuse vreodată.

El nu zise nimic, dar în cele din urmă făcu totuși ceva. Încet, cu capul plecat, în mod absurd și jalnic, ca un băiețel făcut în mod crunt de rușine și căzut în dizgrație, se duse la ușă, o deschise și ieși. Se întorcea acasă. Fără să spună o vorbă, nevastă-sa îl urmă imediat. Cele două persoane rămase în cameră nici nu se clintiră. Effie se uită lung la ușa deschisă, cu buza de jos spînzurîndu-i prostește. Cîteva clipe mai tîrziu, reintră în cameră doamna Tipstead.

— Și-a lăsat aici pălăria, anunță ea. O ridică de pe bufet, îi aruncă în treacăt o privire zîmbitoare domnișoarei Trant, și ieși, de data asta închizînd ușa în urma ei. Din stradă se auzi zgomotul unui motor de automobil pus în mișcare.

Înainte ca domnișoara Trant să fi putut face ceva, Effie deveni brusc îngrijorător de activă. Alergă la ușă și apoi alergă înapoi strigînd : „Ah, a plecat, s-a dus ! L-am pierdut, ah, l-am pierdut !" sau în orice caz ceva care suna cam în genul ăsta. Cu un splendid gest de disperare, întinse un braț spre polița căminului și răsturnă o vază mare trandafirie. Poate că veselia hidoasă a acestui obiect îi stîrnise furia, căci acum îl ridică de jos și-l izbi de galeria de la sobă, sfărîmîndu-l imediat în bucățele. Apoi se trînti într-un fotoliu și izbucni într-un violent acces de plîns, suspină și iar suspină, cu întregul trup zgîlțîit de hohote și cu picioarele bătînd toba pe podea.

Era un spectacol alarmant. Effie nu mai era o fetișcană de-o șchioapă, ci o femeie construită pe o scară foarte generoasă. Camera părea neîncăpătoare pentru asemenea convulsii. Era de necrezut ca ele să fi putut fi declanșate de domnul Tipstead. „Încă o clipă — se gîndi domnișoara Trant — și-o s-o apuce istericalele", și parcă se și vedea încercînd s-o țintuiască pe Effie la podea așa cum mai fusese o dată silită să facă acasă la ea, cu o servitoare. Era furioasă pe ea însăși că n-a plecat mai înainte, dar, pe de altă parte, simțea că nu poate să plece acum, sau, în orice caz, nu în clipa asta.

— Te rog, nu, te rog, nu ! strigă ea și se apropie un pas, cu intenția de a face ceva. Dar nu prea știa ce anume să facă. Micile acțiuni obișnuite de consolare păreau absurde, asemenea unei încercări de a domoli prin mîngîieri ușurele un cutremur.

— Hei, ce se-ntîmplă aici ? Nenea Arthur pufăia și sufla dinaintea lor, uitîndu-se cînd la una, cînd la alta. Ce, a plecat tipul ăla ? o întrebă pe domnișoara Trant. Mi s-a părut că-l aud. Ei, hai, fetițo, lasă, ține-ți firea, ține-ți firea. Și o bătu ușor și afectuos pe umăr pe nepoata lui. Bine c-ai scăpat de el ! Nu făcea nici cît o ceapă degerată. Haide, fetițo, ia-o mai încet, ia-o încet.

Dar Effie refuza s-o facă. Se eliberă cu un gest violent de mîna lui, bătu iar toba cu picioarele în podea, și urlă mai tare ca oricînd.

— Ei, deh, bănuiesc că trebuie să stați de vorbă și să vă lămuriți, observă el pe un ton filozofic. Și apoi se uită la cămin. Iote, s-a apucat să sfarme podoaba asta și gata, îi zise el domnișoarei Trant, coborîndu-și glasul și adop-

tînd un ton confidențial. Dar n-ai ce-i face, asta e. Are temperament, ăsta-i adevărul. Toți avem — îl avem în sînge. Dacă ne apucă, ne apucă, dar și cînd ne blegim, apăi știu că ne blegim. Merge împreună cu talentul, știi, și totdeauna a fost așa în familia noastră. Maică-sa — că era soră cu mine — știa să cînte *Flașnetarul voluntar* și altele asemenea ; era în stare să stoarcă lacrimi unei săli pline la club — dar de se întîmpla să se mînie spărgea tot, dărîma și acoperișul. Și bunică-su — adică taică-meu, cum ar veni — era cel mai bun cîntăreț la tuba de l-a avut vreodată orchestra Bătrînu' Dyke — i-am văzut eu pe unii de veneau și cîte optzeci de kilometri numai să-l audă cîntînd *Moartea lu' Nelson* — dar dacă n-avea el chef să cînte, nu-l puteai sili, că era dambłagiu rău. Și nu din pricina berii, știi — adăugă el cu seriozitate de parcă ar fi vrut să curme gîndul care cu siguranță că le domina pe toate celelalte din mintea ascultătorilor. Îi plăcea lui cîte un păhărel, acolo, dar nu asta era treaba. Așa era în firea lui. Și așa e toată famelia. Și cam așa sînt și eu chiar. Dar acuma trebuie să-mi iau tălpășița.

Între timp se îmbrăcase pentru teatru, căci își pusese un frac și o vestă de remarcabilă vechime, un guler răsfrînt ciudat și o cravată neagră lată de vreo două degete. Surprinzînd privirea mirată a domnișoarei Trant îi făcu cu ochiul :

— Da — observă el complezent — știu eu ce gîndești 'mneata.

— Serios ? Ei, ia spune-mi, ce gîndesc ? întrebă amuzată domnișoara Trant.

— Te gîndești : „Uite-l că a uitat să-și schimbe pantalonii", iaca asta zic eu că-ți umblă prin minte.

Domnișoara Trant rîse :

— Păi, ca să fiu sinceră, cam așa-i.

Și pe bună dreptate, căci purta și acum aceiași pantaloni dinainte care se cam înălbăstriseră.

Unchiul Arthur iar clipi șiret :

— Ochii văd, inima cere ; nu văd ochii, nu cere inima, comentă el. Sînt de serviciu, ca să zic așa, numa' de la brîu în sus, și în jos aș putea să port și fustanelă scoțiană sau galenți, că tot nu contează, vezi 'mneata. Ai să te uiți cu mai multă băgare de seamă cînd te mai duci pe la teatru și ai să vezi dacă am sau nu dreptate.

Effie se simțea neglijată, așa că se opri din plîns ca să exclame indignată :

— Bine, bine, Neneartur, dă-i drumu' înainte și nu-ți fă griji din pricina mea ! Stai acolo și tot trăncănești despre pantaloni și fustanele ! Și uită-te la mine !

— Păi, parcă te simți mai bine acuma, fetișcana mea, nu ?

— Aș, de unde !

Și ca s-o dovedească, se puse iar pe plîns.

— Ei, mă tem că trebuie să mă cărăbănesc, zise el în grabă.

— Și eu la fel, zise domnișoara Trant.

— Nu, nu, domnișoară Grant — strigă Effie — te rog nu mă lăsa singură. Dacă rămîn singură nu mai pot răspunde de faptele mele, zău așa. Nu pleca !

Unchiul Arthur se uită lung la domnișoara Trant cu surprindere și îndurerare.

— Hai domnişoară, fii bunişoară. Nu ai treabă, nu-i aşa ? Ei, atunci mai zăboveşte niţeluş şi ţine-i de urît.

— Nimeni n-are nevoie de mine, nimeni nu mă vrea, gemu Effie.

— Ba da, cum să nu, Effie fetiţo, strigă din toată inima unchiul ei. Domnişoara Dent, asta, o să mai rămînă aici să-ţi poarte un pic de grijă. Atunci eu am plecat ! Să fii cuminte !

Făcîndu-i o ultimă dată cu ochiul domnişoarei Trant, ieşi.

Effie se mai smiorcăi puţin, apoi începu să-şi şteargă ochii.

— Fac pareu că arăt ca dracu', nu-i aşa ? (Şi fără doar şi poate că aşa era.) Ia, te rog, loc şi fă-te comodă. N-aş vrea să te ţin aici dacă ai ceva de făcut, bineînţeles, dar tare aş dori să mai stai puţin cu mine. Nu e nimeni p-aici şi dacă rămîn singură astă-seară, mă apucă bîţul, după toate poveştile care au fost azi p-aici şi halul în care am fost toată săptămîna trecută şi felul cum a plecat el adineauri. Dacă Neneartur nu lucra săptămîna asta la teatru, stătea el cu mine — că e ocnă Neneartur — de fapt, asta-i casa lui ; mde, adică cum să-ţi spun, o împărţim, eu şi cu sora mea Elsie şi cu el, şi ştii, mai închiriem camere şi pe la ăştia de pe la teatru, fiindcă familia mea e legată dintotdeauna de artişti şi de artă şi eu am jucat o vreme pe scenă, dar p-ormă a trebuit să plec, că-mi făcea rău la nervi, şi Elsie — e mai tînără ca mine şi plină de talent, aia a rămas, mai cîntă pe la revistă, ştii ?

Toate aceste vorbe ţîşniră într-un şuvoi neîntrerupt în timp ce Effie îşi tampona ochii şi-şi netezea părul. Cum

a izbutit să spună atît de multe şi atît de repede cu toate că numai cu două minute mai înainte părea să fi căzut pradă unui acces de isterie — rămînea un mister.

— Ei şi ştii, domnişoară Grant... reîncepu Effie.

— Trant, o întrerupse Elizabeth, corectînd-o.

— Ah, te rog mult să mă ierţi. Fireşte, că numele e Trant, sigur că da. La început îl prinsesem, numele, dar pe urmă cu tot balamucul ăsta... Numele meu l-ai reţinut ? Longstaff. (Se ridică în picioare şi se uită în oglindă.) Primul lucru pe care trebuie să-l fac este să mă aranjez puţin. Mă duc o clipă pînă sus, dacă nu te superi. Scoate-ţi pălăria, domnişoară Trant, şi fă-te lejeră, ca lumea. Ce-ai zice să servim un ceai şi ceva de-ale gurii ?

— Eşti foarte amabilă, zise domnişoara Trant, de data asta, realmente înduioşată de această manifestare a ospitalităţii.

Şi cînd te gîndeşti că ea nu era o necunoscută, dînd buzna în casele oamenilor, ci însuşi ticălosul din piesă, căci oare nu ea o adusese pe doamna Tipstead pînă la uşa casei ? Şi totuşi, era limpede că Effie ţine morţiş s-o păstreze acolo, probabil pentru că în seara asta tristă avea nevoie mai mult ca de obicei de un ascultător.

— Dar să ştii că mi-am băut ceaiul mai adineauri, reluă domnişoara Trant. Şi îţi mulţumesc, dar nu cred că mai vreau.

În mod destul de înţelept se interesă de mîncare, şi începuse deja să se întrebe unde o să cineze.

— A, vrei să spui de ceaiul de după-amiază, zise Effie, dar să ştii că noi ăştia de prin părţile astea mîncăm bine la ceai, deşi, de fapt, în casa asta, masa principală e cina

tîrzie, şi am să-ţi şi spun de ce. Vezi că dacă Neneartur e la teatru şi noi închiriem camere la artişti, nici unul din ei n-are, de fapt, nevoie de-o mîncare serioasă pînă după spectacol, cam între zece jumătate şi unsprezce seara, cam asta e ora cînd vor ei să înfulece bine, aşa că doamna Moore — asta-i femeia care îngrijeşte de gospodărie — pleacă după-amiaza şi p-ormă nu se mai întoarce pînă pe la nouă-nouă şi jumătate, şi atunci găteşte o mîncare caldă pentru toţi, înţelegi ?

— Asta e un mod de viaţă foarte ciudat, zise domnişoara Trant. Nu înţeleg cum mai poate dormi cineva în casa asta după o asemenea cină tîrzie.

— Păi nici nu doarme nimeni, ştii, adică vreau să spun, nu se culcă devreme, dar, în schimb, cu toţii pot sta în pat mai tîrziu dimineaţa. Şi p-ormă nici n-ar putea să ia o masă bună chiar înainte de spectacol. Să-ţi zic, de pildă, de ăştia cărora le-am închiriat săptămîna asta — eu nu i-am văzut, dar Neneartur mi-a zis că au revenit aici, fiindcă mai fuseseră şi altădată — Cei Patru Romi — acrobaţi, ştii — probabil că i-ai şi văzut — au un număr grozav — ei bine, dacă ei ar mînca seara şi p-ormă s-ar duce să dea spectacolul, peste zece minute ar trebui să-i ia cu salvarea. Şi chiar şi Neneartur trebuie să aştepte pînă după reprezentaţie. L-am auzit de multe ori spunînd : „Dă-mi o farfurie bine garnisită cu friptură şi budincă de rinichi şi e ca şi cum mi-ai băga o bucată de săpun în prietenul meu trombonul". Ştii, după aceea, nu mai e în stare să cînte.

— Înţeleg. Dar dumneata n-ai de ce să aştepţi, nu ?

— A, nu, cîtuşi de puţin. Oricum, de pildă, astă-seară nici nu mă aşteptau măcar să vin. Tocmai de aceea zic să îmbucăm ceva acum. Într-o clipă aş putea să mă reped să iau ceva. Dintr-alea gata gătite, ştii, bun ce-o fi, la nimereală.

Domnişoara Trant nu era chiar aşa dispusă să ia orice la nimereală şi să zică bun ce-o fi.

— Spune-mi, te rog, zise ea, n-ai vrea să ieşim la vreun restaurant de hotel şi să iei masa cu mine ? Dar apropo, mi-e imposibil să mai plec astă-seară din Sheffield. Trebuie să găsesc un hotel la care să trag astă-seară, şi trebuie să-mi pun bine şi maşina.

— Păi, pentru că-i avem aici pe Romii ăştia — măcar că unul dintre ei e pitic — nici nu cred să fi văzut vreodată un omuleţ mai mic ca el — casa e cam plină, măcar că eu cred că aş putea să-ţi găsesc un loc'şor unde să te-nghesui p-aici pe undeva...

— Nu, mulţumesc, nu te deranja, zise domnişoara Trant cu toată seriozitatea. (Ideea de a fi strecurată într-un locuşor, pe-aici pe undeva, întrecea chiar şi limitele proaspătului ei spirit de aventură.) Probabil că mă pot duce la vreun hotel unde aş putea să mă instalez şi am putea să şi cinăm împreună.

— Vai, asta mi-ar plăcea la nebunie ! strigă entuziasmată Effie. Te rog să mă crezi că o socot o mare amabilitate din partea dumitale şi, dacă nu mi-ar fi frică că exagerez, n-aş avea nimic împotrivă să-ţi spun că e tocmai ce mi-ar trebui într-o seară ca asta, vreau să spun să ieşim şi noi undeva, aşa ca fetele. Hei ! (Se întrerupse şi ascultă.) Iar sună la uşa din faţă. Sper ca măcar de data

asta să fie cineva pentru amicii păsărelelor. Am început să mă cam sperii.

Scoase un chicot stînjenit, ieși și se întoarse într-o clipă cu o telegramă în mînă.

— E pentru Neneartur. Ce naiba i-or fi trebuind lui telegrame ? Stai că p-asta am s-o deschid. Rămîne în familie.

O deschise și — lucru tipic — o citi direct cu glas tare :

— Hei, ia ascultă : „Trupa praf toți pom trimite alt coș accelerat plus trei lire măcar Effie unde-i stop Elsie". Hait, m-a luat Aghiuță ! Ce părere ai de treaba asta ?

Și se uită lung la domnișoara Trant.

— N-am nici un fel de părere — replică domnișoara Trant — pentru că nu înțeleg o iotă. Ce vrea să spună ?

— Ea habar n-are că sînt aici, înțelegi ? strigă emoționată Effie. Și fac pareu pe ce-o fi că a telefonat la Lichfield să-mi spună și ăia i-au spus c-am plecat și nu știau unde. Asta vine de la Rawsley. Știam eu că erau la Rawsley toată săptămîna trecută. Și uite-așa e-n firea ei să trimită cîte-o telegramă lungă cît toate zilele, cum ar fi asta — costă mai bine de-un șiling, înțelegi ? Tu, să fiu a naibii dacă înțeleg, de unde-așa și pe dincolo au totdeauna bani de telegrame fetele astea, oricît de pe drojdie ar fi ele ? Astea nu scriu niciodată, nici un om de teatru nu scrie scrisori.

— Bine, bine, dar ce vrea să spună ?

Între timp domnișoara Trant ajunsese atît de curioasă încît își pierduse de tot răbdarea. Aceste mici ocheade aruncate pe furiș în lumea aceea misterioasă dindărătul decorurilor pietate o făceau să palpite de emoție.

— Păi cum nu-nțelegi, spectacolul s-a dus naibii — știi, era cu o trupă de varietăți, un fel de Arlechini — și s-au dus de rîpă și-au rămas pe geantă. Vechea poveste. Cîteva săptămîni nu se dau lefurile, și apoi într-o dimineață directorul sau administratorul a dispărut și rămîn cu toții în pom. Asta li s-a întîmplat la... ăsta, cum îi zice — Rawsley.

— Unde-i asta ?

— Păi, undeva prin comitatul Midland, maximul la cincizeci-șaizeci de kilometri de Lichfield. Asta-i tot ce știu. N-am mai auzit de el pînă acum. E un orășel dintr-alea mici, știi, pe care le încearcă trupele astea ambulante după ce termină stagiunea la mare. Și acuma vrea să i se trimită celălalt coș, cu acceleratul, înțelegi, ca să-l primească la timp și vreo liră-două acolo, ca să poată pleca de la gazdă. O fi fost probabil vreo zgîrcioabă bătrînă de proprietăreasă care i-o fi pus coșul la popreală pînă cînd îi plătește chiria. Îi scot eu coșul ăla — ține în el toată recuzita — plec dimineața, și dacă Neneartur o fi avînd vreun gologan-doi de prisos — fiin'că eu n-am nici lețcaie — îi trimit prin poștă cum apuc.

— Ai adresa ei, firește ?

Domnișoara Trant nu întrebă din simplă politețe ; o interesa efectiv.

Effie rămase cu gura căscată.

— Ei vezi ? Uite-așa face ea întotdeauna ! Trimite o pologhie de telegramă, dar uită să ne dea adresa.

— Dar nu-i poți trimite la teatru ?

— N-au jucat la teatru, fiin'că nici nu e așa ceva la Rawsley. E doar o gaură dintr-alea unde joci trei seri la Bursa de grîne și toată săptămîna viitoare la Sala de festivități. Parcă eu nu le cunosc! N-ai nici unde să te-mbraci și corent peste tot și cortina se-nțepenește și nu se ridică ori nu se lasă niciodată ca lumea. O să trebuiască să-i trimit post-restant și-atîta tot — și să vedem cum i-o fi norocu' — vreau să spun al mandatului. Dar coșul o să trebuiască dus la gară. Iaca asta zic eu că înseamnă un bucluc. Stai că mă duc să mă aranjez și p-ormă putem să ieșim în oraș și vorbim după aceea. Nu vrei să vii sus?

— Nu, mulțumesc. Cred că prefer să aștept pînă ajungem la hotel și-atunci îmi scot și eu ce-mi trebuie.

— Bine, cum vrei. Vin îndată. Uită-te nițel pe la fotografiile noastre.

Pereții erau plini de fotografii, și domnișoara Trant petrecu un sfert de ceas cercetîndu-le. Parcă iscodea printr-o găurică ce se întîmplă într-o altă lume. Erau fotografii de doamne planturoase în maiouri de balerină, de corpolenți Feți-frumoși sau Whittington-i [1], sau de domnișoare micuțe cu tutu-uri de balerină ori în costum de arlechini. În alte fotografii se vedeau gentlemeni în frac, cu pălării uzate și monstruoși pantaloni cadrilați, sau fără nimic altceva pe ei decît piei de leopard și cizme cu șireturi. Negri, zîne, vagabonzi și colombine te priveau din tablouri cu același larg zîmbet impersonal. Mai fiecare fotografie purta nu numai o semnătură abracadabrantă, urmată de o scurtă, dar impresionantă descriere a persoanei respective — eroul principal din *La ananghie*, vedeta din *Maica gîsca*, eroina din *Fiorii* și așa mai departe — ci și vreun mesaj cum ar fi fost *Cu mii de sărutări!* sau *Cu o groază de urări de bine!!!*, etalat *in extenso* cu o pletoră de semne de exclamație. Era imposibil să crezi că eroii acestor fotografii ar trăi altfel decît într-o volbură a succesului; păreau că zîmbesc întotdeauna din mijlocul unui adevărat triumf strălucitor. Numai făcînd un efort deosebit putu domnișoara Trant să-și dea seama că, de fapt, aceste ființe radioase se prea poate să fi rămas de izbeliște în tîrgușoare prăpădite și să fie aduse în situația de a trebui să-și cheltuiască ultimii șilingi pe telegrame — *S.O.S.* Dar o ajută foarte mult vederea unei cărți poștale încărcată de zîmbete pînă la urechi, de zorzoane și pompoane, trimisă de însăși Elsie, care se afla acum atît de părăsită și încurcată, la Rawsley. Toate acestea exercitau o fascinație ciudată. Iată o lume care părea la fel de fantastică și îndepărtată ca oricare din cele explorate de ea cu atîta ardoare în beletristica ei preferată — aceea a hughenoților prinși în vîltoarea luptei sau a Tînărului Pretendent la tron — și totuși, această lume se afla aici, la doi pași. Ba chiar, în momentul acela, pusese și domnișoara Trant un mic picior în ea. Era un gînd palpitant și măcar că rîse un pic de ea însăși, totuși acel mic fior de emoție stăruia, ca o melodie care-și desfășura notele undeva în străfundurile minții ei.

Apoi dădu buzna Effie. Domnișoara Trant nădăjduise ca Effie să-și mai reducă toaleta de seară la nivelul deprimant al acelei zile dezastruoase. Se aștepta din toată inima s-o vadă pe Effie cu mintea mai veselă, dar cu o

[1] Personaj din romanul istoric *Clementina* al scriitorului englez A.E.W. Mason (1865—1948).

înfățișare mult mai potolită. În realitate însă, Effie era acum mai împopoțonată ca oricînd ; părul ei era de un auriu încă și mai țipător ; sprîncenele și genele și le înnegrise uluitor și gura era o fioroasă pată stacojie ; rochia era de un verde orbitor ; și purta o imitație de șal spaniol care promitea să constituie adevăratul deznodămînt.

— Tu, nu știu zău dacă să-l pun sau nu ? zise ea meditativ. E dulce, nu ?

— Dacă aș fi în locul dumitale, nu l-aș pune, o sfătui cu seriozitate domnișoara Trant.

Constată cu multă ușurare că gazda ei se supuse imediat, blîndă ca un mielușel, lăsînd la o parte șalul. Curînd însă se văzu bine că acolo sus, în camera ei, Effie dăduse atacul final împotriva tristeții acelei zile ; aruncase în luptă ultimele rezerve concentrate în garderob și pe masa de toaletă și cîștigase o victorie rapidă ; dar acum mai mult nu mai putea face. Avea o înfățișare viguros triumfătoare, însă maniera ei era din ce în ce mai potolită. După ce puseră bine mașina, făcură rost de cameră la hotel și se instalară la cină, Effie încetă să mai flecărească. La supă era visătoare — cît poate să arate o persoană atît de grandios croită, atît de viu colorată, cînd mănîncă supă. După aceea deveni sentimentală, înclinată spre confidențe. Nu vru să vorbească despre Elsie sau Neneartur ; gîndurile ei erau alături de domnul Tipstead.

— Știi, domnișoară Trant, la început nu dădeam doi bani pe el, se confesă ea pe un ton de bocitoare. Mi se părea un prăpădit lăudăros care-și dă aere peste măsură. Tot venea mereu, și se cam vorbea despre el fiin'că cîștigase un premiu la un concurs dintr-ăla, dar pentru mine

asta era vax, crede-mă ; eram eu deprinsă cu admiratorii și să-i aud pe bărbați spunîndu-mi tot felul de prostii, fiin'că jucasem pe scenă și p-ormă lucrasem pe la hoteluri ; tu, știi doar cum aleargă toți după tine, sau, cel puțin, se prefac, doar așa ca să le mai treacă vremea. Dar ăsta tot venea și tot venea și, știi, începusem să mai glumim nițel împreună din cînd în cînd ; și, uneori, chiar mă făcea să rîd. N-ai fi zis că e mucalit, nu-i așa ?

— Mă tem că nu, răspunse prompt și hotărît domnișoara Trant.

— Ei, bine, să știi că e. Dar nu că asta ar fi contat. Am cunoscut eu alții care aveau de șapte ori mai mult haz ca el — făceau să rîdă și pisicile, zău așa, unii dintre tipii pe care i-am cunoscut. Și p-ormă, într-o bună zi, tocmai făceam și eu cîțiva pași într-o după-amiază — știi, nu eram de serviciu și n-aveam mare lucru de făcut — ei, și-mi iese ăsta ca din pămînt, și mergem și ne plimbăm nițel, și ședem pe-o bancă, el mă întreabă cum trăiesc, și pe unde am fost, mă rog, chestii-trestii-balamale, una-alta, și p-ormă se-apucă să-mi vorbească despre el, că e-nsurat, că a fost o greșeală, că nevastă-sa nu-l înțelege și că nu se gîndește la altceva decît cum să scoată mai mulți bani...

— Trebuie să mărturisesc că după părerea mea astea sînt prostii, o întrerupse domnișoara Trant. Eu una zic că-l înțelegea prea bine. Numai că bărbații așa vorbesc întotdeauna, sau cel puțin prin cărți și prin piese.

— Tu, să știi că în viață sînt în stare să spună orice fără să le pese, ascultă-mă pe mine că am experiență. Și noi întotdeauna îi credem. Sau cel puțin — adăugă ea cu o

bruscă sclipire de înţelepciune — sîntem în stare să-i credem dacă ne spun ceea ce dorim noi să credem. În orice caz, aşa a început toată istoria. Îl compătimeam şi el zicea cum mă compătimeşte pe mine — şi deh, nu-ţi strică niciodată un pic de milă şi înţelegere cînd n-ai avut de-a face seară de seară decît cu un şir de burtoşi cărora le ies din gură numai prostii, stînd aşa la bar. Şi p-ormă deodată, mai repede decît te-ai fi putut îmbolnăvi de gripă — a început nu ştiu cum să mă fascineze de-a binelea ; nu mă mai puteam gîndi decît la el, tu. Eram în stare să mă duc oriunde şi oricînd numai să-l văd. Da' ştii cum sînt chestiile astea.

— Nu sînt chiar aşa convinsă că ştiu, replică domnişoara Trant după oarecare şovăială.

Fără voia ei, îi reveni în gînd amintirea unui scoţian înalt, doctor de vas, cu glas profund şi cu tulee vizibile pe pometii ieşiţi. Hugh McFarlane. Ce ciudat să-i vină în minte tocmai acum ! Dar, pe de altă parte, nu se gîndise ea oare dintr-o dată la el, deunăzi, cînd îi spusese doamna Chillingford că s-a logodit Dorothy ? Ar cam fi fost timpul să-l uite. Ştia mai puţine despre el acum decît ştia despre... — de pildă, despre domnul Tipstead. Şi totuşi, de fapt, şi asta era foarte ciudat. Nici nu prea băga în seamă ce spune Effie. Ceva cum că ar fi fost frumuşică. Cuvîntul o făcu să tresară şi să redevină atentă.

— Frumuşică ! strigă ea. Vai de mine, dar eşti absurdă ! Nu sînt frumuşică şi n-am fost niciodată.

— Tu, zău că eşti ! exclamă Effie cu toată seriozitatea. Şi nici să nu crezi că te flatez, tu, fiin'că eu nu flatez pe nimeni — nu mă caracterizează chestia asta. Sigur

că eşti frumuşică. Ce n-aş da să fiu măcar pe jumătate ca dumneata. Ai păr frumos şi ochi şi dinţi — sînt chiar ai dumitale — şi trăsături frumoase şi siluetă, ştii, aşa subţirică. Şi bagă bine de seamă, domnişoară Trant — dacă-mi dai voie să ţi-o zic — tare mă tem că nu faci tot ce trebuie ca să te arăţi aşa cum eşti, de fapt. Eşti şi prea potolită din fire — păi sigur, dacă e vorba să fii o *lady* şi minuni dintr-astea, dar poţi să fii şi *prea lady*, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Domnişoara Trant nu înţelegea ce vrea să spună, sau nu voia să înţeleagă. Effie îi spuse şi recurse — printre alte lucruri — la ceea ce numea ea „cîteva ocheade şi scheme pe care nu le poţi găsi în nici un fel de cărţi cu cuvinte“ şi făcu toate acestea cu mare precizie şi fluenţă, şi totuşi cu o oarecare melancolie, de parcă totul s-ar fi sfîrşit pentru ea şi n-ar fi făcut decît să strige ultimele mesaje adresate ţărmului ce se pierdea în zare. Domnişoara Trant se hotărî pe loc să nu bage în seamă majoritatea acestor sfaturi, întrucît n-avea cîtuşi de puţin poftă să arate ca o cromolitografie umană, dar din cînd în cînd auzea cîte ceva care o hotărî mai mult ca oricînd să încerce să se analizeze. Într-adevăr, era atentă şi foarte curioasă, întrucît fusese atrasă pe acest teren de complimentul iniţial.

Elizabeth Trant de la vechiul conac, din Hitherton-on-the-Wole, şedea în sufrageria unui hotel din Sheffield cu o bărmăniţă, o femeie masivă, gălăgioasă şi mult prea vopsită, care în ziua aceea eşuase în încercarea de a pune mîna pe soţul unei alte femei ; şi pentru că tocmai i se

spusese că e frumușică, ea, fiică de colonel, era deopotrivă încîntată și emoționată, poate chiar mai încîntată și mai emoționată decît fusese vreodată de mulți ani încoace. Acest lucru Hitherton-ul nu l-ar fi putut crede niciodată.

Oare era de vină această conversație, sau vederea fotografiilor acelora din camera de zi, sau pur și simplu o bruscă lipsă de interes pentru catedrale — aflate la Liverpool sau în altă parte — sau o combinație a tuturor acestor lucruri — de o făcu pe domnișoara Trant să-și ofere serviciile ? O vom vedea ajungînd la alte hotărîri, dar nici una din ele realmente de-o importanță mai mare decît aceasta, care este într-adevăr atît de semnificativă încît tot ce s-a povestit pînă acum n-a constituit decît o uvertură pentru ea. Și hotărîrea a survenit destul de ușor, și — ca de obicei — fără a exista vreun lucru care să arate că aici era o mică pîrghie în stare să miște lumi întregi. Effie revenise la subiectul domnului Tipstead, al cărui soare tot mai apunea pentru ea ; apoi, pe un ton destul de jalnic, trecuse la o flecăreală despre ea însăși și despre propriile ei perspective și pomeni în treacăt de un serviciu la care o să-și încerce norocul a doua zi la un anumit bar de gentlemeni din Sheffield, unde după cît se pare, ar fi putut să-și refacă din bucățele inima zdrobită ; și, în sfîrșit — momentul hotărîtor — reveni la sora ei Elsie, care aștepta la Rawsley un coș și niște bani. Tocmai atunci veni domnișoara Trant cu oferta ei :

— Dacă vrei, i le duc eu mîine, anunță ea pe un ton cît se poate de calm. Nu, asta nu mă abate din drum, pentru că de fapt nici n-am un drum. Mă duceam la Liverpool să văd catedrala, dar cred că aș prefera de o mie de ori să merg la Rawsley și s-o văd pe sora dumitale.

Effie acceptă cu entuziasm. Se aranjă ca domnișoara Trant să treacă a doua zi dimineață pe la casa lor, să ia coșul și suma cît de mică pe care ar putea s-o strîngă într-un interval atît de scurt Neneartur. Effie sublinie că n-o să fie cîtuși de puțin greu s-o găsească pe Elsie într-un tîrgușor atît de mic, unde fiecare știe ce fac alții. Și se lansă într-o descriere a lui Elsie care curînd deveni un fel de biografie derutantă, și în cele din urmă domnișoara Trant trebui să i-o reteze, scuzîndu-se că e foarte obosită și că ar vrea să se culce devreme. Asta fu de ajuns. Într-o clipă, Effie se declară gata s-o ducă pe dată sus și s-o pregătească de culcare cu mîinile ei, și pînă cînd domnișoara Trant izbuti cu nenumărate scuze să o convingă să renunțe la un asemenea tratament, era, într-adevăr, istovită.

Ziua fusese atît de lungă, atît de agitată, umplută în atît de mare măsură de amănunte din viețile oamenilor, de tipstead-ism, încît acum părea că o împovărează cu o greutate și un morman de experiență pe care nu le mai putea suporta fără un mic răgaz de întuneric și liniște. Așadar, fu o adevărată ușurare s-o vadă plecînd pe Effie, care între timp iarăși era cu lacrimile în ochi și o amenința cu îmbrățișări tandre — pentru a înfrunta pustiul rece al camerei de hotel, la fel de impersonală ca o ladă de ambalaj, ca să se strecoare cu totul afară din ziua aceea, după ce o încoronase cu un mic gest de-al ei propriu. Pe scurt, domnișoara Trant nu regretă schimbarea din programul ei și dormi foarte bine.

IV

Așa se întîmplă că joi după amiază se trezi pe drum la cîțiva kilometri de Rawsley. La spate, în vîrful propriilor ei bagaje, se afla un coș pentru recuzită de teatru, proprietatea domnișoarei Elsie Longstaff, iar în poșetă avea o scrisoare de la Effie și un plic în care îl văzuse pe Neneartur băgînd o hîrtie murdară de o liră și alta la fel de murdară de zece șilingi ; tot ce putuse el strînge. Pomenise în treacăt că ar putea să-i împrumute chiar ea niște bani lui Elsie, dar Neneartur ținuse morțiș să-i trimeată el acești treizeci de șilingi. Domnișoarei Trant nici nu-i trecuse vreodată prin minte că aceste lucruri i se încredințau ei — unei străine — și nici Neneartur, nici Effie nu subliniaseră faptul și nici nu manifestaseră vreo urmă de șovăială ; toate fiind într-un fel grăitoare pentru tovărășia în care ne aflăm.

Ploaia, care-l silise pe domnul Oakroyd să se adăpostească sub copaci, o obligase pe domnișoara Trant să ridice capota mașinii sport. De îndată ce ieși soarele, se opri s-o coboare, și de data asta se oprise de-a binelea. Mașina refuza să mai pornească. Se luptă din greu cu manivela pînă cînd își pierdu răsuflarea și nu mai putu de durere. Apăsă de atîtea ori pe demaror încît, în cele din urmă, acesta încetă să mai scoată vreun sunet. Cînd nu se ocupa nici de manivelă, nici de demaror, îneca plină de optimism carburatorul. Dar toate fură în zadar ; motorul nu vroia să pornească și nici măcar nu tușea într-un mod care să promită cît de cît ceva. Se uită cu melancolie la împletitura misterioasă de țevi, sîrme și cilindri. „Vai ce absurde sînt chestiile astea ! își zise în sinea ei. Arată exact la fel ca atunci cînd merge, numai că nu vrea să meargă".

N-avea altceva de făcut decît să aștepte pînă o să treacă întîmplător cineva care se pricepe mai bine decît ea la măruntaiele automobilului. Întrucît acum drumurile sînt întesate de oameni care se pricep la lucruri dintr-astea, situația în care se afla n-o făcea nici să se simtă stînjenită, nici să se îngrijoreze. Numai că în după amiaza aceea, drumul către Rawsley era neobișnuit de pustiu. Trecură zece minute fără să se vadă nici țipenie de om. Apoi își făcu apariția în bătaia soarelui care se lupta cu norii, o siluetă măruntică. Firește, era domnul Oakroyd care pătrundea cu mersul lui caracteristic în adevărata lui aventură.

Cînd veni mai aproape, domnișoara Trant observă că duce o geantă cu scule și, lucrul cel mai curios, tocmai un coș dintr-acela neobișnuit de nuiele, cel mai mic geamantan de acest soi pe care-l văzuse ea vreodată. Cînd se apropie încă și mai tare, domnișoara Trant observă că muncitorul ăsta voinic, între două vîrste, are o față lătăreață agreabilă și ochii limpezi ca seninul cerului. Își dăduse pe ceafă șapca maronie care părea să-i fie cam strîmtă, și tocmai această șapcă și geamantanașul ridicol de răchită îi făcură domnișoarei Trant poftă să rîdă. Numai că, de fapt, se mulțumi să-l zîmbească și să-l întrebe dacă se pricepe la automobile.

Nu-și ridică șapca de pe cap, și nici măcar nu salută ducînd mîna la ea, ci doar o împinse mai tare pe ceafă. În felul ăsta izbuti s-o salute oarecum pe doamnă și, pe de altă parte, să-și păstreze totuși independența.

— Mde — răspunse el la întrebarea ei despre automobile — da și nu, cum s-ar zice.

Și-i răspunse și el cu un zîmbet, chipul încrețindu-i-se agreabil în bătaia soarelui.

— Mă întreb dacă „da“ se aplică și la mașina asta, pentru că, știți, nu izbutesc s-o fac să pornească. Te-ai supăra dacă te-aș ruga să arunci o privire la motor ? Sînt convinsă că ai să poți să-i faci ceva.

Domnișoara Trant avea mare încredere în toți bărbații care umblau cu truse sau genți de scule la ei și ar fi fost surprinsă să afle că tîmplarii nu se prea pricep de obicei la motoare cu combustie internă.

— Eu uitați ce vreau să zic, continuă el, urmărindu-și cu încăpățînare firul gîndurilor. Eu unul în viața mea n-am mînat o mașină. Dacă luăm mașinile așa ca mașini, astea nu se leagă deloc de slujba mea. Numai că acolo unde lucram eu, era o groază de camioane și ceasuri întregi am tot stat eu și m-am tot uitat pe la băieții care le puneau la punct, așa că pe ici-pe colo cîte ceva tot am mai prins eu. Acuma mă înțelegeți ce vă zic, doamnă... vreau să zic, domnișoară ?

Felul prudent în care vorbea, accentul său lăbărțat din partea de nord a țării, și anumite amănunte puțin ciudate din înfățișarea lui contribuiră la încîntarea domnișoarei Trant.

— Aha ! Dar sînt sigură c-ai putea să descoperi măcar ce are.

— Mde, se prea poate să pot, dar se prea poate să nu pot. Cu poveștile astea nu știi niciodată la ce să te aștepți.

Da' oricum, eu am să-mi bag nițeluș nasul. Ei, ia să vedem ce-ați făcut pînă acușica ?

Și o ascultă povestindu-i cum a dat cu manivela și a înecat motorul cu benzină, avînd aerul profund solemn al unui funcționar care e pe punctul de a prelua biroul altcuiva. Cînd ea termină, domnul Oakroyd observă :

— Fac prinsoare că-s ori bujiile, ori magnetoul. Nu pornește ea dacă e murdare bujiile. Ia să aruncăm noi un ochi la ele.

Și cu un aer foarte bonom și ușor înveselit, se apucă de treabă, scoțînd mai întîi trusa de scule a automobilului, apoi deșurubînd bujiile rînd pe rînd.

— Nu stau ele chiar așa de prost, comentă el, dar oricum poate că nu strică să le mai frecăm nițeluș, dacă tot le-am desfăcut.

Tocmai în timp ce le freca el nițeluș se întunecă brusc cerul. Din masa de nori adunați spre apus, veni spre ei un bubuit vag de tunet, iar în clipa următoare se porni nu o simplă aversă, ci o adevărată ploaie torențială. Domnul Oakroyd se grăbi să acopere la loc motorul și apoi o ajută pe domnișoara Trant să ridice capota.

— Vino să te adăpostești înăuntru, strigă ea urcîndu-se în mașină.

După o clipă de șovăială, o urmă și șezură acolo împreună — o pereche cu adevărat ieșită din comun — privind prin parbriz la ploaia care se revărsa cu nemiluita.

— Oleo, mi-am lăsat afară coșul ăla al meu, exclamă el și-l aduse înăuntru. Am toate hainele în el și n-o să se usce ele chiar așa repejor dacă le pătrunde ploaia.

Această ultimă replică îi scăpă — de emoție — cu aproximație dialectală atît de lăbărțată, încît domnișoara Trant mai că nu-l înțelese.

— Sînt sigură că vii de la Sheffield, zise ea după o pauză. Aseară am fost acolo.

Omulețul ăsta simpatic îi amintea de Neneartur.

— Aș, de unde, răspunse el aparent surprins la culme. Vin cu mult mai de departe decît Sheffield. Vin de la Bruddersford. Acum eu așa chitesc că trebuie să fi auzit 'mneavoastră de Bruddersford, nu-i așa dom'șoară ?

— Da, e orașul unde se fabrică postavuri, nu ? Dar asta trebuie să fie în Yorkshire, cu siguranță.

— Apăi da, cred și eu. E mai în Yorkshire decît Sheffield-ul. Mai Yorkshire decît Bruddersford-ul nici nu se poa'. Și acolo am stat o viață întreagă pînă săptămîna asta — afară doar numa' cît am fost un pic pe la miază-zi.

— Și acuma unde mergi ?

— Apăi nu prea știu. Astăzi tocmai mă duceam să casc și eu gura prin Rawsley să văd ce mîncare de pește mai e și asta, dar la dreptu' vorbind, nu prea am habar unde merg.

— Știi că în momentul ăsta și eu sînt într-o asemenea situație ? comentă domnișoara Trant, amuzată de paralela dintre ei.

— Apăi, eu abia am pornit luni seara, continuă el oarecum ca prin vis. Și astăzi în ce zi sîntem ? E abia joi, nu ? Ei, bine, și cînd colo mie mi se pare c-au trecut, hă-hă, luni de zile de cînd eram încă la Bruddersford, atîtea lucruri am tot făcut și văzut în astea trei zile. Parcă mi se

și învîrte capul. Mă simt ca unul din fîrtații ăia de prin filme. Și n-au trecut decît trei zile !

Domnișoara Trant ar fi fost în stare să-și bată din palme, exact așa cum făcea cînd era fetiță mică, și cum nici prin cap nu-i mai trecuse să facă de ani de zile.

— Dar ce ciudat ! strigă ea. Exact așa și cu mine. Tot de luni sînt plecată și eu și mi s-au întîmplat fel de fel de lucruri ; am senzația că lipsesc de luni de zile de acasă și că sînt cu totul alt om. Dumitale nu ți se pare tot așa ?

— Oho, și încă cum !

Și era la fel de încîntat ca și ea.

— Povestește-mi, te rog, tot ce ți s-a întîmplat, îi porunci ea. Dar mai întîi spune-mi cum te cheamă.

— Oakroyd. E un nume vechi și cinstit din Bruddersford.

— Iar pe mine mă cheamă Trant, și ăsta e tot un nume vechi, din Gloucestershire. Și acuma trebuie neapărat să-mi povestești toate aventurile prin care ai trecut de luni seara încoace. Sînt convinsă că ai avut aventuri, nu-i așa ?

— Da, asta-i drept. Am avut atîtea, că zău dacă mai știu cu ce să-ncep. O să-mi trebuiască nițel timp.

— De asta nu trebuie să-ți pese, domnule Oakroyd. Plouă foarte tare, și pînă cînd nu încetează, tot nu putem face nimic, așa că aș vrea să aud povestea din fir în păr.

După o oarecare șovăială, el îi spuse întreaga lui poveste, cu Lily și cu nevastă-sa și cu Leonard, cu cele douăzeci de lire, cu concedierea, cu camionul, cu Marea Șosea a Nordului, cu Nobby, cu hanul de la Kirkworth, cu rulota și cu Joby Jackson, iarmarocul și cu Jim Summers — mă

rog, cu lux de amănunte. Domnişoara Trant, care din cînd în cînd îi mai punea întrebări şi insista asupra detaliilor, savură istorisirea şi stabili în mintea ei că însuşi domnul Oakroyd este adorabil. În schimb, ea îi spuse destule ca dovadă că de fapt e şi ea o aventurieră, camaradă cu el în felul ăsta. Apoi, soarele ieşi iar dintre nori, luminînd ultimele picături de ploaie.

— Ei, acuma ia să ne uităm noi niţel la bujiile alea, zise domnul Oakroyd care o dată ce se apuca de o treabă îi plăcea să-i dea drumul înainte cu ea.

„Uitatul" lui fu încununat de succes, căci automobilul porni uşor. Domnişoara Trant îi făcu semn să-şi reia locul înăuntru şi îşi continuară drumul către Rawsley. Oraşul începea, aşa cum se întîmplă cu multe orăşele, cu o gară, iar de partea cealaltă a drumului, cam la vreo sută de metri mai încolo se afla o baracă de tablă ondulată intitulată „Bufetul Mounder". Ochii domnişoarei Trant fură atraşi de un afiş roz lipit pe peretele acestei barăci, chiar lîngă uşă. Trase maşina acolo, apoi se dădu jos să cerceteze afişul. Îi spunea exact ceea ce dorea ea să ştie : *„Puf-pufii ?* Prezintă un Mişmaş de Muzică, Antren şi Amuzament" şi pot fi văzuţi — anunţa afişul — la „Sala de Întruniri de la Rawsley" ; printre alte atracţii făgăduite, erau şi „numerele rafinate" ale domnişoarei Elise Longstaff.

În timp ce domnişoara Trant citea afişul, în uşă se ivi o femeie între două vîrste. Poate că era însăşi doamna Mounder, căci avea acea resemnare jalnică a unei persoane condamnată la întemniţare într-o baracă de tablă ondulată şi la servirea gustărilor pentru călătorii din gară.

Domnişoara Trant i se adresă :

— Puteţi să-mi spuneţi dacă trupa aceasta — şi arătă către afiş — se mai află în oraşul dumneavoastră ?

Doamna Mounder se strînse deodată ghem, braţele, faţa şi întregul ei trup fiind deodată comprimate, aşa că ea părea însăşi întruchiparea stoicismului îndîrjit.

— Oho, şi încă cum, răspunse ea pe un ton crîncen. E chiar aici.

— Cum ? Vreţi să spuneţi că se află înăuntru ?

Doamna Mounder închise ochii, îşi ascunse de tot buzele şi încuviinţă din cap atît de puternic, încît întreaga ei fiinţă păru să se clatine uşor.

— Au venit acum un ceas, vreo şase din ei — zise ea în cele din urmă — au comandat un ceainic şi o farfurie de pîine cu unt, au cerut deja încă două căni cu apă fierbinte şi unii dintre ei mănîncă ce şi-au adus în pacheţele. Şi stau acolo şi trăncănesc şi mă tot poartă de colo pînă colo ! Nu le mai dau nici un dram de apă fierbinte, puteţi să mă credeţi, adăugă ea uitîndu-se sever la domnişoara Trant de parcă s-ar fi aşteptat de la ea să se mai roage să le dea apă fierbinte.

— Vai de mine ce păcat ! strigă domnişoara Trant, amintindu-şi de starea lor jalnică.

— Păi chiar aşa şi e, domnişoară, bine i-aţi zis, fiin'că dacă toată lumea ar face aşa n-aş mai putea ţine prăvălia asta.

— Nu, mă gîndeam la ei, zise domnişoara Trant, corectînd-o cu îndrăzneală.

— Ei poftim, tocmai la ei ! pufni doamna Mounder. Nu vă faceţi griji din pricina lor. Sînt destul de neruşi-

nați ca să nu le pese de nimic și să ceară orice. Am mai auzit noi de ei.

— Ei, bine, și eu am venit să vorbesc cu cineva din trupă și am să iau și eu ceaiul aici.

Se întoarse către automobil, unde era încă instalat domnul Oakroyd, ca să-l poftească să ia ceaiul cu ea. Dar în clipa aceea se apropiară de baracă doi bărbați, cu o înfățișare cam ponosită. În spațiul îngust dintre drum și ușă nu prea încăpeau toți trei. Bărbații se dădură un pas înapoi ca s-o lase pe ea să treacă, dar în timp ce făceau aceasta, cel din față — un tînăr blond cu o buclă rebelă și fără pălărie, strigă către doamna Mounder :

— Bună ziua, doamnă. Aveți ceva Puf-pufi pe aici ?

Întrebarea lui suna ca a unui agent sanitar care se interesează de niște cazuri de boli molipsitoare. Domnișoara Trant zîmbi în timp ce trecu repede pe lîngă ei. Îl auzi pe cel de al doilea bărbat strigînd : „Mergi tu înainte, Jollifant“, observă că duce în mînă o cutie mare și plată care părea să conțină un instrument muzical. Se întrebă dacă și ei au vreo legătură cu viața teatrală. Intrară în bufet și se făcură nevăzuți. Apoi domnul Oakroyd veni în urma lor, cu un aer destul de neîncrezător, iar domnișoara Trant, care se întorsese la mașină ca să-și ia poșeta, venea ultima. În ușă zăbovi o clipă și auzi din încăperea interioară un amestec uluitor de glasuri care sporovăiau.

„Sînt emoționată la culme !“ își zise ea foarte fericită.

Capitolul al VI-lea

INIGO CUNOAȘTE UN MUZICANT DE PROFESIE ȘI SE FACE PIANIST

I

L-am lăsat pe Inigo Jollifant în bezna unei seri de luni, grăbindu-se să plece de la Conacul Washbury. Iar acum tocmai l-am văzut sosind joi după amiază la Bufetul gării din Rawsley. Pentru a înțelege cum a ajuns să se afle aici, după toate, trebuie să știm ce i s-a întîmplat în cursul acestor trei zile, sau — ca să fim mai preciși — în cursul celor șaizeci și patru de ore care au început marți la ora zero treizeci noaptea.

Atunci stabilise Inigo că Fauntley a avut dreptate. Ar fi trebuit să se ducă să se culce. Seara nu era chiar atît de caldă și cu siguranță nu destul de luminoasă pentru ca mersul pe jos să fie foarte plăcut, în special după o lungă zi alcătuită din lecții de franceză și istorie și din libațiunile unei aniversări. Ar fi trebuit să bea fie mai mult whisky Rob Roy, fie mai puțin. Dar așa cum era situația, Rob Roy îl trăsese pe sfoară, căci după ce-l ademenise afară din școală și din patul lui, nu rămăsese cu el ca să-i păstreze flacăra și strălucirea interioară, ci

treptat-treptat rămăsese tot mai în urmă, iar acum, la sfîrşitul unei jumătăţi de oră de mers, se furişase cine ştie unde şi dispăruse cu totul. Dacă ar fi băut fie un pic mai mult Rob Roy, fie un pic mai puţin, ar fi fost acum în pat. Aşa susţinea Inigo, şi întîmplător se mai şi distra pe parcurs, în timp ce străbătea ultimul kilometru al drumului secundar — binecunoscut lui — care lega Washbury de lumea exterioară. Cînd ajunse, în cele din urmă, la şoseaua principală, care mergea spre nord şi spre sud, se afla din nou în lumea largă, dar nu se putea vedea decît prea puţin din ea, întrucît nu se întîmpla nimic pe aici. O apucă spre dreapta, apoi cîteva minute se tot întrebă care dintre slabele puncte luminoase va fi fost Steaua Polară, şi următoarele zece minute le petrecu punîndu-şi tot felul de întrebări despre stele în general. Era, ca de obicei, o meditaţie total lipsită de veselie. Dacă ai de gînd să-ţi baţi capul cu lucruri dintr-astea — hotărî el — trebuie să te faci astronom, să le cîntăreşti şi să le măsori, dintr-o simplă nevoie de autoapărare.

Un huruit, pe care-l tot auzea în spatele lui de la o vreme, se prefăcu, în cele din urmă, într-un camion. Era primul vehicul pe care-l vedea pe şosea. Se întoarse şi strigă cînd îl văzu apropiindu-se. Camionul opri, dar şoferul păru să manifeste oarecare îndoieli cînd îl rugă să-l ia şi pe el.

— Nu-i nimic, zise Inigo, fac un circuit aşa că n-am o ţintă precisă.

Asta fu de ajuns. Şoferul îşi dădu imediat seama că un om care întreprinde o călătorie în circuit nu e duşman

nimănui decît sie însuşi şi deci poate fi luat la drum, fără nici un fel de primejdie.

— Dar nu te pot duce prea departe, strigă şoferul în timp ce camionul pornea din nou uruind. Vreo cinşpe, şaişpe kilometri. Acolo mă opresc. Ştii, acolo stau.

— Unde ?

— Lîngă Dullingham. Şi am să-ţi mai spun ceva. Dullingham e nod de cale ferată, aşa că poţi lua trenul. N-ai să crezi, dar aşa e. E singurul loc pe kilometri întregi de jur împrejur, de unde poţi să iei trenul la ceasul ăsta tîrziu de noapte.

— Splendid ! strigă Inigo cît putu de tare. (Camionul părea să fie plin de armuri ambalate foarte neglijent.) Mă bucur s-o aud. Nici nu ţi-ai putea închipui că se întîmplă vreodată ceva într-o localitate cu un nume care sună a plictiseală. [1] Nu-i aşa ? Nodul feroviar Dullingham ! Dar încotro merg trenurile alea ?

— Habar n-am. În sus, spre Lincoln, şi spre Grimsby sau poate spre Doncaster, cred, dar n-aş şti prea bine. N-am umblat niciodată cu ele, dar un tip pe care-l cunosc, unu' de-i zice Harry Briggs, lucrează la gară şi ştiu că e de serviciu noaptea pentru trenul ăsta. Şi zice că întotdeauna întîrzie. Nu sînt sigur dacă n-o fi de serviciu şi săptămîna asta.

— Aş vrea să văd şi eu gara asta.

[1] Numele Dullingham e legat de adjectivul „dull“ care înseamnă monoton, plicticos, şters — deci numele sugerează ceva asemănător cu „locul unde nu s-a întîmplat nimic“.

— Foarte bine, urmă şoferul. Te las chiar aproape de ea.

Şi apoi continuă să strige în legătură cu alte lucruri, cel mai de seamă dintre ele fiind un drum foarte greu pe care tocmai îl făcuse la Northampton, şi atît de des îi ceru acordul sau confirmarea lui Inigo, încît acesta — simţind că e de datoria lui să se arate plin de înţelegere — răguşi de tot, înainte de parcurgerea celor cincisprezece kilometri.

În sfîrşit, şoferul trase pe dreapta şi arătă cu degetul :

— Uite, ai ajuns. Vezi luminile alea ? Aia e gara Dullingham. Cobori bucăţica asta de drum şi eşti acolo. Vezi dacă e Harry Briggs pe acolo.

Drumul făcea o curbă spre gară. În timp ce cobora panta, Inigo vedea semafoarele, strălucirea slabă a metalelor şi o licărire gălbuie de undeva din clădirea gării propriu-zise. Îi pieri curajul văzînd-o. Nodul feroviar Dullingham avea ceva extrem de melancolic şi trist. Nici măcar noaptea aceasta largă nu era atît de lipsită de bucurii ca încercarea lui îndoielnică de a alunga licărirea tristă de lumină. Şi era şi foarte liniştită. Nici nu-şi putea măcar închipui că trece vreodată vreun tren pe aici. Zarva veselă obişnuită într-o gară părea la fel de îndepărtată de halta asta prăpădită ca şi însăşi gările londoneze. Începu să se întrebe de ce se mai duce acolo, dacă n-ar fi fost mai bine să se întoarcă la şoseaua principală, şi cam la vreo douăzeci de metri de intrare se opri şi se sprijini de o balustradă a aleei. Gara Dullingham nu făcea

decît să-i confirme părerea că într-adevăr e un tînăr zevzec.

Poate că s-ar fi îndepărtat de acolo (şi ar fi ieşit astfel cu totul din cronica de faţă) dacă n-ar fi auzit un sunet uluitor. Era plăcut în sine iar caracterul său surprinzător, nepotrivirea sa dementă cu ambianţa, erau cuceritoare. Ascultă încîntat, spunîndu-şi că se cam pripise emiţînd judecăţi despre nodul de cale ferată Dullingham. Sunetul acesta spunea că nu e un tînăr zevzec, că în lumea asta fugile în miez de noapte mai pot fi totuşi răsplătite, şi că cel ce are un pat şi un mic dejun substanţial nu are neapărat totul pe lume. În gara Dullingham cineva cînta la banjo.

Dacă e Harry Briggs, stabili Inigo, în timp ce se apropia, atunci înseamnă că Harry Briggs îşi iroseşte timpul şi existenţa în slujba Societăţii feroviare londoneze şi de nord-est, căci cel ce ţinea banjoul ăsta în mînă nu zdrăngănea la întîmplare, ci *cînta* cu adevărat. Noaptea se grăbi să se retragă în faţa neruşinatelor sunete nazale şi sincopate pe care le scotea banjoul. Oricît de obosit era, Inigo constată că picioarele lui acuză o mîncărime care îl îndeamnă să danseze un ritm modern. Dacă gara ar fi fost înţesată de şmecheri rînjiţi, îngropată sub pepeni şi flori de bumbac, n-ar fi fost deloc surprins.

Intră în sala casei de bilete, unde ardea doar o luminiţă, şi apoi ieşi pe peronul întunecos şi pustiu. Banjoistul, cuprins acum de o veselă furie a sincopării, se afla în mod evident în sala de aşteptare. Inigo iscodi prin uşa întredeschisă. De o parte a foculeţului se afla

Harry Briggs sau unul dintre colegii lui, un tînăr cu fața rotundă și roșcovană, iar de partea cealaltă, tolănit pe banchetă, se afla însuși cîntărețul de banjo. Unul era atît de ocupat cu cîntatul iar celălalt cu privitul și ascultatul — cu ochii holbați și gura căscată — încît Inigo stătu acolo minute în șir fără să fie băgat în seamă.

Cu o clătinare din cap finală și triumfătoare, instrumentistul își încheie spectacolul :

— Ce zici de asta, băiete ? strigă el ridicînd sus de tot banjoul de parcă l-ar fi poftit să participe și el la aplauze. Ai auzit asta ? Ei, unde mai poți auzi așa ceva ? Știu să zdrăngăn la bătrînul instrument sau nu știu ?

— Știi, slavă Domnului, șefule, răspunse cu seriozitate publicul său. Pe cuvîntul meu, le vezi strașnic !

— Tu ai zis. Le văd, remarcă banjoistul cu multă demnitate.

Rostea cuvintele cu vocea cam îngroșată, care alături de alte semne, indicau că, mai devreme, în cursul nopții își reîmprospătase forțele cu multă generozitate. Dar în afară de faptul că era îngroșată, vocea lui mai avea ceva deosebit. Era ciudată tărăgăneala ei aspră, și cu toate că nu s-ar fi putut spune cu precizie că vorbește americănește, totuși accentul lui nu era perfect englezesc. Era atît de neobișnuit încît îi stîrni curiozitatea lui Inigo.

— Da, da, ai tușeu grozav, și puțin îmi pasă de unde-l ai, continuă ascultătorul, pe un ton entuziast, deși cu un aer cam vag. Ce-ar fi să ne mai cînți ceva, șefule ? Ia ascultă, știi aia, *Buclele ei era ca aurul ?*

Și ațintindu-și cu severitate privirile asupra celuilalt, care părea cam uluit, feroviarul cîntă foarte încet și pe un

ton foarte solemn, cu cele mai lugubre mostre de *portamento,* următoarea baladă :

Era bălaie-n ziua sfîntă
Cînd inima mi-a dat-o mi-i-i-e
Și măcar că e de mult căruntă,
Tot mai sîntem în simpati-i-i-e
Și mînă-n mînă...

Dar aici fu întrerupt.

— Nu, nu, strigă banjoistul. N-o știu și te rog să mă crezi, domnule șef de gară, că nici nu e stilul meu. E de un sentimentalism cam greoi, prea mult mesaj sufletesc pentru mine — chestie de gust, știi, chestie de gust.

— A, aa, mie îmi plac baladele bune.

— Îți plac alea gingașe și dulci ale scoțienilor, îmi dau eu seama de asta, zise banjoistul făcînd mucalit cu ochiul. Asta pentru că stai aicea singur-singurel pînă noaptea tîrziu, așteptînd expresul de la miezul-nopții. Dar fiindcă veni vorba, ai văzut *Expresul de Miezul-Nopții* — piesa ? Odată am jucat în ea la Montreal, trei seri la rînd !

Inigo își alese acest moment pentru a-și face intrarea.

— Bună, bună ! strigă instrumentistul. Pe cine avem aici ?

Feroviarul sări în picioare, cu un aer de profundă uimire, supărat apoi că o clipă sau două și-a manifestat astfel spaima.

— Hei, dar care e bancul ? întrebă el furios. Ce te furișezi așa ca hoții ?

Apoi, după ce-l cîntări bine din ochi pe Inigo îi vorbi pe un ton mai potolit :

— Vă rog să mă iertați, dar mi-ați tras o spaimă bună. Ce doriți ?

— Un tren, răspunse Inigo, deşi pînă în clipa aceea numai la trenuri nu-i fuseseră gîndurile.

— A, vreţi trenul de unu-douăzeci ? Dar unde vreţi să mergeţi ?

— Unde vreau să merg ? Ei, asta e o întrebare care mă cam încurcă. Ia să mă gîndesc puţin, medită Inigo. Păi, ce-ar fi să merg la Stockport ?

— Stockport ! Păi pe linia asta nu puteţi merge la Stockport.

Acum fu rîndul banjoistului să preia conducerea :

— Stockport, repetă el oarecum cu condescendenţă. Ai fost vreodată la Stockport ?

— Nu l-am văzut în viaţa mea, îi mărturisi Inigo.

— Atunci, ascultă-mă pe mine : Sfatul meu e că nu merită. Nu-i nimic de văzut acolo, absolut nimic. Îl cunosc bine, băiete. Am fost eu pe-acolo ; de fapt, am fost peste tot locul. Dacă te duci totuşi, poţi să-i şi întrebi. Întreabă-i la „Leul Roşu" dacă mă cunosc. O să-şi amintească cu siguranţă de mine. Numele meu e Morton Mitcham. Nu se poate să nu-şi amintească de Morton Mitcham.

Şi se ridică în picioare, poate pentru a arăta exact ce anume era imposibil să fi uitat ăia. De bună seamă nu era o persoană pe care o poţi uita uşor. Era înalt, dar foarte slab, iar hainele, un costum în carouri, de culoare deschisă, atîrnau pe el. Partea de sus a capului avea ceva shakespearean, căci era chel în creştet, dar de o parte şi de alta, părul negru era foarte des, chiar stufos pe la urechi. Sprîncenele erau imense şi cu un aer dramatic ; nasul se lăuda cu o curbură fină şi cu un colorit mult mai viu decît restul feţei ; buza de sus, foarte lungă, precum şi bărbia lui ascuţită, foarte lungă şi ea, erau vinete ; obrajii cam supţi erau vineţi în partea de jos şi maronii în partea de sus ; şi, de fapt, întregul lui chip avea acea ciudată înfăţişare de pergament care provine dintr-o expunere — într-un moment sau altul — la un soare mai fierbinte decît a cunoscut vreodată ţara noastră. Gulerul şi cravata lui îi amintiră vag lui Inigo de Pălărierul Smintit al lui Tenniel [1]. Cu una-cu alta, domnul Morton Mitcham era o persoană ieşită din comun ; înfăţişarea lui te nedumerea în tot atît de mare măsură ca şi accentul lui, combinînd în mod straniu pe cea a plantatorului tropical, cu cea a tragedianului de şcoală veche şi cu cea a unui senator cam zdrenţăros din unul din statele mai îndepărtate dintre cele care s-au unit.

— V-am ascultat cîntînd la banjo, îi spuse Inigo. Şi sincer vorbind, a fost grozav. Şi am impresia că şi instrumentul la care cîntaţi e pe măsura talentului dumneavoastră.

— Este. Dar dă-mi voie să-ţi spun că e un instrument dificil. Da, domnule. E bun, după cum zici dumneata, cînd cînţi la el astfel, dar de cîte ori ai ocazia să-l auzi folosit în felul ăsta ?

— Aa, zise cu aprindere feroviarul, are dreptate.

Domnul Mitcham se scotoci prin buzunarul de la vestă şi, în cele din urmă, izbuti să extragă de acolo vreo trei centimetri de havană ferfeniţită.

— Trabuc indian, explică el. Nimic nu poate fi mai bun ca ele, după ce te-ai deprins cu gustul lor. Odată, cînd

[1] John Tenniel (1820—1914), caricaturist la revista *Punch*, a ilustrat magistral cartea lui Lewis Carroll *Alice în ţara minunilor* unde apare şi Pălărierul Smintit.

eram tocmai în Bangalore, am primit cadou douăzeci de cutii din marca cea mai bună. Habar n-am avut cine mi le-a trimis, n-am știut absolut nimic. „Domniei sale domnului Morton Mitcham, din partea unui admirator" — atîta tot era scris pe o carte de vizită albă. Dar era scris de femeie. Mai am încă acolo vreo două din cutiile alea (și arătă către un sac de voiaj mare și cam ponosit de pe banchetă), le port neîncetat cu mine de atunci încoace. Dar trabucuri nu mi-au mai rămas. Ha-ha !

Și nici nu părea deloc cu putință să-i mai fi rămas vreun stoc de trabucuri, căci cel pe care tocmai îl aprindea acum se vedea bine că a mai fost fumat măcar o dată. Se apucă să-și strîngă banjoul punîndu-l în cutia lui.

— Ești muzicant ? îl întrebă pe Inigo.

— Cînt uneori la pian.

— Profesionist ?

Și-și ridică sprîncenele imense.

— Nu, doar un amator de rînd.

— Ah, păcat !

Domnul Mitcham își coborî sprîncenele, dar nu catadixi să explice de ce era păcat.

Inigo își aminti deodată de ciocolata și biscuiții pe care-i dăduse Daisy Callander, și acum îi scoase la iveală, poftindu-i pe ceilalți să se înfrupte și ei împreună cu el.

— Ești călător, luptător, băiat de trupă, de asta îmi dau seama, strigă domnul Mitcham aprobator, servindu-se și stingîndu-și cu grijă trabucul. Dă-mi vreo cîțiva biscuiți și nițică ciocolată și cîteva sticle de whisky — de preferință de secară — și sînt gata să dau piept cu orice dificultate. Viscol, naufragiu, orice. Odată am trăit două săptămîni

numai cu asta, acolo sus pe Dealurile Negre dintre Statele Wyoming și Dakota de Sud.

— Dakota de Sud !

Inigo strigă în extaz. Probabil că omul a fost acolo cu adevărat, întrucît altfel ar fi fost imposibil măcar să te *gîndești* la Dakota de Sud, n-o puteai extrage dintr-o hartă mintală.

— Da, chiar așa, Dakota de Sud. Eram doi. Stai să vedem, cum naiba îi zicea ăluilalt ? A, da... Sheerman. Era fost pastor al sectei lui Wesley, care acum ținea un bufet expres tocmai la Denver. Și era și cea mai grea iarnă pe care o avuseseră ei de patruzeci de ani, și noi doi ne-am nimerit s-o străbatem.

— Mai luați un biscuit, zise entuziasmat Inigo.

— Mulțumesc, băiete, cu plăcere. Firește că aveam acolo și whisky, la discreție. Poate că te-i fi gîndind că whisky-ul nu se potrivește bine cu biscuiții și ciocolata, dar dă-mi voie, te rog, să-ți spun că merg strașnic împreună. Dacă ai la dumneata o sticlă, poți să încerci.

— Îmi pare rău dar n-am.

— Să porți întotdeauna o sticlă la dumneata, zise pe un ton sever domnul Mitcham.

Apoi, se întoarse către funcționarul de la gară, care tocmai se ocupa de distrugerea treptată a unui sanviș gigantic.

— Ce se mai aude cu ceaiul ăla de care ne pomeneai, dom'le șef de gară ?

Celălalt mormăi ceva cu gura plină. În mod evident începuse să aibă îndoieli acum cînd erau trei guri de hrănit.

— Nu cumva eşti Harry Briggs ? îl întrebă Inigo.

Chiar era Harry Briggs. Recunoscu acest adevăr cu multă încîntare şi nu se lăsă pînă cînd Inigo nu-i explică exact cum a ajuns să afle de el. După ce se stabili în tot amănuntul identitatea camionagiului, Harry Briggs îşi schimbă dintr-o dată atitudinea faţă de Inigo, care simţi că acum este privit aproape ca un vechi dullinghamian cu faţa lui roşie şi rotundă strălucind la gîndul minunilor pe care le poate înfăptui coincidenţa. Harry Briggs se apucă acum să facă nişte ceai.

Domnul Mitcham legă curelele la caseta banjoului, fixîndu-le bine.

— Doar o mică pasiune de-a mea, ştii, remarcă el cu un aer degajat şi ciocănind cu degetele cutia. Dar e deosebit de folositor ; face serile să treacă mai uşor oriunde te-ai afla, şi le dă viaţă şi celorlalţi. „Chemaţi-l pe Morton Mitcham să ne cînte la banjo" zice lumea. Sînt invitat să dau reprezentaţii şi pe la Reşedinţe, ştii, şi alte treburi din astea. De cînd mă ştiu am cîntat pentru cel puţin şase-şapte guvernatori de colonii, şi mă mîncau pur şi simplu din ochi, cu muzică cu tot — afară de unul care era ăla, bătrînul, lordul Stennenfield.

— Dar ce era cu el ? întrebă Inigo. N-avea suflet ?

— Era surd ca masa, nu auzea nici tunurile lui cînd se descărcau. Şi totuşi, era cel mai bun bridge-ist de la răsărit de Alexandria, după cum îmi zicea lumea. Vezi, asta-i trebuia lui. „Ia pune-ţi mesele de joc", a strigat el drept în mijlocul spectacolului meu. Şi eu am şi ieşit pe uşă afară. Nu se face una ca asta, şi tocmai lui Morton Mitcham !

— Aveţi dreptate, murmură Inigo. Sînteţi artist, domnule, de asta îmi dau bine seama.

Şi îl salută cu un baton de ciocolată.

— Mda, mi s-a mai spus chestia asta. Un guvernator de colonie mi-a şi cerut să-i dau lecţii. Am să-ţi spun şi cum îl cheamă — măcar că asta rămîne între noi, domnilor (şi se uită sever la Harry Briggs care rămăsese cu ibricul în mînă şi gura căscată). Era Sir Elkin Pondberry. „Dă-o-n mă-sa, Mitcham — îmi zicea el — trebuie să mă-nveţi şi pe mine să cînt la drăcia aia." „Aş fi foarte mîndru s-o fac, Sir Elkin — i-am zis eu — numai că nu se poate." „Mă-sa pe gheaţă — îmi zice el — dar trebuie să se poată." „Păi ar lua ani şi ani de zile" i-am zis eu. „Atunci o să trebuiască să rămîi aicea ani şi ani de zile, mi-a răspuns. Am să te ţin aicea cu de-a sila, Mitcham, să fiu al naibii dacă nu te ţin." „Nu se poate, i-am răspuns, căci iau vaporul următor pînă la Bangkok." Şi n-a avut încotro, a trebuit să renunţe. Dar i-am vorbit despre Stennenfield, că tot urmau să se întîlnească foarte curînd la Singapore — şi i-am arătat cum să-şi oprească patru aşi şi patru rigi cînd împarte cărţile. „Să mor eu dacă nu eşti un geniu, Mitcham, mi-a zis el cînd a prins mişcarea. Să vezi dacă n-o să încerc să-l trag pe sfoară şi pe boşorogul de Stennenfield." Şi chiar a şi făcut-o, şi asta a fost poanta cea mai tare a anului ăluia în toate cluburile de pe-acolo. Eu am auzit chestia cînd eram la Hongkong.

— Hongkong ! strigă Inigo pe care îl cuprinsese ameţeala. Păi văd că ştiţi strălucitorul Orient ca-n palmă, absolut. Dar ce era cu aşii şi cu rigile alea ? Nu cumva sînteţi scamator ?

— Ei, nu chiar scamator. Ştii, nu mi-am bătut niciodată capul cu iluzionismul şi cu trucurile astea mecanice. Dar prestidigitaţia e o adevărată pasiune de-a mea. Cred că ştiu să fac mai toate trucurile posibile cu un pachet de cărţi.

— Dom'le, dar aveţi talent cu carul, dacă vreţi să ştiţi părerea mea, zise Harry Briggs, care între timp făcuse ceaiul. Ce n-aş da să am şi eu măcar o părticică din el, că atunci nu mă mai prindeaţi pe-aici. Vă merge mîna al dracului şi la bangioul ăla, pe cuvîntu' meu! Eh, ia beţi un strop de ceai. Unu o să ia ceaşca şi ălălalt farfurioara.

— Aşa mai trece vremea, mai trece vremea, zise domnul Mitcham, şi, cu un aer voit absent, puse stăpînire pe ceaşcă. Am constatat că această mică iscusinţă, ca şi altele asemănătoare mi-au fost din cînd în cind utile prin călătoriile mele, aşa că pe parcurs le-am mai pus la punct. Vreo două-trei trucuri dintr-astea de scamatorie cu cărţile le-am deprins de la un chinez bătrîn pe care l-am cunoscut cîndva la Şanhai, şi pe urmă, altădată, unul dintre negrii ăia franţuziţi pe care-i întîlneşti la New Orleans, mi-a arătat vreo două-trei chestii pe care nu le ştiam, la banjo, vreau să zic, cînd eram şi eu pe acolo. Măcar că, de fapt, unul din cei mai buni cîntăreţi pe care i-am auzit vreodată — pur şi simplu cu o clasă deasupra tuturor *jazz-band*-iştilor ăstora new-yorkezi (şi băgaţi bine de seamă, că i-am auzit absolut pe toţi) — era un irlandez matofit, peste care am dat din întîmplare la Sydney.

— Am şi eu un văr pe-acolo, se amestecă plin de zel Harry Briggs — îl cheamă la fel ca şi pe mine, numai că el e Jim, şi e şofer pe duba unei spălătorii. S-ar fi putut să-l întîlneşti şi pe el.

— A, Jim Briggs ăla de la spălătorie! strigă domnul Mitcham, făcîndu-i cu ochiul lui Inigo. L-am cunoscut foarte bine chiar. Mi-a şi zis că are un văr aicea. „Să-l cauţi neapărat — mi-a zis el — dacă se întîmplă să treci pe la staţia Dullingham."

— Asta înseamnă că e tare dibaci, dat fiindcă nu lucrez aicea decît de vreo şase luni, pe cînd de la el n-am mai avut noi veşti de vreo doi-trei ani. Pe mine nu mă puteţi lua peste picior, dom'le.

— Ei, păi dar să tot fie vreo cinşpe ani bătuţi pe muchie, de cînd am fost eu p-acolo, continuă imperturbabil domnul Mitcham. De atunci am colindat lumea întreagă. Sînt cavaler rătăcitor pe toată suprafaţa pămîntului, aşa să ştiţi băieţi. Aici în Ţara-mumă nu m-am întors decît de vreo doi ani, şi mai umblu şi eu de colo pînă colo, ştiţi, să mai îmi vizitez prietenii de demult.

— A, acum sînteţi unul dintre domnişorii ăia fericiţi care au răgaz în viaţă, observă domnul Briggs cu o invidie respectuoasă.

— Ai nimerit-o, zise Ulysse cu ciudatul său accent deopotrivă aspru şi tărăgănat — cînd englezesc, cînd americănesc.

Şi mai scoase încă o dată la iveală trabucul deja fumat, de data asta un chiştoc prăpădit şi murdar, îl aprinse şi suflă nori de fum într-un mod care se străduia să sugereze viaţa tihnită, indolenţa celor avuţi, întoarcerea într-un tîrziu din nenumărate şi uluitoare călătorii de-a lungul şi de-a latul globului pămîntesc.

— *Heureux qui, comme Ulysse, a fait un beau voyage,*[1] zise Inigo, care se întreba cum de s-a întîmplat, totuși, ca acest personaj incredibil să nimerească în cele din urmă în toiul nopții, la gara Dullingham. Era de-a dreptul surprinzător, cum de izbutise măcar să găsească insulița asta a noastră.

— Asta așa e, băiete, replică el cu condescendență. Apoi căscă. Ce e cu trenul ăla al vostru ?

— Ar trebui să vină cam într-o jumătate de oră, zise Harry Briggs, redevenind cu greu funcționarul de la căile ferate. Astă-seară are o oră întîrziere. Mă duc și eu să-mi fac rondul.

Și se strecură greoi afară.

— Nu prea știu dacă să-mi mai dau sau nu osteneala să-l prind, zise domnul Mitcham instalîndu-se mai bine pe banchetă. Mă duc mai departe pînă la Nottingham, știi, așa să mai îmi văd niște vechi prieteni. Dar acuma aș putea, la urma urmei, să aștept și pînă dimineața, că tot am pierdut legătura cu alt tren.

— Serios ? căscă Inigo. Unde ați pierdut-o ?

— Hă... Nu mai țin minte.

De data asta, se părea că memoria aceea extraordinară a lui îi juca un renghi.

Inigo avea o bănuială că domnul Morton Mitcham n-a pierdut nici o legătură. Domnul Morton Mitcham era o persoană cu totul extraordinară, fie un mare călător, fie un mare mincinos. Inigo stabili că dorește să-l vadă mai des.

[1] „Fericit cel ce, ca Ulysse, a făcut o călătorie frumoasă" — citat din *Regretele* (1559) a poetului francez Joachim du Bellay (1515—1560).

Dar ceea ce văzu, de fapt, fu figura domnului Tarvin. Împreună cu domnul Tarvin urcau un deal croindu-și drum cu greu prin zăpada înaltă și cînd ajunseseră cam pe la jumătatea pantei, domnul Tarvin se opri și întorcîndu-se zise : „Va să zică toată asta este Dakota de Sud. Cia-ha. Ia cheamă-i pe băieți, Jollifant" și el îi strigă pe băieți deși nu se zărea nici unul. Dar în clipa următoare erau acolo, un cîrd întreg, și făceau cel mai cumplit zgomot și zumzet. Asta îl supăra atît de tare pe Inigo, încît strigă la ei, dar ei se dovediră încă și mai gălăgioși. Atunci se uită așa de feroce la băiatul de lîngă el, tînărul Withington, că privirile lui trecură cu totul dincolo de Dakota de Sud, și reveniră în sala de așteptare, unde domnul Morton Mitcham dormea cu gura larg deschisă și sforăia în mod prodigios.

Inigo se întinse cît era de lung pe banchetă, folosindu-și rucsacul drept pernă. Mai ascultă un minut-două sforăielile, apoi alunecă iar pe alte meleaguri, de data asta nu în Dakota de Sud, ci pe tărîmul uitării. Și acolo rămase, măcar că de vreo două ori i se păru că bezna și liniștea sînt invadate în mod misterios, de parcă la cine știe ce frontieră îndepărtată se dă alarma și încep încăierările.

II

Îl zgîlțîia cineva. Deschise ochii și văzu o mustață neagră, mare și prost potrivită, ceea ce-l supăra atît de tare încît îi închise la loc.

— Haideți, domnule, haideți, domnule ! zicea mustața.

Inigo nu se simți obligat să răspundă.

— Trebuie să vă sculați dacă vreți să apucați trenul de șase patruzeci și cinci, continuă mustața.

Această replică era atît de extraordinară încît îi redeschise ochii. În lumina dimineții, sala de așteptare își schimbase cu totul înfățișarea. Se uită lung la hamal.

— Unde-i Morton Mitcham ? întrebă el.

Hamalul clătină din cap :

— Nu e pe linia asta. N-am auzit niciodată de ea.

— Nu e gară, domnule, e un om. Ședea aicea astă noapte și vorbea de banjouri la Bangkok și de scamatorii de la Singapore. Dacă nu cumva l-oi fi visat.

— Asta nu m-ar mira, că și mie mi se întîmplă, zise cu toată seriozitatea hamalul. Dacă beau un păhărel mai mult sau mănînc la sfîrșitul cinei vreo conservă de somon, am și adormit și dă-i cu visele toată noaptea. Ce de lucruri am văzut eu, hă-hă ! Banjourile și Singaporele nu-s nimic pe lîngă alea.

— Mie nu prea-mi place Rob Roy, medită cu glas tare Inigo. Mi-a despicat capul și mi-a lăsat în gură un fel de gust așa întunecat și pămîntiu, de parcă aș fi mestecat niște turbă din ținuturile lui din Scoția deluroasă. Dar ia ascultă, unde-i ăsta... cum îi zice... Stai nițel — Harry Briggs ?

— A, acuma mai veniți de-acasă ! P-ăsta nu l-ați visat, asta v-o pot zice de la obraz. A ieșit din tură nițel mai devreme. Va să zică ați scăpat garnitura de unu douăzeci, nu ? Mergeți spre nord, dom'le ?

— Știu și eu ? se întrebă cu glas tare Inigo. Bănuiesc că da, însă înainte de a mă duce undeva trebuie să mă spăl și să mă bărbieresc și am nevoie de niște săruri medicale într-un pahar de apă călduță, și pe urmă de niște ceai cu pîine prăjită. Și poate și de un ou — că nu se știe niciodată — un oușor dintr-ăla tînăr și proaspăt, de la o puicuță roșcată. Ei (zise el scoțînd un șiling) ce părere ai de programul ăsta ?

— Vă mulțumesc, dom'le. Păi, părerea mea ar fi că cel mai bine e să luați trenul ăsta care vine acum și să mergeți pînă la Grantham. Dullingham-ul nu e bun pentru dumneavoastră, ascultați-mă pe *mine*. La Grantham găsiți tot ce poftiți, orice doriți. Și hamalul plescăi din buze numai la gîndul acestei agitate metropole.

Așadar, Inigo se duse la Grantham. Străbătu prin soarele dimineții timpurii pînă la „Îngerul și Regele" unde se strecură într-o baie înainte ca cei mai mulți dintre clienți să fi ajuns măcar să se uite la ceașca de ceai, și trebui să-i țină pe mai mulți din ei în șah, întrucît rămase atît de multă vreme să se lăfăie, savurînd senzația plăcută pe care i-o dădea goliciunea trupului și apa fierbinte. Pînă cînd ajunse într-o ținută potrivită ca să se poată înfățișa la micul dejun, era gata să primească orice i se putea oferi. După aceea, își fumă pipa și se uită, așa ca prin vis, la mai multe ziare, și era deja zece și jumătate pînă cînd porni, în sfîrșit, la drum.

Doar pentru că în perspectivă avea să fie autorul *Ultimului rucsac* — acea elegie în proză a umblărețului — își alese Inigo acest gen de a ieși din oraș, pe jos, cu toate că avea la dispoziție nenumărate trenuri și autobuze. În dimineața aceea mersul pe jos nu părea să fie foarte plăcut ; deja era destul de cald ; șoseaua spre apus era plină

de praf și circulația automobilistică nu înceta nici o clipă ; iar el nu prea avea chef să se ostenească. A fost mai bine cînd, în cele din urmă, a izbutit s-o ia pe un drum lateral, care — după nenumărate coturi ce păreau în mod alarmant să se înfunde — îl aduse pînă la un mic han de cărămidă roșie, cu pîine și brînză și bere. La han n-avea cu cine să schimbe două vorbe, căci în mod evident hangiul avea alte treburi în cursul zilei, nevastă-sa avea atît de puțin timp liber încît nu veni nici să-i servească berea decît la protestele lui, iar alte persoane nu erau ; și totuși, Inigo zăbovi pe acolo pînă pe la nouă, visînd alene cu ochii deschiși. Cînd o porni iar la drum, mergînd agale și ocolind miriștile și pădurile dese dar cu copacii desfrunziți, berea dinăuntru și soarele de afară complotară împreună pentru a face acea reverie încă și mai visătoare.

Nu știa nici unde e, nici încotro se îndreaptă, și nici nu-i păsa. Se lăsa purtat de drumul pustiu, cum se lasă frunza căzătoare purtată de vînt. Întreaga după amiază însorită nu fu decît o slobodă fantezie. „Mă mișc ca o umbră printre umbre“ [1], își zise de nenumărate ori în sinea lui, căci mintea lui era o grămadă strălucitoare de citate din antologiile cele mai melancolice. Aici totul era auriu și nimic nu era real, poate doar cu excepția pulberii. „Flăcăi și fete aurii... Se-ntorc cu toții în țărînă“ [2]. Așa suna citatul, și pe acesta îl repetă, de asemenea, cu vocale umflate care-i trimiteau în josul spinării mici fiori de plăcere. În cele din urmă, ajunse într-un loc unde umbra și pacea erau minunate, unde drumul se prefăcea într-o șo-

[1,2] Versuri dintr-un cîntec de Shakespeare din piesa *Cymbeline* (Actul IV, scena II).

sea îngustă, iar crengi mari atîrnau deasupra unei pajiști de la cotul ei. Era un loc unde omul putea să mediteze sau să doarmă un ceas. Dar cineva își lăsase acolo un automobil mic. Era destul loc umbros de-o parte și de alta a automobilului, dar vederea acestuia, sugerînd zgomot și agitație, îl țintui pe Inigo locului. Automobilul strica pur și simplu peisajul. Îl privi cu dezgust, apoi îl privi cu uimire. Se apropie.

Da, era acolo. Pe partea de jos a parbrizului era un mic afiș scris cu litere groase stacojii : „Bagă de seamă căci Sfîrșitul se apropie“. Pe bancheta din spate erau o serie de placarde, de cîte un sfert sau chiar jumătate de metru și scrise cu litere stacojii încă și mai groase. Inigo nu se jenă — căci în mod limpede nu era timp de scrupule — să scoată afară vreo două din ele. „Și stelele cerului căzură pe pămînt, așa cum își aruncă smochinul smochinele necoapte, cînd îl scutură un vînt puternic. Și cerul se îndepărtează ca un sul cînd e înfășurat ; și fiecare munte și fiecare insulă se mutară din locul lor“. Apoi se uită la celălalt care glăsuia : „Și am privit, și am auzit un înger zburînd prin mijlocul cerului, strigînd cu glas tare 'Vai, vai, vai', locuitorilor pămîntului, date fiind celelalte glasuri ale trîmbiței celor trei îngeri, care abia urmează să răsune !“ Puse cu grijă placardele la loc și se întinse pe iarbă alături de acest mic și ciudat automobil al apocalipsului.

Era o liniște desăvîrșită. Puținele sunete care se prindeau — un scîrțîit, un ciripit vag — erau atît de îndepărtate încît puteau foarte bine să vină din altă lume, din altă viață. Se uită lung din umbra ce-l înconjura spre licărirea verzuie și aurie din zare. Toată după amiaza fusese

lipsită de substanță. Acum nu părea să fie altceva decît o cantitate oarecare de mătase vopsită, tremurînd la fiecare răsuflare. Fragilitatea ei îl rănea pur și simplu ; închise ochii. Dar pămîntul pe care se odihnea era destul de solid, și săbiile pe care le scoase erau vechile și gingașele săbii alcătuite din fire de iarbă. Redeschise ochii. Mașina în sine, deși nițel cam șifonată, avea totuși o substanță foarte precisă. Observă că i se schimbaseră foarte de curînd cauciucurile. Inigo se jucă alene cu gîndul la aceste cauciucuri. Poate că profetul proprietar al automobilului le cumpărase pentru că se aștepta să-și mai conducă automobilul chiar și cînd orașele se vor fi prefăcut în vîlvătăi de flăcări, iar munții se vor fi topit ca fumul în zare. Cu automobilul ăsta putea să treacă în fugă pînă la Armageddon [1]. Asta ar fi fost într-adevăr, un record ; o cursă nonstop pînă în noul cer și pămînt. Și toți ziariștii și specialiștii în publicitate, bieți strigoi, mușcîndu-și buzele spectrale, pentru că ultima, ultima ediție se tipărise, se vînduse și se îngălbenise, demult, tare demult ! Aceste închipuiri îl făcură pe Inigo să se simtă mai bine, deși în interiorul lui mai era încă un locșor găunos, la fel de găunos ca și lumea înconjurătoare. Căscă, închise ochii, se întrebă a cui o fi mașina, apoi adormi.

Se trezi cam peste vreun ceas, se ridică în capul oaselor și-l descoperi pe proprietarul automobilului, care robotea la el. Vreo două minute Inigo nici nu putu decît să clipească spre el, dar ajunse la concluzia că are o înfățișare atît de puțin profetică încît te dezamăgea. Privirile lor se întîlniră.

— Bună ! strigă necunoscutul. Mă tem că v-am deranjat ! Probabil, nu-i așa ? Dar parcă nu erați aicea cînd am venit prima oară, nu ? E foarte cald azi după amiază, nu ?

Vorbea pe un ton înalt și cîntător ca de preot, și întreaga față i se lumină pe parcurs. Avea vreo patruzeci de ani și părul castaniu își înghesuia buclele jilave în jurul unei frunți cam bulbucate ; mai avea ochelari cu ramă de aur, pomeții ieșiți, o mustăcioară mică răsucită și mult prea mulți dinți. Era îmbrăcat foarte îngrijit, cu un costum bleumarin și cravată neagră ; înfățișarea lui avea ceva de evanghelist.

— Nu cred că m-ați deranjat, răspunse Inigo, și chiar dacă ați fi făcut-o n-are importanță. E așa stupid să adormi dintr-o dată, îți dă dureri de cap — dar eram groaznic de obosit.

Căscă. Celălalt scînteie din ochelari către rucsacul lui :

— Ați venit pe jos, nu ? Probabil, că aveți o mică vacanță, nu ? Ce vreme frumoasă avem, nu-i așa ? Poate că umblați de unul singur, nu ?

— Rătăcesc singuratic ca norul [1], absolut, cită Inigo străduindu-se să se ridice.

— A, știi, am recunoscut și eu chestia asta, strigă celălalt entuziasmat. E Wordsworth, nu ? Despre Narcise, nu ? Și e frumoasă bucata, nu sînteți de aceeași părere ? Acuma probabil că nu prea aveți chef de mers pe jos, nu ?

[1] Oraș pomenit în *Apocalips* XVI, 16.

[1] Versul inițial din poezia *Narcisele* a primului romantic englez, William Wordsworth (1770—1852).

Mă întreb dacă nu v-aş putea lua cu maşina. Merg mai departe pînă la Oxwell. Cunoaşteţi localitatea ? Şi dumneavoastră tot într-acolo mergeţi ?

— Ca să vă spun adevărul, zise Inigo, nu prea ştiu unde merg. Vreo zi-două mai umblu şi eu de colo pînă colo, într-un fel de vacanţă.

— Asta e splendid, nu-i aşa ? Măcar că, băgaţi bine de seamă, nu vă invidiez pentru că munca pe care o fac eu — şi care mă poartă de-a lungul şi de-a latul ţării — este mai bună decît orice vacanţă, mult mai bună. Ştiţi ce fac eu. Adică nu, bineînţeles că nu ştiţi. Sînt secretar organizatoric al sectei Învierea a doua. Nu cumva sînteţi şi dumneavoastră membru al sectei celei de a doua Învieri ?

— Nu, nici măcar al sectei Întîiei Învieri. Mă tem că nici n-am auzit vreodată de ea.

— Serios ? O clipă chipul necunoscutului se înnoră, dar apoi se lumină iar. Mă rog, dar aţi auzit acum, nu-i aşa ? M-am gîndit că s-ar putea să faceţi parte din secta asta, întrucît astă seară la Oxwell ţinem una din întrunirile noastre speciale, ei, şi m-am gîndit că s-ar putea să fi pornit la drum într-acolo. Eu acolo mă duc — dar asta parcă v-am spus, nu ? Da, o întrunire specială pentru tot ţinutul East-Midland — cuprinzînd atît pe Efraim cît şi pe Gad.

— Efraim şi Gad ! strigă Inigo. Dar ce legătură au ei cu asta ?

— Aha, asta vă nedumereşte, nu-i aşa ? Bineînţeles, că i-aţi recunoscut, nu ? Ei, atunci trebuie să vă explic, da ? Numai o clipă însă. Trebuie să vă spun cine sînt. Şi căpătă o înfăţişare gravă în timp ce rostea cuvintele : Mă numesc E. G. Timpany.

Apoi zîmbi iarăşi.

— Pe mine mă cheamă Jollifant, Inigo Jollifant — un nume destul de absurd, nu-i aşa ?

E. G. Timpany ridică mîna ca să-l oprească.

— Nu, nu, nu ! Cîtuşi de puţin. N-aveţi voie să spuneţi una ca asta. Cunosc acest nume. Da, da, mi-e cunoscut. Avem pe o doamnă Jollifant, una din cele mai fervente activiste ale noastre din ţinutul de sud-vest — ăsta e Simeon, ştiţi ? Exeter e sediul lui Simeon, şi dacă nu mă înşel, doamna Jollifant e o *lady* din Exeter. Da, ţine o ceainărie acolo. E cumva rudă cu dumneavoastră ?

— Nu prea cred, răspunse Inigo. Dar mai vorbiţi-mi despre Gad şi Efraim şi spuneţi-mi de ce Exeter e în Simeon ?

— Păi şi noi ne împărţim ţara aşa cum a împărţit Jehova Canaanul între cele douăsprezece triburi. Eu am fost umila unealtă de împlinire a acestei porunci. La Congresul anual, unii s-au plîns de încurcătura ce se face între diferitele ţinuturi. Şi atunci prseşedintele nostru s-a întors către mine, ca să-mi ceară ajutorul : „Poate că domnul E. G. Timpany ar putea să ne facă vreo propunere“, mi-a zis el. Şi chiar în clipa aceea am auzit un Glas. Şi Glasul mi-a zis : „Uită-te în *Biblie*“. Într-o clipă am şi avut revelaţia lucrului pe care trebuia să-l facem : „Oare nu sîntem cu toţii Odraslele lui Israel ?“ am zis, fiindcă noi credem că marea rasă anglo-saxonă descinde din cele zece triburi pierdute, la fel ca şi izraeliţii britanici, numai că noi am privit lucrurile mai departe decît ei. „Ne vom împărţi teritoriul aşa cum a fost împărţit însuşi Canaanul“ am zis eu.

Se opri şi-şi scoase ceasul.

— Trece timpul, nu-i aşa ?

— Bănuiesc, zise Inigo dezamăgit, întrucît nu vroia să-l piardă pe domnul E. G. Timpany.

— Acuma, domnule Jollifant, aş vrea să vă rog să-mi faceţi o favoare. Sînt convins că sînteţi om învăţat, nu-i aşa ? Aveţi vreo profesie ?

— Sînt un fel de belfer.

— Aţi studiat poate chiar şi la Universitate ?

— La Cambridge. Premiul trei la franceză şi menţiune specială la istorie.

— Menţiune specială ? Păi asta-i splendid, nu ? strigă domnul Timpany, a cărui idee despre menţiunea specială era în mod evident cu totul diferită de cea a autorităţilor universitare. Ştiam eu însă, ştiam. Mi-am dat seama într-o clipă. Întotdeauna îţi poţi da seama, nu-i aşa ? Nu că aş fi şi eu universitar. Nu sînt. Sînt autodidact. Am părăsit şcoala cînd aveam cincisprezece ani — era un externat de la Wolverhampton — şi de atunci încoace n-am mai urmat altceva decît un curs prin corespondenţă — de contabilitate (şi cam slab, după părerea mea, deloc serios) — şi nişte cursuri serale de spaniolă comercială. Asta era, domnule Jollifant, înainte de a-l descoperi pe marele învăţător, domnule Jollifant — *Biblia, Biblia* noastră veche şi frumoasă cea de toate zilele. Şi cît ai clipi din ochi scoase la iveală un exemplar, nu se ştie de unde, ca un scamator. Sînt sigur că nu sînteţi dintre acei aşa-zişi critici superiori, nu ?

Inigo răspunse foarte sincer că nu e, dar încercă să dea impresia că ar fi putut fi un critic superior dacă ar fi ţinut cît de cît să aibă o asemenea reputaţie.

— Dar uite ce fac, că vorbesc şi vorbesc neîncetat, zise domnul Timpany. Ceea ce vroiam să vă rog, ca o favoare specială pe care mi-o faceţi *mie* este să veniţi cu mine la Oxwell. O să fiţi bine venit, domnule Jollifant. La şase şi jumătate se bea ceaiul şi se ia o gustare frugală — ştiţi, vin oameni din toate părţile — şi apoi urmează o întrunire. Vreau să veniţi cu mine pur şi simplu ca oaspete al meu, ca prieten al meu, dacă nu vă supăraţi că vă spun astfel şi sînt convins că nu vă supăraţi, nu-i aşa ? Ei, ce părere aveţi ? Nimic nu mi-ar plăcea mai mult decît să rămîn aici şi să vă vorbesc despre cîteva dintre adevărurile noastre privitoare la A doua Înviere, dar — după cum vedeţi, că doar vedeţi ? — n-am timp.

Şi dădu la iveală zîmbetul său larg şi nevinovat, cu strălucitorul său amestec derutant de fildeş, şi-şi trecu mîna peste fruntea asudată şi buclele castanii.

Era imposibil să refuze o asemenea invitaţie. Inigo îşi strînse lucrurile, trenciul şi rucsacul (amîndouă găsindu-şi un loc în spate printre textele din Apocalips) apoi se băgă şi pe el însuşi în maşinuţă şi o porniră. Se strecurară încetişor pe drumul şerpuitor, se tîrîră prin cinci-şase sate, căci domnul E. G. Timpany era un şofer excesiv de prudent, aşa că oamenii aveau destul timp să citească afişul de pe parbriz : „Bagă de seamă că Sfîrşitul se apropie". Dacă asemenea oameni zîmbeau sau rînjeau — ceea ce se întîmpla adeseori, Inigo îi înfrunta cu o privire fixă, solemnă şi profetică, dar dacă păreau nedumeriţi sau uimiţi — ceea ce se întîmplă cu adevărat unei fetiţe şi unui bărbat dintr-un faiton de lăptar — le zîmbea radios cu aerul unui om care le aduce veşti bune.

Însoţitorul lui nu vorbea prea mult pentru că erau atîtea curbe şi încrucişări de drumuri şi alte asemenea pericole de care trebuia să aibă grijă, dar din cînd în cînd de pe buzele lui mai scăpau oarecare informaţii, fie despre mişcarea Învierii a Doua, fie despre el însuşi. Din cîte putu să înţeleagă Inigo, atunci şi mai tîrziu, secta Învierii a Doua era întemeiată pe nu ştiu ce interpretare fantastică a Capitolului XX din *Cartea Apocalipsului*, convinsă fiind că Satana a fost slobozit, ba chiar i s-au dat puteri nelimitate, cam prin 1914, cînd s-a pus imediat pe treabă, amăgind popoarele şi adunîndu-le laolaltă pentru bătălie, că în curînd aveau să urmeze nenorociri şi mai mari, bătălii mai multe şi mai mari, potopuri şi cutremure, flăcări ţîşnind din cer, toate pe parcursul următorilor doi sau trei ani, după care marea avea să-şi arunce pe mal morţii, iar soarele, luna, stelele şi pămîntul rotund aveau să se risipească precum norii, şi avea să vină sfîrşitul întregii lumi materiale.

Pe lîngă acest vis apocaliptic, mai erau şi nişte teorii uluitoare despre cele zece triburi pierdute şi despre Piramida cea Mare. Toate acestea te încurcau rău de tot, cam aşa cum ţi se întîmplă cînd auzi pe cineva povestindu-ţi un coşmar. Propria poveste a domnului Timpany — sau mai degrabă, crîmpeiele pe care le prinse Inigo din ea — păreau să fie simplitatea întruchipată. Elementul central era faptul că vînduse ceea ce denumea el „Una din cele mai bune cărţi de asigurare din Wolverhampton“ pentru a-şi închina tot restul vieţii — trei ani în cel mai bun caz — sectei Învierii a Doua. Cînd Inigo aplaudă un asemenea curaj şi asemenea credinţă, domnul Timpany se arătă cum

nu se poate mai modest, şi sublinie că de îndată ce ajunsese să creadă cu toată convingerea în concepţia despre viitor a sectei Învierii a Doua, îi era imposibil să mai rămînă în branşa asigurărilor.

— Vroiam să vorbesc oamenilor despre adevărurile noastre I. D., zise domnul Timpany, şi mi se părea de-a dreptul o greşeală dacă nu chiar un păcat, să le iau banii, aşa cum cred că ai gîndi şi dumneata, nu ? Ce rost mai are să mă străduiesc să-l conving pe un om să-şi încheie o poliţă de asigurare pe douăzeci şi cinci de ani — să zicem în valoare de o mie de lire — cu trageri şi prime în valoare de cincizeci şi unu de lire şi zece şilingi, cînd în adîncul inimii mele ştiam atît de bine că totul se va sfîrşi mult mai devreme ? Mi-aduc aminte că în ultima zi chiar a venit la mine un om pentru că vroia să încheie un contract de asigurare pentru învăţătura celor doi băieţi ai lui, şi eu a trebuit să-i spun de la obraz că băieţii lui n-o să ajungă niciodată să capete învăţătură — adică cel puţin aşa cum înţelegem *noi* învăţătura, ştii ? Măcar atîta puteam să fac, nu-i aşa ? N-ar fi fost cinstit să mai continui, ce zici ? Şi aşa nu ţineam eu cine ştie ce, dar în orice caz parcă nu mergea, nu ?

Inigo se gîndi bine la cele auzite.

— Eu cred că mergea, anunţă el într-un tîrziu, adoptînd cel mai grav ton de care era în stare. La urma urmei, bănuiesc că oamenii nu se asigură decît pentru a-şi linişti minţile, fiindcă în felul ăsta se simt în siguranţă în privinţa viitorului. Ei, bine, se cheamă că asta au putut căpăta, înţelegi ? Şi dumneavoastră credeţi că viitorul lor

este oricum stabilit. Atunci înseamnă că le-aţi fi dat contravaloarea banilor lor, vedeţi ?

Domnul Timpany nu vedea şi pînă să se rezolve disputa, ajunseră la Oxwell. Oxwell se dovedi a fi un orăşel mizerabil, şi domnul Timpany explică faptul că îl aleseseră drept loc de întrunire doar pentru că întîmplător acolo locuia unul dintre cei mai distinşi reprezentanţi ai sectei şi deci el le punea la dispoziţie sala şi le servea ceaiul.

— Domnul Grudy este unul dintre cei mai vechi şi mai ferventi susţinători ai noştri, o adevărată personalitate puternică şi un om cu o gîndire foarte profundă (îi explică în continuare domnul Timpany), absolut autodidact şi foarte înstărit. E fermier, cerealist, geambaş şi încă vreo cîteva lucruri pe deasupra. Un personaj cu adevărat patriarhal şi unul dintre cei mai adevăraţi reprezentanţi ai sectei. Cînd v-am întîlnit pe dumneavoastră, tocmai mă dusesem să transmit un mesaj din partea lui unuia dintre fiii săi căsătoriţi, adăugă domnul Timpany, cu aerul că în felul acesta a încheiat definitiv chestiunea.

Erau mai multe automobile, vreo două cabriolete şi un mic autobuz în faţa sălii — o clădire din cărămidă roşie de proporţii modeste şi de o demnitate încă şi mai modestă, care în mod evident, slujea oraşului drept sală de distracţii şi recreaţie. Oamenii — majoritatea femei — deja începuseră să bîzîie încolo şi-ncoace, intrînd şi ieşind din clădire, iar domnul Timpany, scuzîndu-se în pripă faţă de Inigo, se afundă imediat în mijlocul lor şi, în cele din urmă, dispăru o vreme, lăsîndu-l pe Inigo afară să se uite lung la oameni şi la afişele mari care înconjurau uşa. Acestea erau încă şi mai sălbatic apocaliptice decît cele din maşina domnului Timpany. Cu litere stacojii, arzînd ca sîngele din artere, anunţau un sfîrşit apropiat pentru toate lucrurile ce le sînt familiare : „Şi în zilele acelea — ţipau ele — căuta-vor oamenii moartea lor şi nu o vor găsi ; şi dori-vor să moară, iar moartea fugi-va din calea lor". Sectanţii Învierii a Doua, toţi spălaţi şi pieptănaţi, drepţi şi ţepeni în hainele lor de sărbătoare, intrau şi ieşeau şi strîngeau mîini în dreapta şi-n stînga, şi se întrebau unul pe altul ce mai fac sau ziceau că nu sînt de prin partea locului. Inigo se apropie de uşă şi fu întîmpinat în mod plăcut de nişte aburi de şuncă proaspăt fiartă. Îşi aminti că de la micul dejun nu mai pusese în gură decît puţină pîine cu brînză. Da, îi era foame. Apoi îi atrase privirile furia stacojie a unei alte pancarte : „Aşadar, cutremura-voi cerurile, iar pămîntul îndepărtat se va muta din locul lui, în mînia Dumnezeului oştirilor şi în ziua furiei lui aspre".

Şi se mai simţea şi tare murdar şi cu îmbrăcămintea în neorînduială.

— Ţi-l prezint pe domnul Jollifant, strigă domnul Timpany cuprinzîndu-l din nou în iradierea lui. Domnul Grudy.

— Ne face mare plăcere să vă vedem azi aici, îi zise domnul Grudy cu un glas foarte profund.

Fără doar şi poate era ceva patriarhal în înfăţişarea lui. Era mai în vîrstă, deşirat şi îmbrăcat foarte îngrijit, în negru. Avea sprîncene stufoase care te intimidau ; nasul lui făcea o curbă semită dominantă ; mustaţa lui albă şi lungă parcă nici nu era de pe lumea asta. Era o faţă pe care ţi-o puteai imagina încadrată de fumul unei jertfe oferite în pustiu.

Inigo spuse că şi el e foarte încîntat şi apoi îl trase deoparte pe domnul Timpany şi-l întrebă unde se poate spăla şi pieptăna. Domnul Timpany îşi aduse aminte că Inigo va trebui să petreacă noaptea undeva. Îl consultă pe domnul Grudy, care din nou înaintă spre Inigo :

— Vă pot găzdui astă-seară în casa mea, zise el. Veţi rămîne, fără îndoială, la noi.

Inigo — care ar fi dat nu ştiu ce să poată răspunde şi el într-un stil la fel de grandios — nu izbuti decît să bîiguie ceva cum că-i mulţumeşte din suflet, că mai bine nu s-ar deranja, că prea multă bătaie de cap, că foarte drăguţ, că se putea aranja în altă parte — dar domnul Grudy nu băgă în seamă nici unul din aceste proteste.

— Avem loc pentru dumneavoastră, anunţă el. Soţia mea supraveghează preparativele pentru ceai, dar nepoata mea vă va duce cu plăcere pînă acasă.

Şi se îndepărtă cu pas maiestuos, urmat de domnul Timpany.

Inigo aşteptă o persoană feminină înaltă şi osoasă cu nas mare, fiica lui Efraim sau Gad. Spre uimirea lui însă, domnul Timpany reveni cu o fată de vreo douăzeci de ani, toată trandafirie şi zîmbitoare, o fetişcană foarte drăguţă. Aceasta era nepoata domnului Grudy, domnişoara Larch, fecioara tribului care avea să-i poarte lui de grije. Inigo — un tînăr de o susceptibilitate aproape bolnăvicioasă — îi strînse mîna cu entuziasm şi o însoţi cît se poate de bine dispus pînă la casa lor, aflată la mai puţin de o jumătate de kilometru de acolo.

E drept însă că acolo fu dat pe mîna unei femei mai în vîrstă, care-l conduse într-un mic dormitor curăţel ;

dar după ce se spălă, se pieptănă şi-şi aranjă ţinuta, ca să se întoarcă la sala de întrunire, o găsi pe domnişoara Larch aşteptîndu-l, la fel de trandafirie şi zîmbitoare ca şi mai înainte. Inigo vru să-i strîngă iarăşi mîna de nenumărate ori, reluînd ritualul. Rochia ei albastră şi încîntătoare ceda locul — la genunchi — unor ciorapi de mătase cu un contur de-a dreptul admirabil. Cei cinci pistrui care-i înconjurau năsucul erau delicioşi în sine ; ochii mari albaştri erau mărginiţi de gene şi sprîncene bogate, şi păreau să clipească cochet ori de cîte ori erau aţintiţi asupra lui. Era de necrezut ca aceasta să fie fiica lui Efraim sau chiar a lui Gad.

— Nu arăţi cîtuşi de puţin ca membrii sectei Învierii a Doua, îi mărturisi el cu îndrăzneală pe drumul de întoarcere.

Iar apoi, fireşte, fu silit să-i spună cum arată un membru al acestei secte, şi el creionă un portret de femeie osoasă care stîrni rîsetele fetei. Va să zică ea nu arăta aşa ? Cîtuşi de puţin, îi răspunse el cu multă aprindere, făcînd-o mai trandafirie şi mai zîmbitoare ca oricînd. Dar nici el n-avea înfăţişarea unui membru al sectei, îi spuse ea. Nici nu era. Atunci ce căuta acolo ? Inigo îi explică pe scurt, apoi îi smulse o explicaţie a propriei ei prezenţe pe scena respectivă. Locuia acolo de un an şi jumătate, doamna Grudy fiind soră cu mama ei, şi ea le mai dădea ajutor prin casă, şi viaţa ei era foarte, foarte plicticoasă şi fără haz, măcar că unchiul şi mătuşa erau foarte, foarte cumsecade, dar de fapt, nu era mai nimic de făcut, şi toată lumea care venea era, fie foarte bătrînă, fie foarte

mucegăită, fie ambele la un loc, şi nimeni nu vorbea de altceva decît de *Biblie* şi de triburile pierdute şi de piramide, şi ei uneori i se părea că e o prostie cumplită, iar alteori trebuia totuşi să creadă şi ea, fiindcă prea erau toţi siguri de ce spuneau, şi apoi ea avea senzaţia că e îngrozitor de ticăloasă şi se speria niţel, da, da, ba chiar uneori se speria îngrozitor.

Toate acestea i le spuse dintr-o suflare, mai mult şoptind şi gîfîind, şi era evident că domnişoara Larch — Freda — nu mai făcuse schimb de confidenţe cu nimeni de foarte multă vreme. Pînă cînd ajunseră la sala de întrunire erau nu atîta prieteni cît tovarăşi de conspiraţie, căci Tinereţea — cînd e exilată în regatele bătrînilor — se preface imediat în una din cele mai puternice societăţi secrete. La uşă, Inigo se uită semnificativ la literele stacojii, şi Freda îşi aruncă şi ea ochii spre ele. Apoi privirile lor se întîlniră.

Uşa era închisă, dar o deschiseră încetişor şi iscodiră înăuntru. La mesele lungi de ceai erau aşezate vreo şaizeci-şaptezeci de persoane. Nu mîncau ci doar îl ascultau pe domnul Grudy care, după cît se pare, îşi încheia cuvîntarea ţinută de pe podiumul instalat la celălalt capăt al încăperii. Mai tună şi bubui un timp, înainte ca Inigo să poată desluşi ce spune, dar citatul său final din *Biblia* pe care o ţinea în mînă răsună destul de clar, iar Inigo, iscodind peste umărul Fredei, îl auzi cu un simţămînt de neîncredere, de parcă tot Oxwell-ul ar fi fost cine ştie ce vis fantastic.

— Şi aşa se va întîmpla — urlă domnul Grudy — în ziua aceea, că lua-ţi-se-va povara lui de pe umărul tău, şi

jugul lui de pe grumazul tău, şi cînd vei fi uns jugul se va nimici prin aceea. A venit la Aia[1] şi a trecut la Magron[2]; la Micmas[3] i-au poposit căruţele.

Apoi, după o pauză adecvată, domnul Grudy se dădu jos de pe estradă.

— Să ne bem ceaiul, zise el cu un glas mai blînd, şi într-o clipă se dezlănţui un adevărat Babel.

— S-ar părea că am venit la Micmas, absolut, mormăi Inigo.

Domnul Timpany le rezervase locuri lîngă el, dar masa era atît de aglomerată şi ceilalţi şedeau acolo de atîta vreme, încît nu mai rămăsese prea mult spaţiu, căci foloseau bănci lungi de lemn şi nu scaune. Freda se aşeză, iar apoi Inigo se înghesui între ea şi Timpany care aproape că scotea aburi.

— E cald aici, nu ? îi zise el lui Inigo. Dar e o întrunire splendidă, pur şi simplu splendidă !

Se prea poate să fi fost o întrunire splendidă, dar cu siguranţă că era o masă foarte ciudată. Inigo îşi amintea de alte ceaiuri cu gustări deosebite, dar de nici unul cu gustări atît de deosebite. Băncile erau alcătuite dintr-o masă consistentă de mîncători şi băutori, iar mesele erau alcătuite dintr-o masă consistentă de alimente. Erau şunci şi limbi şi rulouri de friptură rece şi pateuri bine crescute şi salate cu maioneză ; platourile erau încărcate pînă sus de tot cu pîine albă, pîine neagră, chec cu stafide, coră-

[1] 2 *Samuel* 3, 7.
[2] *Isaia*, 10, 28.
[3] Trecătoare din Palestina unde Ionatan i-a biruit pe filistini (1 *Samuel* XIV).

bioare ; farfurii cu piftie și cremă de ouă și *blanc-mangé* și salată de fructe ; mormane de tarte cu marmeladă, *choux-à-la-crème,* savarine și tarte cu migdale ; apoi torturi cu nuci, cu stafide, cu ciocolată, cu cocos ; munți de zahăr, donițe de frișcă și un torent neîntrerupt de ceai. Inigo nu-și amintea să mai fi văzut vreodată atîta mîncare strînsă laolaltă. Parcă i s-ar fi cerut să-și croiască drum cu dinții prin raionul de alimente și semipreparate al unuia din marile magazine universale. Apetitul nu era gîdilat, și nici măcar satisfăcut ; era de-a dreptul copleșit. Vederea acestor mese izgonea foamea de pe lume, te făcea incapabil să-ți mai imaginezi măcar că a existat vreodată. Inigo mîncă din una și din alta, dar aproape că nici nu știa ce gustă, atît de cald îi era, atît de strîns înghesuit ca pana în butuc, și atît de uluit de acest spectacol.

Secta Învierii a Doua s-a dovedit demnă de masa colosală întinsă dinaintea ei. Cea mai deosebită dintre gustările deosebite își găsise nașul. Dacă ar fi trăit patruzeci de ani în pustiu și tot nu ar fi putut dovedi înviериștii mai multă bărbăție în felul cum se luptau cu cele de-ale gurii. Și nici măcar nu erau, acești membri ai sectei, gurmanzii noștri flecari și rîzăreți ; nu dădeau un prim iureș după care să-și piardă deodată curajul ; nu încercau întîi cutare, pentru ca să guste apoi din altceva. Nu, erau niște mîncători potoliți, tacticoși, devastatori ; înaintau în mod constant și sistematic într-o ordine perfectă de la prima felie de șuncă pînă la ultima felie de tort de ciocolată. Și în cincizeci de minute mesele rămaseră doar un morman de ruine alcătuit din firimituri de carne, iar to-

rentul de ceai se prefăcu într-un firicel palid și călduț de lichid ce se mai prelingea pe ici pe colo. Inigo — care se retrăsese devreme din această ciocnire — deși trebui să rămînă unde era, avîndu-l de-o parte pe domnul Timpany care scotea aburi și de partea cealaltă pe Freda, care ciugulea delicat din toate — privea cu uimire și admirație. Vizavi de el se aflau două femei între două vîrste, cu fețe lungi și galbene, aproape identice ca figură, și un omuleț rotofei fără dinți, cu bărbia și nasul apropiindu-se sistematic la doar un deget depărtare în timp ce trudea el. La prima impresie n-ai fi zis că aceste trei persoane ar fi în stare să facă altceva decît să curețe marginile unei gustări de la ceai, dar, de fapt, ele pătrunseră drept în inima lucrurilor și ieșiră triumfătoare și nevătămate în partea cealaltă. Deasupra capetelor lor, sus pe peretele din față, se afla încă o placardă stacojie de-a domnului Grudy, care începea cu cuvintele : „Iar flacăra lumînării nu va mai pîlpîi cîtuși de puțin în tine". Inigo privi lung, cînd la oameni cînd la placardă. Totul era foarte ciudat, absolut.

Ceaiul luă sfîrșit. Freda dispăru. Domnul Timpany fu purtat departe de fiicele lui Efraim și Gad ; iar Inigo ieși să facă vreo cîțiva pași și să guste aerul de afară, care avea o aromă inedită și delicioasă. După aceea, fumă o pipă și se mai plimbă în sus și în jos pe drum, fără să scape din ochi ușa, ca nu cumva s-o piardă pe frumoasa Freda. Cîțiva înviериști întîrziați, ale căror ocupații îi reținuseră de la participarea la penultimele ceaiuri cu gustări ale domnului Grudy, pe care aveau să le mai cunoască în lumea noastră, se grăbiră să intre în sală. Apoi

sosi un automobil mai mare și depuse cu grijă pe drum mai multe persoane de la care în mod evident nu te puteai aștepta să se lupte de la egal la egal cu un ceai cu gustare. Era o maiestuoasă femeie între două vîrste, cu o față vînătă și impunătoare, însoțită — așa cum sînt adeseori însoțite asemenea femei — de o fetișcană subțirică și deprimată, îmbrăcată într-o rochiță care nu-i plăcuse niciodată. Mai era un bărbat înalt, cu o față excesiv de prelungă, scofîlcită și arsă de soare, și cu o ținută perfect milităroasă. Inigo văzu cum acești trei ultimi sosiți străpunseră aerul, plutiră și mărșăluiră în sală. Apoi, zări în cadrul ușii rochița albastră a Fredei.

— Ei, o întrebă el, cînd începe întrunirea ?

— În cîteva minute, răspunse ea. Au sosit și grangurii. I-ai văzut ? N-au vrut să vină la ceai, că tare se mai țin măreți. Femeia aia cu fața stacojie și nasul cît un munte este doamna Bevison-Burr și aia care o însoțea era fata ei — nu scoate niciodată vreo vorbă și se îmbracă groaznic. Iar bărbatul care venea cu ele este maiorul Dunker. El ar fi destul de drăguț, dacă nu s-ar fi țicnit nițel.

— Nu-i nimic. Cu toții sîntem nițel țicniți.

— Îi fi dumneata, îi răspunse Freda, dar eu nu sînt...

— Știu ce te pregăteai să spui, o opri el.

— Ba nu știi.

— Ba știu. Vroiai să zici „na, poftim !"

— Nu, nu-i adevărat, strigă Freda.

Apoi, se strîmbă puțin la el, ceea ce era o invitație evidentă ca el să mai spună ceva. Asta era ideea Fredei despre conversație. După ce ședea atîta vreme prin

colțuri și-i asculta pe niște bătrîni mucegăiți care spuneau lucruri fie de-a dreptul prostești, fie pur și simplu înspăimîntătoare — a-l contrazice pe un tînăr, care-i zîmbea și care avea ochi frumoși, era o încîntare. Așadar, Inigo mai continuă acest gen de schimb de replici — „scrimă și tachinerie" îi spunea el — și avu timpul să reflecteze că dacă fata ar fi purtat ochelari cu ramă de oțel sau ar fi cîntărit douăzeci de kilograme în plus, el n-ar fi fost în stare s-o facă, și nici măcar nu s-ar fi aflat acolo. Dar așa cum stăteau lucrurile, era și el fericit, încîntat de Freda în sine, de fraza pe care tocmai o născocise și de propriile sale reflecții ironice.

Dar sosise timpul să înceapă întrunirea, adunarea, reuniunea — indiferent ce va fi fost. Vesela și tacîmurile de ceai se strînseseră, mesele fuseseră împinse în fundul sălii și toate băncile erau rînduite în fața micului *podium*. Acum domnul Grudy, doamna Bevison-Burr, maiorul Dunker și domnul Timpany mărșăluiră în pas maiestuos către estradă și aveau aerul că se pregătesc să cînte un cvartet. Toți ceilalți participanți se repeziră către bănci. Freda și cu Inigo se aflau printre cei din urmă, rezultatul fiind că trebuiră să se înghesuie la capătul unei bănci din fund. Freda era turtită de o femeie foarte corpolentă, care-i zîmbi și o mîngîie pe mînă. Inigo era lipit de Freda și ca să poată cît de cît să stea jos, trebuia să se țină de bancă, exact prin spatele Fredei. De fapt, pe bancă nu ședea decît jumătate din el.

Domnul Grudy păși în fața estradei și cuprinse întreaga adunare într-o binevoitoare privire patriarhală, de parcă și-ar fi văzut dinaintea ochilor păstorii, arcașii,

slujnicele, turmele și ciurdele. Apoi, ridică o mînă. Imediat toată lumea se apleacă înainte și-și acoperi fața. Inigo nu era prea sigur ce avea să urmeze, dar se aplecă și el înainte, atît de brusc încît brațul din spatele Fredei alunecă în sus și se opri undeva cam prin vecinătatea taliei. Ea se scutură și șopti ceva.

— Iartă-mă, dar n-am avut încotro, începu el să-i spună în șoaptă și, în același timp, cu un efort colosal, izbuti să-și îndepărteze brațul care, nevinovat fiind, comisese infracțiunea. Ea îl țistui cu severitate. Domnul Grudy deschidea întrunirea printr-o rugăciune. Fu o rugăciune cam lunguță, iar Inigo stătea atît de incomod, cu trupul răsucit într-un unghi chinuitor, încît îi fu cu neputință s-o asculte. Și totuși, se arătă plin de înțelegere față de această rugăciune căci domnul Grudy se referea neîncetat la captivități și migrațiuni de-a lungul și de-a latul unor vaste pustiuri iar Inigo le simțea în fiecare oscior.

Cînd toată lumea se ridică iar în capul oaselor la sfîrșitul rugăciunii, domnul Grudy rămase acolo în picioare, drept ca lumînarea și nu făcu nimic altceva decît să-i privească vreme de cel puțin două minute. Inigo se întrebă ce-o să se mai întîmple acum.

— Iiii-suuu... cîntă domnul Grudy.

Într-o clipă toată lumea sări în picioare — cu excepția lui Inigo. El mai zăbovi o secundă — o secundă fatală ! capătul băncii pe care stătea se aplecă și se prăbuși cu zgomot ; celălalt capăt țîșnind în sus și puțin înainte, îl aruncă pe un omuleț rotofei — era tocmai cel fără dinți — în rîndul din față ; apoi se stîrni o zarvă și o învălmășeală

de nedescris. Imnul nu putu să înceapă pînă cînd omulețul nu fu reintegrat în propriul său rînd, banca repusă la locul ei și pînă cînd, Inigo (roșu ca racul, plin de praf și furios la culme), izbuti în sfîrșit să se ridice în picioare.

— Iii-suuu... cîntă din nou domnul Grudy și de data asta, imnul se porni. Inigo nu-l cîntă, căci nu-l mai auzise niciodată. Era stînjenit, mort de rușine. Cînd ajunseră să se așeze la loc, se simți încă și mai caraghios, întrucît palma de bancă ce-i fusese alocată inițial, fu acum înghițită de ceilalți. Tocmai se pregătea să renunțe complet la ședere, să se ducă și să se rezeme de perete, cînd Freda izbuti să captureze cam o palmă de teren de la doamna voluminoasă din dreapta și i-o oferi cu atîta grație încît îi fu imposibil s-o refuze. Iată-l, așadar, așezat acolo, cam la strîmtoare, pentru tot restul serii.

Domnul E. G. Timpany fu rugat să le țină o cuvîntare. Umed și triumfător, păși înainte, agățîndu-se cu disperare de un teanc imens de foi scrise. Nu se vedea din el decît perechea de ochelari cu ramă de aur, dinții și absurdele bucle castanii. Își revărsă razele asupra lor. Pentru niște momente atît de încîntătoare ca acestea, ar fi vîndut bucuros nu numai prăvălia de la Wolverhampton ci tot orașul acela. Scoase la iveală niște cifre, compară numerele din Efraim cu cele din Dan, se arătă convins că Gag o să-l depășească foarte curînd pe Isahar, și apoi le dădu chiar și procente. Ba, mai mult decît atît, își valorifică atît de bine cursul de contabilitate prin corespondență, încît Inigo se aștepta ca dintr-un moment într-altul să-și amintească de celălalt curs pe care-l urmase și să intre în domeniul spaniolei comerciale. Era imposibil să

nu-l simpatizezi pe domnul Timpany, atît de mare îi era nevinovăția în fericirea lui, atît de mare îi era naivitatea în mîndria pe care i-o stîrnea funcția lui de secretar organizatoric. Lui Inigo îi provocă o adevărată durere gîndul că tocmai cînd domnul Timpany începea să se bucure de viața asta pămîntească, va trebui fie s-o părăsească, fie să recunoască faptul că e un zevzec — în afară de cazul cînd învieriștii ar fi avut posibilitatea de a amîna mereu ziua judecății de apoi.

Acum veni rîndul doamnei Bevison-Burr, femeia cu înfățișare impunătoare. Subiectul pe care-l dezvoltă fu Necredința. Se referi la necredință de parcă ar fi fost o femeie foarte periculoasă, deprinsă s-o insulte și s-o atace în fiecare dimineață și seară. Doamna Bevison-Burr le porunci să facă tot felul de lucruri Necredinței. Nu le oferi speranțe prea mari, nici măcar în cazul cînd vor fi adus la îndeplinire toate aceste lucruri. Jehova [1] nu-i dorea decît pe cîțiva dintre ei, dar măcar atîta puteau face cu toții, să lichideze Necredința. Li se ceru să nu uite că Necredința și Bolșevismul sînt unul și același lucru. Mai insistă puțin asupra lui Jehova, la care se referea ca și cum ar fi fost un celebru politician aflat în vacanță la conacul ei. Doamna Bevison-Burr nu avu un succes prea mare de public, cu toate că prezența ei era în mod evident o încîntare pentru majoritatea spectatorilor.

Veni rîndul maiorului Dunker. Temele pe care le abordă fură piramidele, relațiile internaționale și cutremurele. Ținînd un carnețel de note la o palmă de ochi,

[1] *Facerea* XXX, 18.

vorbi pe îndelete despre țolii piramidelor, care determinau majoritatea datelor principale din istoria lumii, dar această parte a discursului său fu destul de greu de urmărit, din pricina carnețelului ținut în dreptul gurii. Apoi, trecu la relațiile internaționale, care se apropiau cu pași gigantici de o criză supremă. Ne aflam în pragul celui mai mare — și al ultimului — dintre toate războaiele, adevăratul Armageddon. Dar asta nu era nimic față de ceea ce avea să urmeze : cutremurele. Toată lumea observase în ultimii ani că se produc din ce în ce mai multe furtuni și inundații și cutremure, iar toți oamenii de știință fuseseră lăsați nedumeriți de aceste fenomene. Pe tot cuprinsul lumii ei întreprindeau cercetări pentru a descoperi cauzele acestor tulburări. Dar n-au putut găsi nimic. Cauzele nu constau în simplele creșteri și scăderi ale presiunii barometrice, și nici măcar în petele din soare. Asupra planetei noastre se năpustiseră forțe care fuseseră pe vremuri ținute în frîu. Acestea erau cele dintîi manifestări ale activității Prințului Întunericului, de curînd slobozit. „Și cînd se va sfîrșit mia de ani, Satana fi-va slobozit din temnița lui". Și după ce rosti acest citat pe același ton sec pe care-l folosise tot timpul, maiorul încheie brusc. Inigo stabili că are o nebunie liniștită și decentă.

Domnul Grudy îi invită și pe alți prieteni să depună mărturie. Vreo cîteva minute nu vorbi nimeni. Apoi sări în sus un bărbat cu barbă neagră, zise ceva cum că Regele George al V-lea ar fi al nouăzeci și nouălea după Regele David în succesiune directă și apoi se așeză la loc. Fu urmat de o femeiușcă stridentă care declară că în

anul acela a visat de patru ori un înger care-i flutura ceva ca o lădiţă aurie de cărbuni peste cupola catedralei Sf. Paul din Londra. Domnul Grudy o aprobă din cap, dar se creă în rîndurile tuturor impresia că n-a făcut prea bine punîndu-se în evidenţă în felul acesta. După aceea urmă o nouă perioadă de expectativă. Apoi domnul Grudy păşi din nou înainte şi tocmai se pregătea să le adreseze o cuvîntare, cînd în fundul sălii se produse o agitaţie.

— Văd că a sosit prietenul nostru, reverendul Higginworth Wenderby, strigă domnul Grudy. Sînt convins că va fi încîntat să ne aducă mărturia lui. Este un adevărat privilegiu să-l avem aici printre noi.

Un bărbat înalt şi voinic, îmbrăcat în negru, se căţără pe estradă şi rămase acolo în picioare, gîfîind şi ştergîndu-şi fruntea, în timp ce publicul aplauda demenţial. Era o siluetă ciudată. Avea o adevărată coamă de păr negru şi o faţă neobişnuit de lată, de albă şi asudată, care se retrăgea mult acolo unde ar fi trebuit să existe o frunte şi o bărbie.

— Dragii mei prieteni, bubui el, vă rog să-mi acordaţi o clipă. Nu vă pot vorbi fără suflare, şi am venit aici într-o fugă atît de mare încît mi-am pierdut-o.

Toată lumea aplaudă, inclusiv Inigo, care se uită de jur împrejur şi văzu că a survenit o transformare a întregii adunări. Toată lumea părea să aştepte cu sufletul la gură. Acum oamenii se aplecau înainte plini de atenţie şi curiozitate.

Domnul Wenderby ridică o mînă mare şi albă.

— Prieteni — începu el, de data aceasta cu glas scăzut — este o adevărată bucurie să mă pot adresa din nou vouă, şi să ştiţi că nu sînt prea multe bucurii în această vale a plîngerii şi a suferinţei. Trăim aici în păcat, şi Moartea îşi face mereu de lucru printre oameni. Soţul trebuie să-şi părăsească soţia, şi mama trebuie să plîngă copilul ce a răposat.

O mai ţinu o vreme tot pe linia asta, vorbind cu un glas la fel de iscusit şi de mişcător ca şi un pasaj cîntat de coarde în surdină. Subiectul nu era nimic, maniera era totul ; şi pînă şi Inigo — care-l antipatizase pe individ de la prima vedere — se trezi că e vag mişcat. Cît despre ceilalţi spectatori, aceştia se lăsară sincer în voia şi desfătarea emoţiilor facile. Unele dintre femei suspinau. Freda se agita neliniştită şi-şi muşca buza de jos. Inigo şedea acolo simţindu-se prost atît din punct de vedere fizic cît şi mintal.

Domnul Wenderby făcu o pauză şi-şi lăsă în piept capul uriaş. Apoi, îl ridică, din ce în ce mai sus, pînă cînd în cele din urmă faţa lui albă şi asudată păru că străluceşte în lumină.

— Dar oare de aceea am venit eu aici, prieteni, ca să depun mărturie în privinţa acestor lucruri ? întrebă el fără să-şi ridice glasul. Sînt acestea veşti neobişnuite, cele referitoare la păcate, mizerie şi moarte, ca să vin eu aici să vi le relatez ? Oare nu mai am nimic altceva de spus ? Oare acesta să fie sfîrşitul mesajului nostru ?

Mai făcu un pas înainte, aşa că acum se afla chiar pe marginea estradei.

— Nu, tună el. Nu ! De o mie de ori nu !

— Efraim ! ţipă un glas chiar în urechea lui Inigo.

— Scuzaţi, strigă el speriat.

Dar omul care-şi trăsese un scaun chiar în spatele lui Inigo, nu-l băgă cîtuşi de puţin în seamă, ci continuă să-l soarbă din ochi pe predicator.

— Eu caut Cuvîntul, şi Cuvîntul e aici. (Şi domnul Wenderby — găsindu-şi din timp diapazonul — îşi flutură *Biblia.*) Şi după toate aceste lucruri — cîntă el — am auzit un glas mare al multor neamuri din cer, strigînd : Aleluia ; Mîntuirea şi Mărirea şi Cinstirea şi Puterea, a Dumnezeului nostru, stăpînul nostru. Căci adevărate şi drepte sînt judecăţile lui ; căci El a judecat-o şi pe tîrfa cea stricată care cu stricăciunea ei trupească cuprindea pămîntul întreg, şi tot El a răzbunat şi sîngele vărsat de slujitorii Lui de mîna ei. Şi iarăşi au strigat ei Aleluia. Şi fumul ei s-a înălţat de-a pururi şi-n veacul veacurilor !

Apoi, domnul Wenderby prăbuşi lumea întreagă în pulbere şi o suflă departe dintr-un singur strigăt măreţ. Îi conduse pe credincioşi către casa lor cea veşnică. Pe urmă, îi înfăşură în giulgiuri nepătate şi-i purtă prin porţi de mărgăritare şi pe uliţele aurului pur către locul unde rîul încărcat de apa vieţii izvora din tronul Mieluşelului.

Braţele, pe care le înălţă el, părură că ridică mai toţi ascultătorii de pe locurile lor. Dacă mai înainte gemuseră, acum strigară. Numai doamna Bevison-Burr şi cu maiorul Dunker rămaseră nemişcaţi. Domnul Timpany îşi scoase ochelarii ştergîndu-i cu înfrigurare. Domnul Grudy domina adunarea ca un turn şi faţa i se lumină de strălucirea unor sori nevăzuţi din pustie. Inigo se uită

uimit în jur. Sala se prefăcuse într-un pandemoniu. Pe rînd, fiecare faţă, aproape transfigurată, îl atrase şi-i reţinu atenţia. Va să zică acestea erau tainele, acestea erau momentele, care se înghesuiau într-o sarabandă dionisiacă prin luni întregi de plictiseală, licărind şi trîmbiţînd strigătul lor pentru un locşor din viaţa lor, la fel de liniştit şi decolorat ca şi o fotografie de demult. Simţi un fel de junghi de milă prin inimă, care însă dispăru într-o clipă.

Domnul Wenderby, cu sudoarea şiroindu-i pe obraji şi lăsîndu-i mai palizi ca oricînd, aduse o fierbinte binecuvîntare celor de faţă. Totul se sfîrşise. Urmă o năvală către estradă.

— Şi acum ce facem ? întrebă Inigo.

— Păi să mergem, nu ? zise Freda. De data asta n-a fost chiar aşa înspăimîntător, dar oricum nici prea plăcută n-a fost toată povestea. Am observat că întotdeauna te simţi mai bine în privinţa ei cînd ajungi afară.

O porniră în sus pe drum, amuzîndu-se să găsească o etichetă pentru fiecare dintre înviernişti, dar cînd ajunseră la casa unde locuiau, Freda şovăi.

— Tare mă tem că de fapt ar trebui să mă duc înăuntru. S-ar putea ca mătuşa să aibă nevoie de mine ca s-o ajut pentru cină.

— Cină ! Inigo era înspăimîntat. Nu se poate să mai avem şi cină, sau, cel puţin, nu după gustarea aceea ! Cu siguranţă că nici unul dintre ei n-o să mai aibă nevoie de cină, decît în cazul cînd ar avea de gînd să rămînă treji toată noaptea.

— Ba da. Sînt lacomi ca nişte căpcăuni, crede-mă. Şi unchiul o să-i aducă fără doar şi poate acasă pe unii din-

tre ei. Tocmai de aceea n-am chef să intru. Au să trăncănească, să vorbească și iar să vorbească, și eu una m-am săturat. Dumneata nu ?

Inigo recunoscu că și el s-a săturat, cu vîrf și-ndesat. Se mai plimbară vreo doi kilometri pe drum, zăboviră un timp pe un pod și îndrugară la verzi și uscate, apoi se întoarseră acasă. Dar Freda tot nu intră, ci se strecură pînă la o fereastră luminată și iscodi printr-o mică gaură rămasă între perdelele trase.

— Sînt aici, anunță ea, și mănîncă sandvișuri. Nu ți-am spus eu ?

— E de necrezut, strigă nu prea tare Inigo. Dar e imposibil să mănînce așa la nesfîrșit. O să aducă pur și simplu sfîrșitul lumii. Parcă văd dinții lui Timpany fixîndu-se asupra unui nenorocit de sandviș. Oribil, oribil ! Hai să plecăm.

Freda mai iscodi o dată, apoi i se alătură.

— E și domnul Wenderby. Nu-l pot suferi, dar dumneata ? Cred că e cel mai ciudat dintre ei toți. Știi, întotdeauna îmi zice „surioară"...

— Normal pentru un asemenea măgar !

— Și... și... întotdeauna are aerul că vrea să mă sărute. De fapt, nu mă sărută, știi...

— Așa sper și eu.

— Dar întotdeauna mi se pare că ar face-o dacă nu m-aș feri. Mă sperie pur și simplu.

— Atunci înseamnă că e un porc de cîine, strigă Inigo. Era de-a dreptul indignat. Brațul care se strecură în jurul ei (în timp ce ea stătea acolo cu o înfățișare atît de neputincioasă și lipsită de apărare, atît de încîntător de pierdută) — se înfioră de o indignare justificată.

— Crezi ? murmură ea, fără să se clintească, decît doar ca să-și ridice fețișoara un pic mai sus.

— Insuportabil, absolut, zise Inigo cu fermitate. Îi văzu fața frumușică aplecîndu-se încetișor pînă cînd prinse o rază de lumină. Îi văzu curba întunecată a gurii. Era irezistibilă. Se aplecă înainte și chiar în clipa aceea se deschise ușa din față. Înainte să fi ieșit cineva, Freda dispăruse deja după colțul casei. Inigo se duse după ea, dar pînă s-o prindă alergaseră deja de jur împrejurul casei și reveniseră la ușa din față.

În hol se întîlniră cu domnul Timpany.

— Splendidă adunare, nu-i așa ? le strigă el.

Ei răspunseră, trăgîndu-și greu răsuflarea, că într-adevăr fusese absolut splendidă.

— Acuma să nu cumva să-mi spui că-ți pare rău că ai venit, domnule Jollifant, continuă domnul Timpany. Să nu-mi spui cumva că nu te-a interesat.

— Cum o să vă spun una ca asta ? zise Inigo strîngîndu-i mîna.

III

În seara următoare, miercuri, Inigo se plimbă prin centrul orașului Nottingham. Nu se dusese acolo ca să-l caute pe domnul Morton Mitcham, deși își amintise, cu un interes oarecum sporit, că aceasta era destinația domnului Mitcham care, ca un gentleman cu răgaz ce era, se hotărîse să vină acolo să-și viziteze niște vechi prieteni. Inigo își

spunea în sinea lui că în orice clipă s-ar putea să întîlnească vreun vechi prieten al domnului Mitcham. Şi totuşi, Inigo se afla acolo pentru că în dimineaţa respectivă, la micul dejun, Freda declarase că trebuie să se ducă la Nottingham la dentist. Deodată se constată că Inigo, care pînă atunci fusese destul de vag în privinţa mişcărilor lui, se afla de fapt şi el în drum spre Nottingham. Această uluitoare coincidenţă îi urcase pe amîndoi în acelaşi autobuz de la Oxwell, îi adusese la prînz la aceeaşi masă şi, în sfîrşit, la rugămintea Fredei, îi osîndise să petreacă împreună după-amiaza, şi o parte din ea la o distanţă nejustificat de mică unul de celălalt, într-o imensă peşteră a simţurilor care se intitula Cinematograful din Palatul Cultural.

Inigo nu era prea pasionat de filme, mai ales în mijlocul după-amiezii, cînd sentimentalismul lor. violent ca o măciucă, lacrimile lor de glicerină păreau să fie o adevărată hulă. Acest palat cinematografic avea o orgă cu un singur tub — nimic altceva decît o gigantică, necruţătoare şi tremurătoare *vox-humana* [1], şi ascultînd-o aveai senzaţia că ţi se vîră cu de-a sila pe gît melasă fiindcă e bună pentru sănătate. Şi totuşi, Freda, după ce scăpase din pustietatea Oxwell-ului, şi din captivitatea sectei Învierii a Doua, savura din plin totul. Ciugulea bomboane de ciocolată, bea ceai, mînca prăjiturele şi chiar tuşi tot timpul fumînd două ţigări ; rîdea cînd ecranul îi poruncea să rîdă, privea cu aer trist cînd era pierdut totul în afară de dragoste şi de tubul *vox-humana*, era cuprinsă de fiori, i se tăia respira-

[1] Voce omenească (lat.).

ţia şi îl apuca strîns pe Inigo în toate momentele potrivite de criză ; iar intervalele mai puţin interesante din program le umplea flirtînd cu el. Erau acolo în cinema de atîta vreme încît Inigo fu surprins cînd ieşi, clipind des, în plină lumină a zilei, şi cîteva momente lumea sănătoasă şi tridimensională din jur i se păru de-a dreptul ireală. De asemenea, îl făcea să se simtă cam caraghios, şi oarecum îşi luă rămas bun de la Freda — tot atît de trandafirie şi zîmbitoare şi cînd se urcă în autobuzul de şase şi cincisprezece — cu un sentiment care semăna mai mult a uşurare decît a regret. Se întoarse la funerarul şi micul hotel comercial unde-şi lăsase rucsacul şi luă acolo o cină jalnică.

După ce mai rătăci pe străzi vreun sfert de oră, Inigo intră în prima cîrciumă să bea o bere neagră. Din fericire localul era aproape gol, din fericire, căci el vroia să stea în linişte şi să gîndească. Ce-o să se facă ? Să mai rătăcească aşa vreo cîteva zile, şi apoi să se întoarcă în casa unchiului său de la Dulwich, şi odată ajuns acolo, să prospecteze agenţiile de plasare pentru profesori ? Dar oare mai vroia să fie profesor ? Nu, nu mai vroia. Dar atunci ce vroia să facă ? Asta nu ştia. La urma urmei îi dădea mîna să-şi acorde o mică vacanţă, dar mai curînd sau mai tîrziu tot ar fi trebuit să se hotărască în privinţa unei slujbe. Era într-adevăr un prilej de a face experienţe, fără doar şi poate, dar în ce domeniu avea să experimenteze ? Gazetărie ? Sufletul i se revolta la acest gînd, absolut. Tocmai în timp ce-şi mai spunea încă o dată cît de tare i se revoltă sufletul sau se pregăteşte să se revolte, veni cîrciumarul şi-l salută din cap.

— S-a cam stricat, zise proprietarul. Dar nu putem să ne plîngem, nu-i aşa ? Am avut o lună bună.

Inigo nu ştia niciodată ce să răspundă la asemenea observaţii referitoare la vreme. Oamenii care le făceau păreau întotdeauna să aparţină unei societăţi de observatori ai vremii sau chiar de proprietari ai vremii şi întotdeauna avea senzaţia că el e în prea mare măsură un *outsider*, ca să facă şi alt lucru decît să mormăie pur şi simplu ceva drept răspuns.

Mormăi şi de data asta, apoi şovăi şi, în cele din urmă, zise:

— Tocmai mă întrebam ce să fac. Dumneata ce-ai face dacă ai fi un tînăr ca mine, cu puţini, foarte puţini bani strînşi ?

— N-aş mai deschide un local ca ăsta, răspunse prompt proprietarul.

— Zi aşa, n-ai deschide ?

— Nici nu m-aş atinge de el, gratis să mi-l dea. Nu mai merită osteneala. O ruină. Mai cu cîinii, mai cu fotbalul, mai cu cinemalele, cu una cu alta — nu mai poţi vinde o halbă de bere, adică cel puţin nu regulat, ştii ? A, eu unul nici nu m-aş mai uita la o asemenea afacere.

Se răscrăcără în faţa căminului, şi începu să zornăie nişte gologani din buzunar.

— Ei, şi atunci, ce-ai face ? întrebă Inigo.

— Dacă aş mai putea s-o iau o dată de la capăt, n-aş şovăi nici o clipă, răspunse patronul coborînd glasul. M-aş face agent de pariuri, şi m-aş învîrti în jurul ringului. Acolo cîştigi banii pe nimic. Nici nu prididești să-i strîngi, atît de repede ţi-i dă. Păi erau nişte tipi care au venit pe aicea şi... ţţ, ţţ, ţţ...

Şi tot ţîţîi aşa şi clătină din cap ca să arate că nici nu poate exprima totul în vorbe.

— Agent de pariuri, zici ? Mă tem că asta nu mi se prea potriveşte. Nu e genul meu. Nu mă prea pricep la curse şi nici nu ştiu să strig destul de tare.

— Nu-i nevoie să strigi şi nici să te pricepi la ceva, strigă celălalt. Unii dintre indivizii ăştia habar n-au de nimic, nici măcar unde stau. Nu contează. Bani scot ei şi aşa. Cu ghiotura, cu grămada ! Şi de unde crezi că-i scot, de unde-i scot ?

Ca să pună această întrebare capitală traversă încăperea şi se aplecă asupra lui Inigo, care-i mărturisi că nu ştie de unde-i scot.

— Ei, bine, vă spun eu, zise patronul. Îi scot de la fraieri ca dumneata şi ca mine, fraieri ! Nu-i aşa Charley ?

Acesta era omul care tocmai intrase pe uşă.

— Ai dreptate, Jack, zise Charley, făcîndu-i cu ochiul lui Inigo. N-am idee despre ce vorbiţi, dar ai dreptate.

Şi se aşeză, îşi împinse şapca pe ceafă, şi începu să fluiere foarte tare.

— Hei, Charley, zise cîrciumarul, ce e toată vorbăria aia cu bătrînul Fred care i-a zis lui Jimmy că tu i-ai spus că am ciupit zece lire pariind pe Cherry Lass ?

Inigo evadă. Străzile erau acum luminate şi mai vioaie, dar singura distracţie pe care i-o ofereau era aceea de a privi nenumăraţi tineri care aruncau ochiade pofticioase nenumăratelor perechi de tinere suprapudrate

și subnutrite, care aveau grijă să participe la paradă fără să se depărteze prea mult de diversele cinematografe. Curînd ajunse la concluzia că străzile acestea nu sînt deloc animate. Începură să-l deprime. La un moment dat îl bătu chiar gîndul să se întoarcă în camera lui, și să adauge cîteva propoziții la *Ultimul rucsac*, dar îl sperie imaginea acelui melancolic hotel comercial. Într-o asemenea clădire era imposibil să compui literatură de bună calitate. „O să iasă o porcărie, își zise în sinea lui. Ar însemna să aștern pe hîrtie „la comanda dumneavoastră" și alte formule dintr-astea."

Se opri în fața unei cîrciumi mari și bine luminate. Reclamele anunțau că are o Sală de Muzică Vocală, și Inigo nu-și aminti să fi fost vreodată într-o Sală de Canto. Intră și se trezi în fața unui bar lung de formă sinuoasă care avea mult prea multe oglinzi și becuri. Afacerile mergeau strună, atît de bine încît tejgheaua barului era inundată, banii pe care-i primi ca rest erau toți uzi și însăși berea pe care o bău avea o înfățișare proaspăt spălată și clătită. Din acest bar se deschideau mai multe uși batante, strălucind de lumini de mare efect, dar pe nici una din ele nu era vreo indicație din care să reiasă că dă spre Sala de Canto. Sorbi din bere, lăsă paharul jos, hotărîndu-se să-l lase baltă, și începu să-și croiască drum prin mulțime pentru a găsi sala de canto. Tocmai atunci auzi, în spatele unui bărbat care ținea deschisă una din ușile batante, glasul acela:

— În lipsa pianistului, doamnelor și domnilor — spuse glasul — nu vă voi oferi unul din celebrele mele solouri de banjo, ci, cu amabila îngăduință a dumneavoastră a tuturor, mă voi strădui să vă distrez cu cîteva numere de prestidigitație.

Era imposibil să-l confunzi. Era glasul acelui călător revenit din străinătățuri, a acelui gentleman cu răgaz, acel vizitator al vechilor prieteni din Nottingham, domnul Morton Mitcham.

Inigo se înghesui ca să intre. Aceasta era Sala de Canto, și acolo, la capătul cel mai îndepărtat al ei, lîngă pian, adresîndu-se unui public alcătuit din circa douăzeci de bărbați, băieți și fete cărora nu părea să le pese prea mult de el, se afla domnul Morton Mitcham. Purta același costum cadrilat de culoare deschisă, același guler cu cravată ca ale Pălărierului Smintit din *Alice în țara minunilor*; iar sprîncenele lui păreau mai mari, nasul mai amplu și bărbia mai lungă și mai vînătă decît fuseseră mai înainte.

— Voi începe — spunea el — cu un mic truc pe care l-am prezentat pe toate meleagurile lumii — în America, Australia, India și în toate localitățile importante din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord — cu excepția orașului Nottingham. Băgați bine de seamă acest lucru, doamnelor și domnilor, în afară din Nottingham. Și întinzînd un pachet de cărți, adăugă: Și acum aș dori ca o doamnă sau un domn să aibă amabilitatea să tragă o carte...

— Cine mai comandă ? strigă un chelner apărînd Dumnezeu știe de unde.

— Chelner, mai adu un whisky dublu.

Acest strigăt aparținea unui domn foarte copt, care stătea tolănit la o măsuță, fără însoțitor.

Inigo îi spuse chelnerului să-i aducă o sticlă de Bass și se așeză nu prea departe de domnul cel copt și foarte aproape de un bărbat între două vîrste și de-o femeie micuță cu ochelari, stînd în fața a două pahare de bere tare și ținîndu-se cu un aer placid de mînă. Domnul Mitcham se uită lung la noul venit, își coborî sprîncenele imense și strînse buzele. Inigo îi zîmbi fără expresie și, în cele din urmă, obținu ca răspuns un salut scurt din cap urmat de un zîmbet fără expresie.

Domnul Mitcham care în mod evident nu vroia să-și înceapă numărul de prestidigitație pînă cînd nu se întorcea chelnerul, traversă încăperea și i se adresă calm lui Inigo :

— Te cunosc de undeva, băiete, și văd că și tu mă cunoști. Dar nu izbutesc să-mi aduc aminte de unde.

— Păi, ne-am întîlnit deunăzi noaptea în gara Dullingham.

— A, sigur că da. Aveai ciocolată și biscuiți. Și am tăifăsuit de minune, nu-i așa ? Apoi, coborîndu-și vocea, reluă : Încerc să-mi mai umplu seara aici — știi, doar așa ca să mă amuz. Nu e deloc genul meu de treabă.

— Nu, asta îmi închipui și eu. Bei ceva ?

— Mulțumesc, băiete, cu plăcere. Aș lua un whisky, doar un... eh, la urma-urmei, fie un scotch dublu (și iarăși coborî glasul). Dacă ai spune celor mai mulți oameni că l-ai văzut pe Mortom Mitcham aici, nu te-ar crede — pur și simplu nu te-ar crede. Dar să știi că, de fapt, mă distrează. Și nu mă dau în lături să le mai arăt cîte o chestie-două băieților și fetelor ăstora. Ăștia n-au văzut nimic la viața lor, absolut nimic.

După ce chelnerul se întoarse și apoi plecă din nou să aducă whisky-ul dublu, domnul Mitcham își începu reprezentația. Un bărbat cu o pălărie mult prea mică pentru capul lui se lăsă convins să tragă o carte.

— Uitați-vă la cartea aceea, domnule — zise domnul Mitcham pe un ton impresionant — vă rog s-o cercetați cu multă atenție. Dacă vreți puteți s-o și arătați oricăror alte persoane din distinsul meu auditoriu, dar vă rog să nu mi-o arătați mie. Ha-ha ! Acuma luați plicul acesta — un plic alb, simplu, după cum observați — puneți cartea în plic și băgați-i clapa înăuntru. Nu lingeți plicul, domnule, pentru că s-ar putea să mai am nevoie de el. Acum iau eu plicul. E cu neputință să văd ce carte e înăuntru. Acum vă rog să mă urmăriți cu multă atenție. Am să pun plicul...

Dar aici domnul cel copt stîrni o diversiune.

— Dă-le dracului de cărți, strigă el cu voce dogită. Eu vreau nițică muzică.

— Precum ziceam, voi pune plicul sub această batistă...

— Eu vreau nițică muzică.

Domnul Mitcham se încruntă la el.

— Toate la timpul lor, domnule, toate la timpul lor. Pentru moment, încerc să distrez societatea cu acest mic truc. V-aș fi foarte recunoscător, domnule — spuse el pe un ton sever — dacă ați avea amabilitatea să nu mă întrerupeți.

— E-n re-gulă, e-n regulă ! zise domnul fluturînd din mînă și pe fața lui rubicondă se răspîndi încet un zîmbet amplu și imbecil.

— După cum veţi observa, e o batistă foarte obişnuită. Strecor plicul dedesubt...

— Da' eu aş vrea niţică muzică.

Domnul Mitcham se opri şi-l fulgeră cu privirea. Vreo doi-trei spectatori rîseră, dar un tînăr cu o şapcă de stofă verde se arătă foarte iritat :

— Haida-de, pune mutu' ! îi zise el domnului cel copt, care imediat şi cu glas foarte tare îl întrebă ce vrea să spună.

— Ei, domnilor, vă rrrugăm frumos să faceţi comenzile, strigă chelnerul care tocmai se întorsese cu whisky-ul dublu al domnului Mitcham.

Lumea dădu comenzile şi domnul Mitcham izbuti să încheie numărul, care consta în scoaterea din mijlocul pachetului tocmai a cărţii pusă în plic, spre uimirea şi admiraţia tuturor, cu excepţia domnului copt şi a celor două persoane care se ţineau de mînă. Pînă şi lui Inigo i se păru un truc de bună calitate. Tînărul cu şapca verde îşi exprimă admiraţia cu glas tare :

— Ca focu' ! strigă el agresiv. Şi nici nu l-am mai văzut pînă acum. A-ntîia !

— Eu l-am mai văzut o dată, zise bărbatul care scosese cartea. L-a făcut un tip de la hipodrom.

— Îmi permiteţi să vă-ntreb cum îl cheamă, domnule ? întrebă domnul Mitcham încruntîndu-se. Fiindcă acest truc îmi aparţine. Mă tem că vă înşelaţi.

— Nu, cîtuşi de puţin, răspunse celălalt cu blîndeţe, dar pe un ton ferm. L-am văzut cu siguranţă. Şi am să vă spun şi cum se numea persoana. Marele Julius, ăsta era. Marele Julius. Era yankeu.

— Aveţi dreptate, aveţi dreptate, strigă domnul Mitcham cu condescendenţă cordială. Dacă era Marele Julius, aveţi dreptate. L-am învăţat cum să facă acest truc în 1910 la Philadelphia. Pe atunci nu era Marele Julius, ascultaţi-mă pe mine. Era pur şi simplu Julius Isenbaum, şi nimeni nu putea fi mai simplu decît el. Da, eu l-am învăţat să facă numărul ăsta.

Inigo îl privi lung şi cu admiraţie, îi întîlni privirea şi făcu semn către paharul de whisky. Marea personalitate se apropie de el cu paşi mari, îi făcu cu ochiul, îi strigă „băiete, 'nătate !“ şi înjumătăţi lichidul dintr-o sorbitură. Apoi scoase o serie întreagă de cărţi de joc din cot, din genunchi, din văzduh şi, în cele din urmă, îl rugă pe tînărul cu şapca verde, care din cînd în cînd tot mai zicea „Ca focu'“ să plaseze cele patru dame oriunde doreşte în pachetul de cărţi. Apoi, domnul Mitcham le amestecă, le ridică într-o mînă, le trecu în cealaltă mînă, tot ridicată, şi apoi le aşeză pe masa cea mai apropiată. Şi totuşi, cele patru dame le scoase din buzunarul domnului celui copt, care între timp aţipise. Acest truc încîntă pe absolut toată lumea, cu excepţia domnului în cauză, care izbi cu pumnul în masă şi strigă :

— La dracu' cu tîmpeniile astea ! Să auzim şi noi un pic de muzică !

— Asta aşa e. Unde-i Joe ? întrebă cineva.

— Joe e pianistul, îi explică domnul Mitcham lui Inigo. Are un angajament regulat aici, ştii, dar astă-seară nu şi-a făcut apariţia. Iată-l însă pe solistul vocal — adăugă el arătîndu-l cu mîna pe un bărbat cam scund şi cu faţa turtită, care tocmai intrase. Nici el nu e în stare

să facă nimic. Dar cu sau fără pianist, am să încerc să-i distrez cu banjo-ul. Cu banjo-ul ăsta am menținut eu antrenul unei săli întregi chiar și prin locuri unde nu găseai un pian pe o rază de cinci sute de kilometri nici să dai cu tunul. Ascultă-mă pe mine, băiete, odată am călătorit două sute și ceva de kilometri numai ca să cînt din banjo la o nuntă. Asta era undeva în provincia canadiană Saskatchewan, cîndva prin '95 sau '96, cam așa cred.

După ce-și termină whisky-ul adăugă :

— Ba nu, nu-i așa. Stai că te-am mințit. Inigo icni de spaimă. Era în 1894, încheie triumfător domnul Mitcham.

Inigo se uită la pian — un pian de concert cam învechit.

— Uite ce e, zise el într-un tîrziu, eu cred că dacă chiar ai nevoie de pianist, aș putea eu să bocănesc nițel la el, ca să iasă ceva muzică.

— Sigur că ai putea, strigă entuziasmat domnul Mitcham. Păi nu mi-ai zis chiar deunăzi că știi să cînți ? Ești omul de care avem nevoie. Ia să vedem... Cum naiba ziceai că te cheamă ? A, da, Jollifant, nu ? Cum să nu.

Îi făcu semn solistului vocal și, la apropierea acestuia adoptă o poză maiestuoasă.

— Fă, te rog, cunoștință cu domnul Jollifant, vechi prieten de-al meu, care tocmai a sosit și care e unul dintre cei mai buni pianiști ce a pășit vreodată în orașul ăsta. Tocmai ne-a promis să ne scoată din încurcătură.

În mai puțin de cinci minute Inigo se trezi instalat la pian, în fața unor note muzicale strașnic de rufoase. Se aranjaseră astfel lucrurile ca guristul să cînte primul. Inigo zdrăngăni alene cîteva măsuri pe clapele teribil de

înălbenite, pe alocuri arse și, în general, cam șubrede. Pianul în sine era însă mult mai bun decît și-l închipuise el, și, în primul rînd, era fără doar și poate capabil de a crea un teribil zgomot. Pătrunse cu mult șvung în măsurile inițiale ale primei melodii ponosite, iar guristul, cu un glas atît de aspru și atît de acut încît îți producea pur și simplu o durere fizică, proclamă în întreaga Sală de Canto că trăiește într-o ța-a-a-ară a trandafiiiirilor dar viseaaaază la o țaaară a zăpeezilor. La încheierea acestei uluitoare balade răsună o cantitate oarecare de aplauze, conduse de domnul cel copt, care într-un stil destul de vag bătuse pînă atunci măsura și fredonase melodia. Guristul își curarisi gîtlejul devastat de muzică cu o înghițitură de bere tare, așteptă pînă se așezară șase noi veniți și pînă ce comandară ceva, apoi îi făcu semn din cap lui Inigo și declară cu notele cele mai înalte și mai aspre de care era capabil că singura femeie din lumea întreagă pe care o iubea era numai și numai drăguța lui mămică bătrînă. Acesta era un sentiment care entuziasmă întreaga societate, și unul după altul, toți cei de față i se alăturară pînă cînd afirmară că singurele femei pe care le îndrăgesc în lumea întreagă este doar drăguțele lor mămici bătrîne. Cînd se termină, sala era aproape plină și răsunară aplauze atît de ample și prelungite, încît solistul vocal, între timp puternic îmbujorat la față, trebui să „le mulțumească la toți pînă la unul“ după care izbucni într-un bis. Din nou reieși că au cu toții un entuziasm comun, de data asta pentru drăguța și bătrîna Irlandă, în special pentru fătuța din coliba aceea din Connemara. Se pare

că numai Inigo, domnul Morton Mitcham şi chelnerul nu aveau amintiri dubioase referitoare la această fetişcană.

Guristul plecă ; domnul Mitcham începu să-şi acordeze banjoul ; chelnerul mai colecţionă comenzi, după care îi spuse lui Inigo să zică şi el ceva ; mai veniră şi alţi oameni, înghesuindu-se în încăperea care şi aşa era plină de fum şi vorbărie ; domnul Mitcham şopti nişte indicaţii şi-i fredonă la ureche lui Inigo nişte melodii ; chelnerul trînti pe pian nişte pahare cu bere şi whisky ; domnul cel copt ceru zadarnic încă nişte scotch-uri duble ; iar Inigo dădu pe gît paharul din faţa lui şi începu să se simtă mişcat.

Porniră, la început domol, domnul Mitcham clătinînd din cap în ritmul legănat al banjoului său — ping-dong, pring-dong, Inigo susţinîndu-l şi introducînd tot felul de variaţii iscusite. Mai intrară şi alţi clienţi, înghesuindu-se în sală pentru a putea ţine ritmul pam-pam, pam-pam, cu tălpile. Domnul Mitcham clătină din cap cu furie, accelerînd ritmul. Inigo nu rămase în urmă nici măcar cu o secundă şi cu cît mai tare şi mai repede cîntau, cu atît mai fanteziste erau înfloriturile pe care le introducea. De pildă, îşi prăbuşea amîndouă mîinile în clape şi zumzăia ca un buhai în registrul de jos, după care le arunca cu un gest demenţial să clincăne în registrul înalt.

— Tăcere ! strigă domnul Mitcham, şi apoi cîntă atît de dulce şi de solemn, cît se poate cînta la banjo ; de fapt, nici nu ţi s-ar fi părut că se poate.

După un minut de virtuozitate discretă, strigă iar :

— Dă-i drumu' cu forţă !

Şi atunci îi dădură drumul cu forţă într-un adevărat triumf de pinguri şi donguri şi de clinchete şi de bumuri. Şi cînd se sfîrşi, Sala de Canto îşi dădu şi ea drumul cu forţă. Se stîrni un asemenea vacarm încît însuşi patronul băgă nasul pe uşă şi rămase încîntat văzînd cît de entuziasmată, înfierbîntată şi însetată pare să fie toată lumea.

— Cu îngăduinţa dumneavoastră, doamnelor şi domnilor — zise domnul Mitcham după ce mulţumi graţios pentru aplauze, îşi şterse fruntea şi-şi goli paharul — am să vă prezint o mică imagine a unei patrule militare. Aş putea să vă spun că mi-a venit prima dată în minte acest număr cînd ascultam pe nişte bravi ostaşi de-ai noştri tocmai la... ăăă... Allahabad.

Se stîrni un mare tropăit precum şi un clinchet general de pahare şi un roşcovan îmbujorat urlă că banjoistul este un minunat „băiat bun din colonii". Domnul Mitcham făcu o plecăciune pentru a mulţumi, apoi prezentă acea imagine a unei patrule militare, pe care o realiză pur şi simplu cîntînd foarte discret un pas alergător, care creştea treptat în intensitate. Întrucît, nu era nevoie de nici un fel de acompaniament, Inigo bău încă un pahar din cele care îşi croiau încă şi acum cu regularitate drum către capacul pianului, se uită în jur şi încercă — fără prea mult succes — să-şi mai potolească entuziasmul şi să adopte înfăţişarea degajată şi blazată a unui vechi profesionist. Patrula militară înregistră un succes enorm şi domnul Mitcham trebui să repete ultima parte. Apoi flutură din mînă pentru a sugera că este complet istovit.

— Cîntă-le tu ceva, îi zise el lui Inigo, şi dădu pe gît vreo cîteva pahare.

Conformîndu-se prompt, Inigo le cîntă cîteva din melodiile lui proprii, ajungînd, în cele din urmă, la cea pe care acum o cunoaştem prea bine cu toţii, *„Strecurîndu-te după colţ“*. În timp ce mai zdrăngănea calm la ea, auzi un zornăit ciudat şi văzu silueta deşirată a domnului Mortom Mitcham plimbîndu-se prin aglomeraţia din sală. Nu încăpea nici o îndoială că acest domn cu răgaz umbla cu pantahuza. Inigo suferi un şoc, care însă îi trecu destul de repede. „Unde merge mia, merge şi suta — îşi zise el —, după care adăugă : Măcar de-ar fi o mie.“ Auzea picioarele oamenilor cum ţin ritmul melodiei lui. Poate că n-o cîntă chiar atît de bine ca la Conacul Washbury — rămas acum doar un locşor întunecat la mii de mile depărtare — dar încheie cîntînd bucata încă şi mai repede şi mai viguros ca atunci. Şi nici nu o încheie singur, căci domnul Mitcham, probabil cu pălăria în mînă, reveni şi i se alătură cu un admirabil elan, întrucît deja prinsese melodia. Acum întreaga Sală de Canto se strecura după colţ.

— Ora închiderii, domnilor, vă rog ! strigă chelnerul, dar nimeni nu părea să-l bage cît de cît în seamă, afară doar de cei doi interpreţi care ajunseseră la un final triumfător. Nu mai încăpea nici o îndoială în privinţa primirii ce li se făcea. Sala de Canto nu mai răsunase de ani de zile de ovaţii atît de entuziaste. Se sparseră şi trei pahare. Se auziră strigăte ca „Biis“ şi „Mai ziceţi una, băieţi.“ Dar domnul Mitcham, rămas acelaşi interpret demn, în ciuda şiroaielor de sudoare de pe faţă şi a nenumăratelor pahare consumate, îi făcu semn din cap lui Inigo să nu se supună.

— Ora închiderii, domnilor, vă rog, vă rog ! strigă din nou chelnerul, ajuns acum să folosească o implorare chinuitoare.

Mai mulţi entuziaşti îmbibaţi ţinură morţiş să le strîngă mîna muzicanţilor. Oarecari dificultăţi produse gentlemenul cel copt care tocmai umbla în patru labe căutîndu-şi pălăria ; totuşi, treptat-treptat, sala fu evacuată. Inigo era cam năuc. Îl văzu pe domnul Mitcham cum numără cu grijă o grămăjoară de mărunţiş. Apoi descoperi că patronul se află în coasta lui.

— Dom'le, da' văd că ştii să le gîdili, nu glumă, îi zise patronul făcînd semn spre clapele pianului. Hei, ia stai o clipă (şi-l trase pe Inigo într-o parte). Dacă o liră juma' pe săptămînă îţi face de trebuinţă (zise el coborînd glasul), plus băuturi la discreţie, tot ce vrei — poţi să iei slujba asta şi mîine şi ducă-se-n mă-sa Joe.

— Mulţumesc, se trezi Inigo că mormăie, dar nu prea doresc această slujbă, dacă la asta vă referiţi.

— Da' ce cusur are ? întrebă patronul. Crede-mă că în oraşul ăsta bani mai mulţi n-ai cum să scoţi.

— Păi dar nu vreau să stau în oraşul ăsta.

— A, mă rog, asta-i altă gînscă-n altă traistă. Dom'le, da' ştiu că ştii să le gîdili. Mai fă-ne o vizită şi o cîntare oricînd mai ai drum pe-aici. Poftim ! Şi îl trase pe Inigo înapoi către locul unde îşi număra domnul Mitcham gologanii). Asta e mica mea contribuţie, domnilor.

Şi aruncă o hîrtie de o jumătate de liră peste micul morman de bani, îl trase pe domnul Mitcham de-o parte

ca să-i şoptească şi lui ceva, apoi, strigă la chelner şi se îndepărtă.

Domnul Mitcham înfăşură banii într-o batistă.

— Ştiu eu o locantă unde o să ne dea o gustare bunişoară, adică vreau să zic bunişoară pentru ăştia de pe-aici, pentru că bineînţeles că nici nu există mîncare ca lumea — nici nu te-ai putea aştepta la aşa ceva. Ei, ce-ar fi să ne oferim şi noi un mic supeu ? N-am pus mai nimic în gură toată ziua, nici n-aveam nevoie, ştii ? Sînt atît de deprins să mănînc tîrziu seara. Ei, haidem atunci, nu e prea departe, cam pe lîngă gară.

Se aşezară la fereastra sălii de sus a unui mic restaurant fără pretenţii, care era aproape gol. Inigo comandă doar o gustare, însă domnul Mitcham care-i lăsa lui Inigo impresia că a fost ţinut la tain de puşcăriaş cel puţin două zile, ceru mai multe fleici mari şi un coş întreg de cepe şi cartofi. De îndată ce chelneriţa se îndepărtă, scoase la iveală basmaua încărcată cu gologani.

— Eh — începu el — va să zică patronul a pus zece şilingi la bătaie, nu ? Şi încasările din sală s-au ridicat la douăzeci şi trei de şilingi, nouă *penny* şi jumătate. Asta înseamnă exact treizeci şi trei de şilingi şi nouă *penny* şi jumătate. Cît face jumate din asta ?

— Şaişpe şi ceva, răspunse Inigo. Dar de ce vrei să ştii ? Te gîndeşti să-i împărţim între noi ?

— Fireşte, băiete, fireşte ! Ca orice artist cinstit dintr-o trupă ! Nici n-are rost să ne mai tocmim în privinţa cotei sau să facem cine ştie ce farafasticuri. Eu nu zic — adăugă el gînditor — că ar fi imposibil ca o parte din aceşti bani să constituie o mică apreciere a prestidigitaţiei

mele şi fireşte că tu n-ai nici un amestec în chestia aia. Trucul ăla cu cartea din plic a mers al dracului de bine, ştii ? Dar mă rog... să împărţim şi să împărţim frăţeşte. Asta e, şi să lăsăm vorbăria.

— Nu pot primi nici un ban. E straşnic de drăguţ din partea dumitale, dar nu pot.

— Nu poţi ?

— Nu... Vezi...

Domnul Mitcham îl bătu uşurel pe braţ, şi, în acelaşi timp, cu mare dexteritate, cu cealaltă mînă şterse toţi banii de pe masă. Fireşte că văd, dragul meu băiat, nu e nevoie să-mi spui.

— Vezi, am făcut-o doar aşa ca distracţie...

— Doar pentru distracţia în sine şi ca să-ţi serveşti un prieten, strigă entuziasmat domnul Mitcham. Şi fireşte că nu vrei să te atingi de nici un gologan. Înţeleg perfect, pentru că exact acelaşi sentiment îl împărtăşesc şi eu. Am făcut-o şi eu de nenumărate ori. Întreabă-i pe ăia de la Toronto ce-a făcut Morton Mitcham la spectacolul de binefacere pentru bătrînul Reilly sau la concertul ăla în folosul sinistraţilor de la San Francisco, sau atunci odată cînd s-au pus în grevă maşiniştii de la teatrele din Melbourne. Îţi înţeleg sentimentele, ţi le cunosc în tot amănuntul, dragă băiete. Sînt sentimentele unui gentleman, unui muzician, unui adevărat artist. Şi îmi aminteşti — de fapt, tot ce-ai făcut mi-a amintit — de căpitanul Dunstan-Carew : a cîntat pentru mine, a cîntat cu mine acolo în India, de zeci de ori şi-mi zicea „A fost mîndria mea s-o fac, Mitcham“, şi trebuie să ştii că era cel mai bun pia-

nist amator din țara aia — și *pe deasupra* și din familia Dunstan-Carew ! Amîndoi aveți același tușeu și aceeași fire — mi-am dat seama într-o clipă — caracter de gentleman, dar plin de spirit, și cu mii de draci pe deasupra.

Inigo mărturisi că e mîndru să semene cu căpitanul Dunstan-Carew.

— Dar dă-mi voie, te rog, să-ți spun o chestie, băiete, continuă domnul Mitcham. Se prea poate să-mi interzici tu să-ți dau o cotă din încasări, dar trebuie neapărat să mă lași să-ți plătesc cina asta. Să știi că insist. Puțin îmi pasă ce-i fi vrînd să mănînci astă seară, dar eu unul insist. De data asta plătesc eu.

Se uită mai întîi la Inigo, pe urmă prin toată sala, cu un asemenea aer de nobilă generozitate încît Inigo aproape nici nu-și mai putu aminti că propria lui consumație din seara aceea n-avea să se ridice la mai mult de zece *penny*.

— În privința asta, firește — zise domnul Mitcham după ce devorase în tăcere cea mai mare parte a fripturii — trebuie să-ți mai spun încă și altceva : Afacerea de astă seară n-a fost decît o mică distracție nebunatică pentru mine. După cum ți-am mai spus, cred, nu e deloc genul meu. Dar realitatea este că în ultima vreme nu mi-a mers chiar așa de bine. Știi cum se întîmplă în viață. Acum douăzeci de ani mi s-a întîmplat să fiu tot așa la ananghie. Ba nu, încă și mai rău. Eram pe-acolo pe la Memphis...

— Ei, nu zău ! Chiar la Memphis ! strigă Inigo în culmea încîntării.

— La Memphis, confirmă apăsat domnul Mitcham. Și n-aveam para chioară în buzunar. Și poți să-ți închipui ce gaură împuțită e Memphisul dacă n-ai un sfanț.

— Oho ! strigă Inigo. Nici nu te puteai trezi într-un loc mai nepotrivit, nu ?

Vorbi cu convingere, măcar că nu știa altceva despre Memphis decît că e un oraș pe undeva prin Statele Unite.

— No, imposibil ! Ei, bine, la numai trei luni după aceea — trei luni în cap — unde crezi că eram ? Să-ți spun eu : Eram într-un apartament luxos la etajul întîi al celui mai bun hotel din New Orleans și primeam telegrame după telegrame, un adevărat șuvoi. Vino aici, poftește dincoace, du-te colo și colo ! Trei sindicate de muzicieni care-mi mîncau pur și simplu din palmă ! Eu nu zic că o să se întîmple și de data asta *exact* la fel. Deh, băiete, s-au mai schimbat vremurile, ascultă-mă pe mine. Nu mai sînt destui bani în țară. Dar, cum îți spuneam, în ultima vreme m-a cam urmărit ghinionul. *Music-hall*-ul s-a dus de rîpă pe-aici, pur și simplu de rîpă. Și mai cu una, mai cu alta, astea cîteva săptămîni am trăit cam așa de azi pe mîine, cu mici angajamente ciugulite ici-colo, și unele din ele foarte aproape de comperaj. Dacă ar fi vară, n-aș face eu prea multe mofturi, dar iarna — îți dai seama ce înseamnă. Iarna îți trebuie un contract ferm. Ascultă ce-ți zic eu, lucrurile au mers așa de anapoda, că am ajuns pînă acolo încît să mă gîndesc dacă nu cumva ar fi cazul să mă angajez într-o orchestră, dar n-am avut inima s-o fac, ce mai, n-am putut ! Sindicatul, știi, — au și ei un sindicat, și nici nu te lasă să te apropii măcar la o milă dacă ești din afară. Și pe urmă m-am gîndit să lu-

crez în vreo trupă, vreo companie dintr-aia ambulantă. E o adevărată decădere pentru mine, bineînțeles, cumplită chiar. Da', bagă bine de seamă, eu nu-s omul care să zic că n-am mai făcut-o și-altădată. Am lucrat eu și împreună cu „menestrelii negri", măcar că asta era pe vremuri, cînd încă mai aveau și ei un stil.

— Dar trupele astea de revistă sau de cîntăreți sau cum naiba își mai zic, ăștia nu umblă de colo pînă colo, săltînd din creangă-n creangă, ca să zic așa, vara ? Se poate să se fi retras cu toții din afacere ?

Și deodată lui Inigo îi veni în minte faptul că de ani de zile n-a mai văzut asemenea trupe. Oare indivizii ăia tot își mai îndoiau prostește genunchii cînd cîntau în cor ? Ce viață !

— Mai toți au depus armele acum, dar unii o țin întruna și iarna și mai vizitează orașele de prin inima țării, știi, unde oamenii se bucură, indiferent pe cine văd jucînd sau cîntînd.

— Așa e și firesc, zise Inigo care încă își mai scotocea amintirile.

— Ei, bine, am să-ți spun eu ce am de gînd să fac, și aș vrea să mă asculți cu atenție, băiete. Am să mă duc mîine să văd o trupă de revistă. Și-am să-ți spun de ce. M-am întîlnit întîmplător cu două persoane pe care le cunosc — oameni foarte drăguți și cumsecade, bărbat și soție, guriști, știi, dar, după părerea mea, nu chiar put de talent — și ăștia mi-au zis că sînt într-o trupă care se ține tare toată iarna, și toamna s-ar putea să aibă vreun loc-două vacante. Am văzut un anunț în revista „Scena" care zicea că se află două săptămîni la Rawsley. Asta nu e prea

departe de aici, așa că mîine aș putea să mă reped să schimb o vorbă cu ei și să-i văd ce fac. Acuma nu ai nimic de făcut — dar apropo, ia ascultă, *de fapt*, ce faci ?

Inigo își schiță pe scurt dar cu multă pregnanță imaginea situației lui.

— Dacă faci altceva decît să cînți la pian — îi spuse cu seriozitate domnul Mitcham — înseamnă pur și simplu că-ți irosești viața degeaba. Te-am urmărit astă-seară cum munceai, și mi-am zis în sinea mea : „Băiatul ăsta parcă e născut pentru pian. Nițică experiență, un sfat-două de pe la vulpoii bătrîni și pe urmă poate să meargă oriunde.". Și te rog să mă crezi că mă *pricep*. Am văzut și am auzit mii de pianiști.

Inigo rîse :

— Ți-au plăcut melodiile mele ?

— Chestii care prind foarte bine, molipsitoare, zău! Și noi pentru mine. De unde le-ai prins ?

— Din eter.

— A, eu unul nu mă prea dau în vînt după chestia asta cu radio, zise domnul Mitcham pe un ton înțelept, dar nici nu mă îndoiesc că din cînd în cînd mai poți prinde cîte o melodie mai de Doamne-ajută, dacă asculți mai multă vreme.

— Nu, nu, nu asta vreau să spun. Vreau să spun că sînt melodiile mele. Le fac singur.

Domnul Mitcham se holbă la el. Apoi îi întinse o mînă lungă și galbenă.

— Strînge asta — porunci el — cît de tare vrei. Ascultă-mă pe mine : Bagă bine la cap, că melodiile astea fac o

avere, dacă știi cum să le iei. Tu ai darul respectiv să-nțelegi bine ce-ți spun, dar eu nu zic că nu ți-ar trebui nițică experiență. După ce am auzit chestia asta, nu mai pot să te scap din mînă, pur și simplu nu mai pot. Ar fi o crimă. Trebuie neapărat să rămîi cu moșu', băiete. Vino mîine cu mine. Dacă e acolo vreo perspectivă cît de mică pentru mine, nu se poate să nu fie și pentru tine. Și dacă n-o fi, n-avem decît să mergem mai departe. Ne punem talentul la încercare în altă parte.

Inigo ajunsese la concluzia că, într-adevăr, ar fi o distracție destul de bună.

— Dar cum îi zice la trupa asta ambulantă ? întrebă el.

— Stai că-ți spun într-o clipă, răspunse celălalt. Se căută prin buzunarele de la vestă și, în cele din urmă, scoase la iveală o tăietură mică din ziar. Iat-o. Își zic : „Puf-pufii".

Inigo scoase un urlet :

— Dar n-aș putea să fiu un puf-puf, gîfîi el speriat. Te rog nu-mi cere să fiu și eu un puf-puf.

Domnul Mitcham își coborî sprîncenele uriașe :

— Dar ce s-a întîmplat ? Cunoști spectacolul ?

— Nu, dar numele, numele ! ! ! Mi-ar face pur și simplu rău, absolut !

— Aiurea, un fleac ca ăsta !

Și domnul Mitcham se lumină la față, de parcă ar fi răsărit iarăși soarele deasupra colinelor acelora negre din Dakota de Sud, pe care le pomenise cîndva. Se ridică în picioare, apoi îl bătu pe Inigo pe umăr.

— Dacă pe mine nu mă supără numele lor, nu văd de ce te-ar supăra pe tine ? La vîrsta ta, dragă băiete, n-are nici cea mai mică importanță cum te botează sau cum te îmbracă ; scapi foarte ușor. Dar uită-te la mine, la vîrsta mea ! Pot să te întreb eu, la urma-urmei, dacă am înfățișare de puf-puf ?

Lui Inigo i se păru că înfățișarea lui e destul de fantastică pentru a corespunde oricărui rol sau nume, dar cu glas tare nu spuse decît că ar putea foarte bine s-o întrebe pe chelneriță care tocmai se apropia cu nota de plată.

— Nu te supăra — o întrebă pe un ton solemn Inigo — dar ai impresia că vreunul din noi arată a puf-puf ?

— Vedeți-vă de treabă ! zise chelnerița care înțelese că trebuie să fie vreun fel oarecare de tachinărie, dar era prea somnoroasă ca să-și mai bată capul cu așa ceva.

— Păi ăsta e și răspunsul potrivit, zise domnul Mitcham în timp ce coborau scările. Vezi-ți de treabă. Am să te caut dimineața. Unde te-ai instalat ?

Și dis-de-dimineață domnul Mitcham sosi la hotelul lui Inigo, însoțit de cutia lui cu banjoul și de sacul de voiaj mare și ponosit. Nu zise unde a dormit și avea aerul că n-a dormit nicăieri decît, cel mult, în costumul lui cadrilat. Două trenulețe-cursă îi duseră, în cele din urmă, pînă la Rawsley și la începutul după amiezei trecură pe lîngă acel Bufet al Gării la care aveau să se întoarcă mai tîrziu. Domnul Mitcham nu știa unde stau cunoștințele lui — al căror nume era Brundit — în orașul acela, așa că îi luă oarecare timp pînă să le descopere locuința. Inigo nici nu prea înțelegea cum o să realizeze acest lucru, însă domnul Mitcham subliniind în repetate rînduri că e vulpe bătrînă și cu experiență, declară că în orășelele astea mici fiecare persoană știe ce face și ce învîrte oricare altă

persoană și izbuti să descopere o pistă care în cele din urmă îi duse pînă la locuința temporară a soților Brundit. Acolo, o femeiușcă cu cinci bigudiuri înfipte de jur împrejurul frunții ei brăzdate, le dădu vestea tristă. Trupa „Puf-puf" nu mai exista.

— Și vă rog să mă credeți că-mi pare tare rău de ei. Și de domnul și doamna Brundit. Oameni foarte drăguți, și mai aveau și un copilaș pe deasupra, zise dintr-o suflare proprietăreasa bigudizată. Pleacă duminică, meșterul ăla de le-nvîrte pe toate și tînăra care cîntă la pian pentru ei pleacă și ea cu el, și n-au mai încasat un gologan de săptămîni de zile. Și lumea din oraș vorbește vrute și nevrute despre ei — firește că ai nevoie de bani, nu-i așa, în special în ultima vreme, de cînd toate s-au scumpit — dar precum ziceam și eu mai mult ca oricare, mi-a părut tare rău pentru ei și parcă mi-a venit să intru în pămînt cînd au venit și mi-au spus, și doamna Brundit e o persoană așa de bine crescută ca o *lady*, nu ca altele, și plîngea mititica de ți se rupea inima în piept. Și acum s-au dus pînă la gară să caute nu știu ce și mi-au spus că o să se adune cu toții să bea un ceai și să țină un fel de întrunire la doamna Mounder — adică la Bufetul Gării, o baracă de tinichea chiar în fața gării — și acolo cred eu c-o să-i puteți găsi, dacă vreți să știți părerea mea.

Și așa se făcu că ajunseră la Bufetul Gării, și că intrară în saloanele bufetului — sau mai degrabă în sală, căci toată baraca nu era alcătuită decît dintr-o singură încăpere pentru clienți — în același timp cu o blondă subțirică și cu uluitorul ei însoțitor — un bărbat scund dar voinic care arăta ca un fel de muncitor, ceva. Lui Inigo

i se păru că toți patru alcătuiesc un cvartet cu adevărat foarte ciudat.

În bufet nu erau decît șase oameni așezați cu toții în fundul încăperii. Era evident că sînt acei bieți interpreți, deși nu păreau să fie chiar atît de prăpădiți după felul cum îi auzeai vorbind, căci toți păreau să strige cît îi ținea gura și să rîdă pe rupte. Domnul Mitcham străbătu încăperea cu pași țanțoși îndreptîndu-se spre ei, urmat de femeia blondă care tocmai coborîse din automobil. Inigo, de data aceasta, dovedindu-se inexplicabil de timid, șovăi, își dădu jos rucsacul și apoi se opri locului. Întorcîndu-se, constată că și omulețul cu înfățișare de muncitor s-a oprit. Privirile lor se întîlniră. Inigo ridică din sprîncene și zîmbi oarecum. Celălalt îi răspunse clipind din ochi.

— Și ăștia de-aicea — începu el într-un fel de șoaptă agitată — sînt ăia, cum le zice — har-lechini ?

— Da, răspunse Inigo. Își zic „Puf-pufii".

— Phii, da' ce nume caraghioase mai au ! Apoi adăugă rumegîndu-și gîndurile : Habar n-am eu ce-o fi un „puf-puf", dar s-ar putea să fie ceva de-a dreptul ciudat. Da', de fapt, toată săptămîna nu mi s-au întîmplat decît lucruri ciudate.

Inigo se arătă amuzat de tonul impresionant pe care-l vorbea străinul, de accentul lui lăbărțat și de chipul lui deschis, sincer și comunicativ.

— Cum asta ? întrebă el.

— Păi a început de luni seara, cînd dumneata, flăcăule, erai în pat și dormeai buștean...

— Stai nițel, scumpe domn, stai nițel ! Dă-mi voie să-ți spun — zise Inigo cu prefăcută solemnitate — că nu

eram deloc în pat și adormit luni seară. În noaptea aia nici n-am văzut măcar vreun pat...

— Parcă eu am văzut ? Doar o canapea prăpădită.

— Mă aflam în sala de așteptare a unei așa-zise gări de-ți făcea milă, numită Dullingham, și-l ascultam pe prietenul meu ăla de colo cum cîntă la banjo. Ce părere ai de chestia asta ?

— Habar n-am avut vreodată că sînt atîția oameni umblăreți. O dată ce te-ai pornit de-a binelea, îi întîlnești pă peste tot locu'. Știi unde eram eu luni seara ?

— Mi-e greu să ghicesc.

— Pe un camion cu doi din cei mai mari pungași de care ai dat vreodată cu ochii și coboram pe Marea Șosea a Nordului.

Și ochii albaștri ai domnului Oakroyd străluciră pur și simplu de mîndrie. De data asta avea un ascultător demn de el.

— Asta-i muzica ce-mi place, absolut ! strigă Inigo, cuprinzîndu-l într-un zîmbet radios pe acest mic și nostim locuitor din Yorkshire, care în mod evident era și el un romantic. Apoi, se uită prin cameră și-l văzu pe domnul Morton Mitcham că-l cheamă și pe el cu niște gesturi ample ale brațului său uriaș.

În momentul acela din centrul grupului răsună un glas :

— Veniți incoace, voi doi, strigă glasul. Nu vă sfiiți. Hai grăbiți-vă, că vă așteptăm.

Era un glas de fată, degajat, dar ușor batjocoritor. Inigo îl auzi cu un mic și ciudat fior de emoție pe care ulterior nu prea izbuti să-l explice. Nu l-a uitat încă nici

acum și poate că nici n-o să-l uite niciodată. Îl auzi răsunînd — și cortina se ridică.

— Fetișcana aia mă tem că nu se sfiește niciodată, zise domnul Oakroyd. Ei bine, am făcut o bucată bună de drum, așa că trebuie să ne așezăm cu ei.

Și asta o să fie o încheiere foarte bună pentru moment. Este coada primei bucăți de învălmășeală, cu scurte priviri aruncate unor peisaje familiare, scene care fără îndoială alcătuiesc decoruri și drumuri ce saltă îmbietoare din ele, cu aluzii presărate ici-colo referitoare la nemulțumiri, răzvrătiri și evadări. Aici s-au adunat cu toții, oamenii noștri și un scurt răstimp vom cufunda în întuneric scena pe care sînt așezați, lăsîndu-i să se holbeze unii la alții.

CARTEA A DOUA

Capitolul I

ÎN CARE TOŢI DEVIN „PRIETENI DE NĂDEJDE"

I

— O ruşine e puţin spus, zău aşa, domnişoară Trant, strigă indignată domnişoara Elsie Longstaff. Lucrez acuma din aprilie trecut, adică de cinci luni şi mai bine, fără întrerupere, şi ia uitaţi-vă în ce situaţie mă aflu — că trebuie să mai primesc şi subvenţii de acasă ! Lucrez din aprilie trecut, domnişoară Trant, şi de trei săptămîni n-am mai avut bani să mă duc la coafor. Şi ultima săptămînă, draga mea ! Ce priviri şi tonuri bănuitoare, ce cuvinte am putut să auzim şi ce de lucruri a trebuit să îndurăm cu toţii, numai şi numai din cauza porcului ăluia de cîine ! E o adevărată ticăloşie.

— E cea mai mare ticăloşie de care am auzit vreodată, răspunse cu aprindere domnişoara Trant.

Efectiv începuse să se înfurie pe acest conducător care dezertase şi abandonase trupa.

— Mai bei o ceaşcă de ceai ?

— Da, mulţumesc, cu plăcere.

Apoi cu o schimbare dramatică de ton, domnişoara Longstaff continuă :

— Ne-a pus să semnăm un angajament hăt pînă vara viitoare. Părea să fie un contract bun. Şi care a fost rezultatul ? Eu avusesem o ofertă bunicică pentru un spectacol de pantomimă, am primit-o devreme — trupa Dandini timp de şapte săptămîni, cu premiera la Middlesbough — şi, bineînţeles, că m-am apucat s-o refuz din capul locului iar acuma uitaţi-vă în ce hal sînt !

Domnişoara Trant se uită, plină de înţelegere şi compătimire. Elsie era mai tînără şi mai drăguţă decît sora ei, Effie, deşi nu era nici atît de tînără, nici chiar atît de drăguţă cum părea la prima vedere. Avea probabil vreo treizeci de ani, şi părul de un auriu mult prea hotărît, ochi mari albaştri foarte depărtaţi unul de altul, o faţă care se îngusta către o bărbie mică şi ascuţită, şi o gură de om nemulţumit. Avea aerul unei păpuşi atotştiutoare şi uşor despletită.

— Şi în afară de asta, adăugă domnişoara Longstaff aproape cu lacrimi în glas — s-a apucat să distrugă şi unul din cele mai bune mici spectacole ambulante.

— Era într-adevăr o trupă bună de arlechini, nu ?

— Vă rog să n-o mai numiţi „trupă de arlechini", domnişoară Trant. Parcă mă faceţi să mă gîndesc că mă aflu pe o plajă şi că umblu cu o cutie în mînă prin toată mulţimea, zornăind gologanii, ca să cer şi alţii. Spuneţi-i „trupă de revistă".

— Scuză-mă. Mă rog, trupă de revistă.

— Ei, bine, cinstit vorbind, domnişoară Trant, era, într-adevăr, un *spectacol bun*. Acuma vă rog să nu vă apucaţi să ziceţi că eu zic asta pentru că jucam şi eu. Asta n-are nici o importanţă. Am jucat eu prin spectacole, draga mea, despre care îţi pot spune deschis că erau mizerabile. N-aş vrea ca cineva care m-a cunoscut sau ca cineva care mi-a apreciat munca să vadă unele dintre spectacolele în care am jucat. Dar ăsta era *de calitate*. Cu puţin noroc, am fi putut să scoatem ceva bani cu el.

— Vai ce păcat ! strigă domnişoara Trant.

Şi apoi căzu pe gînduri. Poate că tocmai în clipa aceea începu să i se învîrtească prin minte o anumită idee aiurită.

— Da, dar ceea ce-i aşa de inervant, aşa de groaznic, de înnebunitor, draga mea — strigă domnişoara Longstaff în mare agitaţie — este că spectacolul e încă şi mai bun, acum că au ieşit ăia doi din trupă, sau în orice caz are stofă de spectacol mai bun.

— Dar ei nu erau buni ?

— Nişte mortăciuni, nişte mortăciuni fără pereche. El zicea nişte monologuri şi juca nişte roluri de copii. N-aţi mai auzit niciodată aşa ceva. N-avea pic de talent. Domnul Charles Mildenhall, cu celebrele lui monoloage şi roluri de copii ! Dumnezeule, draga mea, era *durere !* Lumea tot credea că e o satiră, dar el o ţinea aşa într-una. Cît despre pianista aia grozavă pe care a luat-o cu el — Marjorie Maidstone, îşi zicea ea, împrumutîndu-şi, bănuiesc, numele de la închisoarea aia — era de departe cea mai proastă pianistă din lume. Nici n-ar fi avut măcar curajul să privească în faţă „Caietul de exerciţii pentru pian". Bocănea cu degetele alea mari şi grase ale ei, cînta în ritm lent cînd aveai nevoie de mai multă vioiciune şi

cînta repede cînd vroiai să cînte lent și sărea pasajele de repetiție — of, groaznic ! Dacă nu mi-a distrus numărul de cincizeci de ori, nu mi l-a distrus o dată. Cu un pianist ca lumea, cred că nu ne-am mai recunoaște nici noi. Iar acum, fiindcă s-au apucat să ne părăsească, spectacolul s-a dus de rîpă. Păi să nu-ți vină rău ? Așa îți piere tot curajul.

— Dar ce, singuri nu vă puteți descurca în privința conducerii ? întrebă domnișoara Trant care, în această nouă dispoziție a ei, murea de nerăbdare să vadă pe cineva conducînd ceva.

— Păi am tot vorbit și-am discutat și ne-am sucit pe toate părțile, dar nu merge. N-avem gologani, nici o lețcaie. Și așa datorăm bani pe patru săptămîni, și cei mai mulți dintre noi n-avem nici măcar cu ce ne plăti locuința aici, ca să nu mai vorbim de acoperirea cheltuielilor pentru spectacol. Ne-au confiscat toată recuzita de la sală, ca să acopere chiria. E o ticăloșie. Ce n-aș da să-l mai prind eu vreodată pe domnul Charles Mildenhall-Scîrnăvie. Numai să dau eu iarăși ochii cu el și ce credeți, o să iasă puțin scandal ? Numai puțin ? Roluri de copii ! Ai mai auzit vreuna ca asta ?

Și domnișoara Longstaff își șterse puțin ochiul drept cu batista înainte de a-și bea ceaiul.

După ce privi în jur la ciudata societate adunată acolo, domnișoara Trant începu s-o întrebe pe însoțitoarea ei de aceste datorii, și domnișoara Longstaff îi răspunse alene, pufnind adeseori deznădăjduită. A, da, dacă se achitau toate acestea și mai rămîneau ceva bani pentru acoperirea cheltuielilor imediate, spectacolul ar fi putut să continuie.

Și dacă erau destui bani pentru închirierea Teatrului Majestății Sale, putea să meargă încă și mai bine. La asta se rezuma totul.

— Și ce speranță grozavă ! încheie ea cu amărăciune și, evident, simți că toată această vorbărie nu face altceva decît să răsucească un cuțit în rană.

— Mde, nu prea știu... șovăi domnișoara Trant.

Gîndul acela mic și nebunatic începuse să se zbuciume de-a dreptul furios. Făcu un efort pentru a pretinde că-i poate ignora existența.

Domnișoara Longstaff o privi lung și ochii i se măriră din ce în ce. Apoi se aplecă înainte, cuprinsă acum în tot trupul de un zel și de o ardoare copleșitoare :

— Uite ce vroiam să vă întreb, domnișoară Trant, nu cumva cunoașteți pe cineva care ar putea să pună la bătaie banii respectivi ? Ascultați-mă pe mine, să mor eu dacă e vreun mic spectacol mai promițător decît ăsta în altă parte. Dacă am fi avut puțin noroc putea să meargă strașnic, rupere. Sînt sigură că trebuie să știți pe cineva, nu-i așa ?

În loc să răspundă direct la întrebare, domnișoara Trant șovăi din nou, pînă cînd, într-un tîrziu murmură :

— Mă întreb cîți bani o fi costînd — vreau să spun plata sumelor deja restante și apoi pentru continuare ?

Glasul ei rămase puțin în suspensie, pierzîndu-se treptat într-o tăcere meditativă, întreruptă, în cele din urmă, de glasul înțelepciunii, care-i arăta că e nesăbuită. Dar pe de altă parte, nu era oare de mult timpul să fie nesăbuită ? E imposibil să o ții așa, într-una, fiind mereu cu capul pe umeri și cu picioarele pe pămînt, la nesfîrșit.

Domnişoara Longstaff iar se aplecă înainte şi şopti :

— Ar putea să vă spună Jimmy Nunn — că a scris totul pe hîrtie, a făcut toate socotelile în amănunt, că s-a străduit din răsputeri să găsească pe cineva care să ne susţină. E comicul nostru — ăla de colo — şi e unul dintre cei mai buni comici din spectacolele de revistă — e isteţ foc şi nu umblă cu cîrlige ieftine — şi e tobă de experienţă, ştie toate lucrurile de la A la Z. Ia vorbiţi dumneavoastră cu Jimmy despre astea, domnişoară Trant. Staţi să-l aduc încoace.

Şi, îndepărtîndu-se puţin, schimbă cîteva vorbe în şoaptă cu un individ cu o înfăţişare ciudată, îmbrăcat într-un costum de *tweed* cafeniu.

Domnişoara Trant nu mai întîlnise pînă atunci vreun comediant şi i se părea de-a dreptul de necrezut să cunoască unul acum. Dacă domnul Jimmy Nunn s-ar fi apropiat de ea ca să-i cînte ceva sau s-o întîmpine cu vreo glumă-două, n-ar fi fost surprinsă ; dar ca domnul Jimmy Nunn s-o anunţe pur şi simplu, cu o voce puţin îngreuiată de ceva, că e încîntat s-o cunoască şi apoi să se aşeze calm jos, — era de-a dreptul uimitor. Şi totuşi, domnul Nunn avea ceva, fără doar şi poate, comic. Maniera lui era gravă şi demnă, aproape pompoasă, dar în mod evident îşi petrecuse atîta timp făcînd pe hazliul, încît această a doua manieră nu i se prea potrivea, aşa că prin simplul fapt că se abţinea să cînte ceva sau să facă glume şi că vorbea cu multă seriozitate, părea să joace un rol, rămînînd astfel un comic fără voie. Domnişoara Trant socoti că înfăţişarea lui e de-a dreptul fascinantă. De fapt era de statură medie, dar avea trupul unui bărbat voinic şi mătăhălos, iar picioarele unui om scund ; avea un început de chelie, un păr grizonant, tăiat scurt de jur împrejurul ei, ochi mititei şi apropiaţi, un nas bucănos şi strălucitor, iar buza de sus cu o cantitate extraordinară de carne, prinsă între două cute adînci ; întreaga lui faţă avea aerul curios că ar fi o mască ce fusese pictată şi ştearsă, şi pictată la loc de nenumărate ori.

— Dumneavoastră, domnişoară Trant, nu sînteţi în branşa noastră ? întrebă el, închizînd un ochi şi privind-o intens cu celălalt. Nu ? Aşa mă gîndeam şi eu, deşi am cunoscut odată o doamnă Trant în Asociaţia Macnaghten. Ba nu, greşesc ; v-am minţit. Se numea Brant. Puişorii veseli ai lui Brant — spectacole de tineret — ştiţi — jucate de actori sub treizeci de ani. Nu sînteţi cumva în conducerea vreunei trupe ?

— N-am condus niciodată nimic, afară doar de o gospodărie, zise domnişoara Trant.

— Dacă sînteţi în stare să faceţi asta aşa cum se cuvine — remarcă domnul Nunn cu oarecare solemnitate în glas — şi încă fără să vă daţi peste cap, fără să vă pierdeţi zîmbetul de pe buze şi fără să uitaţi să mai spuneţi cîte o vorbă bună unuia şi altuia, atunci — trebuie să mărturisesc că mai bine nici nu poate să fie. N-am dreptate ?

Apoi cu un gest aruncă în baltă toată chestiunea, după care, coborîndu-şi puţin glasul reluă :

— Parcă vroiați să întrebați ceva în legătură cu spectacolul — în ce datorii sîntem înglodați și cît ne-ar trebui ca să reînviem reprezentanțiile. Asta era ?

Domnișoara Trant ar fi vrut să rîdă, căci cu toate că maniera domnului Nunn era de-a dreptul pompoasă, din cînd în cînd se mai frîngea și tot timpul îi arunca cele mai caraghioase priviri cu putință cu ochiul care se întîmpla să fie deschis în momentul respectiv, cînd stîngul, cînd dreptul.

— Ăăă, mde, — se pierdu ea — mă întrebam... oarecum...

— Perfect ! zise domnul Nunn și scoase din buzunarul dinăuntru un carnețel foarte murdar — și care cu siguranță era cel mai ieftin ce se putea cumpăra. Am toate cifrele aici, anunță el cu glas semeț. Am așternut pe hîrtie — cea mai mare parte a lor — negru *pe* alb.

— Bravo, bravo, Jimmy, zise radioasă domnișoara Longstaff.

— Elsie drăguțo, tu du-te și te joacă puțin, îi porunci domnul Nunn.

După ce se strîmbă puțin la el și îi aruncă domnișoarei Trant un zîmbet profesional, Elsie plecă, într-adevăr, și se alătură celorlalți care acum formau un singur grup la o masă alăturată.

— E o fată foarte bună — remarcă domnul Nunn. Arată strașnic și nu e chiar așa speriată de muncă după cum sînt altele ; dar... (Aici coborî glasul și se aplecă înainte) deocamdată nu reușește încă să treacă ușor rampa, îi lipsește.... știți...

Domnișoara Trant dădu din cap și efectiv simți că știe.

— Dacă nu vă supărați — zise ea cu multă blîndețe în glas — v-aș ruga tare mult să-mi mai vorbiți puțin despre oamenii din această tru — echipă — ansamblu.

Aproape că simți cum roșește în timp ce rosti ultimul cuvînt. I se părea atît de specializat și de profesional.

— Dumneavoastră, domnule Nunn, aveți multă experiență, nu ?

— Da, asta-i drept. O experiență enormă. *Music-hall*, săli, pantomimă, comedie burlescă propriu-zisă, le cunosc pe toate. Și nu uitați că orice aș zice eventual despre băieții și fetele de la noi, trebuie să zic că — așa ca spectacol — sau ceea ce ar putea fi un spectacol dacă l-am aduna la loc din bucățele — e strașnic. (Găsi o cupură în carnețel și i-o înmînă.) Iată unul din anunțurile noastre. De obicei, găsești numai minciuni în ele, dar ăsta e adevărul adevărat.

Anunțul, tăiat din Revista Spectacolelor suna astfel :

Vrut Știut
Începînd cu data de 3 septembrie

PUF — PUFII

prezintă un Program NON-STOP de comedie
iscusită și rafinată artă vocală. Ultima dată
s-a prezentat cu enorm succes la Little Sandmouth.
Multe mulțumiri domnului T. Browning, pentru
primirea cordială, doamnei și domnului James G. Hudson,
și domnului R. A. Mercer, pentru interesul purtat.
Referi. Referi. Referi.
Spectacolul următor în Pavilionul Shingleton.

Domnișoara Trant îl citi o dată de la cap la coadă, își încreți fruntea, după care îl reciti.

— Chiar eu l-am scris, remarcă domnul Nunn, nu fără oarecare mîndrie. Întotdeauna eu îi scriam lui Mildenhall reclamele. Scurt și cuprinzător, nu vi se pare ?

— Da, așa mă gîndesc și eu. Dar spuneți-mi, ce înseamnă „Vrut vestit" ? întrebă ea. De ce „vestit" ?

— A, eu întotdeauna scriu asta. Și, bineînțeles, „vestit", mă rog, știți, înțelegeți, se cheamă că „aduc la cunoștință", nu-i așa ?

Domnișoarei Trant nu-i era prea clar, dar zice că probabil este. Și, după aceea, i se păru că n-ar merge să-l întrebe ce înseamnă „referi-referi" și nici măcar să facă o aluzie la faptul că ar fi destul de greu să înregistrezi un „succes enorm" într-o localitate numită Little Sandmouth, de care nici nu auzise măcar pînă atunci.

— Dar parcă urma să-mi spuneți ceva despre oamenii din trupă. Apoi coborî glasul : Cine e bărbatul acela foarte înalt și slab cu costumul cadrilat ?

Domnul Nunn se uită într-acolo, apoi clătină din cap.

— Nu e dintr-ai noștri, șopti el. Abia i-am fost prezentat. Mitcham e numele. Cîntăreț profesionist. Banjoist.

— Acum îmi amintesc. A intrat odată cu mine, împreună cu tînărul ăla îmbrăcat neglijent dar cu înfățișare plăcută, cu bucla rebelă.

— Adevărat, zise domnul Nunn. Nu face parte din ansamblul nostru, e doar în vizită. Dar îl vedeți pe băiatul ălălalt care vorbește cu ei, ăla frumușel ?

Domnișoara Trant îl vedea într-adevăr, și, de fapt, se cam gîndea de la o vreme că e un tînăr uimitor de frumos. Avea un cap mic, părul negru ondulat cu grijă, trăsături fine și regulate, și era foarte frumos îmbrăcat. Era o plăcere să te uiți la el, deși domnișoara Trant stabili că nu ține în mod deosebit să-l cunoască. Nu era genul de tînăr pe care-l admira ea.

— Ăla e Jerry Jerningham, comicul nostru burlesc și dansator, continuă domnul Nunn. Și n-am nimic împotrivă să vă spun că e într-adevăr o *găselniță*. Muncește pe brînci, are personalitate și trece oricînd rampa. Nici nu poți dori un dansator mai bun. Dacă-și joacă așa cum trebuie cartea, o să ajungă în scurt timp la vreun teatru bun din Londra. E suficient să-l *vadă* cine trebuie. Singurul lucru este că nu vrea să servească deloc. În viața mea n-am văzut unul care să servească mai pe sponci.

Și domnul Nunn făcu o pauză impresionantă.

Domnișoara Trant rămase cu ochii țintă la el. I se părea o plîngere destul de ciudată.

— Vreți să spuneți că nu mănîncă ?

Domnul Nunn se lăsă pe speteaza scaunului, se plesni peste pulpe și scoase un hohot zgomotos. Apoi își reluă înfățișarea gravă.

— Cîtuși de puțin. Nu e vorba de mîncare. În privința asta, doar un singur membru al ansamblului nu mănîncă, și ăla sînt eu. Am un stomac afurisit — ah, pur și simplu afurisit ! Strîmbă din nas la toate. Slănină, ouă, șuncă, cotlete, biftece cu cartofi prăjiți, un pic de plăcintă — orice îți stîrnește pofta, știți — nu vă puteți închipui ce sînt astea pentru mine. Otravă, asta sînt. Dați-mi o cină bună după spectacol — continuă el cu toată seriozitatea — și e ca și cum m-ați ghiftui cu ace și săgeți înroșite în foc. N-am mai mîncat o masă ca lumea de trei ani — doar

pîine prăjită pînă se face cărbune, pesmeți uscați, supă de vacă, bucățele de pește și de pui, rasol și paste. Și cînd vă gîndiți că doar cu astea trebuie să fiu eu vesel și să-i fac să rîdă pe o mulțime de oameni care se ghiftuiesc cu fripturi și porci de Yorkshire, cartofi la cuptor și crudități și prăjituri cu mere. Doamne, Doamne, Doamne !

Clătină din cap atît de caraghios încît domnișoara Trant nu putu decît să rîdă chiar în timp ce striga :

— Vai ce neplăcere !

— Dar servitul ăsta de care vorbeam — reluă domnul Nunn — este un termen profesional pentru pregătirea replicilor celorlalți și a bancurilor. Actorul care servește trebuie să-i pună comicului întrebări și să se prefacă supărat pe el, și așa mai departe. Doar cunoașteți meseria.

Da, domnișoara Trant o cunoștea.

— Ei, bine, domnișoară Trant, vă dau cuvîntul meu *de onoare,* că nu e o treabă chiar atît de ușoară cum pare, și un comic trebuie să servească bine. Acuma tînărul Jerringham aci de față nu poate să sufere treaba asta, așa că nu e în stare să servească replicile partenerilor. Zice că nu-i poate servi pe scrîntiți — ați auzit asemenea vorbă? Și la drept vorbind, e treaba lui să servească, dar norocul face că Joe, care e acolo — e baritonul nostru Courtney Brundit, numai că toată lumea îi zice Joe — servește așa frumos de ți-e mai mare dragul.

Arătă spre un bărbat bine clădit, cu o față lată și de o agreabilă stupiditate, care fuma o pipă scurtă și privea în gol.

— Nu vreau să spun că n-am auzit în viața mea și baritoni mai buni decît Joe. Am auzit eu unii mult mai buni,

și nu mă îndoiesc că și dumneavoastră. Dar dacă dumneavoastră sau altcineva mi-ar zice că vrea să conducă spectacolul ăsta fără Joe, i-aș zice : „Atunci n-aveți decît să jucați și fără mine". Așa gîndesc eu despre Joe. Nu e el prea căpos, Joe ăsta, și nici n-o să-l auziți vreodată pe scena Operei Covent Garden, dar are o inimă de aur. Pe el e imposibil să-l scoți din sărite, și pentru un camarad e în stare să se arunce și în foc, zău așa. Nici n-am cunoscut vreodată un om cu o fire mai blîndă, face și treabă pe rupte, fiindcă e voinic cît un cal. A fost pe vremuri marinar și mai pe urmă campion la categoria grea. Dacă vreți să știți părerea mea, tocmai prin asta s-a lansat în muzica vocală. Dacă vroia să cînte, cînta și nimeni nu putea îndrăzni să-i spună să tacă.

Domnul Nunn scoase un mic chicot veselindu-se de propria lui glumă, apoi respiră adînc și-și reluă înfățișarea serioasă.

— Și aia e nevasta lui, contralta noastră, începu el.

— Cum, femeia cu pălăria purpurie ?

Era o pălărie ciudat de revoltătoare, și de cîtăva vreme domnișoara Trant se tot cutremura înfiorată ori de cîte ori dădea cu ochii de ea. O domina pe de-a-ntregul pe purtătoarea ei — o femeiușcă destul de dolofană și cam nedefinită ca expresie, care împletea cu o atitudine destul de detașată și maiestuoasă.

— Aia e. Își zice Stella Covendish, dar, de fapt, e doamna Joe Brundit. Are o voce amplă, un repertoriu de clasă, foarte multă experiență și e o femeie tare drăguță, deși, știți, uneori, i se întîmplă să mai facă și ea pe grozava. Și îl ține foarte din scurt pe Joe. Dar sînt un cuplu

cu care îţi place să lucrezi. Au şi un băieţel botezat George — stă la mătuşa lui pe Denmark Hill — şi ai zice că nici n-a existat un copil mai grozav ca el pe lume. Dar sînt crunt loviţi amîndoi, de destrămarea asta a trupei, ascultaţi-mă pe mine.

— Şi cine e fetişcana aia oacheşă cu o faţă atît de veselă ? Îmi place cum arată.

Domnişoara în chestiune tocmai îl asculta pe domnul Oakroyd care părea că-i relatează pe-ndelete aventurile lui.

— A, acum vroiam să ajung şi la ea, spuse domnul Nunn şi faţa lui se lumină dintr-o dată. E Susie — domnişoara Susie Dean — adevărată *comedienne* a trupei noastre şi copilul adorat al spectacolului. I-am cunoscut tatăl şi mama — profesionişti amîndoi — morţi şi îngropaţi de multă vreme. Fetiţa aia are teatrul în sînge, e pur şi simplu născută pentru scenă.

— Vreţi să spuneţi că e foarte bună ? întrebă domnişoara Trant cuprinsă deodată de interes.

— Bună ? E o minune. Băgaţi bine de seamă, e foarte tînără şi mi-ar fi greu să zic că n-are nimic de învăţat, dar prinde lucrurile aşa, din zbor — merge din ce în ce mai bine cu fiecare săptămînă ce trece. Dacă Susie a apucat să pună piciorul — sau măcar vîrful — pe scară, n-o mai opreşti pînă sus. Dacă nu-i văd eu numele scris cu litere mari de neon în Cartierul Teatrelor de la Londra, înainte de a mai îmbătrîni cu zece ani, sînt în stare să mănînc... vreau să zic că nu mă mai ating de nici o sticluţă de magnezie !

— Aş vrea s-o văd pe scenă, zise domnişoara Trant, uitîndu-se către fetişoara oacheşă şi foarte picantă. Are o înfăţişare interesantă — comică şi isteaţă totodată. Cîţi ani să aibă ?

— Douăzeci, şi ascultă-mă pe mine, drăguţă... vreau să spun domnişoară Trant — are şi haz şi ceva în cap. Ea umple tot spectacolul ăsta. Şi să vedeţi cum smulge hohote de rîs ! E suficient s-o laşi să adulmece puţin publicul — dacă sînt măcar şase persoane în primele patru rînduri de scaune — şi apoi începe să dea drumul la bancuri, le revarsă pur şi simplu. Mulţi comici s-ar fi dat în vînt să smulgă şi ei atîtea rîsete ca ea, ascultaţi-mă pe mine — sau ar fi crăpat de ciudă pe de altă parte, fiindcă să ştiţi că şi în meseria noastră, domnişoară Trant e multă invidie ; ăsta e un adevărat blestem — dar mie unuia nu-mi pasă, pe mine nu mă supără fetiţa cu nimic, de-ar ţine-o Dumnezeu sănătoasă! Susie şi cu mine sîntem prieteni la toartă.

Şi în timp ce vorbea se uită la fata aceea şi faţa lui brăzdată în mod ciudat, se aprinse toată de afecţiune ; iar dominşoara Trant, urmărindu-i privirea, o văzu pe fată cum ridică ochii şi-i trimite bezele. Domnişoara Trant zîmbi cu un aer gînditor şi melancolic.

— Dacă spectacolul ăsta ar fi mers aşa cum trebuia — continuă cu tristeţe domnul Nunn, fata ar fi avut o şansă unică. Ar fi văzut-o poate cineva şi ar fi pescuit-o. Acum o să trebuiască să se aleagă şi ea cu ce-o nimeri, şi fac prinsoare pe ce vreţi c-o s-o tragă în jos, fiindcă e mult prea bună pentru fleacul de rol pe care o să i-l dea unii sau alţii. Dar s-a comportat foarte bine, chiar mai

bine decît toți ăilalți, Susie a noastră, nu s-a lăsat abătută nici un pic, numai că oricum, e o soartă a dracului de aspră. Și am să vă mai spun ceva, domnișoară Trant (și acum deveni de-a dreptul impresionant) să știți de la mine că mă socot foarte vinovat de toate cîte s-au întîmplat.

— Vai de mine, dar nu se poate ! strigă domnișoara Trant. Nu prea văd cum ați putea fi dumneavoastră vinovat.

— Într-adevăr, nu prea văd nici eu de unde ați putea să știți și totuși credeți-mă pe mine că e vina mea, replică el cu un sumbru triumf. Cine avea mai multă experiență dintre noi toți ? Eu. Trebuia să-mi dau seama. Cine auzise ici-colo cîte o vorbă cam așa-și-așa despre Charley Mildenhall ? Eu. Trebuia să-mi dau seama. Cine s-a uitat în registrele de încasări și a văzut că s-a apucat să fixeze locațiile în dreapta și-n stînga ? Eu. Trebuia să-mi dau seama.

Și o privi cu aerul că a explicat totul cum nu se poate mai limpede.

— Tare mă tem că n-am prea înțeles, spuse domnișoara Trant pe tonul omului care-și cere scuze. Ce sînt locațiile ?

— A, știți, uite cum stau lucrurile : De obicei, un ansamblu revuistic lucrează pe o bază procentuală. Obține — să zicem — șaizeci la sută din încasările brute și proprietarii pavilionului sau sălii sau teatrului sau, mă rog, localului unde se joacă, iau restul de patruzeci la sută. Uneori, există o garanție — de treizeci sau patruzeci de lire, să zicem — ceea ce înseamnă...

— Că veți avea o cotă de cel puțin treizeci sau patruzeci de lire, interveni domnișoara Trant căreia nu-i plăcea prea mult — sau mai mult decît altora — să joace rolul de elevă.

— Exact ! Ei, bine, asta e foarte corect, se acordă fiecăruia o șansă. Dar nouă nu ne place să închiriem localuri în lumea *music-hall*-ului, ascultați-mă pe mine, și tocmai asta vreau să spun cu locațiile. Pui banii la bătaie și oamenii care pun la dispoziție sala sau pavilionul habar n-au — și nici nu le pasă — cum îți merge spectacolul, atîta vreme cît ei își scot gologanii. Așa a fost și spectacolul ăsta de aici de la Rawsley — și jumătate din încasări au fost defalcate astfel. Eu am atras atenția la timpul respectiv : Douăzeci și cinci de lire ! Și merita să vedeți localul ! Nu făcea nici douăzeci și cinci de șilingi ! Și el nu l-a închiriat numai pe o săptămînă, a plătit pentru două săptămîni. Două săptămîni la cota de douăzeci și cinci de lire, aici, în prăpădenia asta ! Trebuia să-mi dau seama. Și mi-a arătat el sumele pentru toamnă, și jumătate din ele erau defalcate pentru locații, ca și în cazul ăsta. I-am atras eu atenția la momentul respectiv, dar trebuia să-mi dau seama. El n-a avut intenția să rămînă, din capul locului. Pe el îl durea în cot dacă aici costa douăzeci și cinci de lire pe săptămînă — că tot n-avea de gînd să le plătească, și a știut de la început — a, da, a știut perfect ! Domnul Nunn ridică glasul : Și ăștia ne-au sechestrat toată recuzita, și o să ne poprească toate lucrușoarele, pînă cînd le plătim cincizeci de lire, așa că a trebuit să ne luăm adio de la ele. De patru săptămîni nici n-am mai avut casierie.

— Da, mi-a spus domnișoara Longstaff.

— Domnul Jimmy Fraierul, ăsta sînt eu ! Îmi vine să-mi dau un picior să zbor de aici pînă la sala de spectacol și înapoi, ori de cîte ori mă gîndesc la toată treaba asta. (Se înfierbîntase rău de tot). Un om, dom'le, cu experiența mea ! Și să văd eu sumele alea și să nu înțeleg ! Ascultă-mă pe mine, domnișoară Cum-îți-zice, nici nu mai sînt în stare să-i privesc în ochi pe băieții și pe fetele astea, îți dau cuvîntul meu de onoare că nu mai pot.

Și gemu.

— Iar s-a pornit Jimmy, zise un glas.

— Ei, haide-haide, Jimmy, nu te stîrni chiar așa !

Această observație provenea de la domnul Courtney Brundit, *alias* Joe, care acum se apropie greoi de ei.

— Nu-l băgați în seamă, cucoană, îi zise el domnișoarei Trant și-l bătu pe domnul Nunn pe umăr, cu o palmă uriașă.

— Hîc ! strigă domnul Nunn. Stai cuminte, Joe, stai cuminte ! Ai o mînă ca un baros. Domnișoară... ăă... Trant, vi-l prezint pe domnul Brundit, Courtney pe scènă și Joe în culise.

— Încîntat de cunoștință, domnișoara Trant, zise domnul Brundit cuprinzîndu-i mîna în pumnul lui uriaș și scuturîndu-i-o cu mult zel. Uite ce vă rog : Nu-l lăsați pe Jimmy să înceapă iarăși să-și pună cenușă în cap — adăugă el vorbind tărăgănat și bonom — pentru că nu e vina lui cum nu e nici vina mea, nici a altcuiva.

— E-n regulă, Joe, dar...

— Nici un dar, Jimmy ! Nu putem lăsa un tip cu un stomac ca al tău — are un stomac de groază, domnișoară — cel mai prost din toată branșa noastră, — să se apuce să și-l strice așa pentru nimic. Hei, copii — urlă el — noi nu-l ținem de rău pe Jimmy, nu-i așa ?

— Nu, strigară ei în cor, spre uimirea domnișoarei Trant.

— Cine ne-a ținut inimile sus ? urlă iar Joe.

— Jimmy ! strigară ei.

— Jimmy e-un bătrîn drăguț ! le suflă Joe.

— Jimmy e-un bătrîn drăguț ! strigară cu toții.

Pînă și domnul Oakroyd, care nu era omul să rămînă de-o parte cînd era vorba de ceva atît de inimos și de prietenos, interveni și el la sfîrșit spunînd :

— Da, da, bătrînu' Jimmy e drăguț !

Apoi, înainte ca Jimmy sau Joe sau altcineva să mai fi putut scoate vreo vorbă, se treziră față-n față cu proprietara acestui Bufet al Gării — doamna Mounder — care stătea acolo, teribil de strînsă ca figură, brațe și corp, dreaptă, țeapănă și înfășurată, dar cu capul tremurîndu-i de indignare.

— Nu vă mai țin, strigă doamna Mounder. Nici o clipă ! Afară toată lumea !

— Ei, haide-haide, mămico ! începu Joe.

Doamna Mounder îl fulgeră cu privirea.

— Un șiling și patru *penny* și un șiling și opt *penny* și doi șilingi — asta îmi datorează unul și altul din voi și puteți să-mi plătiți acum pe loc și să vă luați tălpășița și să vă duceți în altă parte, să stați acolo cu ceasurile cu tărăboiul vostru cu tot !

Și din torentul de vorbe care urmă, ei erau slobozi să deducă faptul că niciodată, absolut niciodată ca n-a putut

să țină ușa deschisă, nu i-a putut suferi, și o să le dea de furcă dacă ei o caută cu lumînarea. Între timp, parcă se biciuise singură, atît de înfuriată ajunsese încît făcu o greșeală de tactică. O selectă pe domnișoara Trant strigînd:

— Și dumneata, domnișoară ! Credeam că ești mai brează, vreo cucoană, dar mă tem că ești de-o teapă cu ei.

— Poftim ? strigă domnișoara Trant.

— Nu te fă că n-ai auzit !

Domnișoara Trant se ridică de pe scaun, își îndreptă spinarea și se apropie de doamna Mounder cu un pas la fel de apăsat ca și bătrînul colonel și ceilalți combatanți din familia Trant, cînd mărșăluiseră pentru cucerirea meterezelor și altor fortificații. Pălise la față și în ochii ei frumoși și limpezi licărea ceva nelămurit, dar nu era nici urmă de tremur sau de șovăială sau de intimidare.

— Cît spuneai că-ți datorăm ? întrebă ea glacial.

Auzind aceste vorbe, cei din spate începură să protesteze, dar ea se răsuci repede spre ei și chiar ridică mîna ca să-i oprească :

— O clipă, vă rog ! Vă explic mai tîrziu.

Orice șoaptă pieri de pe buzele lor.

O înfruntă din nou pe doamna Mounder, privind-o drept în ochi. Doamna Mounder încercă să se comprime și mai tare, făcîndu-se un ghem mai mic, mai strîns și mai compact de dezaprobare, dar apoi cînd descoperi că acest lucru e cu neputință, începu s-o lase mai moale. După ce pufni de vreo două ori răspunse :

— E de plată un șiling și patru peny și un șiling și opt *penny* și doi șilingi cu totul, deși, zău așa, dacă mai punem la socoteală și apa fierbinte pe care au comandat-o...

Domnișoara Trant i-o reteză. Scoase o hîrtie de zece șilingi și i-o aruncă ușor în palmă.

— Poftim, zise ea ridicîndu-și încă și mai sus bărbia, și te rog să-mi aduci imediat restul.

Hîrtia căzuse pe jos și doamna Mounder se uita acum la ea și capul îi tremura în continuare. Domnișoara Trant nici nu vorbi, nici nu se clinti, și nici ceilalți din spate nu scoaseră vreun sunet. Apoi doamna Mounder se aplecă deodată, ridică bancnota, mormăi cîteva cuvinte pe care nu le putu prinde nimeni și se îndepărtă în grabă.

Domnișoara Trant se întoarse, de data asta foarte încet și foarte calm, îi cuprinse pe toți într-un zîmbet vag și spuse :

— Haideți să mergem, nu ?

Și se porni către ușă, pentru a-și primi restul și pentru a-i da doamnei Mounder o ultimă mostră nimicitoare de ridicare din sprîncene, pe cînd ceilalți, izbucnind din nou într-o vorbărie gălăgioasă, o urmară ca niște soldați. Între cadrul ușii și drum, unde se mai întîlniseră înainte, tînărul neglijent cu bucla rebelă o ajunse din urmă și se prezentă, spunînd că se numește Inigo Jollifant.

— Ați fost magnifică, absolut, observă el. Dar știți, ați plătit și ceaiul băut de mine.

— Tocmai vroiam să explic tuturor de ce am făcut-o, spuse domnișoara Trant.

Dar apoi ezită.

— Gestul, firește, gestul acela a necesitat-o, spuse plin de înțelegere Inigo. Un șiling și patru *penny*, ici, un șiling și opt *penny*, dincolo — nici un gest ! Plata pentru toți — ia asta și ieși — altceva nu se putea spune ! De fapt,

tocmai la asta mă gîndeam și eu. Dar, știți, eu n-am atîta stil ca dumneavoastră.

Domnișoara Trant — care deodată se simți cu inima ușoară, slobodă și veselă — rîse.

— Asta-i mașina mea. Ne oprim aici și-i așteptăm pe ceilalți. Chestiunea este însă — continuă ea în pripă — că m-am hotărît deodată să... să conduc trupa asta — adică vreau să spun ansamblul. M-a hotărît femeia aia îngrozitoare.

— Splendid, absolut ! strigă entuziasmat Inigo. Aș fi dat nu știu cît s-o pot face eu. Dar n-am decît patruzeci de lire disponibile. Le-am spus însă că sînt gata să intru și eu în turpa lor — doar așa ca distracție, știți ? De o vreme predam la o școală pregătitoare, dar știu să cînt la pian și după cîte înțeleg, genul meu de melodii e exact ceea ce le trebuie lor.

— Mi-ar părea tare bine, zise domnișoara Trant. De vreo jumătate de oră mă tot întrebam cum să rezolvăm problema și încercam să descopăr cum stau lucrurile și apoi cînd femeia aia a vorbit așa, deodată m-am gîndit : „Prea bine, atunci *asta* voi face". Nu mă pricep cîtuși de puțin, așa că nici nu se poate concepe lucru mai smintit.

— A, da, ca pălărierul smintit, de acord, zise vesel Inigo. Dar o distracție de proporții nebune. Și iată-ne cu toții laolaltă, ștrengari și vagabonzi cu toții.

— Acum mă întreb ce-ar trebui să facem, zise repede domnișoara Trant, întrucît se apropiau ceilalți.

— Știu eu. Lăsați pe mine.

Inigo se întoarse ca să-i întîmpine pe comedianți și strigă :

— Ascultați : E pe-aicea vreun loc unde am putea să cinăm și să ținem un fel de întrunire ?

— Hei, dar care-i bancul, Jollifant ?

Replica aparținea domnului Morton Mitcham.

— Bancul este că vreau ca toată lumea să supeze sau să cineze, sau cum or vrea să spună, cu mine astă seară — explică Inigo. Știți...

Și se uită la domnișoara Trant.

— Realitatea este — zise domnișoara Trant copleșită iarăși de sfială — mă cam bate gîndul să... să conduc... asta... spectacolul. Adică, dacă-mi permiteți, adăugă ea repede.

Toată lumea scoase un țipăt de emoție, dar domnișoara Susie Dean izbuti să fie prima.

— Scumpo ! explodă ea și apoi adăugă după ce încetară exclamațiile celorlalți : Nu vă cunosc, dar sînt sigură că sînteți o scumpă.

Și toată lumea rîse auzind aceste vorbe, iar domnișoara Trant se îmbujoră și clătină din cap.

— Ei, ce facem cu supeul ăla ? întrebă Inigo, după ce se mai potolise vacarmul.

— Ce zici de hotelul ăla din piață, Jimmy ? întrebă domnul Brundit. Cred că ăia ne-ar putea aranja. Numai că s-ar putea să fie nițeluș cam scumpuț.

— N-are importanță, strigă Inigo, care ghici că propriile lui idei despre cheltuieli ar putea să difere de cele ale gospodarului Brundit. Unde e localul ăsta ? Credeți că merge ?

Se întoarse întrebător către domnul Nunn.

— Te referi la Drapelul Regal, nu-i așa, Joe? zise domnul Nunn. Da, ăia sînt buni. Au și un salon mai ca lumea la etaj, după cîte mi s-a spus. Numai că dacă o fi pe lumea asta o persoană care să facă o figură mai proastă decît mine la un supeu sau dineu sau orice altă ocazie unde se mănîncă într-adevăr — v-aș ruga să mi-o prezentați. Știți, asta e otravă curată pentru mine, dom'le, Cum-îți-zice — i se adresă el cu seriozitate lui Inigo.

— Păcat! Ei, atunci — strigă Inigo — să zicem că ne întîlnim cu toții la șapte jumătate la Drapelul Regal! Mă duc eu să aranjez totul. N-aveți nimic împotrivă, domnișoară Trant, nu?

Apoi noii veniți își aduseră aminte că trebuie să-și găsească și cîte o cameră peste noapte și începură o conversație animată. În cele din urmă, Inigo și cu domnul Morton Mitcham porniră împreună cu soții Brundit, care socoteau că unul din ei ar putea avea loc și în locuința lor, iar altul ar putea fi cazat alături. Erau însoțiți de domnii Nunn și Jerningham. Domnișoara Trant, întrucît avea coșul lui Elsie în automobil, sugeră s-o ia și pe Elsie, iar întrucît domnișoara Susie Dean stătea împreună cu Elsie, convenire să vină și ea, drept care domnișoara Susie se cățără și se băgă în locul din spate, care era cam plin de lucruri, făcînd observația că o să le facă bine ălora din Rawsley s-o vadă șezînd acolo. Așdar, lucrurile erau rezolvate.

— Ei, domnișoară — zise un glas, apăsat dar neîncrezător și poate chiar un pic cam trist — mai bine mi-aș lua troacele alea ale mele din mașină și aș lua-o din loc.

— Vai, domnule Oakroyd! strigă domnișoara Trant care uitase complet de el. Dar unde te duci?

— Apăi de, nu prea știu, la dreptul vorbind.

— Nu știe unde să se ducă, strigă agitată domnișoara Susie Dean. Mi-a spus mie cînd eram acolo. Vai, dar nu se poate să plece, nu-i așa, domnișoară Trant?

— Sigur că nu se poate să pleci, domnule Oakroyd. Doar nu cumva vrei să pleci?

— Apăi — și domnul Oakroyd își frecă gînditor bărbia — n-aș prea putea zice că aș avea, chipurile, mare lucru de făcut. Dar aicea vă cam stau în cale. N-aveți ce să faceți cu mine.

— Cum să nu, zise domnișoara Trant. Sînt convinsă că vei avea ceva de lucru. Nu-i așa, domnișoară Longstaff? Nu-i așa, domnișoară Dean?

— Zău că nu prea știu, începu domnișoara Longstaff, pe care n-o interesa domnul Oakroyd și care era surprinsă de interesul ce i-l poartă o *lady* ca domnișoara Trant.

— Firește că este, interveni domnișoara Dean, care auzise deja despre Marea Șosea a Nordului și despre Lily și despre tot felul de alte lucruri. Și trebuie neapărat să vină la supeu, nu-i așa? Dacă nu vine el, nu vin nici eu. O să rămînem afară și o să facem scandal. O să aruncăm cu pietre în fereastră.

— Grăbește-te, domnule Oakroyd, și urcă-te dacă încapi, îi porunci domnișoara Trant și fără să mai scoată o vorbă, domnul Oakroyd se urcă și, după ce se luptă cu coșul și cu diferiții saci de voiaj — bătălie în care primi un ajutor energic din partea domnișoarei Dean — încăpu totuși.

— Ei — zise el și fața lătăreață și francă i se aprinse cînd se puseră în mișcare — asta e o treabă, zău așa.

Mai rumegă vreo cîteva minute, apoi, prinzînd cîteva priviri șăgalnice pe care i le arunca vecina cu coada ochilor ei negri și vioi, gura i se lumină iar a zîmbet și el plesni de mai multe ori cu pumnul în palma stîngă.

— Apăi, că asta le pune capac la toate, zău așa.

— Apăi, că bine grăiești, bădie, zău așa, zise calmă domnișoara Dean.

„E dată dracului, fătuța asta", își zise în sinea lui domnul Oakroyd.

Apoi privi orașul Rawsley cu aerul unui om care a văzut multe alte localități de calitate mult mai bună.

II

În seara aceea, la șapte și jumătate, toți prietenii noștri se aflau adunați în salonul de sus al Hotelului Drapelul Regal — cu o singură excepție. Domnișoara Trant nu era acolo. Fiind întrebate, domnișoarele Dean și Longstaff spuseră că nu știu de ce a întîrziat. Îi găsiseră niște camere foarte drăguțe chiar alături de ele și o lăsaseră acolo. Dar ea zisese ceva de făcut baie — „și știi ce înseamnă asta prin casele alea, draga mea". Și diferitele lor drage știau bine ce înseamnă asta, și își luară o piatră de pe inimă.

— Deși eu una nu m-aș mira dacă i s-ar fi întîmplat ceva, să se fi îmbolnăvit sau să-și fi pierdut memoria sau toți banii sau ceva, tocmai în momentul hotărîtor. Asta e genul de lucruri care se întîmplă întotdeauna, draga mea.

Acesta era verdictul sumbru al domnișoarei Stella Cavendish — *alias* doamna Brundit — care avea un aer foarte festiv, important și stînjenit în rochia ei cireșie, o rochie mult prea mică pentru ea în momentul de față, însă de foarte mare folos în anii cînd o slujise o stagiune întreagă „din repertoriu" cînd juca pe Ducesa de Dorking sau alte roluri de *grande-dame,* toate cu un cîntec în actul trei. Dar soția domnului Joe Brundit, care n-avea iluzii despre profesia lor și era o mare autoritate în materie de suișuri și coborîșuri și de valuri ale vieții, era gata să se declare pesimistă în privința neapariției eventualei lor mîntuitoare, domnișoara Trant, ceea ce nu înseamnă că avea să facă notă discordantă în această seară festivă. Nici măcar Ducesa de Dorking personal n-ar fi putut avea un stil mai măreț în supravegherea și aprobarea diferitelor aranjamente.

Se grăbi să felicite pe gazda lor din seara aceea, domnul Jollifant :

— Totul este cum nu se poate mai elegant și de cel mai bun gust, sînt absolut convinsă — sună verdictul ei.

— Doamna Tidby — asta-i patroana — zicea că am anunțat-o prea tîrziu, răspunse Inigo, dar că o să facă tot ce poate. Și mai spunea — că deși nu s-ar cuveni să zică ea — nimeni din orașul ăsta nu putea face mai mult decît ea. Și a insistat să-mi vorbească în tot amănuntul despre agapa anuală a Societății horticole din Rawsley și Nu-știu-ce-de-Vest, care se ține mereu aici din 1898 încoace. Așa că vedeți !

— Totul este cum nu se poate mai elegant și de cel mai bun gust, repetă doamna Joe, cu amabilă complezență, cuprinzînd cu privirile tacîmurile pentru zece persoane. Măcar că nimeni nu știe mai bine ca mine — continuă ea cu un aer măreț și cochet — că în probleme dintr-astea totul depinde mai ales de cel ce comandă. Dacă ai un om priceput care să comande, ce se întîmplă ? Totul e de bun gust și nimic nu e împopoțonat sau îndoielnic. Dar în cîți oameni poți să ai încredere ca să comande cum trebuie ? Păi să-l luăm, de exemplu, pe domnul Brundit — Joe — el n-ar fi în stare să dea niște comenzi ca lumea, nimic satisfăcător. N-are manieră. Joe e blînd ca un mielușel și voinic ca un leu dar n-are manieră. Ăia își dau imediat seama și zic : *„El* se mulțumește cu orice". Aștia *știu*, oamenii ăștia, domnule Jollifant. Dumneata însă ești un gentleman. Ce înseamnă asta ? Înseamnă că îți vine așa firesc, de la natură, ești născut pentru a da comenzi.

— Eh, asta n-aș prea ști, protestă Inigo, fiind ultima persoană din lume care să aibă pretenții aristocratice. Nu știu dacă puteți spune că...

— Ba spun, afirmă cu multă fermitate doamna Joe ridicînd mîna ca să-l oprească. Și cînd o să împlinești și dumneata aceeași vechime în meserie ca și mine, ai să știi și dumneata. Eu chestia asta o cunosc de la o poștă. De îndată ce te-am văzut, mi-am zis : „Nu e foarte îngrijit ; se prea poate să nu aibă mulți bani ; e gata să glumească oricînd și cu oricine ; dar... e un gentleman". Oxford, Cambridge sau Harrow, domnule Jollifant ?

— Cambridge, zise Inigo căscînd ochii la ea.

— Știam eu. „Una dintre astea trebuie să fie", mi-am zis în sinea mea. (Și era de-a dreptul triumfătoare). Există o *Amprentă*. M-am gîndit în privința asta la George — băiatul nostru, știi ? Am zis din capul locului, dacă băiatul e isteț — și e greu să găsești unul mai isteț ca el— și dacă vom avea posibilitatea, îl vom trimite la una din instituțiile acestea. Nu-mi pasă — i-am spus în repetate rînduri lui Joe — dacă e Colegiul Cambridge, sau Colegiul Oxford — că eu nu mă număr printre proștii ăia cu întrecerile de canotaj — dar, dacă lucrurile vor permite, băiatul va merge negreșit la unul din ele.

— Splendid ! zise cu entuziasm Inigo, deși puțin cam distrat, căci se tot întreba cînd o să vină domnișoara Trant.

— Și scena *niciodată*. În privința *asta* sînt absolut hotărîtă. Joe zice că ar fi drăguț să-l avem și pe el cu noi, și nimeni nu știe lucrurile astea mai bine decît o mamă, dar ceea ce zic eu mereu este că George trebuie să capete o șansă de a face vreo treabă de gentleman — să fie la o bancă sau la o agenție imobiliară. Să cînte în concerte, *asta* nu m-ar supăra, dar totul depinde de Voce. Deocamdată, George n-a dovedit în nici un fel că ar avea Voce. Dacă o s-o capete prea bine. Dar pe *scenă* niciodată !

— Mă speriați, doamnă Brundit, zise Inigo zîmbind. Nu uitați că după cît se pare sînt pe punctul de a intra și eu în branșa dumneavoastră.

— A, bine, domnule Jollifant, asta-i distracția dumitale, știu eu, replică doamna Joe întorcînd puțin capul într-o parte și ridicînd din sprîncene. Doar o mică expe-

rientă pentru dumneata, atîta tot. Cred că ești un muzicant adevărat.

— Nu sînt, zise Inigo rîzînd. Orice în afară de asta. Mai bocănesc și eu în pian din cînd în cînd. Scrisul e singurul lucru care mă interesează.

— Scrisul ? O, păi chiar și ai înfățișare de autor. Eh, ce-aș fi putut eu să scriu la viața mea, numai să fi avut puțin timp ! Experiență am avut, slavă Domnului, numai timpul mi-a lipsit. Ce e Joe ? întrebă ea, căci domnul cu acest nume se afla de o vreme în cotul ei.

— E opt fără un sfert, asta este, zise Joe pe un ton cam mohorît — și domnișoara Trant încă nu e aici. Sper că n-avea de gînd să-și bată joc de noi, nu ?

— Vai de mine, Joe, dar cum îți închipui că ar fi ea în stare de așa ceva ? strigă nevastă-sa. Doar îți dai seama dintr-o privire că nu e genul ăsta de oameni. Ce mă întreb eu e dacă nu cumva i s-o fi întîmplat ceva. Dacă cumva și-a pierdut memoria sau a călcat-o vreo mașină ! Tocmai acuma cînd toate lucrurile păreau să se dreagă.

— De, Maggie, cam așa avem noi noroace în viață, zise Joe făcînd o mutră de înmormîntare.

Schimbară între ei niște priviri fără expresie, și preț de vreo cîteva clipe, domnișoara Stella Cavendish pierdu orice asemănare cu Ducesa de Dorking ; păru că se încovoaie, că se scorojește, că se prăbușește ; arăta ca o femeie istovită care și-a adus aminte că are de întreținut un băiat, aflat departe, tocmai pe Denmark Hill, că n-au bani ci numai datorii, că angajamente nu se prea găsesc și se împuținează din ce în ce ; o femeie care tocmai își luase rămas bun de la elasticitatea degajată a tinereții. Joe tuși.

— Lasă dragă, ai să vezi că toate au să iasă bine pînă la urmă, începu el cu blîndețe.

Inigo se îndepărtă, căci n-avea ce căuta în locul acela. Se învîrti prin salon, cu ochii tot la ușa pe care trebuia să intre dintr-o clipă într-alta domnișoara Trant. Și toți ceilalți musafiri erau și ei cu ochii la ușa aceea și începeau să pară nu numai nerăbdători ci și cam îngrijorați, cu toate că mențineau zumzetul conversației și se prefăceau că nu le pasă. Domnul Jimmy Nunn îl înghesuise pe bătrînul chelner ca să-i spună că toate bucatele vor fi considerate de aparatul digestiv al domnului Nunn drept otravă adevărată și nimic altceva, iar acum o avea drept ascultătoare și pe doamna Tidby (cu o soră ce-i semăna ca două picături de apă) și după cît se părea le înfățișa un mic spectacol în care el juca rolul unui stomac prea sensibil și bănuitor. Dar chiar și el stătea tot timpul cu ochii la ușă. Domnul Jerry Jerningham și cu domnul Oakroyd care descoperiseră că nu pot vorbi între ei, se uitau în jur și zîmbeau foarte vag — mai mult rînjind de fapt — dar majoritatea privirilor le aruncau totuși către ușă. Domnul Morton Mitcham care dezgropase de undeva o cravată mai mare și un guler aproape curat pentru această ocazie festivă, făcea pe Othello, rolul Desdemonei fiind jucat în colaborare de domnișoara Longstaff și de domnișoara Dean, dar cînd îl văzu pe Inigo apropiindu-se, se întrerupse pentru a întreba cît e ceasul.

— A, va să zică e opt ? strigă el. Vai, vai ! Știi, tocmai mă întrebam (ochiul lui se îndreptă spre ușa aceea iar apoi se retrase în grabă). Ei, domnișoară Longstaff, precum spuneam, și domnișoară Dean, numai o dată am stîr-

nit o adevărată furtună la Johannesburg (și pronunță acest nume prescurtat, cum fac localnicii) o adevărată furtună...

Acum începu și Inigo să se îngrijoreze. Dacă cumva chiar nu venea domnișoara Trant ? Ce fiasco îngrozitor avea să fie acest supeu — cum îi spuneau toți artiștii, cu spectacolul încă în ruine și cu toate speranțele lor iarăși destrămate ! Coborî scările, cercetă încăperile de la parter, apoi rămase vreo două minute la intrare, scrutînd piața. Apoi se întoarse și-l găsi pe chelnerul bătrîn la piciorul scărilor.

— Tot mai trebuie să așteptăm pe cineva, explică el. Dar uite ce e, n-ai putea duce niște cocktail-uri — gin și vermuth italian sau vin de Xeres și bitter sau ceva — persoanelor acelora de sus și să le rogi să se servească ?

Bău și el un cocktail la bar și de îndată ce-l înghiți observă o siluetă, o siluetă nehotărîtă și șovăielnică la intrare. Se repezi într-acolo. Era domnișoara Trant.

— Haideți, domnișoară Trant, strigă el. Vă așteptăm cu toții.

— Îmi pare rău, se bîlbîi ea încă șovăitoare.

Inigo o privi cu curiozitate. Ce s-o fi întîmplat ?

— Știți, continuă el cu glas scăzut, oamenii ăia de sus — bieții puf-pufi — începuseră să creadă că n-o să mai veniți niciodată și li se făcuse pur și simplu rău. Nu ziceau ei nimic — ceea ce mi s-a părut foarte frumos din partea lor, dar începuseră pur și simplu să se înverzească la față, absolut. Și nici nu puteți să le faceți o vină din asta, nu-i așa ?

— Nu, firește că nu, zise domnișoara Trant. Și-mi pare rău că am întîrziat atît de mult dar... ăă... a trebuit să aștept cu ceasurile pînă să pot face baie.

— A, știam eu că o să veniți pînă la urmă, zise Inigo. Tonul lui era vesel și degajat, dar în timp ce ea se apropia, o privi cu aceeași curiozitate. Băile, firește — mde, asta înseamnă să te legi la cap chiar și fără să te doară, nu ? flecări el conducînd-o spre scări. Bătrînii rawsley-ieni încă n-au prins pe de-a-ntregul sensul noțiunii de baie. O crătiță, da ! Două crătiți, poate, dar o baie, care să implice conținutul a peste două crătiți sau cinci ceainice și imersiunea ulterioară a trupului omenesc...

La piciorul scărilor domnișoara Trant îl opri :

— Ascultă-mă, te rog, domnule Jollifant, simt că trebuie neapărat să vorbesc cu cineva, și am impresia că dumneata o să înțelegi. Bineînțeles, că totul e o prostie... șovăi ea din nou.

— Dați-i drumul, domnișoară Trant. Acum trebuie să-mi spuneți. Dacă o fi vorba de ceva stupid... mă rog, toți sîntem puțin cam stupizi, nu-i așa ? Eu unul știu că sînt ridicol, absolut.

— Aș fi putut ajunge aici mai devreme, începu ea dînd drumul repede cuvintelor — numai că deodată am descoperit că aș vrea să... să fug. Cînd m-am trezit din nou singură, m-am întrebat de ce am spus că vreau să intru în afacerea asta. Nu mă pricep cîtuși de puțin la ea. Am eu ceva bani, dar nu sînt cine știe ce, de fapt. Și pe urmă totul diferă atît de mult de stilul de viață pe care l-am cunoscut. Și cînd m-am gîndit la toate astea parcă a început să mi se facă rău și am vrut să fug, să mă în-

torc la propriul meu fel de viață, știi, la banalitățile comode...

— Dacă știu ? Cum să nu știu ? strigă ușurel Inigo. Te apucă așa un fel de furnicătură grețoasă pe undeva prin vîrful stomacului, nu ? Te ia cu frig și parcă te golești pe dinăuntru — și apoi te blestemi singur că te-ai băgat în toată treaba...

— Exact așa, replică ea prompt. Da cu siguranță că n-ai simțit și dumneata așa ceva ?

— Ba sigur că da. De fapt, chiar și în seara asta ! Mă simt așa ori de cîte ori încerc să fac ceva nou, dar zic : „Dă-l pe gît !“ Dacă ai ține seamă de această senzație n-ai mai face nimic în viață, nu ? Vreau să spun — toată povestea asta e și pentru mine la fel de stranie, absurdă și ireală, ca și pentru dumneavoastră, de fapt. Numai că mie nu-mi pasă. Numai că eu n-o pun la inimă.

— Eu cred că pentru o femeie e mult mai rău. Un bărbat tînăr poate face orice o vreme, că nu contează prea mult...

— Dar asta poate face și o femeie — bineînțeles, în anumite limite rezonabile. Și cred că toată lumea simte acest lucru în fundul inimii, nu-i așa ?

— Da, și eu cred la fel. Și dacă e *într-adevăr* o prostie, nu-mi pasă cine știe ce. Era și timpul să fac și eu o prostie adevărată. E îngrozitor să fii potolit și înțelept toată viața, nu-i așa ?

— Oho, și încă cum ! zise Inigo care, de fapt, nu încercase niciodată un asemenea lucru. Și să știți că-mi pare grozav de bine că n-ați abandonat și n-ați fugit.

— Și mie la fel. Doar o părticică din mine vroia să fugă, și știi, ar fi fost ceva meschin și laș, o ticăloșie, și nu pot să nu mă gîndesc că dacă aș fi plecat cu adevărat, dacă aș fi fugit înapoi acasă — ceea ce era cît p-aci să fac — după aceea, m-aș fi urît pur și simplu. (Între timp urcau scările). Mă bucur că dumneata mă înțelegi, domnule Jollifant.

Trase aer adînc în piept, se scutură puțin din tot trupul, apoi rîse :

— Acum mă simt mai bine. Îți mulțumesc.

— Și eu la fel, așa că n-aveți pentru ce să-mi mulțumiți. Și am să fac tot ce am să pot ca să fiu și eu de folos. Nu mă pricep cîtuși de puțin la treaba asta, și, de fapt, sînt cam debil mintal — afară doar de unele momente cînd scriu — dar gata !

În vîrful scărilor schimbară zîmbete între ei, zîmbetele a doi compatrioți dintr-o țară îndepărtată și fantastică. Între timp se împrieteniseră.

Inigo deschise cu un gest larg ușa sufrageriei.

— Doamnelor și domnilor — urlă el — domnișoara Trant !

Urmă o adevărată agitație, cîteva oftaturi rapide, un zumzet de bun venit și aplauze. Domnișoara Trant rămase o clipă în ușă, privindu-i pe toți, pe jumătate stînjenită, pe jumătate încîntată, nemaifiind acea figură familiară și așteptată din clipă în clipă, domnișoara Elizabeth Trant, care stătuse atîta vreme la Conacul Vechi încît tinerețea îi scăpase printre degete și toată strălucirea feminină se întunecase, ci o domnișoară Trant misterioasă, apărută din senin, ca un *Deus ex machina* ca să sal-

veze spectacolul și a cărei intrare ilumină încăperea exact așa cum îi ilumina și chipul. În timp ce stătea acolo, simți un moment că e o persoană vioaie și destul de încântătoare, de care pînă și un doctor scoțian foarte ocupat își putea aminti cu plăcere. Era un moment care merita din plin toate cele șase sute de lire ce-i picaseră din cer săptămîna trecută.

— Și, dacă-mi permiteți s-o spun, domnișoară Trant, (zise doamna Joe, *alias* domnișoara Stella Cavendish, — ieșindu-i maiestuos în întîmpinare) cea mai impresionantă intrare pe care și-ar fi putut-o dori cineva. Asta-mi amintește fulgerător — le spuse ea celor de față — de scena grandioasă din *Trandafirul din Belgravia.*

— Luați loc, doamnelor și domnilor, strigă Inigo.

— Ei, Jollifant, dar tu unde o să stai ? întrebă domnul Morton Mitcham cu cea mai magnifică manieră a lui. Asta e exact ca pe vremuri, doamnă Brundit.

— Oho, și încă cum ! strigă domnișoara Susie Dean. Ca în vremurile bune de demult, cînd făceam cu toții copilării în „East Lynne" — poate. Ei, eu o să stau lîngă domnul Oakroyd, fiindcă e sfios. No, ia zi, flăcăule, îi fi sau n-ăi fi ?

— N-oi fi chiar așa sfios ca să nu-ți trag o scatoalcă, fătuțo, dacă nu te porți cum se cuvine — îi replică domnul Oakroyd cu încîntare, lăbărțînd cuvintele mai mult ca oricînd. Uite acolo-i o bomboană de tuse — anunță el întregii încăperi, și se așeză lîngă ea.

Noi n-am auzit niciodată că „Drapelul Regal" din Rawsley e un local celebru pentru dineurile sale și — așa cum sublinie însăși doamna Tidby în repetate rînduri în

cursul serii — fusese anunțată prea tîrziu, așa că ar fi fost absurd să pretindem că cina oferită de Inigo în seara aceea ar fi fost o masă memorabilă și de mare rafinament. Și totuși, așa li s-a părut tuturor celor zece comeseni. Existau motive deosebite pentru a crea această impresie. Domnișoara Trant o savură fără să observe ce mănîncă, nu atîta pentru că n-ar fi interesat-o mîncarea, ci pur și simplu pentru că era încă emoționată la culme în privința ei și a tuturor celorlalți. Inigo o savură atît ca masă (căci măruntaiele lui încă-și mai aminteau de școala de la Conacul Washbury), cît și ca un chef care în mod inevitabil avea să atragă după sine alte chefuri și mai de pomină. Domnul Oakroyd era la început tare intimidat și îndoit în inima lui. Erau mult prea multe cuțite și furculițe ca să-și poată regăsi liniștea sufletească ; dar tovărășia vioaiei domnișoare Susie și vederea unui pahar mare de bere contribuiră la împăcarea lui sufletească și curînd el privea fericit și zîmbea cu gura pînă la urechi și mînca la fel ca o persoană care și-a regăsit deodată pofta de mîncare într-o țară feerică. Cît despre domnul Morton Mitcham și ceilalți artiști, ei o savurau pentru că era o noutate splendidă — să mănînce la ora aceea — și într-o oarecare măsură, poate, o noutate chiar și în faptul că aveau cît de cît ceva de mîncare — și în orice caz noutatea consta în prezența constantă a unor cantități abundente la toate cele patru feluri de mîncare. Domnișoara Susie Dean care mărturisi că de o săptămînă se ținuse numai cu ceai, pîine cu unt, supă și mere, declară că a și uitat că există pe lume atîta mîncare, ceea ce foarte curînd i-a atras observația promptă de a nu fi vulgară,

făcută de colega ei domnişoara Longstaff care era atît de hotărîtă să se comporte ca o *lady* încît avu grijă să lase cîte puţin din fiecare fel într-un colţişor al farfuriei, care altfel strălucea de curăţenie. Domnul Jerningham izbuti să-şi menţină în tot cursul cinei o expresie de vag plictis, dar cina o expedie pe gît ca un lup de o mare eleganţă. Domnul Joe Brundit, care îl imită pe domnul Oakroyd în preferinţele manifestate faţă de un pahar mare de bere, ceru atîtea felii de pîine încît deveni o figură remarcabilă în amintirile chelnerului. Dar doamna Joe şi cu domnul Morton Mitcham reuşiră cel mai bine să dea acelui dineu aerul că este un ospăţ copios. Dacă ar fi fost să judeci după ei, s-ar fi părut că nu sînt patru feluri de mîncare ci cincizeci. Supa de roşii, misterioasele bucăţeluşe de peşte alb, rasolul de berbec, tarta cu coacăze negre şi mere, fură transformate de entuziasmul lor actoricesc într-un banchet al lui Lucullus [1] şi ei păreau că schimbă între ei semne şi zîmbete pe deasupra rămăşiţelor de curcani garnisiţi şi de limbi de privighetori. A-l vedea pe domnul Mitcham umplînd paharul doamnei Joe şi pe urmă pe-al lui din sticla solitară de vin de Beaune, însemna pur şi simplu să arunci o privire în vechea lume dementă şi stricată a gentlemenilor şi cucoanelor rafinate care trăiau fără să le pese de ziua de mîine, cu toate că pe stradă uruiau furgoanele condamnaţilor la moarte. Cînd ridicau paharele vedeai cel puţin un vice-rege sau guvernator general din vechea şcoală ciocnind cu Ducesa de Dorking. Era un spectacol de înaltă clasă.

[1] Licinius Lucullus (115—53 î.e.n.) general roman, celebru pentru luxul în care trăia.

Pînă şi domnul Jimmy Nunn izbuti să facă în aşa fel încît să savureze cina în felul său propriu. Nu savură atîta supa, peştele şi pîinea prăjită — la care se constrînse să se rezume — ci abstinenţa. În timp ce gemea „nici nu mă pot uita la ele — sînt otravă curată pentru mine!“ nu părea deloc să respingă o bucăţică de berbec sau de tartă, ci o oaste uriaşă de farfurii ; parcă ar fi îndepărtat din preajma lui înseşi avuţiile ţării. Se referea la stomacul lui de parcă ar fi fost un oaspete trufaş şi excentric pe care l-ar fi adus cu el. Îşi făcea fărîmiţe-fărîmiţe pîinea prăjită şi-şi bea whisky-ul cu sifon („nici nu mă pot atinge de vin sau bere“) cu o mîndrie melancolică. Totuşi, îşi făcu timp să discute afaceri cu domnişoara Trant, care-i explică lapidar şi oarecum cu spaimă totala ei ignoranţă şi sărăcia ei relativă.

— Dacă aveţi vreo două sau trei sute de lire cu care sînteţi dispusă să vă jucaţi — îi zise domnul Nunn — astea o să ajungă cu prisosinţă. Şi dacă avem noroc, vi le recăpătaţi cît aţi zice peşte, şi, după aceea, încep profiturile, şi n-aveţi altceva de făcut decît să vă tolăniţi în fotoliu şi să număraţi teancurile de bancnote. Şi n-am nimic împotrivă să vă spun, domnişoară Trant, că dacă aş avea numai jumătate din banii ăştia, aş conduce singur trupa. Eu unul nu m-aş fi legat atît de spectacolul ăsta dacă n-aş crede cu convingere în el. Eu nu sînt ca majoritatea băieţilor şi fetelor de-aici. Aş putea căpăta şi mîine un alt angajament — la fel de bun ca ăsta, dacă nu chiar şi mai bun — fiindcă sînt trecut prin ciur şi prin dîrmon şi sînt bine cunoscut în branşă. De fapt, cîştigam de două ori mai mulţi bani ca ei şi aş fi putut să iau şi mai mult dacă

m-aş fi străduit. Ce mîncaţi voi acum ? Plăcintă cu coacăze negre ? Pe cuvîntul meu, nici nu ştiţi ce mare noroc aveţi. Eu aproape că i-am şi uitat gustul.

Şi scoase un imens oftat.

— Nu pierzi prea mult, domnule Nunn, îi şopti domnişoara Trant. Nu e prea bună. Are foaia prea groasă şi e cam greoaie.

— Mie mi se pare că arată dumnezeieşte, se lamentă el. Dar, cum vă spuneam, eu cred cu convingere în spectacol. Şi cu toţii credem, şi dacă am fi avut banii necesari, n-am fi dorit nimic altceva decît să-l continuăm noi înşine, administrîndu-l pe bază de participare egală la beneficii. Înţelegeţi ce vreau să spun ?

— Bineînţeles, exclamă ea. Nu sînt chiar aşa de ignorantă, ştiţi ?

— Iertare, iertare ! N-am vrut să vă jignesc, domnişoară Trant.

— Şi nici nu m-ai jignit ! Nu aşa se spune ?

Rîse şi apoi adăugă, coborîndu-şi glasul :

— Aşa cum stau lucrurile, trebuie să plătesc datoriile trupei...

— Nu sînteţi obligată, interveni el. Nu sînteţi răspunzătoare pentru ele. Dar ar fi mai bine dacă aţi face-o. Şi pe urmă am putea să ne recuperăm şi recuzita.

— Fireşte. Ei, bine, am să le plătesc, şi am să plătesc şi salariile, de bună seamă, şi bănuiesc şi cheltuielile.

Între timp adoptase un ton de om de afaceri, şi îi făcea plăcere să discute în acest stil.

— Da, orice cheltuieli care se ivesc în legătură cu spectacolul — răspunse el — cum ar fi trenul, bagajele şi

toate astea, şi ce mai e nevoie pentru numerele din spectacol, costume şi efecte speciale, ştiţi ? Dar nu şi costumele pentru numerele individuale. Pe astea ni le facem singuri.

— Şi dacă se realizează ceva profituri, astea îmi revin mie ?

Domnul Nunn gemu :

— Da, asta aşa e, însă vă rog să nu vă exprimaţi astfel, domnişoară Trant. Cruţaţi-l pe omul care n-a pus în gură decît pîine prăjită şi terci şi o bucăţică dintr-un peşte de care n-a auzit niciodată. Să nu credeţi că toată viaţa o să continuăm să pierdem bani. Mă faceţi să mă simt ca Iona. Spuneţi aşa : Dumneavoastră luaţi *tot* profitul.

— Ei, da, asta sună mai bine, nu ? Şi bineînţeles că aş vrea să am un profit mare, grămezi de bani, dar — nu ştiu cum — nu-mi prea vine să cred că o să iasă foarte mulţi.

Domnul Nunn adoptă o înfăţişare solemnă şi meditativă, răsucindu-şi faţa în sus pînă cînd nu păru să mai rămînă altceva din ea decît nasul strălucitor şi buza de sus. Era absurd să aibă o înfăţişare ca asta şi totuşi să discute cu atîta înţelepciune afaceri.

— Am să vă spun ce-am să fac, anunţă el, în cele din urmă. Eu căpătam zece lire pe săptămînă, am să vă arăt mîine dimineaţă contractul cu Mildenhall...

— Nu, nu, strigă domnişoara Trant. Nu vreau să-l văd. Spune mai departe.

— Dacă vreţi, vi-l arăt. Sînt sigur că nu e nimeni dintre băieţii sau fetele de aici care să aibă ceva împotrivă. Cunosc pe degete toată afacerea.

— Adică vrei să spui că o să faci toate repetițiile și o să răspunzi de programe ? Asta ar fi splendid, domnule Nunn. Exact ceea ce voiam ! Îți mulțumesc.

— Va fi o plăcere, domnișoară Trant, zise el pe un ton solemn. Și nu numai că voi fi directorul administrativ și de producție al dumneavoastră — ceea ce înseamnă o mulțime de bătaie de cap în plus — dar am să vă scad două lire pe săptămînă — să rămînă la opt. Ba nu, ascultați. În loc de alea două lire, am să accept cincisprezece la sută din beneficiile dumneavoastră nete. Acuma, stați că trebuie să am toată chestia asta scrisă în amănunt pe aici pe undeva (și-și scoase carnețelul) și o să vedeți că asta înseamnă — da, uitați-vă aici — înseamnă că eu nu scot alea două lire decît dacă dumneavoastră cîștigați peste treisprezece lire pe săptămînă beneficii nete. Băgați bine de seamă — vă avertizez : la început, n-o să le scoateți. Să nu vă așteptați la asta. Trebuie mai întîi să ne adunăm spectacolul la loc, din bucățele și, pe urmă, mai e și faptul că nu sîntem încă în plină stagiune. Mai bine zis sîntem între stagiunea de vară și aia de iarnă. Și mai e încă ceva : Nu ne-am fixat încă toate angajamentele pentru turneu. Nu le putem accepta pe ale lui Mildenhall, sau, cel puțin, nu pe toate, fiindcă sînt îngrozitoare. Dar din asta cred că o să înțelegeți dacă cred sau nu în spectacol.

— De asta sînt sigură, răspunse domnișoara Trant cu căldură. Și sînt foarte bucuroasă să accept aranjamentul propus de dumneata. Dar apropo, un lucru aș vrea să-l schimb : numele ansamblului. Nu-mi place, și în afară de asta cred că ar trebui s-o luăm, într-adevăr, de la capăt.

— Dar nu e un nume prost, zău așa, răspunse el gînditor. Și e deja cunoscut. Însă în privința asta dumneavoastră hotărîți. Îi putem ușor găsi un alt nume, și — după cum spuneați — să deschidem un capitol nou. Asta ar putea să le dea mai multă inimă băieților și fetelor. Noi profesioniștii, domnișoară Trant, sîntem foarte superstițioși și pe noi ne sîcîie tot felul de mărunțișuri. A, și pe urmă mai e și altceva. Ce-ar fi să-i angajăm și pe cei doi nou veniți ? Am stat de vorbă cu ei, și personal eu aș fi de părere să-i luăm, dar știți, acum totul depinde de dumneavoastră ; dumneavoastră sînteți patronul și dumneavoastră trebuie să-i plătiți.

— De domnul Jollifant avem cu siguranță nevoie — zise patronul îmbujorîndu-se puțin — adică, în cazul cînd e un bun pianist. Și eu cred că este, adăugă ea cu optimism.

— L-am mai auzit înainte de a veni noi aici, zise domnul Nunn — și e de mîna-ntîi. Într-o clipă îl poate face pe ăla pe care l-am avut în ultima vreme să pară un simplu acordor de piane. E amator, dar are un stil veritabil. Celălalt individ, Mitcham, jură pentru el, și să știți că e un om cu multă experiență. Am mai auzit eu de el.

— Pare un tip foarte ciudat, zise domnișoara Trant coborînd glasul. Arată ca o persoană grandioasă și importantă care s-a părăginit.

Domnul Nunn închise dintr-un ochi și-și făcu mîna pîlnie la gură.

— Unul din cei mai buni banjoiști din branșă, și un extraordinar prestidigitator, șopti el. Și, în plus, unul din

cei mai mari mincinoşi. Extraordinar ! Vorbiţi şi dumneavoastră cu el. Eu nu zic că n-o fi văzut multe în viaţa lui, dar cînd îl auzi trăncănind ai zice că e fratele mai mare al Jidovului Rătăcitor. Merită să-l angajăm fie chiar şi pe simplul post de mincinos. Dar în afară de asta, sînt convins că o să-şi merite banii pe care i-i plătiţi. Scamatoria o să vină ca un supliment, şi pentru orchestră e tocmai ce ne trebuie. Ştiţi, în spectacol avem şi un mic *jazz-band*, şi un banjoist o să-l completeze tocmai bine. Eu cînt la baterie şi pentru un om care a şi uitat ce înseamnă o masă ca lumea, mă pricep destul de bine să le zornăi, asta pot să vă spun.

Şi ridicînd de pe masă un cuţit şi o furculiţă cîntă un solo baterie în farfurie.

— Din cînd în cînd mai trebuie totuşi să folosesc şi eu cuţitul şi furculiţa, nu ? remarcă el la sfîrşitul reprezentaţiei.

Poate că pentru comeseni, aceasta apăru ca un semnal de linişte, sau poate pur şi simplu pentru că se terminase cina, dar în orice caz toată lumea încetă conversaţia şi se uită cu un aer de aşteptare întrebătoare la domnişoara Trant şi la domnul Nunn.

— Să le spun două vorbe ? întrebă domnul Nunn.

— Da, te rog, răspunse ea. Dar cred că ar trebui să-i ceri voie domnului Jollifant. La urma urmei, sîntem invitaţii lui. Ai avea ceva împotrivă, domnule Jollifant — zise ea întorcîndu-se spre acesta — dacă domnul Nunn ne-ar explica acum ce o să facem ?

— Splendidă idee, strigă Inigo. Întîi hrană şi apoi un conciliabul al marilor căpetenii. O idee grozavă, absolut ! Dă-i drumu', meştere Nunn.

Gentlemanul astfel invitat se ridică în picioare.

— Doamnelor şi domnilor, începu el.

— Daţi-i o mînă de ajutor, strigă domnişoara Dean care era într-o dispoziţie excelentă. Şi ei îi dădură, şi cu atîta entuziasm încît chelnerul care se străduia — deşi nu chiar din răsputeri — să strîngă firimiturile de pe masă, se sperie atît de tare că se retrase în grabă.

— Şi ia-o mai încet cu „doamnelor şi domnilor", Jimmy ! strigă prietenul său Joe, spre dezgustul doamnei Joe care se ţinea foarte demnă, cu capul uşor înclinat, cu sprîncenele frumos ridicate şi cu buzele ţuguiate, de parcă întreg comitatul Dorking s-ar fi uitat la ducesa lui.

— Dragi copii, zise domnul Nunn, n-am de gînd să vă spun prea multe. Voi aţi avut un supeu copios ; eu nu ; aşa că voi ar trebui să vorbiţi. Eu nu vreau să spun decît că domnişoara Trant aci de faţă, după cum ştiţi, o să conducă şi o să administreze spectacolul...

Aplauze pentru domnişoara Trant, la care se alătură din toată inima însuşi oratorul. Doamna zîmbeşte încurcată şi stînjenită, roşeşte, şi o clipă sau două parcă ar dori să fie înapoi acasă la Hitherton.

— Şi o să facem din el cel mai bun ansamblu ambulant din zilele noastre, continuă Jimmy. Avem marele noroc de a fi sprijiniţi de domnişoara Trant. Cred că o să credeţi ceea ce cred şi eu că domnişoara Trant o să crea... Staţi o clipă că am băgat de prea multe ori „a crede" că mă cam încurc în ele de n-ai loc să-ntorci. Ceea ce vreau să

spun este că sper că domnişoara Trant va socoti în curînd că şi ea a avut noroc, dînd peste un asemenea ansamblu.

Strigăte de „bravo, bravo !" şi aplauze reînnoite.

— O să vă bucuraţi cu toţii să aflaţi că ne completăm chiar acum echipa. Ni se alătură domnul Morton Mitcham, care, atît la banjo cît şi la cărţi este un adevărat artist de mare talent şi cu o îndelungată şi largă şi ăăă... intensă experienţă...

— De patru ori înconjurul lumii, interveni gentlemanul respectiv, avînd grijă să rostească vorbele în aşa fel încît să le audă toată lumea, deşi cu aerul că n-a făcut decît să-şi rostească gîndurile cu glas tare.

— De patru ori înconjurul lumii, repetă domnul Nunn cu o oarecare subliniere şăgalnică, întrucît a cîntat în Europa, Asia, Africa, America, Australia şi Insula Man. Am dreptate, domnule ? (Rîsete şi noi aplauze) De asemenea, locul fostului pianist...

— Un prăpădit care abia nimerea clapele, remarcă doamna Joe cu multă acreală.

— Va fi luat de domnul Inigo Jollifant, care a intrat foarte de curînd în branşă, dar este un pianist de înaltă clasă, după cum pot depune mărturie cei dintre dumneavoastră care l-au auzit. Şi v-aş ruga, dragi copii, să nu uitaţi că acest dineu ne-a fost oferit de domnul Jollifant, deşi în ceea ce mă priveşte, n-a prea fost un dineu. Dar voi aţi benchetuit cu toţii, şi încă pe rupte.

Iarăşi rîsete şi iarăşi aplauze. Domnul Jollifant se înclină mulţumind pentru ovaţii şi, desluşind un surîs de bun venit pe faţa domnişoarei Susie Dean, îi adresează un zîmbet deosebit de prietenos, dar descoperă imediat că e

întîmpinat cu o privire semeaţă şi dispreţuitoare. Cînd se uită din nou la ea, constată că domnişoara Dean îi face în mod evident cu ochiul domnişoarei Elsie Longstaff şi ajunge la concluzia că tocmai a fost tras pe sfoară de această tînără oacheşă şi vioaie.

Domnul Nunn s-a oprit din discurs, pentru a conferi în şoaptă cu domnişoara Trant care înclină rapid de mai multe ori, din cap. Toţi comesenii sînt numai ochi şi urechi.

— Ia ascultaţi aicea, ce-ar fi să... începe domnul Jerry Jerningham, dar nu reuşeşte să meargă mai departe, întrucît mai mulţi dintre colegii lui îl ţistuiesc cu ferocitate.

— Aşadar, reia domnul Nunn, au mai rămas doar una sau două chestiuni de elucidat. După cum ştiţi prea bine, dragii mei copii, nu există nici un motiv pentru care domnişoara Trant să plătească salariile pînă cînd nu reluăm lucrul. Dar (şi aici domnul Nunn oftează din rărunchi şi toată lumea pare să se simtă uşurată) ea spune că e dispusă să plătească salariul pe două săptămîni tuturor membrilor vechi ai companiei, adică tuturor în afară de cei doi care ni s-au alăturat acum. Asta înseamnă că sîntem plătiţi pentru săptămîna asta şi pentru cea trecută. Şi nu va fi nici o reducere. Lefurile rămîn cele dinainte.

Şi aici domnul Nunn care e un vulpoi prea bătrîn ca să nu ştie cînd trebuie să se aplaude, face o pauză. Şi, fireşte, că cei de faţă nu-l dezamăgesc.

Există totuşi şi un opoziţionist. E domnul Jerry Jerningham, care acum îşi ridică frumosul său cap pentru a da glas unui protest :

— Ia ascultă, măi Jimmy, toate e bune cu banii pe alea două săptămîni. Mînă largă, n-am ce zice, şi vorba aia (aici trebuie să intervenim pentru a spune că deşi în toată regiunea Midland nu există un tînăr mai graţios şi mai rafinat decît domnul Jerningham, accentul lui, achiziţionat relativ recent, din nefericire are anumite particularităţi care necesită acest gen de transcriere. Una e să te uiţi la domnul Jerningham şi cu totul alta să-l asculţi. Miile de oameni care de atunci încoace s-au înghesuit în teatrele londoneze ca să-l vadă pe Jerry Jerningham nu vor recunoaşte acest accent, pentru simplul motiv că ulterior el l-a abandonat şi apoi şi-a însuşit un altul în cursul stagiunii sale de mare succes pe Broadway. Chiar şi cel pe care încercăm să-l reproducem acum era al treilea pe care-l adoptase de cînd părăsise — la vîrsta de şaptesprezece ani — magazinul de confecţii din Birmingham.) Dar eu unul nu mă prea pot învoi cu acelaşi salariu. I-am tot zis lui Mildenhall că nu-mi dă destui bani, după felul cum mergea numărul meu şi el a înţeles...

— Da, cretinule, îi strigă înfierbîntată domnişoara Susie. Sigur că el a fost de acord cu orice, dat fiind (şi aici îi imită accentul) că tot n-avea de gînd să-ţi plătească nici un gologan. Ca să vezi ce problemă a fost în stare să ridice el ! Jerry Jerningham, te porţi ca un prăpădit de cămătar ovrei !

— Vezi-ţi de treaba ta, Susie, îi răspunde el. Nu te-a rugat nimeni să te bagi în ciorbă. Vorbeam cu domnişoara Trant şi cu Jimmy.

Şi nici domnişoara Trant, nici Jimmy nu-l privesc cu prea multă încîntare. De fapt, amîndoi sînt necăjiţi, şi

domnişoara Trant e chiar aproape gata să-i spună tînărului frumos că dacă nu e mulţumit n-are decît să plece. O priveşte aprobator pe Susie care-i spune omului verde-n faţă ce gîndeşte. Jimmy e mai vînăt ca de obicei şi cu o clipă în urmă ar fi putut să fie auzit mormăind cuvintele „javră împuţită“ dar, după un rapid *aparté* în şoaptă cu domnişoara Trant („Să ştiţi că, de fapt, e foarte bun. Trebuie să încercăm să-l păstrăm“) acum adoptă o atitudine conciliatoare. Jerry a spus că face mai multe parale decît primeşte. Asta o ştiu toţi dragii mei. Ei ştiu că Jerry joacă în stil mare, că trece rampa şi că foarte curînd o să treacă rampa în stil încă şi mai mare. Dar dragii mei vor fi de acord cu el, Jimmy Nunn, că în vremuri ca astea, un artist nu poate primi atîta cît merită, iar uneori dacă primeşte cît de cît ceva înseamnă că are noroc. Însă lucrurile stînd aşa cum stau, Jerry trebuie să rămînă cu vechiul salariu, ca şi toţi ceilalţi. Dacă lui Jerry i s-ar ivi şansa vieţii lui, ar putea s-o-nhaţe. Domnişoara Trant nu are de gînd să ţină legat pe nimeni. Ea joacă cinstit cu ei şi ei o să joace cinstit cu ea. La toate acestea, dragii mei răspunseră cu o încuviinţare inimoasă, iar domnul Jerningham — a cărui principală dorinţă fusese să atragă atenţia asupra propriei lui mari importanţe — indică în mod graţios că va condescinde să rămînă alături de ei cu acelaşi salariu ca mai înainte.

— Şi atunci care o să fie programul, Jimmy ? strigă domnul Brundit cu un glas care reaminteşte tuturor că multe-inimi-viteze-sînt-adormite-în-adîncuri-aşa-că-păzea. Trebuie s-o luăm de la capăt, nu-i aşa ?

— Lasă, Joseph, că ajung acum și la asta, îl informează domnul Nunn. Așadar, primul lucru : repetițiile. Trebuie să repetăm de parcă nici nu ne-am mai fi văzut pînă acum. Se înțelege, nu ? Ei, bine, ceea ce propun eu este următorul lucru — și apropo, trebuia să vă spun că domnișoara Trant dorește să fiu directorul de producție al ansamblului și un fel de ștab general pînă cînd își face ea mîna — să rămînem aici, zic, și să repetăm.

Dragii mei, care s-au săturat pînă-n gît de Rawsley încep să scoată niște gemete.

— O localitate — afirmă doamna Joe — care ar fi capabilă să stoarcă sînge și dintr-o piatră.

— E în regulă. Vă cunosc sentimentele în privința ei, continuă Jimmy, și, personal, sînt și eu gata să urc în primult tren ca să scap de aici. Dar nu trebuie să uitați un lucru. Nu putem avea chiar mîine casierie (și salarii) — o mică subvenție s-ar putea aranja, atîta tot — întrucît trebuie să-i acordăm timp domnișoarei Trant să i se trimită banii aici. Abia pe sîmbătă sau luni o să se dea leafa. Și înainte de a pleca trebuie să și achităm sumele datorate. Și pe urmă mai e și altceva : săptămîna asta mai beneficiem de sală și putem să repetăm acolo și putem profita de ea dimineața și după amiaza în fiecare zi, cu o cheltuială de o liră sau două sau poate chiar și pe gratis, dacă insistăm în această privință cînd achităm totul, și o parte din săptămîna viitoare. Angajamentul pentru săptămîna viitoare e deja anulat. Am putea să obținem ceva angajamente — pentru două sau trei seri — înainte de a face deplasarea la Sandybay, unde trebuie să jucăm săptămîna cealaltă, și să facem pînă atunci o probă a spectacolului nou. Ce părere aveți ? A, și mai e ceva ! O să ne schimbăm numele. Domnișoarei Trant nu-i place cel pe care-l purtăm și oricum ar trebui să începem o viață nouă cu un nume nou — că dacă schimbăm numele poate schimbăm și norocul, vorba proverbului. Eh, are cineva vreo idee pentru un nume nou ?

Mai mulți dintre ei propun nume care — după cum se dovedește în mod triumfător, au mai fost folosite — „ani și ani de zile, dragă, de veacuri chiar". Domnul Joe Brundit (într-un asemenea moment e imposibil să-i spunem Courtney) propune în mod foarte solemn să-și zică „Fraierii" — (zice că e un nume care „prinde") dar niște urlete îl reduc imediat la tăcere. Nevastă-sa scornește numele „Tetele" recunoscînd că a uitat ce e o tetă, dar subliniază că are o splendidă aromă de operă. Se respinge pe loc. Domnul Morton Mitcham vine cu propunerea reînvierii numelui „Slujbașii" — numele unei trupe pe care l-a fabricat ori la Simla, ori la Bangalore în '05. Întrucît sugestia lui nu întrunește aprobarea celorlalți, se ridică — avînd aerul, după cum observă domnișoara Dean, că n-o să se termine niciodată de ridicat — și după ce-și drege glasul într-un stil de-a dreptul impresionant și-și coboară sprîncenele uriașe asupra persoanelor care încă mai trăncănesc, zice :

— Domnișoară Trant, doamnelor și domnilor. În timp ce ne spargem creierii să găsim un nume potrivit pentru spectacolul nostru, vă propun — așa cum am propus în diferite ocazii, în multe și diferite părți ale lumii, în alte timpuri — să ne... ăă... manifestăm aprecierea, adică să ne exprimăm mulțumirile noastre recunoscătoare gazdei

noastre, prietenul meu şi noul dumneavoastră coleg, domnul Inigo Jollifant. Domnul Jollifant şi cu mine am avut deja împreună unele... ăă... experienţe interesante, am cunoscut vremuri rele şi vremuri bune. Ne-am întîlnit... ăă... în împrejurări extraordinare — după cum desigur va binevoi domnul Jollifant să-şi amintească.

Făcu o pauză şi toată lumea se holbă la Inigo, care începu să capete senzaţia că el şi cu Mitcham au traversat, împreună continente întregi. Imaginaţia epică a domnului Mitcham avea într-adevăr ceva imbatabil de copleşitor.

— Şi cu acest prilej, după un foarte scurt timp petrecut împreună, i-am spus că este soldat, un adevărat soldat. Acei dintre dumneavoastră care nu sînt... ăă... familiarizaţi cu Scena Transatlantică s-ar putea să ignore acest termen. Dar, pot să spun că este un termen de înaltă apreciere. Ştiam pe atunci că prietenul nostru domnul Jollifant este un brav soldat. Astă seară v-a dovedit tuturor, doamnelor şi domnilor, că este un bun soldat. Şi propun să ne manifestăm aprecierea cu toţii. Să bem pentru domnul Jollifant !

Şi cu toţii îşi manifestă aprecierea. Domnului Jollifant i se cere să răspundă. Zîmbeşte nesigur, îşi aruncă pe spate bucla rebelă, zîmbeşte iarăşi stînjenit şi-şi readuce bucla la locul ei obişnuit. Este, (se bîlbîie el) o amabilitate splendidă din partea tuturor. Personal e copleşit, absolut. Nu e prea sigur ce înseamnă cuvîntul soldat. Cunoştinţele sale despre America sînt foarte reduse şi provin, în special, din studierea *Aventurilor lui Huckleberry Finn.*

Aci e întrerupt de o persoană de importanţa domnişoarei Trant, pentru care Huckleberry Finn este o foarte

veche simpatie şi care acum bate îndrăzneţ din palme şi strigă :

— Nu e o grozăvie ?

— Ori că e ! răspunde Inigo şi o clipă are aerul că o să se aşeze la loc şi o să petreacă următoarea jumătate de ceas discutînd cu domnişoara Trant despre această capodoperă.

Apoi, îşi aminteşte brusc că tocmai era în mijlocul unui discurs :

— După cum spuneam mai înainte, nu sînt prea sigur ce e un soldat, afară doar de faptul că e o persoană... ăă... soldăţoasă. Aşadar, nu ştiu prea bine ce-l face pe un om să fie un bun soldat. Dar dacă asta înseamnă să fii bun camarad, să fii prieten de nădejde, sau să încerci să te comporţi cu alţii ca nişte prieteni de nădejde, atunci aş fi mîndru să mă numesc astfel, absolut ! Oarecum... (Acum vorbea serios, de data asta spunînd ceva cu adevărat important şi plin de miez, venit din inimă, şi nefiind — în ciuda acestei flecăreli facile — un membru al acelei confrerii din ce în ce mai numeroase de limbuţi şi iscusiţi făcători de confidenţe, abia izbutea să scoată bîlbîind vorbele). Oarecum... parcă... ăă... n-au rămas pe lume prea mulţi prieteni de nădejde adevăraţi... nu-i aşa ? Vreau să spun... oamenii oarecum... parcă nu se mai prea strîng laolaltă în ultima vreme, nu-i aşa ? Toată lumea... mă rog nu toată lumea, da' foarte mulţi oameni... vor numai şi numai să se distreze... şi asta e foarte bine, fireşte ; îi susţin din toată inima ; cu cît sîntem mai mulţi, cu atît ne distrăm mai bine, ca să zic aşa... Dar aproape întotdeauna e numai distracţia lor şi a nimănui altcuiva — după asta umblă ei,

nu ? Şi totuşi, oarecum, sînt o mulţime de pietre tari de spart pe lumea asta — şi bucăţile de carne moale nu sînt repartizate cum trebuie. Mă rog, bineînţeles, nu sînt eu mai breaz ca alţii, ba chiar aş putea zice că sînt mai puţin bun ca ei, dar mi-ar plăcea ca vreo doi-trei oameni să zică despre mine că sînt un adevărat prieten de nădejde. Asta este unul din lucrurile care m-a atras la acest, cum îi zice... ansamblu ambulant ; o ceată de oameni cumsecade mergînd mînă-n mînă şi umăr la umăr. Păi asta e distracţie adevărată, nu-i aşa ? Dar ascultaţi-mă, am impresia, ştiţi, că am încurcat rău lucrurile. Sînt eu bun de gură, numai că de fapt, nu-s bun de orator... Însă (şi îşi încheie discursul printr-o izbucnire neaşteptată) aş fi în stare să aştern toate lucrurile astea pe hîrtie, şi chiar o voi face, foarte curînd. Vă mulţumesc din suflet pentru atenţie.

— Atenţie, vă rog, toată lumea ! strigă deodată domnişoara Trant. Domnul Jollifant mi-a sugerat numele. Sînt sigură că n-a mai fost folosit pînă acum. O să ne zicem „Prieteni de nădejde". Ce părere aveţi de asta ?

În momentul acesta domnişoara Trant este emoţionată la culme.

„Prieteni de nădejde". Cu toţii plimbă numele prin gură, îl răsucesc pe toate părţile ca să-i prindă gustul.

Inigo îl aprobă pe dată, cu mult entuziasm.

— Şi mie îmi place, strigă domnişoara Susie Dean. E original şi înseamnă ceva, nu ca acel ridicol „Puf-pufi". Ăla întotdeauna m-a făcut să mă simt de parcă aş fi fost ceva între o ţigaretă aromată şi un pachet dintr-ăla de vopsea de şase *penny* pe care-o foloseşte mereu Elsie. Îmi

place cum sună numele ăsta nou. Dar nu prea ştiu cum o să arate pe afişe, încheie ea cu oarecare îndoială în glas.

— Ba eu ştiu, anunţă doamna Joe cu un glas foarte profund şi foarte sumbru. Pe afişe o să arate ca naiba.

— Sînt de acord. N-are destul *şvung*, dacă vreţi să ştiţi părerea mea, zice domnişoara Elsie Longstaff care e moartă după şvunguri.

— E mult prea, mult prea pretenţiooos, domnişoară Traaant sună comentariul domnului Jerningham.

Domnul Nunn închide întîi un ochi asupra acestui nume, apoi şi pe celălalt, şi, în cele din urmă, declară că e niţeluş cam rigid şi că n-o să se aranjeze bine pe afişe — dar... este ieşit din comun ; crede că va merge. Domnul Mitcham atîrnă şi el de aceeaşi parte a balanţei, cu toată greutatea experienţei lui. Entuziasmul combinat al domnişoarei Trant şi al lui Inigo este prea puternic pentru a fi înfrînt de îndoielile şi temerile vagi ale celorlalţi.

— Atunci ne-am înţeles ! strigă domnişoara Trant cu glasul ei limpede. O să ne zicem „Prieteni de nădejde".

Aici domnul Mitcham are o inspiraţie bruscă. După ce-i spune lui Inigo „Acum e rîndul *meu*" se ridică de pe scaun cît e de lung şi tună :

— Chelner, chelner unde eşti ? A, ai venit. Chelner, vreau o sticlă de Porto.

— Din care sôi doriţi, domnule ? întreabă chelnerul cu multă solicitudine, ca şi cum cămara ar fi gemut de tot felul de soiuri de vin de Porto şi pentru el este o gravă preocupare, ca nu cumva domnul să fie privat de cel mai potrivit dintre ele.

— Eh, să fie ceva care să se poată bea. Ce soiuri aveţi ?

— Păi, avem Extra la trei şilingi şi nouă *penny* sticla, şi avem Bătrîn cu drojdie, la patru şilingi şi şase *penny* sticla.

— Atunci adu o sticlă de Bătrîîîn cu drooojdie — spune domnul Mitcham, dînd atîta amploare vocalelor încît vinul pare de două ori mai vechi şi mai tare decît suna înainte. Şi pahare pentru toată lumea — reia el — cît de repede poţi.

Şi după ce aproape că-l mînă pe chelner afară printr-o ridicare a sprîncenelor, domnul Mitcham se reaşează cu aerul unui om care se şi pricepe la vinuri bune, dar mai ales se pricepe să comande vinuri bune.

— Ăsta ar fi în stare să aranjeze o masă bună dacă îl stîrnesc. Are stilul potrivit — îi şopteşte domnul Nunn vecinei dumisale, domnişoara Trant. Şi aş avea eu o schemă-două ca să-l pun pe roate, din capul locului.

Vinul de Porto a sosit şi paharele aşişderea.

— Peste un minut vă voi propune un toast — spune domnul Mitcham — aşa că rog pe toată lumea să-şi umple paharele.

Cînd toţi sînt gata, ridică paharul şi strigă cu un glas atît de maiestuos, încît o face pe doamna Tidby să urce scările în grabă.

— Dragi prieteni, să închinăm pentru „Prieteni de nădejde“ ! Să le dea Dumnezeu viaţă lungă şi mult noroc !

— Am să beau paharul ăsta — declară domnul Nunn — chiar de-o fi să mor din pricina lui.

Aşa că Porto-ul lui vechi şi tare se duce pe gîtlej odată cu al celorlalţi.

— Pentru „Prieteni de nădejde“ !

Doamna Tidby care rămăsese în uşă, dînd zîmbitoare din cap, este poftită înăuntru ca să bea în sănătatea noului spectacol, ceea ce face cu mult entuziasm, plescăind din buzele udate în „Old and Crusted“, poate pentru a dovedi că e fără cusur.

Şi acum e rîndul domnului Oakroyd. Pînă acum a tăcut pentru că e un om cam neîncrezător şi nici nu se prea simte la largul lui. Toţi ceilalţi fac parte din trupă, pe cînd el e doar musafir. În faţa Bufetului ăluia se vorbise ceva cum că l-ar pune şi pe el la vreo treabă oarecare, dar de atunci nu se mai zisese o vorbuliţă în privinţa asta şi nu e el omul care să se bage în sufletul oamenilor dacă nu e poftit. Mîine o s-o pornească iarăşi la drum, dar seara asta i-a plăcut foarte tare, şi trebuie să le spună ceva la toţi înainte de a se despărţi. Aşa că acum ridică şi el paharul mare în care mai stăruie un deget de bere şi le strigă tuturor :

— Apăi, eu nu sînt decît un ascultător oarecare, după cum veţi zice prea bine domniile voastre. Dar aş avea şi eu un cuvinţel de spus. Să fiţi de-adevăratelea „Prieteni de nădejde“ pentru ăia de vin să vă vadă şi să vă asculte şi să nu vă uitaţi niciodată îndărăt.

Şi astfel se duse şi degetul de bere.

— Mulţumesc, domnule Oakroyd, strigă domnişoara Trant înainte ca altcineva să poată răspunde. Şi apoi începe să vorbească în şoaptă cu domnul Nunn.

Domnişoara Dean, care pare să-l socoată pe domnul Oakroyd un fel de protejat al ei, e încîntată.

— Nu-i aşa că e dulce ? strigă ea peste masă şi se întoarce să se uite la el, aplecîndu-şi capul într-o parte. Ştii, domnule Oakroyd, că eşti tare dulce ?

Şi privirea ei sugerează că el e înalt de o palmă şi are o glazură trandafirie.

Dar domnul Oakroyd e chemat acum în capul mesei, unde domnişoara Trant conferă cu domnul Nunn. Face schimb de locuri cu Inigo, care pare destul de încîntat să se trezească aşezat lîngă doamnişoara Dean, plină încă de zîmbete şi extrem de atrăgătoare, în general.

— Uite ce e, domnule Oakroyd, spune domnişoara Trant. Domnul Nunn, zice că un meşter iscusit ca dumneata ne-ar fi de mare folos tuturor...

— Maşinist, recuziter, om care să se ocupe de bagaje, de lumini, la nevoie portar, la nevoie să lipească afişe, înşiră domnul Nunn toată această listă cu un aer foarte degajat. Şi bineînţeles, om bun la toate.

— Îhî ! Domnul Oakroyd îşi freacă bărbia. Nici măcar o clipă n-ai putea bănui că e încîntat. Mde, eu nu ştiu mai nimic de te-atre, habar n-am decît de ceea ce se vede de pe la cucurigu. Dar eu aşa chitesc că aş putea învăţa o mulţime. De obicei, pot face orice vreau cu mîinile astea ale mele. E vorba de ceva care vă trebuie acuma, numa', sau de o slujbă mai îndelungată ?

— Păi, am vrea să călătoreşti prin ţară cu noi, domnule Oakroyd, să fii maistrul nostru, explică domnişoara Trant. Şi sînt sigură că ai să înveţi curînd tot ce n-ai ştiut, dacă trebuie să ştii. De exemplu, în privinţa luminilor.

Pe faţa domnului Oakroyd se lăţeşte încetul cu încetul un zîmbet.

— Să mă număr şi eu printre „Prietenii de nădejde" ? Mămulica mea, aş încerca-o şi p-asta, zău aşa.

— Şi domnul Nunn propune un salariu de trei lire pe săptămînă....

— Plus biletele de tren şi orice cheltuieli suplimentare, adăugă domnul Nunn. Şi sînt bani buni. Leafă regulată — bani foarte buni.

— Eşti de acord, domnul Oakroyd ?

— Mde, domnişoară, eu cam aşa aş zice. Trei lire pe săptămînă şi să n-am grija altcuiva decît a mea ! Nici prin cap nu mi-a trecut vreodată c-o să ajung pînă la urmă om de te-atru ! Asta e mai tare ca toate, pe legea mea !

Şi dă drumul la chicote.

— Va să zică e-n regulă, nu ? Vii mîine dimineaţă la Sala de întruniri, domnule Oakroyd ?

— Păi numa' o vorbuliţă să-mi ziceţi — spune cu toată seriozitatea domnul Oakroyd — şi la şase jumate mă înfiinţez acolo cu scule cu tot.

— Şase şi jumătate ! Domnul Nunn imită admirabil pe un domn care a primit o lovitură cumplită în ceafă. Nu există o asemenea oră, sau, cel puţin, nu dimineaţa — n-am auzit în viaţa mea de aşa ceva, şi nici nu cred să fie. Ne-ne, flăcăule. Ora noastră e zece şi jumătate.

— Păi pînă atunci, la Bruddersford aproape că s-a dus jumătate din zi. Cunoaşteţi cumva Bruddersford-ul, domnule Nunn ?

— Îl cunosc, cum să nu-l cunosc, răspunde domnul Nunn cu accente tragice. Îl cunoaşte toată lumea, în afară de ăi norocoşi. Întreab-o pe Susie despre el. Ea îi

zice Shuddersford — fiindcă pînă și numele îi dă fiori. Cei din branșa noastră îl cunosc în general sub numele de „Mormîntul comicilor" !

— Ei, dar de ce naiba ? întreabă domnul Oakroyd cu o mutră lipsită de orice expresie. Eu am auzit pe unii că-i ziceau „Orașul șuruburilor bătute cu ciocanul". Cît trăiești auzi de toate, nu-i așa, domnule Nunn ?

Și domnul Oakroyd se lasă pe speteaza scaunului și privește calm în tavan.

După ce se uită o vreme la amîndoi, domnișoara Trant rîde ușurel, și îl molipsește și pe domnul Nunn, după care domnul Oakroyd începe să chicotească din nou. „Sînt și ăștia niște figuri, în trupa asta" își zice el în sinea lui, și cînd își amintește că nu-i va părăsi mîine și că va călători cu ei prin toată țara și va face tot felul de mici trebușoare și va primi trei lire pe săptămînă, aproape că nu-și mai încape în piele de bucurie.

Și acum toți strigă „Domnișoara Trant. Să ne vorbească ! Domnișoara Trant, să ne vorbească !"

La început ea clătină din cap, dar dragii mei nu acceptă un refuz, după cum are grijă să-i atragă atenția domnul Nunn.

— Știți, n-am absolut nimic de spus — le zice ea — decît că sînt sigură că o să ne înțelegem cu toții foarte bine. Trebuie să mă iertați dacă oi face greșeli sau dacă voi spune prostii, pentru că, după cum știți, de fapt, nu mă pricep la treaba asta. Nici măcar nu v-am văzut jucînd, ceea ce e cam absurd, nu ? Dar sînt convinsă că sînteți foarte pricepuți și muncitori și... și... mîine și mai tîrziu cînd veți fi „Prieteni de nădejde" o să fiți încă și mai iscu-

siți și mai muncitori (Rîsete și aplauze). Și acum mă duc la culcare. Da, da. Am avut o zi îngrozitor de lungă și emoționantă — mi se pare că a durat o săptămînă — și acuma sînt frîntă de oboseală.

— Vai, nu plecați, domnișoară Trant, o imploră Susie.

— De ce nu ?

— Păi dacă plecați dumneavoastră, am să mă simt și eu obligată să plec și măcar că fetița e cam frîntă, tare n-ar vrea să piardă ceva din distracție.

— Susie, eu sînt gata de plecare, îi zice domnișoara Longstaff.

— Bine, atunci e-n regulă, strigă Susie. Probabil că noi fetele ar trebui să o luăm din loc împreună, și să-i lăsăm pe băieți să rămînă aici pînă îi dă afară. Nu vezi că o să rămînă aici după ce plecăm noi — și-o să-i dea înainte cu taca-taca și ha-ha-ha și o să se umfle-n pene pînă o să plesnească ? Părerea mea este că bărbații sînt caraghioși, conchide ea înțepînd aerul cu năsucul.

— Păstrează-ți cu dinții părerea asta despre bărbați, draga mea — îi spune doamna Joe — și poate ai șanse să ajungi în vîrful piramidei.

Și, cu asta, buna doamnă se ridică, își informează soțul că mai poate bea un pahar dar nu mai mult, și mai poate rămîne exact o jumătate de oră, apoi părăsește încăperea împreună cu celelalte trei reprezentante ale sexului slab.

Iar bărbații, așezîndu-se la loc cu acea elegantă nepăsare degajată ce le-o prilejuiește plecarea femeilor, într-adevăr, mai beau un rînd și fac taca-taca și ha-ha-ha și în timp ce efectuează aceste operațiuni, Inigo descoperă că Jerry Jerningham, cu înfățișarea lui frumoasă și grația

lui şi accentul straniu, cu hotărîrea de a ajunge cap de afiş şi de a-şi vedea în scurt timp numele scris cu litere de neon cît mai mari cu putinţă — iar dacă nu să piară — cu devotamentul său grav şi aproape ascetic pentru mica lui artă firavă, este, de fapt, o persoană extraordinară ; iar domnul Oakroyd descoperă că Joe, în care recunoaşte imediat un om pe gustul lui, nu numai că e mare amator de o lulea cu tutun marinăresc (ca să nu mai vorbim de un pahar de bere) este şi el microbist în materie de fotbal, domeniu în care micul George se va distinge foarte curînd şi-i va surprinde pe mulţi oameni, după cît se pare, pe Denmark Hill, — iar Jimmy Nunn şi Morton Mitcham descoperă că-şi amintesc de o listă interminabilă de „profesionişti" care au ajuns nume mari sau au dispărut, au tras prea des la măsea, au devenit conducători de trupe, ori au deschis vreo cîrciumioară pe undeva. Doamna Tidby reapare, cu speranţa că totul a fost pe gustul lor, şi cu reiterarea afirmaţiei că a fost anunţată prea tîrziu, şi, apoi, o privire semnificativă îndreptată către ceas. Bătrînul chelner cască, deplasează fără rost cîteva pahare, se întoarce cu restul pe o tăviţă udă, le zîmbeşte vag cînd i se spune să-l păstreze, apoi cască din nou.

Băieţii ies *in corpore* pe strada pustie şi se opresc o clipă, cu o ironie uşoară şi din ce ce ce mai redusă, pentru a ridica ochii spre norii pe cale de a se destrăma şi spre stelele blînde de dincolo de ei.

— Tot încoace mergi ? Bine, atunci hai ! Noapte bună, băieţi.

— Noapte bună, bătrîne.

— Noapte bună.

Capitolul al II-lea

FOARTE SCURT ŞI ÎNCHINAT REPETIŢIILOR

În următoarele cîteva zile Inigo păru că-şi petrece toate ceasurile cît era treaz pe scena improvizată de la Sala de întruniri din Rawsley, bocănind cu toată vigoarea în vechiul pian de concert marca Broadwood. Două dintre note, primul sol de sus şi re de jos de la bas erau nişte clape care se cam înţepeneau. Chiar şi pe la sfîrşitul primei zile ajunsese să cunoască aceste două note atît de bine încît ele începuseră să capete o viaţă a lor proprie de parcă ar fi petrecut ceasuri întregi certîndu-se cu cei doi omuleţi gălbejiţi şi încăpăţînaţi : Degeţel şi Degetuţ, cum le zicea el. Vineri dimineaţă, aproape de ora douăsprezece, începură să-l doară încheieturile şi antebraţul şi după aceea, deşi duminică era sărbătoare — continuară să-l doară pînă cînd în cele din urmă încetă să le mai bage în seamă. Nu avea nici o importanţă dacă Prietenii de nădejde cîntau refrene, cvartete, trio-uri, duete sau piese individuale, oricum, el trebuia să muncească. Şi dacă se întîmpla ca ei să înceteze a mai cînta şi în schimb se apucau de dans, atunci

el trebuia să lucreze cu atît mai vîrtos. Nu avea o clipă de răgaz. Fiecare membru al trupei se mîndrea cu faptul că are un repertoriu vast și insista să-l parcurgă la un moment dat sau în alt moment, împreună cu noul pianist care curînd începea să se înfioare și să se dezguste numai cît auzea cuvîntul repertoriu.

— Nici n-am știut vreodată că au mai rămas pe lumea asta atîtea note muzicale murdare și zdrențuite de vreme, îi mărturisi Inigo domnișoarei Trant.

Asta se întîmpla după ce se luptase cu repertoriul lui Jimmy Nunn care era cel mai murdar, cel mai vechi și cel mai jerpelit dintre toate. Multe dintre cîntecele lui Jimmy nu făceau mare lucru altceva decît să amenințe că cel ce le interpretează e polițist („Cînd cobori în josul străzii o să mă vezi la intersecție căci sînt polițist, pom-pom, da, da, sînt polițist") sau poștaș sau chelner sau cine știe ce alt ridicol personaj public — existau în manuscris și erau complicate și mai tare de diferite indicații mîzgălite cu creionul, ca de pildă „pauză pentru refren" și așa mai departe. Din fericire nu avea prea mare importanță ce cînta la pian pentru Jimmy, care n-avea nici ureche și nici voce și nu cerea altceva decît ca acompaniamentul să se oprească în diferite locuri, cam la întîmplare, pentru ca el să poată să sublinieze că tatăl lui e un mare zgîrie-brînză sau să descrie cu o adevărată pletoră de amănunte neverosimile, ziua cînd s-a căsătorit. Într-adevăr, raportul dintre cîntarea lui Jimmy și pian era atît de egal încît cîntase o întreagă strofă dintr-un cîntec polițist acompaniat fiind de muzica destinată pentru cîntecul unui poștaș, înainte ca el sau Inigo să fi observat greșeala.

— Trebuie să-i folosim p-ăia vechi, băiete, zise Jimmy îndepărtînd cu grijă de pe pian o foaie care se făcuse aproape bucățele. Ascultă-mă pe mine, ăștia din zilele noastre nici nu mai sînt în stare să scrie un adevărat cîntecel comic.

Iar Inigo era gata oricînd să accepte ideea că aceste capodopere au fost evident scrise cu mulți ani în urmă. Singura lui speranță o constituia faptul că o să poată să rețină pe de rost acompaniamentele înainte ca cele mai multe dintre foile cu note să se fi destrămat ca niște papirusuri.

Repertoriile respective ale celor doi Brundiți erau într-o stare ceva mai bună decît ale lui Jimmy, fiind alcătuite în marea majoritate a cazurilor din balade bine tipărite. Dar ele erau mult mai mari, în special cele ale doamnei Joe — un album foarte solid cu inscripția „Domnișoara Cavendish" în litere stacojii.

— Cred că astăzi nu există pe scenă un repertoriu mai mare și mai elegant pe scara ansamblurilor muzicale decît acesta, îi spunea ea cu multă mîndrie.

Dar nu era necesar să-l parcurgă în întregime. Inigo citea foarte repede notele și constată că această muzică foarte ușoară în stil baladă era o adevărată joacă. După ce doamna Joe cu ochii scînteietori și sînii în veșnică ridicare, îi avertizase melodios pe un fiu de-al ei ca nu cumva să facă cutare sau cutare lucru, după ce sugerase că trandafirii din inima ei n-o să mai înflorească niciodată ca cei din grădină, după ce-i poruncise soarelui roșu să apună că-ătre ve-est, după ce-l așteptase pe un oarecare Angus Mac Donald să se întoarcă din cine știe ce campanie misterioasă, după ce-și luase rămas bun de la frunze, și de la copaci, și

de la sărutările pe frunte și practic de la toate celelalte lucruri, și după ce, în cele din urmă, anunțase că trebuie neapărat să se întoarcă la mare ; în două vorbe, după ce doamna Joe încercase cam șase-șapte dintre numerele ei de cea mai mare popularitate, își exprimă nu numai satisfacția, ci și încîntarea, își șterse fața cu o mînă în timp ce cu cealaltă îl bătea pe Inigo pe umăr, și-i spuse că e un pianist care are tușeu, talent și suflet și că deci, este o adevărată descoperire.

— Domnule Jollifant, sînt convinsă că ai exact stilul potrivit pentru mine, strigă ea cu căldură și-i solicită pe toți cei de față să fie de acord cu ea. Inigo, care se distrase în taină și rîsese pe sub mustață savurînd o folosire ironică a pedalei, întoarse capul ca să vadă dacă domnișoara Susie Dean, care ședea prin apropiere, îl privește cu un ochi rece și speculativ. Deodată lauda cîntăreței simpluțe îl făcu să se simtă stînjenit. Îi aruncă niște priviri care parcă cereau iertare lui Susie — acuma ori de cîte ori se gîndea la ea îi spunea Susie — dar tînăra respectivă își înălță năsucul un pic mai sus decît de obicei și se uită în altă parte. Joe îi dădu lui Inigo mult mai multă bătaie de cap decît doamna Joe, deși repertoriul său nu era nici atît de vast, nici atît de elegant.

— Joe are Voce dar nu are și Educație muzicală, explică nevastă-sa. Și dacă n-o să renunțe iarăși la note, o să trebuiască să i se transpună unele dintre cîntece în altă tonalitate. I-am spus acest lucru individei care a fugit cu Mildenhall, dar bineînțeles că cu ea n-avea nici un rost să vorbești. Nu era în stare să cînte măcar un acompaniament corect, ca să nu mai vorbim de transpunerea de tonalitate. După cum i-am spus chiar azi dimineață lui Joe, dumneata ești un adevărat muzician, așa că n-o să te superi să transpui unele dintre cîntecele lui puțintel mai jos sau poate chiar cu un ton mai jos.

Iar Inigo le coborî pe unele dintre ele cu un semiton sau un ton, dar nimeni în afară de doamna Joe — care era deosebit de triumfătoare — nici nu-și putu închipui vreodată că asta ar conta cît de cît. Glasul aspru și puternic al lui Joe refuza mereu să se țină aproape de nota respectivă ; către sfîrșitul unui cîntec, oscila șovăitor între mai multe note diferite ; și, de obicei, chiar în final rătăcea către cu totul altă gamă. Mai mult decît atît, nu se poate nega că el era un interpret foarte rigid. Își înțepenea trupul masiv, strîngea pumnii și urla pînă cînd se învinețea la față. Asta nu era chiar așa de rău cînd aborda teme nautice și era de datoria lui să sublinieze diversele primejdii ale ocee-aane-lor. Dar cînd încerca să se prefacă într-o victimă melodioasă a unei pasiuni duioase, cînd declara că te-a auzit șoptindu-i numele printre trandafiri sau recunoștea că a stat sub fereastra ta pe lună, sau mărturisea că noapte și zi nu se gîndea la altceva decît la doi ochi strălucitori și la două brațe albe și ședea acolo și mugea — o sută de kilograme de mușchi încordați și de oase țepene — cu bărbia lui imensă ieșită în afară ca un galoș, cu fruntea brobonită de sudoare și cu cei doi pumni părînd gata în orice clipă să dea o lovitură care să-l facă *knock-out* pe adversar, atunci era într-adevăr extrem de greu să nu zîmbești la mutra cinstitului Joe. Domnișoara Trant, care intră întîmplător în sală tocmai cînd explodau notele și

vorbele unui cîntec de dragoste de-al lui, trebui să se retragă în fundul sălii ca nu cumva el să dea cu ochii de fața ei.

— Ce naiba-l face pe domnul Brundit să cînte romanțe de dragoste ? o întrebă ea imperios pe Susie. Firește că mie nu-mi pasă ce cîntă, dar nu pot să-mi închipui vreo persoană care să sufere mai puțin din dragoste.

Susie rîse.

— Știu. Bietul Joe ! Cîntă de parcă ar face reclamă pentru fripturi cu ceapă, nu-i așa ? Doamna Joe — Stella a noastră — îl pune să cînte. Dar nici foarte prost nu cad. Oamenii trebuie să se gîndească că el suferă mai mult decît suferă ei, așa că îi dau o mînă de ajutor. Și totuși, eu îl ador pe Joe. E mult mai drăguț decît bărbații care știu să cînte cîntece de dragoste, asta ți-o spun fără putință de tăgadă. Am cunoscut și eu cîțiva dintre ei. Uff !

Cînd cele două fete din ansamblu veniră să-și repete numerele individuale cu el, Inigo avu o surpriză neplăcută. Constată că-i place mult mai mult s-o acompanieze la pian pe Elsie decît pe Susie. Elsie venea prima și cerceta în fugă vreo cinci-șase cîntece, majoritatea de origine americană, romanțe deopotrivă plîngărețe și nerușinate, în care fie că cineva nu avusese niciodată o „dragoste", fie că tocmai pierduse o asemenea persoană. Elsie le cînta toate acestea cu un glas mic și nazal care părea în sine să fie un import din Statele Unite, iar după ultimele două dansa într-un mod foarte atrăgător și grațios, punîndu-și foarte bine în valoare trupul cu forme frumoase. Pentru Inigo, care începuse să privească la ea peste pian, de îndată ce se putu dispensa de cele cîteva măsuri repetate ale muzicii ce acompania pașii de dans, ea apărea ca o ființă foarte încîntătoare, în ciuda faptului că întotdeauna o socotise prea blondă și prea lățoasă, cu ochii prea mari — cît niște farfurioare — prea violent parfumată și deopotrivă prea mironosiță și prea obraznică, în prea mare măsură o pisicuță pe cale de a îmbătrîni. Niciodată nu avusese Inigo măcar cinci minute de conversație amuzantă cu ea. De fapt, pînă atunci văzuse în ea doar o femeiușcă puțintel cam prostuță și găunoasă — și la urma urmei chiar era femeie, dar era cu cîțiva ani mai mare decît el — și o etichetase drept „afectată și unsă cu cosmetice dar puțin cam colțuroasă și meschină pe dinăuntru".

Însă acum, cînd ea făcea piruete, îi zîmbea și-i striga „mai repede, te rog" și iar îi zîmbea pe măsură ce împreună accelerau ritmul, părea să aibă un farmec deosebit și parcă și vedea cum publicul se încălzește urmărindu-i numărul, oricît de ieftin și de convențional ar fi putut să fie. Și cînd, la sfîrșitul acestui număr, cu obrajii aprinși și cu răsuflarea aproape tăiată, bătu din palme și se apropie de el strigînd : „Vai, îți mulțumesc din suflet ! A fost grozav ! Vai, da ce frumos cînți !" iar el îi răspunsese „A fost destul de amuzant, nu-i așa, domnișoară Longstaff ?" și ea spusese că nu mai e posibil să-i spună domnișoara Longstaff ci trebuie să-i spună Elsie, iar ea trebuie să-i spună Inigo — atunci Inigo începu să simtă că sînt cu adevărat prieteni. Era o surpriză dar nu una neplăcută.

Mai degrabă Susie îi făcu o surpriză neplăcută. În primul rînd că-l dezamăgea în atît de mare măsură. Jimmy Nunn, familia Brundit și pînă și Jerningham îi spuseseră

cu toții ce minunată e Susie ; de departe, cea mai bună micuță comediană de pe scena de music-hall Parky, ziceau ei, și o vedetă în devenire pe orice scenă ; nu numai că era muncitoare și isteață, avînd și oarecare laturi originale, dar — știi. Și el știa. O urmărise îndeaproape încă de cînd făcuse cunoștință cu ea — ceea ce se întîmplase abia joia trecută, dar deja părea să fie un eveniment petrecut cu luni de zile în urmă — și era cum nu se poate mai dornic că creadă orice îi spuneau despre ea. Și-o închipuia pe scenă — silueta aceea agilă dar viguroasă, fața oacheșă, picantă și scînteind de veselie și de haz, și spectacolul în sine — un șuvoi de optimism, un amestec de farmec și caraghioslîc, cu o undă — doar cu o undă foarte mică — de patos.

Dar apoi, cînd veni să repete cu el, lucrurile nu stăteau deloc așa. Cîntă vreo cîteva melodii cu o voce micuță și puțin voalată ; erau niște fleacuri, încă și mai neînsemnate decît ale lui Elsie, și ea le parcurgea neatentă și fără tragere de inimă. Făcu vreo cîțiva pași de step dar și pe aceștia tot fără tragere de inimă. Din cînd în cînd îl mai oprea ; ba cînta prea încet, ba cînta prea repede, ba că ar fi trebuit să se oprească în cutare sau cutare loc. Asta a fost tot. A fost o jalnică dezamăgire.

— Ascultă, începu el după ce ea terminase și-și strînsese notele.

— Ei, ce s-a întîmplat, domnule profesor ?

— Cîntecele alea ale dumitale — parcă nu prea sînt mare lucru, ce zici ? O văzu cum cască ochii ca să-l privească lung. Vreau să spun — sînt cam slăbuțe — nu ?

— A, da, așa crezi ?

Vocea ei avea niște inflexiuni din ce în ce mai amenințătoare.

— Și încă cum ! Lucruri firave, ca niște șervețele de hîrtie, zău așa ! Nu te-ai plictisit încă să le tot cînți ? Lăsînd la o parte cuvintele, gîndește-te la melodii, ce sînt ? Dumnezeule, dar într-o singură dimineață și aș putea să inventez cinci-șase mai bune ca ele.

— Serios ?

— Fără nici o dificultate, continuă tînărul nesăbuit. Eu nu zic că ale mele n-ar fi tot fleacuri, dar există fleacuri și fleacuri, nu ?

— Bănuiesc că ai dreptate, zise ea de data asta, îndulcindu-și glasul. Eu una nu mă pricep la așa ceva. Dar te rog, continuă, continuă.

— Mde, păi vreau să-ți spun — continuă el pierzîndu-și și mai tare siguranța — dacă lucrurile astea sînt cele mai bune care există, atunci mai bine să le scoatem la pensie și să fabricăm vreo cîteva de-ale noastre. Ce părere ai ?

— Am să-ți spun eu ce părere am, îi zise ea pe un ton feroce. Am impresia că ești de o obrăznicie nemaipomenită. Ei, poftim ! Șezi acolo ca o momîie și-mi spui că toate cîntecele mele sînt rahat ! Și n-ai participat la spectacol nici cinci minute. N-ai văzut în viața dumitale un public ! Ce-ți închipui că sînt în... în... clasa dumitale de copilași ? Ei, da (continuă ea ridicîndu-și trufașă capul și vorbind cu un glas răgușit care îl imita batjocoritor pe al lui Inigo) e vaxuri și vaxuri, nu-i așa care va zică ? O-hoho, și încă cum !

Iar apoi cu un gest furios și imens se întoarse și dădu cu ochii de Jimmy Nunn, care stătea de vorbă cu cîteva persoane în mijlocul holului.

— Jimmy, strigă ea, numai o clipă, Jimmy. Poate c-o să-ți pară rău s-auzi că n-am să am posibilitatea de a apărea în spectacol. Nu, e imposibil ! Domnul Jollifant care a avut amabilitatea să catadixească să cînte pentru noi, spune că melodiile mele nu merită să fie cîntate,

— N-am spus așa ceva, protestă Inigo.

— Ba da, firește c-ai spus, replică ea. Și ceea ce aș dori să știu este — ce-ți închipui că ești dumneata ? Ultima pianistă pe care am avut-o era destul de nesuferită și nici nu cînta bine, dar cel puțin nu mergea pînă acolo încît să ne spună nouă ce trebuie să cîntăm.

— Ei, haide, haide, copii, lăsați asta, le strigă Jimmy. Nu uitați c-o să aveți ceva bun de mîncat la ceai, pe cînd eu nu. Fie-vă milă de bietul James ! Haide, Susie, liniștește-te. Iar dumneata, Jollifant, cere-ți scuze. Puțin îmi pasă dacă n-ai făcut nimic, spune că regreți. Altfel n-o scoți la capăt cu ele. Luați-o mai încetișor amîndoi.

— Susie, zău că-mi pare rău...

— Mulțumesc, dar spune-mi domnișoară Dean.

— Cum vrei. Atunci să zicem domnișoară Dean, răspunse Inigo cu multă demnitate. Repet : Îmi pare foarte rău dacă te-am ofensat. Nu asta a fost intenția mea.

— Da, numai așa o poți scoate la capăt cu ele, nu-i așa ? Ei bine, cu mine nu merge așa.

Susie își reluă notele :

— Îmi pare rău că nu-ți plac numerele acestea, pentru că o să le auzi foarte des. În orice caz, eu asta voi cînta. Și chiar dacă ai scrie cele mai bune cîntece de subretă din lume, chiar acum pe loc, eu tot nu le-aș cînta nici dacă m-ai plăti. Și cu asta basta.

O luă din loc cu pași de soldat, ținînd capul foarte sus.

Jimmy veni la el peste cîteva minute și Inigo îi spuse ce s-a întîmplat. Jimmy fluieră un minut, apoi își încreți fața și se uită amuzat la interlocutorul lui :

— Aia de la Cambridge, băiete, nu vă învață un lucru — zise el în cele din urmă — și este un lucru pe care va trebui să-l înveți în această slujbă pe care o ai acum. E vorba de tact. Nu mai spune asemenea chestii. Gîndește-le, gîndește-le dar nu le exprima în cuvinte. În profesia asta bărbații o duc destul de rău, darmite femeile ! Țîfnoase ! Dinamită, băiete. O vorbă și explodează ! Și pe urmă numerele lui Susie sînt destul de bune. Eu nu zic că n-ar putea să fie și mai bune, dar să vezi ce scoate din ele în reprezentație. Îi face pe oameni să-i mănînce pur și simplu din palmă, ca porumbeii.

— Păi tocmai asta-i chestia ! zise Inigo. Eu unul n-aș fi scos niciodată o vorbă — rămîne între noi — dacă n-aș fi fost atît de dezamăgit. Mă așteptam la ceva extraordinar de la ea și cînd colo mi s-a părut că n-a avut absolut nici un haz.

Auzind acestea Jimmy îl imită admirabil pe un distins astronom căruia tocmai i s-a spus că pămîntul e plat. Își îndreptă privirile spre cer ; apoi se bătu cu palma peste frunte.

— Ce crezi dumneata că e asta ? strigă el făcînd un semn cu mîna către sala goală. Un spectacol la comandă ? Crezi că scaunele alea pe care a mai rămas puțin pluș sînt familia regală ? Crezi că stîlpul ăla de acolo este Sir Oswald Stoll, cu buzunarele pline de noi contracte ?

— Ia să încerc asta, strigă Inigo cu destulă bonomie, deși de fapt era cam urzicat. Dar oare să cred că pianul ăsta e casa de bilete de la teatrul Drury Lane ? Răspunsul este... nu. Și atunci !

Jimmy rîse.

— Doar atît. Susie nu-și dădea osteneală, atîta tot. Așteaptă pînă ai s-o vezi în fața publicului. Ascultă-mă pe mine, e în stare să realizeze un succes pînă și cu cel mai stupid număr pe care l-ai auzit vreodată, sau mai bine zis la care ți-ai astupat urechile ca să nu-l auzi. Lasă totul pe seama ei, băiete, și-ai să vezi. Susie n-are cusur.

— Înțeleg. Inigo cîntă la pian o frază scurtă, nu prea tare, pe un ton meditativ și apoi o încheie cu o izbitură cumplită. Să știi, Jimmy, că acuma te poți aștepta la niște cîntece adevărate de la mine, adică dacă facem rost de niște cuvinte. Melodiile vin destul de ușor dar nu sînt în stare să scriu cuvinte potrivite, dintr-alea din care vrea lumea pentru melodiile astea.

— Dacă mă lasă în pace stomacul vreo două zile, zise Jimmy, aș putea să-mi aduc și eu o mică contribuție. O să muncim împreună și o să le potrivim. Așa merge treaba. Dacă e o melodie bună atunci am să mă străduiesc să găsesc eu cuvinte pentru ea. Dacă am eu un text bun, caută dumneata o melodie. Și nu uita să-ți încerci mîna la corul ăla introductiv pe care l-am pregătit.

— Ai dreptate. Am să-i arăt eu domnișoarei Susie că adineauri nu spuneam prostii. Ea zicea că nici prin cap nu i-ar trece să cînte vreun lucru pe care l-am scris eu cîndva. Ei, bine, în privința asta o să mai vedem noi. Am să scriu ceva care o s-o facă să-și retragă cuvintele, că altfel crăp.

Și astfel, ațîțat de disprețul lui Susie — căreia trebuia neapărat să-i *arate* el — se apucă să lucreze serios și cei doi petrecură toată ziua următoare, duminică, împreună cu o epavă de pian — mîndria camerei mobilate a lui Jimmy — și cu niște manuscrise muzicale pe care tocmai le dezgropase Jimmy.

Luni dimineață Inigo repetă cu Jerningham, care cu multă grijă își dezbrăcă haina, apoi vesta iar în tot cursul ceasului ce urmă munci pe rupte. Glasul lui nu era mai bun decît e acum — de fapt era cam aceeași miorlăială plîngăreață și nazală destul de fornăită care mai că nici nu s-ar putea numi voce, dar se potrivea cît se poate de bine operației ce trebuia s-o îndeplinească. *Jazz*-ul, care tocmai se afirmase ca o explozie de bună voie barbară, ca un fel de pată stacojie și neagră aruncată pe un glob aproape fără culoare — se civilizase : era mai calm, mai subtil și flirta cu sentimentul și cu cinismul ; primele culori îndrăznețe ale lui se atenuaseră, căpătînd nuanțele toamnei ; veseliile lui de fluture fîlfîiau din ce în ce mai slab topindu-se în melancolie ; ritmurile sale insistente erau ca un fel de bătaie continuă, ritmică, a acelor mașini uriașe care acum fac populații întregi să le aștepte, devorînd atît de mult din timpul oamenilor, și totuși, lăsîndu-le mințile parțial slobode să rătăcească — și să se minuneze. Și în maniera lui

simplă, imatură, săltăreață și piezișă, în timp ce cînta — cu un rînjet și cu o nepăsătoare ridicare din umeri — despre căminul părintesc și despre dragoste, în fața unor mulțimi de oameni lipsiți de cămin și de dragoste, izbutea să exprime ansamblul dorințelor neîmplinite și dezamăgite și întreaga nostalgie tristă a epocii. Istoria, care se ocupă de cîntecele populare ca și de migrațiile popoarelor, generase acest Jazz și această Natură, acționînd neștiute într-o stradă lungă și întunecoasă dintr-un oraș al comitatului Midland, îl produsese pe un Jerry Jerningham, acest Antinous[1] în frac și în papuci de dans, pentru a face față cum trebuie evenimentului. Glasul lui Jerry nu era nimic. Și totuși ar fi fost imposibil să găsești o voce mai potrivită pentru asemenea cîntece. Și picioarele lui — acești doi comentatori uimitor de energici și de versatili — spuneau tot restul. De îndată ce începu să bată step, Jerry deveni deodată o persoană reală, mărturisind lucruri, făcînd observații originale asupra vieții : picioarele lui stăteau pe gînduri, erau cuprinse de disperare, apoi începeau să nădăjduiască, prindeau curaj, rîdeau, cîntau precum colindătorii, înnebuneau de fericire, erau cuprinse de îndoială, se mirau stînjenite, își manifestau nepăsarea, și apoi deveneau cinice — toate acestea cu o grație aparent degajată.

Lui Inigo îi venise destul de greu să găsească pe placul lui pe acest tînăr frumos și neserios, fără țintă în viață. Dar acum i se părea destul de ușor să-l respecte. Se prea poate ca Jerningham să fi avut o minte la fel de goală ca

[1] Tînăr superb, favoritul împăratului Hadrian.

și plăcuța nouă a școlarului în prima zi și poate și accentul cel mai înfiorător de afectat din întreaga țară ; se prea poate să fi fost alcătuit numai și numai dintr-o ambiție îngustă și din înfumurare seacă ; dar era un artist — nu numai un cîntăreț, ci un artist adevărat. Și cum mai muncea ! Era ambiția lui să fie cel mai grațios pierde-vară, cel mai bun dintre toți filfizonii fără treabă din spectacolele de revistă și de operetă ; să realizeze aceste perfecțiuni de fluture era un scop pe care-l îndeplinea antrenîndu-se ca un atlet și trudind ca un rob. Dincolo de scenă, Inigo descoperise că Jerningham poate fi foarte ușor ignorat. Dar acum la repetiție vedea un tînăr nou, care știe exact ceea ce dorește, nu numai de la el, ci și de la tot restul lumii, și care se hotărîse să nu se lase tras pe sfoară sau nimicit ; trăia în propria lui atmosferă și deodată se aprinse de scînteia vieții, ca un pește care e aruncat înapoi în apă. Inigo cîntă cu un zel neobișnuit pînă la sfîrșit. Jerningham se sprijini de pian, zîmbi către Inigo și apoi își șterse cu grijă fruntea cu o batistă liliachie de mătase.

— Phii, să fiu al naibii ! Dar știu că le vezi la dans, strigă entuziasmat Inigo. Sper că te-am acompaniat cum trebuie, nu ? E groaznic de greu să cînți la prima vedere chestiile astea sincopate.

— Ai fost extraordinar, și cînd spun extraordinar nu spun decît un sfert, zise Jerningham. Sînt de-a dreptul im-pre-sio-nat de felul cum cînți. Exact cum mi-am dorit. Ai stil specific de *jazz*. Și tehnică. Asta o să fie extrem de important și pentru orchestră. Și după ce-și șterse din nou cu delicatețe fruntea adăugă : Mă bucur că ți-a plăcut co-

regrafia mea. Am multă abilitate la pașii aceștia, dar am absolută nevoie de cîteva lucruri noi.

Inigo flutură prin aer un manuscris :

— Ascultă asta, strigă el. E un cîntec pe care l-am scris ieri împreună cu Jimmy. Melodia îmi umbla prin cap de multă vreme și acum Jimmy i-a scris niște cuvinte potrivite.

— Cum se intitulează ?

— „Furișîndu-te după colț", îi spuse Inigo. Am să ți-o cînt în timp ce te odihnești.

Și din nou melodioara aceea năstrușnică porni dansînd izvorîtă din clapele pianului. Cu mult înainte ca Inigo să termine, Jerningham se uita deja peste umărul lui la manuscris și fredona și bătea tactul cu piciorul.

— Vai, dar e un număr mi-nu-nat ! strigă Jerningham cu un entuziasm neașteptat. Nu mai are nevoie de nimic, Jollifant, de nimic. Ei, e numărul meu, nu-i așa ? Trebuie neapărat să fie numărul meu. Insist asupra acestei idei.

— Da, poți să-l cînți dacă vrei, răspunse Inigo cu o cruntă satisfacție — întrucît se gîndea la Susie.

Acum Jerningham parcurgea cuvintele.

— Trebuie să-ncerc asta chiar acum, zău că trebuie. Știi că am impresia că ești o adevărată mină de aur, Jollifant ? Acuma spune-mi, îmi promiți c-o să-mi dai voie să-l cînt cel puțin două-trei luni înainte de a-l trimite în altă parte ?

— Da, mă rog, cum vrei. Nici nu mă gîndeam să-l trimit undeva.

— Vai, dragul meu, dar desigur trebuie să-l trimiți. Un sac de bani scoți din lucruri ca astea. Saci de bani. Nu se poate să nu fii conștient de acest lucru !

Și Jerningham își deschise larg de tot ochii negri catifelați ca să-l privească lung pe acest individ ciudat.

— Dar hai să încercăm acum. Uite-l pe Jiiimmy și pe Mitcham. Jiiimmy, tocmai exersăm numărul ăsta al tău.

Jerningham luă manuscrisul — întrucît Inigo știa muzica pe dinafară — și cîntă încetișor o strofă și refrenul. Apoi încercă strofa a doua și reluă refrenul într-un tempo mai viu, picioarele lui făcînd mici mișcări în ritmul lui legănat.

— Acuma, dacă nu te superi, Jollifant, o mai încercăm o dată de la un capăt la celălalt, și-o facem mai ritmată. Haidem.

Cînd ajunse să repete refrenul era acompaniat de domnul Mitcham la banjou și de Jimmy la baterie. Toți patru trimiseră totul să se strecoare admirabil după colț, iar Inigo dansă pe scăunelul de la pian, improviză cele mai uluitoare variații și înflorituri, rîse cuprins de emoție și entuziasm.

— Repetă, repetă, strigă Jerningham și imediat încetă să mai cînte și începu în schimb să danseze ; pe cînd ceilalți trei clătinînd din cap se strecurau, se strecurau, se strecurau neîncetat după colț.

— Dar unde, unde, unde ați găsit această pleașcă, această minune de gîscă grasă ?

Erau vorbele lui Susie care tocmai se repezea pe scenă. Nu băgaseră de seamă că se află și ea pe acolo. De fapt, nu băgaseră de seamă nimic.

— Mă rog, n-are importanță, strigă ea. Îmi spuneți după aceea. Hai să mai luăm o dată, zău s-o mai facem o dată. Vreau s-o încerc împreună cu Jerry.

Așadar, o porniră de la capăt, repetînd refrenul, împreună cu Susie care fredona în culmea entuziasmului și adăuga tot felul de cuvinte ciudate dansînd împreună cu Jerningham. După vreo două minute, bărbații se opriră.

— Haideți, haideți, dați-i înainte, băieți, strigă ea. Doar nu cumva vreți să vă opriți ? Nu poți să mi-o mai repeți o dată ?

Îi răspunseră că nu. Erau toți istoviți.

— Ei, atunci, acuma îmi puteți spune, zise Susie. A cui e melodia și de unde a ieșit ? Spuneți-mi tot ce știți.

— E noul meu număr, Susie, gîfîi Jerningham.

— Și asta e băiatul care a scris-o, zise domnul Mitcham arătînd către Inigo. Și de îndată ce mi-a cîntat-o, i-am zis „Asta e o bombă, băiete !" Eu totdeauna realizez care cîntec e o bombă. M-am dus o dată înapoi la hotelul meu la Chicago și era acolo un chelner — un ovreiaș tînăr — și l-am auzit gîdilînd o melodie la pian foarte încet — și, știți, nici nu era nimeni pe acolo. M-am dus drept la el...

Dar trebui să-și încheie anecdota în culise, unde Jimmy și cu Jerningham răsuflau adînc. Susie nu zăbovise să mai asculte. Se repezise la Inigo care se afla la pian.

— Vrei să spui că dumneata ai scris asta ? întrebă ea.

Inigo îi zîmbi :

— Mde, Jimmy i-a scris cuvintele, dar eu am scris melodia. Este... ăăă... ăăă, unul din fleacurile alea ale mele

de care cred că ți-am pomenit deunăzi. Nu e mare lucru dar e al meu ; absolut.

Susie îl privi lung gîfîind :

— Și i-ai dat-o lui Jerry Jerningham ?

— Da, de ce nu ?

— Păi, ești un porc murdar dacă i-ai dat-o așa fără să mă lași s-o aud măcar întîi. Nu credeam că ești în stare să fii atît de... de... neprietenos, de răzbunător.

— Bine, dar ai zis...

— Știu ce-am zis. Dar bineînțeles că n-am vrut să zic ce-am zis. Trebuia să-ți dai seama că nu asta vreau să spun. Și pe urmă am crezut că dacă ai scris cu adevărat ceva trebuie să fie îngrozitor... De obicei, lucrurile astea sînt îngrozitoare, și nu o melodie într-adevăr bună ca asta. Și asta numai pentru că...

Făcu o pauză.

— Pentru că ce ?

Între timp Inigo încetase să mai zîmbească. Se străduia să descurce, să înțeleagă cît de cît aceste reproșuri care izbucneau fulgerător fără nici un fel de suită logică pe care s-o poată descoperi, și, în același timp, își spunea în sinea lui cît de drăguță e. Nu era pur și simplu drăgălășenie. Și, pe de altă parte, nici nu puteai s-o numești frumusețe. Dar era în orice caz ceva, nemărginit de încîntător și tulburător.

Și acum brusc ea renunță la indignarea ei :

— N-are importanță, bineînțeles. Nu-i nimic. Dar credeam că o să ne împrietenim, iar acum e evident că nu sîntem prieteni. Asta-i tot. Bănuiesc că acum scrii altă melodie pentru Elsie Longstaff. Nu, acuma sînt cu adevărat su-

părată. Înainte nu eram și ar fi trebuit să-ți dai seama că nu sînt supărată. Nici acuma nu sînt supărată. Da, știu. Am crezut că sînt, dar nu eram. Sînt... mă rog, sînt dezamăgită. Asta-i tot.

Își plecă ochii în timp ce vocea îi lîncezea. Urmă o clipă de tăcere. Apoi încercă să pară veselă și vioaie. (Iar Inigo, năucit, dar fără să-și fi pierdut întru totul simțul de observație, nu mai știa exact ce să creadă din aceste afirmații contradictorii.)

— De fapt, e o melodioară bună, zise ea cu toată degajarea și veselia fragilă a unei gazde conștiincioase. Și trebuie să-ți spun că ești foarte isteț. Ai să cîștigi o groază de bani dacă mai faci treburi dintr-astea.

Și apoi fata se îndepărtă cu capul foarte sus.

Acesta era triumful lui Inigo, dar parcă nu-l savura. Ședea acolo puțin cam rușinat, deși undeva în adîncul minții lui exista un omuleț calm care-i șoptea că n-avea nici un motiv să-i fie rușine, că tocmai i se furase triumful prin înșelătorie. Apoi, fata se întoarse și traversă scena cu obrajii aprinși :

— Nu vreau să crezi că sînt țîfnoasă pentru că nu sînt, de fapt, nu sînt, strigă ea punîndu-și coatele pe pian și sprijinindu-și bărbia în mîini. Din poziția asta îl putea privi țintă, ceea ce și făcu. Ei, acuma spune-mi, nu-ți pare rău că i-ai dat numărul ăla lui Jerry Jerningham în loc să mi-l dai mie ? Știu bine că încă nu ți-am arătat de ce sînt în stare. Și, pe de altă parte, știu că Jerry e foarte dibaci în felul lui. Sînt aproape convinsă că deunăzi ai fost foarte dezamăgit de mine, nu-i așa ? îl întrebă ea pe un ton cam plîngăreț.

— Mde, n-aș ști să-ți spun... se bîlbîi Inigo, simțind că nu e cîtuși de puțin în stare să-și ia ochii de la ea, iar pe de altă parte, nici să spună ce gîndește, atîta vreme cît îl privea ea țintă.

— Ești chiar un tip ciudos și răzbunător ? Parcă n-ai avea aerul. La început mi s-a părut că ești destul de simpatic.

— Păi, chiar sînt, replică el, încercînd să facă pe gentlemanul între două vîrste, plin de bună dispoziție dar și de oarecari capricii, și neizbutind cîtuși de puțin. De obicei, sînt considerat deosebit de simpatic. „Iată că vine drăguțul domn Jollifant“, zice lumea.

Și arboră zîmbetul indulgent al bărbatului de patruzeci și cinci de ani, dar simți că ceva șchioapătă.

— Serios ? M-aș mira. Îl privi o clipă cu aerul unei ființe nevinovate și speculative. Dar nu trebuie să încerci să mă iei de sus, pur și simplu pentru că ești cu vreo trei ani mai mare ca mine, știi ? De fapt, sîntem cam de aceeași vîrstă.

Inigo își întrezări aici șansa.

— Da, da, murmură el. Și acum o să-mi spui că o fată e întotdeauna mai bătrînă decît un bărbat. Știu. Ai citit povești dintr-alea, de prin reviste și romane ușurele de la Boots.

— N-aveam cîtuși de puțin de gînd să spun asemenea lucruri, protestă ea aproape prea repede. Voiam să-ți spun că am cunoscut viața mult mai bine decît dumneata. Dar pe urmă m-am răzgîndit. „S-ar putea să-i rănească mica lui îngîmfare drăgălașe“, mi-am spus în sinea mea. Așa că m-am abținut. Dacă vrei să te împrietenești cu un

bărbat nu trebuie să-i spui niciodată ceva care să-i jignească prețioasa lui vanitate și cum aceasta e întotdeauna mare cît un ansamblu de locuințe și extrem de sensibilă de sus pînă jos, trebuie să fii îngrozitor de atentă.

— O-o, va să zică vrei să fim prieteni ?

— Poate. Acum se ridică și făcu vreo două piruete. Încă nu m-am hotărît... pe deplin.

— Dar te rog să te hotărăști. Eu unul sînt întru totul de acord, zise el redevenind tînărul entuziast. Ce rost are să facem parte din trupa „Prietenilor de nădejde", dacă nu sîntem camarazi ?

— Noul meu prieten e domnul Oakroyd, observă ea continuîndu-și piruetele. Jess al nostru. Știai că-l cheamă Jess ? De fapt, îl cheamă Jessiah. Nu e dulce ? Vine la mine și mă întreabă tot felul de lucruri despre cortine și luminile rampei și reflectoare și recuzită și umblă cu un aer extrem de important ori de cîte ori are ceva de făcut. Deja mi-a reparat coșul. Zice „Acuma o să fie strașnic, Soos". Așa îmi zice el, „Soos" și-mi vorbește mereu despre Shuddersford [1] și despre Ma-a-a-rea Șosea a Nordului. Sîntem prieteni la toartă, ascultă-mă pe mine. L-am auzit eu spunîndu-i domnișoarei Trant „Aia și cu Lily a noastră seamănă ca două picături de apă". Ce zici de asta ?

Și Susie fredonă cîteva măsuri din „Strecurîndu-te după colț" și încercă vreo cîțiva pași de dans. Apoi îi zîmbi.

---

[1] Numele orașului Bruddersford, stîlcit pentru a obține un joc de cuvinte ; asociat de *shudder* = „*fior*".

— Știi ce-ai să faci acum, domnule Inigo Jollifant ? strigă ea ușurel. Ai să scrii un alt cîntec, la fel de bun ca și ăsta, dacă nu chiar și un piculeț mai bun și acest număr o să fie numai și numai pentru sufletelul meu. Parcă-l și văd ieșind. Și... ascultă : Îți promit că am să pun în el toată arta mea și apoi într-o bună zi, un mare impresar din cartierul teatrelor de la Londra o să mă audă cîntîndu-l și o să trimeată după dumneata ; și o să trimeată să mă cheme și pe mine, și amîndoi o să facem o avere. Ai să vezi că Francis, Day și Hunter o să șadă pe scara de la ușa dumitale iar pe scara locuinței mele o să se bată cincisprezece impresari. Acuma să nu-mi zici mie că nu poți să-l scrii, pentru că eu știu bine că poți, că doar ești tare isteț. Știi, din prima clipă cînd te-am văzut mi-am zis : „Băiatul ăla cu cîrlionțul lui și cu rucsacul caraghios nu arată deloc a profesionist, dar arată a băiat *dibaci*." Exact asta am spus. Și acum nu-i așa că ai să faci ce ți-am spus ?

Și, oricît de ciudat ar fi fost, Inigo recunoscu că așa e. Ba chiar merse pînă acolo încît să adauge că avea deja în cap o melodie care ar fi putut să meargă, dacă Jimmy ar fi putut și el să scornească niște cuvinte.

— Ei, și acuma sîntem din nou prieteni ? întrebă el.

— Firește că da, răspunse ea. Deși nu ne prea cunoaștem chiar așa bine, nu ? Dar o să muncim pe brînci împreună. Apoi îl cercetă cu o privire cam severă : Numai să știi că nu trebuie să iei atît de serios fleacurile astea. Bagă bine de seamă.

Înainte ca el să-i poată răspunde, ea imită fulgerător un gentleman cu un aer pompos care își răsucește o mustață mare, ascuțită și cu o înfățișare foarte importantă.

„Astea sînt măruntişuri, ştii, domnule... ăă... Jollifant" croncăni el. „Sim-ple di-fe-ren-ţe de o-pi-nie, aşa să ştii! Genul de lucruri care se pot întîmpla în in-di-fe-rent ce moment, da!"

Iar apoi redeveni imediat ea însăşi, îi trimise o bezea şi fugi cu paşi uşurei.

Inigo se uită lung în urma ei şi trase adînc aer în piept. Întrucît avusese de a face cu asemenea fiinţe nevinovate ca Felton şi Daisy Callander de la Conacul Washbury, ajunsese să se vadă preluînd în mod inevitabil conducerea, săltînd dintr-o situaţie în alta mai bună şi chemîndu-i cu un semn din mînă pe cei cu minţile mai greoaie care veneau şovăitori în urma lui; dar nu-şi putea înăbuşi senzaţia că acum îşi găsise naşul, cu prisosinţă. Susie îi tăiase răsuflarea. Prietenia cu ea avea să fie foarte palpitantă. Se părea că imaginaţia ei de fapt nu-l păcălise, atunci cînd — auzindu-i glasul în salonaşul pentru ceai — văzuse o cortină care se ridica spre cer. Cortina aceea încă se mai ridica, din ce în ce mai sus.

Capitolul al III-lea

ÎN CARE FATA COLONELULUI TRANT INTRĂ ÎN ACŢIUNE, NU SE DĂ BĂTUTĂ ŞI POATE FI CONSIDERATĂ VICTORIOASĂ

I

După ce se aruncase în luptă, domnişoara Trant se trezi deodată pe altă lume. Deocamdată, părea să fie mai ales o lume a ceştilor de ceai, a cotletelor şi a telegramelor. Ceaiul şi cotletele veneau de la proprietăreasa ei din Rawsley, care era plină de interes, plină de simpatie, dar teribil de nepunctuală în privinţa meselor. Avea obiceiul să-i ofere domnişoarei Trant cîte o ceaşcă de ceai sau chiar două în clipa în care o vedea întorcîndu-se acasă, indiferent de oră; iar mesele, atunci cînd erau servite, păreau să fie întotdeauna un cotlet — „un cotlet gustos" care, după cît se pare, însemna un cotlet ars deasupra şi crud în interior.

— Ia mai stai niţel jos şi bea o ceşcuţă de ceai, domnişoară Trant şi-am să-ţi pregătesc un cotlet gustos — asta era formula inimoasei doamne.

Din fericire în acea primă săptămînă, domnişoarei Trant nu-i era mai niciodată foame. Poate că telegramele îi tăiau pofta de mîncare. Deşi familia Trant îşi făcuse

oarecum o profesie, de generații întregi, din deșteptătoare și excursii, totuși, o telegramă încă mai era un eveniment la Hitherton, și chiar și la Conacul Vechi, vederea plicului de hîrtie cafenie în care erau împăturite telegramele deștepta vedenii de cataclism. Dar acum pliculețele din hîrtie de măsline cădeau ca ploaia de vară. Ai fi zis că telegrama este metoda obișnuită de comunicare în această lume extraordinară în care toți păreau să „telegrafieze" tuturor celorlalți. Îndemnată de Jimmy Nunn, înarmată cu numărul curent al revistei *Scena,* ea telegrafia proprietarilor de Pavilioane de Iarnă, Săli Alfresco, Pavilioane de Cură, Castele, Palate de Cultură și Săli de Joc, mai ales din localități de care nici nu auzise vreodată pînă atunci. Și chiar și unor oameni ca tipografii sau costumierii trebuiau să le trimită telegrame. Și toate aceste telegrame generau prompt alte telegrame, dintre care unele erau atît de comprimate ca exprimare încît parcă erau cifrate, iar altele erau de o asemenea lungime și cursivitate încît păreau niște capete stranii ițindu-se de după ușă și țipînd la ea cît le ținea gura. Dintre toți ceilalți, numai domnul Oakroyd, care adesea îi făcea serviciul de a trece pe la poștă, îi împărtășea uimirea față de cantitatea aceasta uriașă de telegrafie.

— Eh ! Da' știu că le dăm de lucru la băieții ăștia de la telegraf de pe tot întinsul țării, striga el. Mai rău decît dacă am lucra, ca să zic așa, pentru un d-ăla care ține pariurile la curse.

Risipa de bani îl îngrozea, dar nu-și putea stăpîni și nici ascunde încîntarea produsă de extravaganța și importanța întregii acțiuni. Curînd deveni o figură familiară la poștă.

— Dacă vă mai aduc și altele — le spunea el funcționarelor — mai mult ca sigur că anul ăsta o să le dați băieților și dividente.

Și cele trei tinere din spatele ghișeurilor dădeau din cap și-i spuneau vesele, deși nepăsătoare :

— Chiar așa.

Și totul se desfășura într-o atmosferă cît se poate de prietenească.

Trăind într-un asemenea vîrtej telegrafic, domnișoara Trant simțea că n-are dreptul cîtuși de puțin să stea jos și să-și savureze mîncarea pe îndelete. De stat jos stătea, deși întotdeauna avea impresia că ar trebui să rămînă în picioare — dar își mînca friptura tot atît de grăbită și nepăsătoare cum fusese și proprietăreasa cînd i-o gătise. Am putea să zicem că doamna respectivă îi prezenta o scurtă schiță de plan pentru cină, iar domnișoara Trant la rîndul ei îi răspundea și ea cu un scurt plan de gătit. Abia tîrziu seara, cînd nu mai trebuia să se aștepte la vizite, întîlniri și discuții, și nici nu mai avea probleme de rezolvat cît ai bate din palme — reușea ea să se alimenteze cum se cuvine. Făcea acest lucru bînd o ceașcă mare de cacao (una din slăbiciunile ei) și mozolind nenumărați biscuiți dietetici, în timp ce citea o carte. Cartea era *Barlasch din gardă,* împrumutată contra unei chirii de doi *penny* și a unei garanții de doi șilingi și jumătate de la mica papetărie din piață. Și după toate aceste telegrame, care-i bîzîiau în jur, acțiunea i se părea că se desfășoară cu încetinitorul. Începea să citească aceste lucruri cu ae-

rul unei cătane bătrîne care-l ascultă pe un alt veteran doar cu vreo doi ani mai vîrstnic decît el.

Problemele pe care trebuia să le rezolve erau numeroase și în cea mai mare parte de-a dreptul fantastice. Una din cele mai rezonabile era aceea a costumelor. Ca multe alte trupe de revistă, defuncții Puf-Pufi, păstraseră tradiția de a prezenta prima parte a programului lor în costume fanteziste de Pierrot, iar cea de-a doua parte în ținută de seară. „Prietenii de nădejde" se hotărîseră să continue această practică, deși doi membri ai trupei protestaseră împotriva ei. Domnul Jerningham protestase pentru că se plăcea pe sine cel mai mult în ținută de seară — pe care dacă s-ar fi putut ar fi purtat-o chiar și dimineața. Domnul Joe Brundit obiectă pentru că întotdeauna îl chinuiau gulerele tari. („În unele seri parcă-mi retează gîtul cu fierăstrăul", mormăia el) și era foarte morocănos în privința spălătoriilor. Acestor doi gentlemeni li se îngădui să discute între ei, dar altfel nimeni nu-i băgă în seamă. Domnișoara Trant descoperi însă că nu-i plac costumele de colombine purtate de cele trei femei. Erau niște haine de bumbac ieftin, ieșite de soare și trebuiau înlocuite imediat. În domnișoara Trant, care întotdeauna se îmbrăcase foarte sobru (parțial pentru că fusese timidă și parțial pentru că era convinsă cu adevărat că i se potrivește cel mai bine un stil sobru), se născu brusc o iubire de mult ascunsă pentru haine bătătoare la ochi și extravagante. Și această ființă excentrică alergă cu automobilul pînă la cel mai apropiat oraș mare și văzu cascade lucitoare de mătase, se cufundă în adevărate orgii de verde pal, stacojiu, liliachiu și jad, atrăgînd asupra ei o ploaie de dantele multicolore, ciucuri și pompoane. Și își găsi doi aliați. Doamna Joe era inutilă — doar o croșeteuză înnăscută și nimic altceva. Și nici Susie nu era mult mai bine, căci deși avea destul de mult bun gust (fiind astfel la antipodul doamnei Joe) era mult prea nervoasă, n-avea nici un pic de răbdare și nici vreo îndemînare cît de mică — după cum recunoștea și singură. Aceasta constituia o dezamăgire pentru domnișoara Trant a cărei favorită Susie era deja. Tocmai înzorzonata Elsie — persoana pe care deocamdată o îndrăgea ea cel mai puțin — se dovedi a fi o adevărată comoară în materie de costume. Elsie avea o pasiune strașnică pentru haine ; avea mult bun gust ; știa să creeze modele, să croiască și să coase ca un croitor sau o lenjereasă de profesie. De asemenea, mai avea — după cum spunea Susie — un adevărat nas pentru a adulmeca pe croitoresele iscusite și ieftine și tocmai ea aduse și un al doilea aliat, în persoana domnișoarei Thong.

Nu încape îndoială că domnișoara Thong era, într-adevăr, o croitoreasă iscusită și ieftină și că în acele cîteva zile făcu adevărate miracole pentru ei, dar ăsta nu este singurul motiv pentru care merită să i se acorde și ei puțin spațiu. Trebuie să-i aruncăm o privire domnișoarei Thong pentru că imaginea ei o obsedă pe domnișoara Trant cu regularitate în tot cursul iernii aceleia. Domnișoara Thong are și ea un rol în povestea noastră banală ; e mai mult un rol minuscul — doar ceva în genul fantomei care șoptește — dar nu putem să spunem că n-are nici o importanță. Pînă și astăzi domnișoara Trant își mai amintește încă de ea.

Se duse cu Elsie care știa drumul. Merseră de-a lungul unei străzi neasemuit de monotone, cu căsuțe de cărămidă, care se termina pe un maidan — o amestecătură tristă de brazde uscate, de gropi săpate în lut, de garduri de sîrmă și cotețe dărăpănate de păsări, construite din lăzi de portocale— și cîteva găini murdare și apatice. Ultima casă de pe stînga se detașa din șirul respectiv dar era atît de aproape de el, în mod atît de evident făcînd parte din el, încît domnișoara Trant avu impresia că această casă tocmai a fost retezată cu fierăstrăul, ca și cum ar fi fost coaja bine arsă a unei franzele lungi cît o zi de post. Mai semăna și cu o felie, căci era de o geometrie foarte rigidă — strict dreptunghiulară ca formă și avînd doar lățimea unei singure camere, și fiind astfel cu adevărat cea mai îngustă casă pe care o văzuse vreodată domnișoara Trant. Nu era prea veche ; nu era sordidă ; părea destul de nouă, avea un aer luminos ca de glazură, și imediat te deprima. Pe ușă erau două plăcuțe de aramă : pe una scria „Paznicul din Midland și Asigurările pentru incendii și pe viață ale văduvelor“, iar cealaltă spunea în șoaptă „Domnișoara Thong — croitoreasă“. Îi deschise Paznicul din Midland care avea ochi apoși și mustața căruntă pe oală, papuci de pluș și o haină și o vestă care, din păcate, făcuseră cunoștință cu mult prea multe sosuri și ouă. Da, da, fiica lui era acasă și o puteau deranja ; dar era ocupată ; întotdeauna era ocupată în ultima vreme, veșnic foarte solicitată ; și nu era nici prea voinică, de fapt chiar cam pirpirie pentru lucrările care veneau. Într-o bună zi, le spuse în timp ce se duceau în micuțul salonaș, o să trebuiască să pună el piciorul în prag,

că prea se omora cu zile fiica lui. Și apoi ieși tîrșind picioarele ca să-i spună fetei cine a venit.

— Știu eu cum o să pună el piciorul în prag, șopti Elsie. Aș face prinsoare că micuța îl ține tot mereu într-o agitație. Dar pe de altă parte tare m-ar mira dacă banii pe care-i scoate de pe urma poliței de asigurare îi ajung măcar de whisky. Dobitoc bătrîn ! Dar nici nu s-ar putea spune că ea e foarte voinică. E o făptură micuță și ciudată.

Era o făptură mărunțică și ciudată ; nu mult mai vîrstnică decît domnișoara Trant, poate, dar extrem de micuță de statură și cocîrjată, cu părul rar, ondulat în mod patetic, cu obrajii supți și cu un nas lung care părea să strălucească într-un mod cît se poate de nefericit. Avea ochii destul de strălucitori, dar n-avea aproape deloc gene, iar pleoapele îi erau ușor înroșite. Poate că suferea de tuberculoză. Se uită la ei de parcă ar fi avut ea ceva pe conștiință — de parcă s-ar fi putut ca trupul acela firav al ei să aibă toate defectele posibile. S-ar fi zis că o singură noapte de iarnă ar fi putut să-i stingă candela de-a pururi. Și totuși, de îndată ce dădu cu ochii de Elsie, fața i se lumină și domnișoara se porni dintr-o dată pe o ciripeală gîfîitoare care nu se opri o clipă pînă nu ajunseră sus la ușa camerei de la fațadă — atelierul ei. Cînd află că trupa urmează să fie refăcută sub conducerea domnișoarei Trant, se arătă sincer încîntată, aproape căzînd în extaz. Ținu morțiș să-i spună din fir în păr domnișoarei Trant cum au fost cele două spectacole ale Puf-Puf-ilor, pe care le văzuse în cursul primei lor săptămîni de ședere în orașul ei.

— A fost o plăcere grozavă pentru mine, nici nu puteți să vă închipuiți — zise ea pierzîndu-și răsuflarea. Și pe urmă cînd a venit aici domnișoara Longstaff — și eu tocmai o văzusem cu două seri înainte cîntînd și dansînd acolo și frumoasă ca o cadră — măi-măi, ce surpriză a fost ! Mă tot holbam la dînsa și nu-mi venea să-mi cred ochilor ! Mai mult ca sigur că chiar eu arătam ca o arătare.

Și aici domnișoara Thong se întrerupse și rîse din toată inima de ea însăși.

— Nu ți s-a părut că așa eram, domnișoară Longstaff ? Nu-i nimic, și dumneata arătai foarte ciudat cînd ai ieșit pe scenă făcînd pe fetița micuță din cor. Aia era parodie, zău așa. Și ce rîs ! Merita să mă auziți. Și domnul Nunn ăla... Ăla comic adevărat, zău așa. Și cum s-a apucat el să le spună la toți că au întîrziat ! Și p-ormă a făcut pareu pe cinci lire cu ălălalt — cum îi zice ?... cîntărețul acela grozav — da, da ăla e, domnul Brundit — o, ce frumos a fost și aia ! Și domnișoara Susie Dean ! Ei, spuneți dacă nu e o bomboană ? Și cum le-a mers oamenilor drept la inimă ! Și singură se bucura de ce face — asta îți dădeai seama numai cît te uitai la ea. Și așa drăguță ! Și ce veselă, tu ! Ei, lasă-lasă, domnișoară Longstaff, nu te-apuca acum să fii și geloasă fiindcă pot zice același lucru și despre dumneata. N-o să mă cert eu cu cea mai drăguță clientă pe care o am — și încă și o actriță cu adevărat celebră, pe deasupra — asta nu, nici în ruptul capului !

Și domnișoara Thong își aplecă într-o parte capul, cu un aer deopotrivă cochet și șmecheresc, și apoi rîse de

ea însăși cu atîta entuziasm încît o apucă un acces de tuse și-și duse repede batista la gură.

Domnișoara Trant se uită un minut pe fereastră și apoi zise :

— Mă bucur că v-a plăcut atît de mult spectacolul, domnișoară Thong, sau, cel puțin, pot să-mi închipui că v-a plăcut, adăugă ea zîmbind.

— Nu-mi aduc aminte să-mi mai fi plăcut vreodată atît de tare ceva, strigă domnișoara Thong. L-am văzut de două ori — v-am spus ? Nu e deloc în obiceiul meu să mă duc măcar o dată, dar de două ori, asta înseamnă că e ceva extra-fain. Și i-am zis lu' tăticu' — știți lui nu prea îi place să ies eu din casă — dar eu i-am zis : Știu că sînt foarte ocupată, i-am zis, și știu că costă bani, dar trebuie neapărat să mă mai duc o dată. I-am zis, pentru că sînt atît de buni că mi-am ieșit de tot din ale mele din pricina cîntărilor lor și a dansurilor drăguțe și comicăriilor și toate alelalte, zic.

După o pauză continuă :

— Dar și cînd am auzit că s-au despărțit, vai — mde, veștile se răspîndesc repede la Rawsley ! — ei, bine, îmi venea să mă așez și să mă pun pe plîns. Și p-ormă domnișoara Longstaff mi-a spus cum au fost tratați, știți domnișoară, ăăă, domnișoară Trant, iertați-mă. „Ce rușine !“ mi-am zis în sinea mea. Și chiar că am stat aici și m-am tot gîndit ce drăguți erau și am încercat să fredonez vreo două din cîntecele lor și să-mi zic că sînt niște oameni care n-au nici un fel de grijă pe lumea asta — și cînd colo, ei tocmai că erau foarte nenorociți, nici nu știau de ce să se agațe, ca să zic așa, și eu stăteam aici cu micul

meu atelier drăgălaş. Şi tocmai asta mă făcea încă şi mai tristă. Ştiţi dumneavoastră cum te-apucă uneori, nu ?

Şi domnişoara Thong rîse din nou :

— Şi cînd te gîndeşti că acuma le luaţi toate de la capăt !

— Dar o să meargă mult mai bine, zise Elsie. Avem doi colaboratori noi foarte buni.

— Ei, nu spune ! strigă domnişoara Thong încîntată. Ei vezi ? Niciodată nu ştii ce te aşteaptă după colţ, cum îi zic eu lui tăticu'. El unul nu crede niciodată în nimic. Ah, bărbaţii ăştia practici, zic eu ! Nu voia să creadă nici în ruptul capului, nici c-o să căpătăm casa asta. Şi cînd colo iată-ne instalaţi frumuşel. Şi nu-i aşa că e drăguţ aici, domnişoară Trant ?

Şi aproape că le împinse pe amîndouă ca să vină cu ea pînă la fereastră. Se uitară afară la întinderea stearpă, plină de resturi de cărămizi şi de cutii de conserve, la grămezile de capace, cutii, sîrme în jurul cărora se plimbau găinile.

— Foarte drăguţ, zise domnişoara Trant. Apoi după ce mai făcu un efort repetă : Chiar foarte, foarte drăguţ.

— Nu-i aşa ? strigă domnişoara Thong. E o vedere aşa deschisă ! Eşti în oraş dar parcă n-ai fi în oraş, zic eu. În special aici sus, de unde poţi privi mai departe. Aici se joacă toţi băieţii de pe stradă — cricket sau fotbal — şi măcar că sînt puţin cam gălăgioşi, pe mine nu mă supără deloc. Ba chiar aş zice că te mai înveseleşte să-i vezi cum aleargă de colo pînă colo şi să-i auzi ţipînd cît îi ţine gura. Asta mai dă puţină viaţă lucrurilor, ce părere aveţi ? Îmi pare bine că vă place aici. Pentru mine a fost mare lucru

să am o asemenea privelişte. Avînd casa asta şi mergîndu-mi aşa de bine cu croitoria, curînd o să înceapă oamenii să spună despre mine că mi-am luat-o-n cap. Poate chiar aşa şi e, mai ales că mai vin şi actriţe pe la mine — ce zici, domnişoară Longstaff ? Mai deunăzi, cînd le-am povestit ce mi se întîmplă, cineva mi-a zis : „Ei, domnişoară Thong, nu mai rămîne decît să urci şi dumneata pe scenă". „Da, şi frumoasă figură aş mai face !" le-am răspuns.

Şi domnişoara Thong rîse şi tuşi iar şi Elsie rîse şi ea uşurel, pe cînd domnişoara Trant încercă să rîdă dar constată că-i vine mai uşor să se întoarcă şi să desfacă pachetele pe care le aduseseră.

Îi spuseră croitoresei ce vor de la ea, şi domnişoara Thong se încruntă şi puse întrebări cu respiraţia întretăiată şi dădu emoţionată din cap şi apoi se repezi să facă loc pe masa de lucru.

— Ei, voi puteţi să plecaţi de-aici — strigă ea bucăţilor de stofă ce dispăreau — şi tu la fel, şi tu, şi tu. Taior şi fustă — serj bleu cu bordură — pentru doamna Moxon — o vreme nu mai am timp de voi şi puţin îmi pasă dacă am făgăduit un termen. Rochie de seară nu prea luxoasă pentru domnişoara Abbey — o vrea pentru petrecerile la care se joacă whist — şi tu o să trebuiască să mai aştepţi. Da, da, fac ce doriţi, domnişoară Trant şi domnişoară Longstaff, dar vă rog... vai, vă rog... să nu suflaţi o vorbuliţă nimănui din Rawsley, pentru că altfel îmi pierd clientela ! Vedeţi, am promis şi iar am promis şi am răspromis — şi cucoanele astea tot vin pe-aicea şi mă-ntreabă şi iar mă-ntreabă — de parcă o fată ca mine

ar avea douăsprezece mîini. Dar pentru dumneavoastră am s-o fac. Puțin îmi pasă. N-au decît să aștepte, asta zic eu.

Mica ființă diformă se apucă de marginea mesei, se ținu cît de dreaptă putea și, cu obrajii mai palizi ca oricînd dar cu nasul ei imens îmbujorîndu-se triumfător, părea să înfrunte o întreagă oaste de Moxon-i și Abbey-i protestatari, de taioare și fuste și rochii de seară.

— Așa că asta este, strigă ea. Chiar dacă va trebui să mă încui în camera asta și să le zic că sînt iar bolnavă, am s-o fac. Hai să mai vedem și nițică mișcare în viață, zic eu. Acuma spuneți-mi ce doriți și arătați-mi ce ați adus.

— Vrem ca unele din astea să capete o înfățișare de costume de arlechini, zise Elsie. Avem tot felul de resturi și rămășițe foarte drăguțe. Ia uită-te aici. Bucăți de satin și mătase ușoară, și *Crêpe-de-Chine* și catifea.

Peste o clipă, masa de lucru dispăruse și locul ei îl luase o adevărată grădină fantastică de țesături de tot felul — un carnaval al curcubeelor.

— O ! Extraordinar ! O-O ! Și după aceste prime țipete de încîntare, domnișoara Thong respiră adînc, palpită de emoție, își frînse mîinile și se uită la nesfîrșit, de parcă ochii i-ar fi fost de mult însetați și ar fi putut, în sfîrșit, să bea pe săturate. Apoi se năpusti la mormanul strălucitor : Ia uită-te la asta... și la asta... și astea două merg perfect împreună, trăncăni ea înainte, căzută în extaz. Iată și niște catifea de culoarea caisei — vai ce bonetă frumoasă s-ar putea face din ea, nu ? Și aia veche trandafirie — ia s-o netezesc puțin — ia uitați-vă ! — să

punem asta împreună cu... Stați să iau niște ace, sute de ace... Vai de mine ce proastă sînt, nu ?

— Așa eram și eu deunăzi, zise rîzînd domnișoara Trant.

— Iar eu așa sînt întotdeauna, zise Elsie, care într-adevăr era aproape la fel de emoționată ca și domnișoara Thong. Mi se urcă la cap, credeți-mă. Ia uită-te la asta, domnișoară Thong, nu-i așa că-i frumoasă ?

— Oho, și-ncă cum ! O, doamne-doamne ! Toate sînt frumoase și nici nu știu cu ce să încep și, de fapt, nici nu mai știu dacă rîd sau plîng, și nici măcar pe ce lume sînt, zău așa. Nu sînt o proastă, ziceți și dumneavoastră ?

Și, într-adevăr, s-ar fi părut că o să i se întîmple ceva îngrozitor domnișoarei Thong, care încerca în același timp să rîdă și să tușească și să-și sufle nasul și să aleagă unele dintre mătăsuri și să-și umple gura de ace cu gămălie. În cele din urmă însă, se liniști cît de cît, croitoreasa de profesie luînd locul femeii încîntate, și discutară despre rochiile pe care le voiau. S-a aranjat ca Elsie s-o ajute ori de cîte ori nu e chemată la repetiții, în cursul următoarelor două zile cît mai stăteau la Rawsley.

Domnișoara Trant reveni acolo miercuri seara. Căsuța înaltă și deșirată — asaltată acum de amurgul ciudat de melancolic al toamnei, de albastrul acela plin de fum în care dispăruse, pare-se, de-a pururi verdele și auriul verii — părea destul de părăsită și tristă, dar strălucirii sticloase pe care o avusese îi luase locul ceva vesel și brav, o nuanță triumfătoare de vitejie pe care o căpătase fereastra luminată de la etaj. Elsie se afla acolo, cu o înfățișare rubicondă, robustă și trandafirie, alături de

domnişoara Thong care în licărirea tulburătoare a lămpii cu gaz aerian părea mai plăpîndă şi mai urîtă decît înainte, ca o vrăjitoare stafidită şi uscată, cu nasul acela imens şi cu ochii adumbriţi, privind cu efort printre pleoapele înroşite. Se vedea bine că e istovită, şi, totuşi, o întîmpină cu un aer triumfător pe domnişoara Trant. Terminase deja două rochii.

— Şi una din ele e a domnişoarei Longstaff, începu ea.

— Ţi-am spus să-mi zici Elsie, o ţinu de rău domnişoara respectivă.

— Ei, asta-i bună ! îi strigă domnişoarei Trant croitoreasa clătinînd din cap. Zice că să-i spun Elsie. Ei, ce ziceţi ce progrese fac ? Şi parcă n-a trecut nici un ceas de cînd am văzut-o pe scenă, eu fiind în sală. Ei, mă rog, rochia lui Elsie e gata şi e cel mai frumos lucru pe care l-aţi văzut vreodată, domnişoară Trant, zău aşa. Hai, Elsie, îmbrac-o. Treci în dormitorul meu şi îmbracă-te cu ea. Măcar aşa ca să-mi faci mie plăcere.

După ce-i ceru din ochi încuviinţarea domnişoarei Trant, Elsie dădu din cap, ieşi, dar se întoarse într-un timp necrezut de scurt şi complet schimbată. În licărirea aceea blîndă de nuanţe bleu şi verzi, părea aproape frumoasă.

— Vai ce rochie frumoasă ai făcut ! strigă domnişoara Trant sincer entuziasmată. E ca o pajişte plină de campanule.

Se întoarse către domnişoara Thong ca s-o felicite.

Dar privirea croitoresei era încă aţintită asupra lui Elsie. Avea însă ochii împăienjeniţi, buzele îi tremurau puţin şi mîinile iscusite i se tot răsuceau, frămîntîndu-le.

— Ah ! Domnişoară... domnişoară... Elsie, se bîlbîi ea, apropiindu-se puţin. Zău că eşti minunată cu rochia asta. Şi nu-i aşa că eu am făcut-o ? Şi cînd te gîndeşti că... o s-o porţi... cîntînd şi dansînd cu ea... cucerind — mii de oameni. Vai ce proastă sînt... dar, ştiţi... cînd mă gîndesc...

Elsie o cuprinse pe după umeri, o strînse o clipă în braţe, apoi se aplecă şi o sărută uşor pe obraji.

— Nu eşti proastă deloc, eşti foarte isteaţă şi iscusită, îi zise ea cu blîndeţe. Asta e. N-am dreptate, domnişoară Trant ? O să trebuiască să-i punem numele pe programe, nu ? Costumele executate de Madame Thong din Rawsley.

— Ei nu că mor ! se sufocă domnişoara Thong, ştergîndu-şi ochii într-o alternanţă de hohote de rîs şi de plîns. Probabil, că sînt tare obosită. Nu ştiu de ce m-am pornit chiar aşa. Nu mă îndoiesc că în gîndul dumneavoastră vă ziceţi : Vai ce fiinţă mică şi ridicolă, nu-i aşa ? Nu-i nimic, cu toţii ne mai prostim uneori. Cel mai bun lucru pe care-l pot face ar fi să mă mai ocup puţin de taiorul doamnei Moxon, că asta mă mai aduce niţel cu picioarele pe pămînt. Am de pus doi metri de bordură, o mulţime de lucruri de cusut la maşină — asta e tocmai ceea ce-mi trebuie. Ei, dar acuma gata, să vorbim şi de celelalte lucruri.

Aşadar, se aşezară ca să vorbească despre celelalte rochii şi aveau un aer foarte serios, de oameni de afaceri. Tocmai cînd domnişoara Thong începu să discute despre felul cum o să le expedieze rochiile şi le ceru adresa, domnişoara Trant se simţi mişcată la gîndul că o s-o părăsească pe femeiuşca asta tristă şi n-o s-o mai vadă niciodată. Avu o inspiraţie.

— Ştii, mîine dimineaţă, începu ea, plecăm într-o localitate numită Dotworth...

— Asta e seria de trei spectacole despre care ţi-am vorbit, o întrerupse Elsie, făcîndu-i semn din cap domnişoarei Thong.

— Şi apoi săptămîna viitoare mergem într-o localitate maritimă de pe coasta de răsărit, numită Sandybay, continuă domnişoara Trant. Dacă termini toate rochiile pînă pe lunea sau marţea viitoare, ce-ar fi să le aduci personal ? Ştii, nu e nevoie să le duci în braţe, putem aranja acest lucru — şi aşa poţi să le şi probezi.

— Şi aş putea atunci să vă văd pe toate pe scenă, nu ? strigă croitoreasa cu aprindere, luminîndu-se dintr-o dată.

— Fireşte ! Şi ar fi şi o mică vacanţă foarte plăcută pentru dumneata — după toată munca asta grea pe care ai depus-o. Ai putea să rămîi o zi-două la noi.

— Vai ce drăguţ ar fi ! Să merg la mare şi să probez rochiile, şi să văd actriţele pe scenă, îmbrăcate poate chiar cu ele, şi să aud iarăşi muzica şi încă una mai bună decît data trecută şi... Vai !... Totul ! Într-o străfulgerare văzu toate aceste imagini şi cu un nimb de extaz pur. Dar apoi i se stinse lumina de încîntare de pe obraz : Dar zău că n-aş putea s-o fac, domnişoară Trant. Aş da nu ştiu cît pentru asta, dar nu se poate !

— Din ce motiv ?

— A ! Din atîtea. Păi sînt... nici nu ştiu... nici măcar nu pot începe să mă gîndesc la toate.

— Bineînţeles, că o să-ţi plătim toate cheltuielile, zise pe un ton degajat domnişoara Trant. E şi firesc, din moment ce lucrezi pentru noi. Aşa se obişnuieşte, nu, Elsie ?

— Negreşit, răspunse prompt Elsie, aruncîndu-i o privire plină de recunoştinţă domnişoarei Trant. Apoi se uită sever la domnişoara Thong : Ei nu că acuma chiar că te prosteşti. Am impresia că, de fapt, nici nu vrei să mă vezi jucînd cu rochia asta pe mine. Trebuie să vii. Te instalez în locuinţa mea.

— Da, bineînţeles, Elsie, domnişoară Trant, ştiu... dar... Vai, nici nu mă întrebaţi ! Mai e şi tăticu' la mijloc. El n-o să mă lase niciodată să plec, ştiu bine că n-o să mă lase.

— Unde e ? E acasă ? E jos ? Bine, lasă-l pe mîna mea, zise Elsie, cu un aer mai mult decît hotărît. Dacă numai din pricina tatei te îngrijorezi, pe el îl rezolv eu în doi timpi şi trei mişcări.

Şi în clipa aceea plecă, fără zăbavă, lăsînd-o pe domnişoara Thong „de-a dreptul năucă" — după cum recunoscu aceasta. Lui Elsie îi trebuiră exact cinci minute „ca să-l rezolve pe tata" şi nu încăpea nici o îndoială — după cum le informă prompt expresia de pe faţa ei — că în această privinţă paznicul din Midland era rezolvat definitiv.

— Şi va să zică nu s-a supărat ? strigă uimită şi încîntată croitoreasa.

— Cîtuşi de puţin, zise Elsie la fel de îndîrjită ca şi mai înainte. I-a plăcut ideea. Şi o să-i placă în continuare.

— Bine, atunci vin. Da-da, chiar aşa am să fac. Am să lucrez şi-am să lucrez, pînă le termin şi vi le aduc chiar eu. Ştiu că de aici pînă la Sandybay se fac excursii — de vreo patru zile sau aşa ceva — aşa că o s-o scot mai

ieftin la capăt. Nu prea ştiu cum am să duc eu toate rochiile pînă la gară.

— Ştiu eu, zise Elsie. O să le aducă tăticu'.

— Şi-atunci eu am să pot să vin să vă văd pe toate jucînd, gratis, nu ? strigă domnişoara Thong. Şi poate c-o să intru şi-n culise, nu ?

— Fireşte ! Madame Thong, costumiera trupei „Prietenii de nădejde", zise Elsie. N-am putea scrie aşa în programe, domnişoară Trant ?

— Ba sigur că putem, şi chiar aşa o să şi facem, replică ea ridicîndu-se. Acuma trebuie să încheiem aranjamentul. Mai am încă o grămadă de lucruri de făcut. La început mă întrebam cum o să-mi omor timpul şi acum parcă sînt ocupată din zori şi pînă-n noapte.

— Sînt convinsă că vă place, nu, domnişoară Trant ? întrebă croitoreasa. Niţică viaţă şi niţică mişcare, nu ? Asta simt eu cînd fac rochiile astea. Parcă-mi dă un pic de viaţă, aşa zic.

Şi ăsta este unul dintre lucrurile pe care domnişoara Trant nu le-a uitat.

II

Era foarte palpitant să fii, în sfîrşit, în mişcare. Luă cu ea în automobil pe Jimmy Nunn şi pe domnul Oakroyd, pornind dis-de-dimineaţă pentru ca ei doi să aibă posibilitatea să aranjeze scena, căci sala pe care o foloseau la Dotworth — cunoscută sub numele de Olympic — era un cinematograf. Ceilalţi veniră mai tîrziu cu

trenul. Pe drum, domnişoara Trant încercă să privească toate lucrurile cu calm şi detaşare, îşi spuse în sinea ei că, fireşte, e doar un capriciu absurd, o joacă zglobie — şi totuşi era cît se poate de emoţionată. Iar în seara aceea avea să vadă pentru prima dată trupa — trupa *ei* (vai ce ridicol sunau aceste cuvinte !) pe scenă, jucînd în faţa unui public. Chiar înainte de a sosi acolo se văzu silită să facă o mărturisire :

— Ştiţi, mă simt deja în culmea emoţiei, îi spuse ea lui Jimmy.

Acesta se arătă destul de tulburat de anunţul ei :

— Nu că n-aş înţelege, pentru că, de fapt, înţeleg, îi răspunse. Nu-mi pasă dacă omul e de cincizeci de ani în meserie, există acel fior de emoţie care-ţi revine. Premieră — aşa dintr-o dată ! Da, cunosc. Am avut şi eu destule premiere în viaţa mea. Şi asta, ca şi toate celelalte, poate să strice digestia omului.

— Da' ce, n-o duci puţin mai bine în privinţa asta ?

— Aş, mai bine ! Din ce în ce mai rău ! Crede-mă că aproape am şi uitat ce mişcări trebuie să faci ca să mănînci. Cuţitul şi furculiţa mă îngrijorează. Am mîncat atît de puţin la Rawsley, încît proprietăreasa s-a şi plîns. Zicea că-i tai şi ei pofta de mîncare, iar soţul ei a venit să mă vadă într-o seară şi mi-a făcut scandal, zicea că ce, mîncarea lor nu e bună ? Şi că s-a plictisit să tot mănînce mîncarea mea după ce s-a răcit sau reîncălzită — şi pe deasupra s-o mai audă şi pe consoartă făcîndu-l de căpcăun. Dar uite ce vroiam să zic. Să nu vă aşteptaţi la mare lucru acolo, domnişoară Trant.

— La ce să nu mă aştept ?

— La nimic, replică el prompt. Spectacolul încă nu s-a închegat. Dotworth ăsta nu e propriu-zis locul premierei. Cunosc orașul ; am mai jucat odată acolo, cu ani în urmă. E o treabă moartă. Nu facem altceva, domnișoară Trant, decît să ne încercăm tratamentul pe cîini.

Și, într-adevăr, Dotworth arăta ca un cîine.

„Una din javrele alea mititele și jigărite", își zise în sinea ei domnișoara Trant.

În lumina slabă a soarelui orășelul părea gălbui și avea ceva jigărit, de cîine de pripas, pe toate străzile pe care le străbăteau.

Sala Olympic era un local foarte mic, turtit între o fierărie și o pînzărie. Pe un panou din față era lipit unul dintre afișele lor noi. Cu litere de-o șchioapă scria : „Prietenii de nădejde". Vederea lui îi dădu domnișoarei Trant un sentiment al realizării care se dovedi foarte plăcut.

— Dar uitați-vă la asta, gemu Jimmy arătînd cu degetul. Uitați-vă o clipă, vă rog.

Fără doar și poate, afișul nu era cine știe ce impresionant. Suferea, mai ales, din cauză că dedesubt se afla o reclamă țipătoare pentru un film. Reclama prezenta mai multe perechi de picioare care aveau aerul că susțin afișul „Prietenilor de nădejde" iar dedesubtul pulpelor acelora erau litere de foc care sunau astfel : *„O dramă izvorîtă din străfundurile sufletului"*.

— Uite ce feste îți joacă ăștia prin găurile astea chioare de orașe prăpădite, zise Jimmy. Oakroyd, o să trebuiască să acoperi reclama aia.

Domnișoara Trant încă nu auzise pînă atunci expresia „gaură chioară", dar acest termen avu darul de a-i reveni în minte în tot cursul după-amiezii și al serii, cît se agita și alerga prin Dotworth, mergînd de la gară la sala Olympic, și, de acolo, la hotel. Dotworth-ul era fără îndoială o gaură chioară și pînă cînd se deschiseră ușile sălii, domnișoara Trant era deja convinsă că singurul ochi al chiorului n-avea să se ațintească asupra „Prietenilor de nădejde". Nu era prima dată cînd se preocupa cu îngrijorare de numărul spectatorilor, căci își mai dăduse concursul și pe la concertele de binefacere de la Hitherton și altele asemenea, dar parcă niciodată pînă atunci nu cunoscuse o asemenea spaimă. Cînd văzu că se deschid ușile sălii dar oamenii își văd de drum trecînd pe lîngă ele, tresări pur și simplu. Iar dacă intrau ceva oameni, tot nu era fericită pentru că o frămînta întrebarea dacă o să le placă sau nu. Înainte de ridicarea cortinei reuși să numere spectatorii. Erau nouăzeci și trei cu totul ; doisprezece în fotoliile de un șiling și zece *penny*, treizeci și șapte ocupau locuri de un șiling și doi *penny* (dar printre aceștia se numărau și zece bilete de favoare pentru oamenii care lipiseră afișele lor în vitrine) ; iar restul de patruzeci și patru cumpăraseră bilete în fund, de nouă *penny*. Încercă să facă în minte puțină aritmetică, dar nu izbuti, așa că se fixă asupra sumei rotunde de trei lire și-și aminti în mod special că următoarele trei spectacole ale lor nu vor putea fi socotite decît niște repetiții generale.

— Eu nu mă prea omor după saltimbancii ăștia — zise un glas care-i ajunse la urechi. Eu vreau filme.

Apoi, după un minut, aceeași persoană reluă :

— Asta aşa e. Tocmai ce-am zis de multe ori, de foarte, foarte multe ori. Femeia îşi drese glasul cu un aer de înmormîntare : Mie îmi place filmele.

Domnişoarei Trant îi veni să-i dea palme. Auzi vorbă, „cică îi place filmele" ! Clocotind încă de mînie, se aşeză la capătul unuia dintre rîndurile de fotolii de orchestră, întrucît stabilise că în această seară a premierei trebuie neapărat să stea în faţă. Sosi şi momentul cel mare. Nu se aprinseră brusc luminile rampei şi nu revărsară valuri de culori asupra cortinei, căci nu existau luminile rampei. Scena era luminată de sus şi acum se aprinseră aceste reflectoare, stingîndu-se, în schimb, candelabrul din sală. Se auzi sunetul palpitant al unui gong, apoi cîteva acorduri impresionante la pian, urmate de un galop pe clape. Cortina se ridică aşa cam de vreo jumătate de metru, şovăi, se clătină, apoi se mai înălţă de o palmă, pe urmă se opri, dezvăluind cîteva perechi de picioare foarte agitate. Se auziră şoapte chinuite şi disperate. Apoi un glas copleşit de deznădejde răsună din culise :

— Aş, de unde ? Nici nu vrea să se clintească din loc.

În fundul sălii se auziră bătăi din palme şi rîsete batjocoritoare.

— Sst-! strigă pe un ton feroce domnişoara Trant întorcîndu-se spre fundul sălii.

Cortina îşi reîncepu mişcările şovăielnice : se înălţă încă o palmă sau două ; iar se opri ; apoi ţîşni în sus într-o goană nebună, oferindu-i publicului o splendidă vedere a spinării lui Jimmy Nunn. Dar acest artist făcu faţă mai mult decît onorabil acestei situaţii. Nu fugi speriat, ci se răsuci calm pe călcîie, se strîmbă la auditoriu şi zise :

— Aa, aici mi-eraţi ? Nu ştiam unde v-aţi dus. Stai să-i chem şi pe ăilalţi, că toţi ţin morţiş să vă vadă.

Şi duse două degete la gură, şuieră, îi făcu semn din cap lui Inigo care era aşezat la pian, se duse în spatele bateriei şi începură cu zgomot scena de ansamblu servind de uvertură. Totul superb. Domnişoarei Trant i se păru că a alunecat cu bine, trecînd peste o prăpastie. De ani de zile nu mai fusese atît de emoţionată în vreo privinţă.

Era foarte ciudat şi amuzant să-şi vadă noii prieteni pe scenă. Pînă atunci nu mai cunoscuse actori profesionişti şi era cu totul altceva decît reprezentaţiile de amatori. Cînd vedeai oameni cunoscuţi ţie jucînd pe la societăţile dramatice ale amatorilor, nu erau decît ei înşişi avînd lipite nişte roluri ca nişte etichete : Doamna Corvison pretindea că e cameristă, iar maiorul Thomson purta perucă şi haine de majordom — şi asta era totul.

În schimb, cu aceşti profesionişti, pierdeai complet din vedere individualitatea lor particulară ; pur şi simplu prindeau viaţă pe scenă în cu totul alt mod ; şi în timp ce te uitai la ei, nici nu-ţi venea să crezi că, de fapt, îi ştii ca oameni. De exemplu, Jimmy Nunn era clovneria personificată ; îşi schimbase complet glasul, făcîndu-l foarte caraghios, ca un scîrţîit de roţi ; iar omul pe care ea îl cunoştea atît de preocupat de procentaje şi de digestia lui — dispăruse cu totul. Domnul Jerningham, a cărui agilitate la dans era atît de uluitoare, deveni o personalitate vie. Domnul Mitcham era extraordinar de demn şi de impresionant ; fiind în repetate rînduri contrazis sau tras pe sfoară de Jimmy, se prefăcu că-şi iese din sărite, căpătînd înfăţişarea unui ambasador jignit. Elsie părea cu zece ani

mai tînără şi o adevărată imagine a frivolităţii ; deşi personalitatea ei pe scenă o atrăgea pe domnişoara Trant ceva mai puţin decît cea adevărată. Pînă şi soţii Brundit, al căror talent muzical o interesa pe domnişoara Trant mai puţin decît oricare altă parte a spectacolului (pur şi simplu pentru că toată viaţa auzise realizări mult mai bune în acest gen de cîntat), cel puţin izbuteau să fie nişte siluete impozante. Doamna Joe străbătea scena ca o Regină a Cîntecului, şi mulţumea pentru orice aplauze (oricît de firave) pe care le primea, cu aerul unei ducese care inaugurează un bazar filantropic.

Iar Joe, care — cînd avea vreun rol auxiliar pe lîngă Jimmy, furnizîndu-i replici — era în stare să spună „Ei, bătrîne, te fac prinsoare pe cinci lire“ şi să scoată o bucată de ziar ferfeniţită, exact cu aerul unui gentleman cu buzunarele doldora de hîrtii de cinci lire. Cît despre Susie, cea mai bună dintre toţi, ea nu se schimbase deloc ; era aceeaşi fiinţă încîntătoare dintotdeauna ; dar în această atmosferă nouă părea să fi crescut în importanţă precum şi în intensitatea trăirii ; trata scena de parcă ar fi fost covoraşul din faţa căminului ei de acasă, iar pe spectatori de parcă n-ar fi fost altceva decît nişte vechi prieteni invitaţi la petrecerea de ziua ei.

Tot ce făcea era absurd într-un mod de-a dreptul delicios. Cînta mici melodii sentimentale şi banale de *music-hall* şi lăsîndu-şi glasul să alunece în sus şi-n jos, trăgîndu-şi răsuflarea în momente grele, aruncînd priviri nostime cu coada ochiului, transforma cu totul aceste cîntece şi apoi, prelucrate astfel, le arunca în văzduh cu un aer uşor dispreţuitor. Însuşi dansul ei era un fel de parodie delicată, un comentariu viclean la adresa lui Elsie şi a lui Jerry Jerningham. Iar apoi izbutea să caricaturizeze fulgerător tot soiul de oameni ; dintr-o mică îmbinare de cuvinte, din cîţiva paşi, dintr-un gest, dintr-o strîmbătură, îţi amintea imediat vreo persoană pompoasă şi ridicolă pe care o cunoscuseşi ; chiar dacă n-avea de făcut altceva decît să străbată scena, îndeplinea ritualul împrumutînd personalitatea altcuiva sau caricaturizînd pe cineva, şi-ţi smulge fără doar şi poate hohote de rîs ; mereu era altcineva şi, totuşi, rămînea întotdeauna Susie, căci neîncetat erai conştient de personalitatea fetei, cu ochii ei negri şi nasul uşor cîrn, cu umerii pătraţi şi trupul viguros. Spre deosebire de Jimmy Nunn, nu părea să-ţi ofere un spectacol şablon ; jocul ei era un fel de zbenguială spirituală, o revărsare de optimism şi veselie ; şi era şi esenţialmente feminină.

Tot timpul părea să spună :

— Ce zici, dragă, nu sînt pur şi simplu absurzi ?

Iar domnişoara Trant, care-şi amintea perfect vremurile cînd avusese acest sentiment dar nu putuse face altceva decît să şi-l reţină şi să şi-l stăpînească, o adora pur şi simplu. Faptul că în mod evident oraşul Dotworth o considera doar o amatoare care nu ia lucrurile în serios şi care ar trebui să înveţe să cînte vreo baladă decoltată sau să-şi vopsească nasul ca un clovn şi să fie cu adevărat comică — nu făcu decît să-i întărească domnişoarei Trant sentimentul de solidaritate şi să-i înflăcăreze entuziasmul. Vai, să fi fost numai Susie la mijloc, şi tot ar fi meritat eforturile ! Fata asta trebuia pur şi simplu să meargă îna-

inte, trebuia să i se deschidă o cale de promovare, asta era mai presus de orice îndoială.

Cînd se lăsă cortina, aplauzele răsunară cam nesigur. Domnişoara Trant se ridică în picioare şi bătu din palme cu convingere şi pasiune. Acolo pe scenă se afla trupa, trupa *ei* şi prietenii ei care munciseră din răsputeri toată seara şi toată săptămîna anterioară ; erau acolo, zîmbitori — căci cortina se ridicase ca să-i vadă lumea zîmbind — şi prăpădiţii ăştia din Dotworth nu erau în stare să facă altceva decît să privească aşa, gură de vacă, şi să bîjbîie căutîndu-şi pălăriile. Nu era just. Domnişoara Trant aplaudă mai zgomotos ca oricînd, iar apoi, cînd se aprinseră luminile în sală multe priviri mirate se îndreptară către ea, dar ei nu-i păsă. Cel puţin nu-i păsă uneia dintre domnişoarele Trant, deşi poate îi păsă celeilalte, căci acum se părea că sînt două.

Era domnişoara Trant cea care se dezvoltase şi se maturizase atît de repede de cînd plecase din Hitherton. Era această domnişoară Trant care se hotărîse în mod atît de brusc, de necugetat şi de absurd, să conducă trupa de revistă ; se aruncase nebuneşte în această lume sărăcăcioasă şi aventuroasă a teatrelor mărunte şi deocamdată savurase fiecare clipă ce-i fusese oferită de această lume ; începuse să se preocupe cu pasiune de datele spectacolelor, de angajarea sălilor, de locurile vîndute, de numerele din program şi de costume — deja culesese din această hălăciugă neîngrijită de camere mobilate, teatre improvizate şi orăşele plicticoase, florile splendide ale muncii şi tovărăşiei şi solidarităţii.

Dar, mai rămînea şi cealaltă domnişoară Trant care trăise atîta amar de vreme la Conacul Vechi din Hitherton ; femeia care trăise pînă la vîrsta de treizeci şi cinci de ani într-o lume total diferită unde nici unul dintre noii ei tovarăşi — afară doar de Inigo Jollifant, poate, nu s-ar fi descurcat ; o lume plină de oameni pentru care nu conta prea mult dacă vor călători prin ţară cu o trupă de revistă sau vor cînta pe străzi. Ar fi fost zadarnic să susţină că această domnişoară Trant a fost izgonită de-a pururi aşa, dintr-o clipă-ntr-alta. Ea se afla acolo, undeva în planul doi sau trei, minunîndu-se şi, uneori, tresărind. Era gata să spună „Mda, toate bune pentru o săptămînă sau două de amuzament şi zbenguială, cît umblă de colo pînă colo prin orăşele prăpădite, dar mai curînd sau mai tîrziu cele două lumi se vor ciocni negreşit şi atunci probabil se va produce o catastrofă în una din ele."

A avut şi ea ceasul ei de triumf cînd a sosit un răspuns de la domnul Truby, jurisconsultul din Cheltenham, căruia trebuise să-i spună cîte ceva despre ceea ce se întîmpla, ca să poată aranja cu banca să-i trimită bani oriunde avea nevoie. Domnul Truby îi răspunsese că o să facă tot ce-i stă în putinţă pentru a-i îndeplini instrucţiunile şi speră să nu întîmpine nici un fel de dificultate ; avea aceeaşi politeţe solemnă dintotdeauna şi nu manifesta nici urmă de surprindere ; şi totuşi, ceva din scrisoarea lui anunţa, de fapt, că domnul Truby e gata să aducă la îndeplinire dorinţele oricăror clienţi, indiferent cît de monstruoase ar fi putut să fie ele, pînă în momentul în care primea un certificat medical ce dovedea iresponsabilitatea celui ce le manifestase. Dar acesta nu era decît un în-

ceput. Foarte curînd avea să se producă şi vreun lucru care să constituie cu adevărat o piatră de încercare — şi atunci ce-avea să se întîmple ? Oare această micuţă armată de arlechini plini de fantezie vor putea rezista forţelor unite ale Hitherton-ului ? Aceste forţe puteau acţiona prin intermediul privirii uimite, al sprîncenelor înălţate, al reproşurilor îngrozite ale unei singure persoane ; iar domnişoara Trant era conştientă de acest fapt, deşi n-avea nici cea mai mică idee cine ar putea fi această persoană.

Nu fu silită să aştepte prea multă vreme nici marea încercare, nici persoana. Sosiră laolaltă, în după-amiaza miercurii următoare, la Sandybay.

III

Dotworth fusese un eşec total : nu cîştigaseră acolo nici prietenii şi nici bani, şi cu toţii fuseseră bucuroşi să plece cît mai repede. Îşi ziceau unul altuia că adevăratul început îl vor face la Sandybay, despre care unii ştiau şi susţineau în gura mare că „e o treabă serioasă". Domnişoara Trant nu auzise în viaţa ei de această localitate, dar, de fapt, nu ştia mai nimic despre coasta de răsărit a Angliei, în general. Cu siguranţă că a fost mult mai agreabil după Rawsley şi Dotworth, căci era un orăşel curat şi prietenos, deschis vînturilor sărate dinspre mare, care deocamdată nu aveau decît un tăiş înviorător şi sănătos. Dimineaţa, cînd soarele de octombrie izbutea să răzbată printre nori, marea căpăta o strălucire splendidă, aerul

era dulce şi crocant ca un măr şi era încîntător să umbli alene pe esplanadă. În centru, partea veche a oraşului, Sandybay semăna încă şi acum a sat de pescari, o amestecătură fascinantă de bărci, plase, cabestane, maiouri bleumarin, feţe de culoarea lemnului de mahon şi hanuri care erau mai mult taverne dubioase. Periferiile, în schimb, alcătuiau un orăşel de reşedinţe luxoase ; Sandybay era înconjurat de un cerc de vilişoare şi prins între două terenuri mari de golf ; mişunau pe-acolo înalţi funcţionari districtuali, ofiţeri în retragere, care dimineaţa se luptau cu bălăriile, după-amiaza încercau o lovitură-două la golf, iar seara jucau o partidă de *bridge sans atou*. În spaţiile dintre aceste periferii şi vechiul sat de pescari, Sandybay era o staţiune în dezvoltare, dar încă de pe acum „selectă" ; aici găseai Hotelul Plăjii, Pensiunea Sandringham, Cafeneaua Stejarul Bătrîn, Cinematograful Élite, Biblioteca de împrumut Eastman, Estrada Orchestrei Municipale, Grădina Florală şi Digul. Acest Dig înainta cam vreo douăzeci şi cinci de metri, apoi se umfla ca de dropică pentru a susţine un Pavilion care arăta ca un fel de seră supradimensionată şi neglijată. Şi totuşi, avea o scenă echipată cu luminile rampei, un reflector şi o cortină excelentă, un pian de concert şi mai multe cabine pentru artişti, şi o sală cu şase sute de locuri. După ce desăvîrşea acest pavilion, Digul mai înainta cam vreo sută de metri terminîndu-se cu o avalanşă relativ potolită de mici chioşcuri şi automate pentru tot felul de lucruri, cu toatele dominate de Bufet, unde bărbaţi congestionaţi la faţă care îşi scoteau abonamente lunare pentru pescuit cu undiţa puteau să bea un păhărel de scotch sau o halbă

de bere. Poate că merită să remarcăm în treacăt că prietenul nostru domnul Morton Mitcham își instalase cartierul general la Bufet și ajunsese să fie în grațiile personalului (o blondă și o brunetă), precum și ale clienților, în rîndurile cărora se numărau doi gentlemeni pe trei sferturi convinși — după oarecări sugestii venite din afară — că l-au mai văzut pe domnul Mitcham, unul la Singapore în '03, iar celălalt la Sydney, în '08. Domnul Mitcham personal declară în repetate rînduri că-și amintește perfect de amîndoi, ceea ce-i făcea să se simtă tustrei foarte fericiți laolaltă.

Tocmai administratorul Digului îi angajase pe „Prietenii de nădejde" (pe baza unei convenții ce le asigura șaizeci la sută din încasări, dar cu o garanție de treizeci de lire), căci Sandybay se străduia să-și prelungească sezonul pînă la sfîrșitul lui octombrie, și le făgăduise vizitatorilor săi „O trupă de revistă de prima mînă, săptămînă de săptămînă, la Pavilionul Digului", în tot cursul lunii. Faptul că „Prietenilor de nădejde" le venise atît de ușor să-și găsească locuințe (în care li se oferise din capul locului și posibilitatea nesperată de a folosi și camera de zi), sugera că în această a doua săptămînă a lui octombrie nu se năpustiseră către Sandybay prea mulți vilegiaturiști întîrziați. Și deocamdată — adică luni și marți seara, spectatorii nu fuseseră prea numeroși. Jimmy Nunn zicea că sînt destui oameni în oraș, în orice caz atîția cît să umple sala seară de seară, dar n-aveau chef să se deplaseze pînă la Pavilionul Digului. Domnișoara Trant fu de acord cu el. Orașul era destul de luminos dimineața, se revărsa asupra lui strălucirea mării uriașe, dar frumoasă

ca o bijuterie, însă cam pe la ora ceaiului strălucirea se estompa, apa mării căpăta un aer sumbru care prevestea strigoi, valurile clipoceau melancolic la țărm, iar seara — de două ori, aducînd și burniță odată cu lăsarea întunericului — era realmente tristă, și nimic nu era mai trist în ea decît lungimea aceea pustie a Digului. Un mic teatru confortabil și prietenos, de tip demodat, cu decorații poleite și cu pluș stacojiu, încărcat și strălucitor, ar fi fost o apărare față de asemenea seri, însă acest Pavilion nesemănînd cu nimic altceva decît cu o uriașă seră în descompunere, era total lipsit de apărare dinaintea misterului jalnic al întunericului toamnei, și a gemetelor mării. Își spuseră însă între ei că mai au timp; întotdeauna sfîrșitul săptămînii era mai bun decît începutul.

În această miercuri domnișoara Trant luase prînzul devreme ca să se poată duce să vadă ce se mai întîmplă pe la Pavilion, unde domnul Oakroyd, ajutat de Joe (destul de îndemînatic la zugrăvit și vopsit) făcea un mic „decor" pentru un nou scheci din program, conceput de Jimmy Nunn. Acest „decor" arăta exteriorul unei căsuțe și consta dintr-o ușă practicabilă, dintr-o fereastră aidoma și din cîteva bucăți pătrate de pînză pictată de-o parte și de alta. Domnul Oakroyd și cu Joe erau pe sfîrșite și acum se așezaseră jos, fără haine și, cu un aer triumfător, se înviorau cu o sticlă de bere și cu niște sandvișuri mari. Inigo și cu Jimmy Nunn se aflau la pian, încercînd să repete o melodie nouă. Domnișoara Trant străbătu sala și apoi se opri pe culoarul central cam pe la capătul rîndului trei de fotolii, ca să examineze „decorul" sprijinit de marginea scenei și lăsat să se usuce. Tocmai

îi felicitase pe cei doi „artiști“, care erau foarte mîndri de ei și se gîndea ce distracție o să fie să poți să faci asemenea lucruri, măcar așa că să ai o scuză să revii vesel la jocurile din copilărie ; chiar atunci ușierul Pavilionului, un bărbat cu fața prelungă și melancolică și fără un ochi, se apropie de ea și-i zise :

— Vă caută o doamnă, domnișoară Trant.

— Cine e ? întrebă ea nedumerită.

— Habar n-am, domnișoară, răspunse ușierul privind-o trist cu unicul său ochi. N-a vrut să-mi spună nici un nume.

— Bine, atunci fii te rog bun și poftește-o aici, îi zise ea și mai avu un schimb de replici cu cei de pe scenă. Apoi întoarse capul. Cineva tocmai intrase în Pavilion și se apropia. Era sora ei Hilda, ultima persoană pe care ar fi dorit s-o vadă în clipa aceea.

Deocamdată Hilda nu intrase în cronica noastră decît cu ocazia conversației nepotului Hilary care spusese că „e foc și pară“ la gîndul ca el să-și consacre timpul revistei *The Static*. De cincisprezece ani este soția lui Lawrence Newent, de la firma de avocatură Porchison, Newent și Porchison ; mama admirabilă a celor doi copii ai acestuia și la fel de admirabila stăpînă a gospodăriei lui din Piața Cadogan. Semăna oarecum cu domnișoara Trant a noastră ca înfățișare, dar e mai scundă, mai voinică și mai îngrijită ; de fapt, are șase ani mai mult, dar pare încă și mai în vîrstă. Ca soție, mamă, stăpînă a casei, e o femeie înțeleaptă și capabilă ; doar ca ființă sociabilă, ca membră a societății — sau, mai degrabă, a două societăți, căci întotdeauna pleacă de la una și se repede la cealaltă — e oarecum ridicolă. La vremea ei, a fost victima multor mode și culturi entuziaste, dar este evident că deși acestea ar necesita probabil o reevaluare a întregului univers (să luăm, de exemplu, Teozofia), nici în cele mai demente impulsuri ale lor nu se apropiau nici măcar pînă la o mie de mile de conducerea unei trupe de arlechini. Însă în ultimii douăzeci de ani, ea alternase mereu între a o condamna pe sora ei Elizabeth pentru că e prea reținută sau, dimpotrivă, pentru că vrea să se elibereze. În cursul ultimilor ani ai vieții tatălui lor, nu șovăise niciodată să spună că Elizabeth a fost o proastă dacă s-a lăsat copleșită și dominată. În momentul ăsta — ceea ce i se poate citi în ochi în timp ce se apropie — socotește că fata s-a emancipat, a răzbătut la suprafață într-o măsură mult prea mare.

Se sărutară.

— Vai, Hilda — rîse stînjenită domnișoara Trant — dar ce surpriză !

— Nu-i așa ? zise Hilda cu un aer destul de vag. Era foarte ocupată de cercetarea locului unde se afla. Mi s-a spus că o să te găsesc aici.

Privirile ei se opriră pe bucla rebelă a lui Inigo, pe fața nostimă și strălucitoare a lui Jimmy încrețită deasupra pianului, pe cămașa lui Joe ieșită de sub vestă, pe sandvișul și sticla de bere din care se omenea domnul Oakroyd. Iar, cînd privirile i se întoarseră pentru a înfrunta ochii surorii, toate aceste lucruri fuseseră calm estompate sau, cel puțin, îndepărtate pînă cine știe unde.

— Dar cum de m-ai găsit ? întrebă prompt domnișoara Trant.

— M-a anunţat Truby, răspunse Hilda. Mi-a scris. După cît se pare socotea că e de datoria lui să ne scrie, ca să ştim şi noi. Şi sînt întru totul de acord.

— Iar după părerea mea, e o mare impertinenţă din partea lui, strigă domnişoara Trant. N-avea nici un fel de datorie în această privinţă. Sînt sigură că Lawrence al tău nu-şi tratează astfel clienţii. Dar asta, fireşte, nu înseamnă că aş avea ceva împotrivă.

— Fireşte. Bineînţeles, în afară de cazul că poate n-ai vrut să ştim şi noi.

Domnişoara Trant roşi.

— Asta-i absurd. V-aş fi spus chiar eu. Numai că deocamdată zău că n-am avut prilejul. Am avut prea multe lucruri de făcut. Serios, Hilda, niciodată nu mi s-a întîmplat să fiu atît de ocupată. Nici nu-ţi poţi închipui cîte lucruri sînt de făcut.

Hilda închise ochii — gestul ei favorit dintotdeauna, eficace de data asta, pentru că părea să îndepărteze şi mai mult mînecile cămăşii ieşite de sub vestă şi sticlele de bere.

— Dar spune-mi, te rog, reluă domnişoara Trant, cum de-ai ajuns să mă găseşti aici ?

— I-am telegrafiat lui Truby şi el mi-a spus unde te afli. Pe urmă m-am repezit încoace de cum am avut o clipă liberă. A fost groaznic de incomod că a trebuit să amîn astăzi totul — ştii cum e viaţa la Londra în zilele noastre, totul e pe goană — dar trebuia neapărat să vin. Lawrence ar fi vrut să se deplaseze el personal. La început, cînd a auzit toată povestea a rîs — folosindu-şi, ca de obicei, umorul lui atît de scump — dar curînd şi-a dat seama

că nu e ceva deosebit de amuzant şi voia să vină pentru că socotea că probabil ai fost determinată să semnezi cine ştie ce contract dezastruos şi c-o să-ţi pierzi toţi banii. Zicea că în domeniul ăsta de activitate mişună cei mai teribili escroci şi că el se pricepe de minune la toate astea. Aşadar, zicea că vrea să vină personal să te scoată din încurcătură. Dar eu i-am zis că mai întîi trebuie să-ţi vorbesc eu. Din gara de pe Liverpool Street e un tren foarte bun, şi fireşte că nu mi-a trebuit prea multă vreme ca să-mi închipui că pe-aici lumea ştie negreşit cîte ceva despre tine. Aşadar, Elizabeth, iată totul.

— Înţeleg, zise încet domnişoara Trant. Apoi deodată zîmbi şi atinse uşurel braţul surorii ei : Ei, Hilda, tare bine-mi pare că te văd.

Urmă un răstimp de tăcere. De la pian se auzi un zdrăngănit uşurel. Din partea cealaltă a scenei răsună glasul domnului Oakroyd, înăbuşit pe jumătate de sandvişul din gură, spunînd pe un ton foarte confidenţial :

— Ascultă-mă pe mine ce-ţi zic, Joe, berea care o capeţi de la doaga butoiului e proastă ca dracu' în ultima vreme, da' şi poşirca asta din sticlă e numa' spumă, zău aşa, te umflă ca pe-un balon.

Hilda aruncă o privire disperată spre scenă, apoi se îndepărtă de-a lungul culoarului dintre scaune. Domnişoara Trant o urmă şi împreună se îndreptară spre ieşire, unde se opriră.

— Ei, haide, draga mea, strigă domnişoara Trant, văd că abia aştepţi să-mi spui ceva, şi-o să plesneşti dacă mai ţii vorbele în tine. Poţi să începi.

— Şi văd că şi tu eşti gata să faci o scenă şi să spui tot felul de prostii, replică bonom Hilda. Iar eu refuz să mă cert în localul ăsta absurd, că prea ar fi ridicol.

Apoi, adoptă un aer grav :

— Însă trebuie neapărat să-ţi spun ceva.

— Păi zi orice vrei, Hilda, dă-i drumul.

— Dar draga mea, trebuie să recunoşti că am dreptul să ştiu şi eu. Puteai, cel puţin, să-mi fi spus. Ceea ce nu înţeleg nici în ruptul capului, este cum naiba ai ajuns să intri în cîrdăşie cu indivizii ăştia. Ultima dată cînd am mai avut veşti de la tine te aflai la Hitherton, mobilai căsuţa şi aranjai să închiriezi Conacul. Şi pe urmă lucrul următor pe care-l aflu — şi tocmai de la Truby — e că umbli prin ţară cu o bandă de arlechini prăpădiţi. E mai mult decît absurd. Exact ca şi cum ai fi fost o fetişcană moartă după actori şi dornică să joace teatru ! Cum s-a întîmplat ?

Domnişoara Trant îşi dădu toată osteneala să-i spună cum s-au întîmplat lucrurile, prezentîndu-i o schiţă foarte concisă a aventurilor ei de la plecarea din Hitherton.

— Şi bănuiesc că totul e destul de nefiresc, chiar absurd, recunoscu ea în concluzie. Dar parcă poate omul să fie tot timpul numai înţelept, ce zici ? La urma urmei, ştii bine, Hilda, că tu ai făcut întotdeauna ce-ai vrut. Şi ăsta e un lucru de făcut, e amuzant şi nu face nici un rău nimănui, de fapt, mai degrabă face bine la tot felul de oameni — printre care mă număr şi eu.

— În privinţa asta nu sînt deloc convinsă, zise Hilda.

— Ba eu sînt, zise pe un ton hotărît sora ei.

Hilda o privi lung şi o clipă tăcu. Dădea impresia că se hotărăşte să-şi schimbe strategia, lăsînd la o parte un întreg şirag de reproşuri şi apeluri.

— Ei, bine, Elizabeth, zise ea calm, într-un tîrziu, n-am de gînd să fac pe sora mai mare, impresionantă şi severă, şi chestii dintr-astea. Nici n-am să mă prefac a fi o snoabă de modă veche. N-am să-ţi amintesc ce-ar fi gîndit Tata despre această...

O văzu pe soră-sa zîmbind şi se grăbi să continue :

— Da-da, ştiu. N-a prea fost el de acord nici cu unele din lucrurile pe care le făceam eu. Recunosc că o să trebuiască să-l lăsăm la o parte din conversaţie, pentru că el era împotriva oricărui lucru care nu era pur şi simplu de ţinută princiară. Dar pe de altă parte, nici despre mine n-a putut să zică nimeni că sînt ruginită, nu ? Nu sînt chiar aşa demodată în privinţa teatrului şi a oamenilor de teatru. I-am cunoscut pe la petreceri — vreau să spun pe ăia mai de seamă — şi i-am invitat chiar şi eu în casă la mine, şi trebuie să mărturisesc că am fost bucuroasă să-i văd şi să-i cunosc personal. De fapt, în zilele noastre mai toată lumea se poartă astfel, poate doar cu excepţia vreo cîtorva babalîci maniaci. Dar chestiile în genul ăsta sînt pur şi simplu de mîna a patra şi de foarte prost gust. Sînt doar o adunătură de beţivani şi de fete ordinare care se tîrîie dintr-o locuinţă murdară într-alta, ducînd o viaţă de-a dreptul îngrozitoare cu numai doi *penny* pe săptămînă...

— Splendid, Hilda ! strigă domnişoara Trant. Habar n-am avut că eşti un orator atît de bun. Nu sînt de acord cu tine, dar dă-i drumul înainte.

— Păi, trebuie să recunoşti şi tu, draga mea, că nu există nici o persoană printre oamenii ăştia pe care să-ţi poată trece prin cap s-o inviţi la Hitherton, măcar la ceai.

— Numai că nu recunosc aşa ceva. Şi chiar dacă aş recunoaşte, asta n-ar dovedi nimic. Refuz să tratez totul şi să rezolv toate lucrurile luînd drept criteriu ceea ce aş face, eventual, la Hitherton. Ştii, la urma urmei, m-am cam săturat de Hitherton ! adăugă ea, pe un ton care o ajută pe Hilda să-şi reamintească faptul că ea personal avusese grijă să stea cît mai puţin la Hitherton, ca să nu se plictisească.

— A, bine, ştiu că acolo te-ai plictisit şi ai dus-o îngrozitor, strigă ea pe un ton cam plîngăreţ. Şi ştii că nu m-am supărat cîtuşi de puţin de faptul că toţi banii şi toate lucrurile ţi-au revenit ţie.

— Fireşte, dragă. Nu era nevoie să-mi aminteşti.

— Şi eu şi cu Lawrence ne-am bucurat foarte mult şi trăgeam nădejde că o să vii să stai o vreme la noi şi să cunoşti oameni, şi, poate, chiar să te instalezi la Londra, dacă aveai chef. Făceam tot soiul de planuri, Elizabeth...

— Regret din suflet, Hilda, că ţi-am întors planurile pe dos.

— Ei nu lasă, nu fi absurdă. Dar trebuie să înţelegi că în nici un caz nu poţi continua cu proiectul ăsta dement. Dacă ar fi ceva decent, nu m-aş supăra — măcar că trebuie să recunoşti că nu te pricepi cîtuşi de puţin la afacerile astea — dar acum e prea de tot. În primul rînd, e o treabă atît de murdară şi de neserioasă, că nici nu se

poate vorbi de ea. Şi pe urmă, tu habar n-ai de genul ăsta de lucruri.

— Mda, e drept că n-aveam habar. Dar acum învăţ. Şi e foarte distractiv. Îmi place.

— Şi după cum spune Lawrence, foarte probabil că arlechinii ăştia te jumulesc în dreapta şi-n stînga, trăiesc pe socoteala ta şi-şi bat joc de tine de-ndată ce te întorci cu spatele.

— Nu, nu e adevărat, replică înfocată domnişoara Trant. Cu siguranţă că n-ai dreptate. Sînt foarte recunoscători — şi... şi loiali... şi extrem de harnici. Sînt la fel de cinstiţi şi decenţi ca oricare alţi oameni pe care i-am cunoscut. Singura deosebire este că... sînt mai amuzanţi.

— O vreme, poate, atîta tot.

— O fi şi cum zici tu. E posibil ca omul să nu fie în stare să se aşeze la o viaţă liniştită decît cu genul de oameni pe care i-a cunoscut dintotdeauna şi cu care a fost deprins încă din copilărie. Numai că eu nu vreau să mă aşez la nici un fel de viaţă liniştită, dimpotrivă, vreau să mi-o schimb. Ştii, am dorit să am ceva de făcut şi acuma chiar o fac. Sînt gata oricînd să recunosc că s-ar putea ca foarte curînd să mă plictisesc de genul ăsta de viaţă, dar pînă atunci intenţionez s-o continui, să-mi duc pînă la capăt mica mea aventură. Aşa că asta este, Hilda !

— Bine, dar tu nu înţelegi că... ! Ajunsese la exasperare : Parcă aş vorbi cu unul dintre copii, zău aşa. Tu nu înţelegi că dacă mergi înainte pe drumul ăsta ţi se poate întîmpla orice ? Nu te putem lăsa să rătăceşti de colo pînă colo toată iarna, stînd prin casele cele mai îngrozitoare,

şi încă şi singură, fără să ai pe lîngă tine nici măcar un om în a cărui înţelepciune să te poţi încrede. Şi nu numai atîta, dar ce-o să se întîmple cu banii tăi ? Ai putea foarte uşor să pierzi şi ultimul gologan. E monstruos, Elizabeth. Acuma, vorbind cinstit, ai cîştigat vreun ban pînă-n prezent ?

— Nici o para chioară, răspunse vesel domnişoara Trant.

— Ei, vezi ? ! Hilda era triumfătoare : N-ai cîştigat şi nici n-o să cîştigi vreodată. Cred că sînt toţi nişte cazuri disperate, indivizii ăştia, pentru că altfel n-ar fi ajuns la viaţa pe care o duc.

— Nu, nu e adevărat. Unii dintre ei sînt foarte isteţi şi iscusiţi, mult prea buni pentru auditoriul de care se bucură. Zău aşa, Hilda. Stai să vezi şi tu (la început şovăi, dar apoi avu curajul s-o înfrunte) spectacolul de astă-seară. Rîse : îţi dau un bilet de favoare, ca şi la cei care ne-au lipit afişele prin vitrinele prăvăliilor lor.

— Nu, Elizabeth, nu e o chestie de rîs, se îmbăţoşă Hilda. Şi nu pot rămîne astă-seară, şi chiar dacă aş putea, tot n-aş dori să stau. Toată treaba e de-a dreptul scandaloasă. Uită-te şi la indivizii ăia de-acolo ! Ştiu perfect că te-ai simţit stînjenită în clipa în care am dat cu ochii de ei. Halal „Prieteni de nădejde“ ! Şi tot timpul îţi cheltuieşti banii ca să-i ţii pe prăpădiţii ăştia pe... pe... bere. Şi ei rîd de tine, ştiind perfect că n-au nevoie nici măcar de spectatori, din moment ce te au pe tine ca să se poată îngrăşa pe cheltuiala ta. Şi tu ai putea să faci atîtea lucruri acum — să stai cu noi şi să cunoşti oamenii potriviţi, bărbaţi interesanţi şi... mă rog... de toate. Aş vrea să ştiu şi eu cîţi bani ai aruncat pe fereastră pînă acum ?

— Ei, bine, Hilda, n-am nici cea mai mică intenţie să-ţi spun.

— Dacă ai fi scos măcar ceva bani, tot ar fi fost cît de cît o scuză pentru a merge mai departe, strigă Hilda, care însă în mod evident gîndea că, de fapt, n-ar fi nici un fel de scuză, şi nu făcea decît să folosească primul argument pe care-l găsise la îndemînă. Aşa cum stau lucrurile însă, n-ai nici un fel de scuză.

— Ei, vezi, tocmai aici greşeşti, se repezi să spună domnişoara Trant. Tocmai ăsta mi se pare un motiv în plus ca să rămîn alături de ei. În momentul ăsta sînt mult mai pasionată de toată povestea decît eram cu o săptămînă în urmă. Am fost într-o localitate numită Dotworth — un orăşel de-a dreptul mort — şi acolo am pierdut bani. Da, a fost un fiasco total, trebuie s-o recunosc. Şi după aceea mi-am spus că n-aş renunţa pentru nimica-n lume, cel puţin nu înainte de a fi cu adevărat triumfători. Nu-ţi poţi închipui ce sentimente am avut, Hilda. De fapt, mie-mi plac arlechinii ăştia — şi ţie ţi-ar plăcea unii dintre ei — şi socot că şi ei mă plac pe mine şi le pare îngrozitor de rău că am pierdut bani, iar eu m-aş urî pînă la sfîrşitul vieţii dacă i-aş trăda acum şi i-aş lăsa baltă. Pe urmă m-aş dispreţui pur şi simplu pentru că am dat bir cu fugiţii, renunţînd la întreaga aventură doar pentru ca să mă simt comodă şi în siguranţă, sau pur şi simplu pentru că s-ar putea ca o mînă de oameni să se arate şocaţi.

— Văd că te tulburi şi te enervezi, draga mea, strigă Hilda ridicînd glasul. Ştiam că aşa o să se întîmple. Şi ştiam că o să te dovedeşti absurdă şi încăpăţînată în problema asta. Ai rămas înţepenită acolo la Hitherton, n-ai vrut să te urneşti de acolo şi bineînţeles că în clipa în care te simţi slobodă nu găseşti altceva de făcut decît să te apuci de o treabă complet fără noimă. Da, de o stupiditate perversă ! (De supărare îi dădură lacrimile în ochi.) Dacă vrei să faci ceva, să ai aventuri — cum zici tu — sînt mii de lucruri pe care le-ai putea face şi care ar merita să fie făcute şi nici nu te-ar face pe tine şi pe noi de rîsul lumii. Totul e atît de stupid şi de inutil. Nici nu poate fi lucru mai prostesc decît ăsta. Auzi, să cînţi cîntece răsuflate de *music-hall* şi să tot fluturi din genunchi şi să repeţi bancuri de pe cînd era bunica fată ! Să te apuci să le faci pe vînzătoarele de prin magazine să chicotească ! Să cerşeşti gologani de la băieţii care vînd cîrnaţi la măcelărie ! Şi cine ? Tocmai tu, Elizabeth ! E de-a dreptul de necrezut. Şi cînd te gîndeşti că ai fi putut să cunoşti şi tu diverşi bărbaţi şi te-ai fi putut mărita, în loc să te baţi pe burtă cu nişte actoraşi faliţi în nişte localuri înfiorătoare ca ăsta.

— Dar nu vreau să mă căsătoresc. Şi te rog să încetezi, Hilda.

Acum domnişoara Trant nu mai era îmbujorată ci palidă. Deocamdată nu mai era în stare să reziste la toată această vehemenţă îmbibată de un dispreţ tăios şi incontestabil. Era pusă într-o situaţie teribil de dezavantajoasă pentru că era încă vulnerabilă oricăror atacuri şi nu putea nici să-şi alcătuiască o apărare despre care ştia bine că

există. Nu numai că Hilda refuza să-i înţeleagă motivele şi imboldurile, dar, de fapt, nici ea însăşi nu le înţelegea cu adevărat. Motivaţiile ei izvorau din nişte nevoi obscure, dar vitale, din dorinţe care dispăruseră în subconştient, ca şi pîraiele ce se ascund sub stîncile de calcar — încă de pe cînd era fetiţă. Nici ea nu ştia de ce această viaţă de dansuri şi cîntece, şi beteală, şi reflectoare, şi călătorii aiurite oferea totuşi nişte ciudate satisfacţii. Ştia că e bine să ai multe planuri, să simţi o răspundere, să fii tovarăşul — sau poate chiar conducătorul — acestor fiinţe agreabile de pe scenă, dar restul nu izbutea să-l explice. Aşadar, pentru un moment rămase mută şi neputincioasă.

Hilda îşi dădu seama că are o poziţie avantajoasă de pe care poate continua atacul, dar înainte de a-l împinge pînă la punctul hotărîtor al triumfului, se opri să răsufle. Şi apoi, întîrziind, pierdu momentul.

— Aa, domnişoara Trant ! strigă un glas.

— O, ai venit, domnişoară Thong ! strigă domnişoara Trant încîntată. Vai, ce bine-mi pare.

— Da, nu-i aşa că e plăcut ? Şi ce călătorie ! Dar iată-mă, în sfîrşit, cu toate rochiile gata. Ştiţi, le-am adus şi pe ele. Bineînţeles, că Elsie a cărat cele mai multe. A, dar v-am întrerupt, nu ? Îmi cer scuze, zău aşa. Dar acuma ştiţi cum sînt, mă apucă aşa cîte o veselie şi uit cum trebuie să mă port.

— Nu-i nimic, nu-i nimic, îi zise domnişoara Trant zîmbindu-i. Să ţi-o prezint pe sora mea, doamna Newent. Dînsa e domnişoara Thong care ne-a făcut nişte rochii de-a dreptul minunate.

— Sînt pur şi simplu încîntată de cunoştinţă, strigă domnişoara Thong care încă mai clocotea de efervescenţa extazului. Deşi zău că m-aş mira să arăt cît de cît ca un om care poate fi prezentat în lume. Păi, atîta ce am lucrat la rochiile alea şi am tot amînat clientela şi l-am mai potolit pe tăticu' şi am făcut bagajele, şi p-ormă am mers atîta cu trenul şi am întîlnit-o pe Elsie la gară, şi-am văzut şi marea... Uhu-hu !...

Apoi, începu să tuşească, se luptă să-şi stăpînească accesul şi cu respiraţia întretăiată îi ceru iertare Hildei care nu putea să nu se holbeze uluită la această biată fiinţă rahitică şi ciudată.

— Eh, aşa-mi trebuie, zău aşa, încheie ea pe un ton optimist. Aşa am făcut întotdeauna. Am tolocănit şi iar am tolocănit pînă cînd m-am turburat de tot, nu i-am lăsat pe alţii să strecoare nici măcar o vorbuliţă şi pînă la urmă iaca ! Ştiţi, doamnă Newark, domnişoara Trant o să vă spună cît de proastă sînt.

— Trebuie să intrăm în sală şi să ne uităm la rochii, zise domnişoara Trant. Dacă nu cumva eşti prea obosită, domnişoară Thong, şi ai prefera, eventual, să aştepţi.

— Aş, nu mă văd în stare să aştept nici măcar o clipă. Chiar că-i şi ziceam lui Elsie : „Du-mă numa' pînă la domnişoara Trant ca să vadă rochiile, că altfel n-am odihnă — i-am zis — că altfel parcă aş fi venit aici doar aşa găsindu-mi un pretext mincinos", nu-i aşa, Elsie, că aşa am zis ? Dar unde e ? Probabil, că le-a luat cu ea înăuntru, afară doar de astea. Da-da, hai să mergem înăuntru. Vă interesează costumele astea de scenă, doamnă Newark ? De fapt, sînt convinsă că vă interesează, de

vreme ce sînteţi sora domnişoarei Trant şi o femeie cu atîta bun-gust. Nu vă supăraţi că vi-o spun, nu ? Ştiu că e o observaţie cam îndrăzneaţă, fiindcă vine din partea unei necunoscute, dar alde noi, croitoresele, nu putem să nu băgăm de seamă, nu-i aşa ? Eu una îmi dau seama pe loc : „Dînsa ştie ce-i frumos — îmi zic eu. Moda de la Londra, şi încă de bună calitate", aşa mi-am zis în sinea mea încă din clipa în care v-am văzut, doamnă Newark. Sînteţi sigură că nu vă supăr ? Mă şi întreb ce-o să mai spun sau dacă o să las ceva nespus pînă la sfîrşitul zilei, pentru că sînt într-o stare nemaipomenită. Nu vi se pare bun aerul ? Nu simţiţi aşa cum vă pătrunde ?

— Şi eu am sosit abia adineauri, zise Hilda. Dar într-adevăr, trebuie să recunosc că aici aerul mi se pare a fi bun.

— Chiar este, nu ? strigă domnişoara Thong, cu atît de mult entuziasm încît amîndouă ar fi putut să discute cu ceasurile şi să nu ajungă decît la un compromis triumfător. Chiar asta şi zic. Am simţit că-mi face bine încă de cînd am păşit pe peron. Elsie rîdea de mine cînd mă vedea cum tot trag aer în piept şi-l dau afară, dar — profită cît îl ai la dispoziţie — eu aşa zic întotdeauna. Aicea mergem ?

— Vino şi tu, Hilda, zise domnişoara Trant. Trebuie neapărat să vezi rochiile astea. Şi apoi, încercă un atac mai îndrăzneţ : Am nevoie şi de sfatul tău.

Şi Hilda le urmă, scoţînd doar cîteva sunete slabe care poate sugerau că puţin îi pasă. De cincisprezece ani încoace îi tot oferea surorii ei sfaturi despre îmbrăcăminte şi nu avea de gînd să se oprească tocmai acum,

chiar dacă fata se transformase deodată în directoare de arlechini. Dar o dată intrată, fu silită să asculte flecăreala entuziastă a domnişoarei Thong, care, după cît se părea, socotea că e de datoria ei să fie legată de acest musafir.

— Va să zică asta este sala, strigă domnişoara Thong. O, dar ce frumos e aranjată ! Şi are şi o scenă propriu-zisă. Şi astă-seară o să-i văd pe toţi jucînd şi o să văd şi rochiile făcute de mine. Dar mă întreb unde o să şed. Aş vrea să mă aşez chiar acum pe locul meu, doar aşa ca să-l încerc. Dumneavoastră unde o să staţi, doamnă Newark ?

— N-am să fiu aici. Mă întorc la Londra.

— Serios ? Vai ce păcat ! Dar bănuiesc că dumneavoastră aveţi prilejul să-i vedeţi oricînd, nu-i aşa, de vreme ce sînteţi sora domnişoarei Trant şi puteţi să faceţi naveta, probabil. Dar pentru sărăcuţa de mine, trebuie să vă mărturisesc că e o adevărată încîntare, o mană cerească. Vai şi cu cîtă nerăbdare am aşteptat evenimentul şi cînd vă gîndiţi că asta pune capac la călătoria pe care am făcut-o ! Sînt grozavi, nu-i aşa ? Şi acuma am auzit că sînt încă şi mai buni decît atunci cînd i-am văzut eu ! Şi vă închipuiţi ce-nseamnă să vezi rochiile pe care le-ai făcut cu mîinile tale ieşind pe scenă, o părticică din spectacol, ai putea zice, gîndiţi-vă numai !

Domnişoara Trant inspecta o rochie pe care Elsie o ţinea ca pentru probă.

— Phii, dar e de-a dreptul minunată, strigă ea. Ridică ochii, întîlni privirea surorii ei şi desluşi o licărire de interes : Hilda, ia uită-te şi tu la asta, zise ea.

— Da, e foarte drăguţă, recunoscu Hilda. Dar, după părerea mea, e cam prea bună pentru genul ăsta de muncă.

— Vai, nu, doamnă Newark, cum puteţi să spuneţi una ca asta ! strigă domnişoara Thong. Se poartă foarte bine şi se spală uşor de tot. Puneţi numai o clipă mîna pe ea şi uitaţi-vă bine.

Şi Hilda se uită bine la această rochie şi la celelalte şi cu toate că-şi păstra o atitudine destul de maiestuoasă şi condescendentă, de parcă ar fi privit de la o mare înălţime la aceste rochii, la creatoarea lor şi la persoanele ce aveau să le poarte — merse pînă acolo încît s-o felicite pe domnişoara Thong.

— Mă gîndisem să aranjez o scenă ca de pe vremea reginei Victoria, îi zise domnişoara Trant. Ţi-aduci aminte de teancul ăla de note şi cîntece vechi pe care le-aveam noi acasă ? Unele din ele ar mai putea fi folosite. Mai ţii minte cum rîdeam noi de ele, măcar că unele erau destul de agreabile ? Şi cu crinolina ce s-a întîmplat ? N-ai dus-o la oraş ca rochie pentru un bal mascat ?

— Ba da, dar n-ai putea-o folosi pe scenă, zise Hilda, uitînd să se mai poarte aşa cum intenţionase. Nu e destul de viu colorată. Şi pe urmă e mult prea sărăcuţă. Nu ţii minte ce strîmtă era ? Aveam de gînd s-o dau la modificat, dar nu m-am învrednicit încă.

— Da, ştiu, Hilda, dar m-am gîndit că dacă n-ai avea nimica împotrivă să ne-o împrumuţi — o scenă din epoca victoriană ar fi încîntătoare, nu-i aşa ? — domnişoara Thong ar putea, mai mult sau mai puţin s-o copieze. Vezi

doar ce îndemînatecă și pricepută e. Sînt întru totul de acord că nu e destul de viu colorată. Tu ce culori ai sugera, draga mea ? întrebă ea pe tonul cel mai serios pe care-l putea adopta.

Era absurd, dar Hilda se trezi nu numai promițînd să le împrumute crinolina, dar și sugerînd culori și materiale și chiar discutînd toată problema cu micuța croitoreasă fantastică pe care Elizabeth o pescuise în timpul ridicolelor ei călătorii. Și cînd terminară, tocmai i se făcuse poftă de ceai. Totuși nu rămase să vadă spectacolul de seară. Dacă ar fi făcut-o ar fi însemnat să sugereze că nu are cîtuși de puțin voință proprie, ca să nu mai vorbim de faptul că ar fi lipsit de la petrecerea familiei Dexter. Ținu morțiș să se întoarcă așa cum plănuise, cu trenul de cinci treizeci și cinci după-amiaza, și spuse acest lucru în repetate rînduri, căci avea oarecum aerul unui tren pe care îl iau femeile hotărîte din fire.

— Și bagă bine de seamă, Elizabeth, îi zise ea la gară, că nu m-am răzgîndit cîtuși de puțin. Socot că te porți îngrozitor. Toată povestea este cum nu se poate mai absurdă. Și zău că ar trebui să vorbești cît mai curînd cu Lawrence, pentru că probabil că în fiecare clipă ești escrocată într-un mod crunt. Și ai grijă de tine, și în clipa în care ai să simți că nu mai ești chiar atît de încăpățînată ca un catîr și o să-ți dai seama cît de inutilă, neserioasă și obositoare e toată treaba asta, anunță-ne și pe noi, las-o baltă și fugi, și noi o să avem grijă — adică cel puțin Lawrence — ca indivizii ăștia să nu poată să profite de tine.

— Bine, Hilda, așa am să fac, zise domnișoara Trant pe un ton cît se poate de calm, aproape supusă și doar cu o mică licărire amuzată în ochi.

Însă izbutea foarte ușor să audă glasul unei alte Hilde, străduindu-se să explice și să scuze capriciile și ștrengăriile nesăbuite ale surorii ei mai mici, Elizabeth, ba chiar transformîndu-le într-un capital pentru petrecerile mondene. „Da, draga mea — zicea degajat acest glas — e perfect adevărat. Aiurită cum e, într-adevăr bate drumurile țării, conducînd o trupă de revistă. Firește că nu sînt chiar indivizi dintr-ăia ordinari de mîna a patra, ci sînt, de fapt, buni de tot — vreo doi sînt adevărate genii tinere — și Elizabeth i-a descoperit în nu știu ce localitate prăpădită și a zis că o să-i facă celebri. Și așa că o vezi închiriind teatre și desenînd sau aranjînd costume și cîte și mai cîte. A, da, e o nebunie, firește ! Dar foarte amuzantă și originală, nu vi se pare ? Exact ! De ce nu ? Tocmai asta zic și eu. Realitatea este că i-am și dat cîteva sfaturi admirabile în legătură cu vreo două-trei chestii la care nu se pricepea." Și tot așa continua să sporovăiască glasul acela, în timp ce domnișoara Trant își ridică foarte serioasă ochii ca să întîmpine privirea plină de reproșuri a surorii ei.

După ce Hilda îi mai dădu un ultim avertisment și-i mai făcu un ultim semn de despărțire din trenul de 5,35 p. m., domnișoara Trant se întoarse cu un aer vioi la micuțul ei hotel, briza mării biciuindu-i sîngele din obraji pînă cînd le dădu culoarea unor steaguri triumfătoare. Acum nu-i mai păsa. Nu mai erau două domnișoare Trant, care să se ia la trîntă și să boxeze între ele în în-

tunericul minții ei, ci doar una care privea îndrăzneț lumea cu cei doi frumoși ochi cenușii. Marea încercare venise — și trecuse. Măcar dacă acești oameni ar vrea să vină în număr mare și să savureze pe „Prietenii ei de nădejde" în loc să șadă triști pe la casele lor sau să se ducă la cinema sau să zacă toată noaptea la bar — ar fi fericită.

IV

Seara de miercuri merse mai bine decît cea de luni sau de marți ; erau mai mulți oameni, în special pe locurile ieftine, și — poate influențați fiind de domnișoara Thong care aplauda fiecare număr și fiecare gag, erau cu toții ceva mai entuziaști. Joi spectacolul merse încă și mai bine — dar, firește, joia după-amiază sînt liberi și funcționarii comerciali, iar magazinele sînt închise. Numai că și vineri lucrurile merseră la fel de bine ca și joi, ba chiar publicul își manifestă și mai călduros aprecierea. Dar nici una dintre aceste seri — după cum spunea doamna Joe — nu era ceea ce s-ar putea numi cu adevărat un Spectacol. Mai rămîneau încă rînduri întregi de scaune goale (familia Lemn, le numea Jimmy Nunn) ; aplauzele erau firave, ocazionale și aproape că nu-ți ofereau prilejul unui bis ; și era greu să nu simți că noaptea tristă pătrunde în sală încetul cu încetul și înăbușe pînă și puținul entuziasm manifest în sala pe jumătate goală. Iar acum marea întrebare era : Oare sîmbătă va fi un adevărat Spectacol ?

— Dacă și spectacolul de sîmbătă se fîsîie, — anunță doamna Joe vineri seara în camera de toaletă a femeilor — nici nu mai pot îndrăzni să dau ochii cu domnișoara Trant, dragele mele. Dotworth nu conta...

— Păi, toată prăpădenia aia de oraș n-avea doi gologani la sufletul ei, chiar dacă puneau mînă de la mînă, interveni Elsie, frecîndu-și cam prea tare fața. Ăia dacă izbuteau să încropească o partidă de whist, apăi atunci nu-i mai puteai scoate din casă luni întregi.

— Dar aici e altfel. În general, trece drept un oraș bun pentru angajamente de spectacole, și la urma urmei nu ne aflăm decît la jumătatea lui octombrie. Și uitați-vă ce-am realizat, adăuga doamna Joe cu tristețe, aproape deznădăjduită. Domnișoara Trant o să ne considere pe toți niște pești morți — asta în cazul cînd o fi cunoscînd expresia, ceea ce nu prea cred.

— Norocul ei ! strigă Susie, acea copilă a teatrului. Își trase rochia peste cap și apoi, de îndată ce ieși din ea observă : Trebuie să recunosc că grozav mi-ar plăcea să-i arătăm un adevărat *Spectacol*. Ea săraca — Domnul s-o aibă în pază ! — nu pare să-și fi pierdut curajul, dar oricum — îmi închipui că o sală arhiplină, trimiterea clienților cu bani la plimbare pentru că nu mai sînt bilete, bisuri cerute mereu, cinci ridicări de cortină, cuvîntări, mulțumiri din partea directorului — „zarva obișnuită" despre care vorbește toată lumea prin reclame și pe care n-o vede niciodată mai nimeni — ar face-o să prindă și ea inimă. Sînt convinsă de asta. Și numărul ăla nou pe care l-au scris pentru mine Jimmy și cu Inigo abia așteaptă să fie prezentat unui public care nu șade acolo

pur şi simplu ca să audă Imnul regal cîntat la încheierea spectacolului. Zău, doamnelor, cîntecul ăla ţipă pur şi simplu că are nevoie de cîteva şiruri de spectatori însufleţiţi.

— Exact, zise doamna Joe. Chiar aşa rutinată cum sînt — şi, de fapt, prea puţine artiste care se pot numi cu adevărat artiste au cunoscut mai multe „căderi“ de spectacole decît am văzut eu la viaţa mea — nici eu nu pot, pur şi simplu nu pot să cînt pentru nişte scaune. Eu simt pur şi simplu spaţiile goale, draga mea, te asigur că aşa este, şi nici nu-ţi poţi închipui cît de mult dăunează interpretării mele. I-am spus azi-dimineaţă domnişoarei Trant cînd am întîlnit-o pe faleză. I-am zis : „La drept vorbind, deocamdată nici nu m-aţi auzit măcar interpretînd cu adevărat un cîntec“. Dar nu i-am spus de ce. Mi s-ar fi părut că ar fi însemnat să adaug şi o ocară la rana ei — adică nu că i-aş fi adus eu vreo rană, dar înţelegeţi ce vreau să spun, nu ?

Ştiau ele ce vrea să spună, şi cu toatele oftară în cor de dorul unui Spectacol.

Nici Jimmy Nunn şi cu domnul Morton Mitcham — luînd ceea ce numeau ei „una mică“ cu administratorul Digului, domnul Porson, sîmbătă dimineaţă la Bufet — nu izbutiră să se ţină prea departe de acest subiect.

— Da, zise domnul Porson, deocamdată s-au strîns cam vreo patruzeci şi trei de lire. Asta înseamnă că astă-seară abia dacă o să ajungeţi să vă acoperiţi garanţia, fireşte, în afară de cazul cînd o fi aglomeraţie. Vremea umedă ar putea să aducă lumea la teatru, măcar că nu prea se înghesuie ei să vină tocmai pînă la Dig cînd

plouă afară. Dacă o fi frumos, atunci n-o să prea vrea să intre în sală. Iar cînd e vreme proastă nu le place Digul.

Şi domnul Porson adăugă rîsul acela scurt şi cam lipsit de veselie, pe care-l lipea întotdeauna la coada acestei observaţii (o mai făcuse de cel puţin cincizeci de ori în cursul acestui sezon, ca să nu mai vorbim de celelalte sezoane).

— Dacă vreţi să ştiţi părerea mea, zise pe un ton impozant domnul Mitcham, cred că în oraşul ăsta ne-am cam pus pe roate. Unii dintre tipii care vin aici — indivizi care în viaţa lor nu s-au dus la un spectacol — au început să vorbească despre al nostru. Ştiţi, au auzit şi ei cîte ceva. Dacă am mai rămîne aici o săptămînă, am ajunge să facem săli pline. Ascultaţi-mă pe mine, că am mai văzut eu chestii dintr-astea. Dar vedeţi, tocmai asta e problema, că nu mai rămînem aici.

— Tocmai asta gîndeam şi eu, recunoscu trist Jimmy Nunn. Ne-am pus pe roate, dar prea tîrziu. A dracului baftă tîmpită, zic eu. Cum vă spuneam, domnule Porson, doamna asta care ne conduce, domnişoara Trant, a pus la bătaie pentru noi o grămadă de bani...

— O grămadă de bani, repetă pe un ton mai apăsat domnul Mitcham, cu aerul unui om care cînd vede o grămadă de bani ştie ce înseamnă aia.

— Ştiţi, domnule Porson, e nouă în branşă — continuă Jimmy — şi e cineva, o adevărată *lady* — fiică de general, zice lumea. Ei, bine, ar fi timpul să înceapă să mai vadă şi ea că-şi scoate din pîrleală.

— Altfel o să creadă că am tras-o noi în piept, zise domnul Mitcham cu glas de cioclu.

— Iar spectacolul ar trebui să meargă, zise Jimmy.

— Ce mai, ar trebui să meargă straşnic, reluă domnul Mitcham care aflîndu-se în această dispoziţie deznădăjduită căpăta un aer mai transoceanic ca oricînd.

Domnul Porson mai auzise vorbe în genul ăsta, de obicei chiar aici la Bufet, săptămînă de săptămînă, din aprilie încoace, şi totuşi căzu imediat de acord că e un spectacol foarte bun.

— Eu nu zic că e pe gustul tuturor, adăugă el cu un aer de preşedinte de tribunal. Nu e o chestie dintr-aia în care toţi merg împleticindu-se şi se ciocnesc unul de altul şi te gîdilă pe la subsuori ca să-ţi stoarcă rîsete şi aplauze. E un mic spectacol foarte drăguţ şi sîntem şi noi la fel de dezamăgiţi ca şi dumneavoastră. După ce-şi termină băutura din pahar zise : Ei, o să cam trebuiască s-o iau din loc.

Domnul Porson mereu o tot lua din loc —, după cum ştiau prea bine pe propria lor piele, domnişoara Trant şi Jimmy şi alţi oameni care aveau treabă cu el. Atîta o tot lua din loc încît nu-l găseai în nici un loc. Cei doi priviră în urma lui, apoi se uitară unul la altul, ridicînd uşurel din sprîncene, ceea ce voia să exprime părerea lor nu prea favorabilă despre domnul Porson, şi ideea că se prea poate ca domnul Porson să fie agreabil la un păhărel, dar cu una, cu alta, un individ complet nepriceput — genul de administrator sau director sortit să năruie perspectivele oricărui spectacol.

— Ce-ar fi să dăm pe gît ce-a mai rămas pe fundul paharului şi să mergem să vedem dacă sînt ceva cereri de bilete ? întrebă Jimmy.

Casa de bilete se afla chiar la intrarea pe dig. Le trebuiră zece minute pînă să ajungă acolo, dar între timp forfecară cel puţin zece dintre indivizii care-şi croiseră drum — evident prin pile, dragul meu — către posturile de conducere, stabilind că cel puţin nouă din ei făceau umbră degeaba pămîntului.

— Sărut mînuşiţele, domniţă. Dar ce strălucitoare arăţi, îi zise domnul Mitcham tinerei casieriţe despre care orice ar fi putut zice numai că străluceşte nu. Cum mai merg treburile ?

Dar tînăra, care suferise mult de bronşită, chiar că se lumină de data asta :

— Păi azi s-a mai îndreptat niţel vînzarea, replică ea. S-au umplut deja cam vreo două rînduri şi jumătate din fotoliile de orchestră, la doi şilingi şi patru *penny* biletul, şi s-au reţinut mai multe bilete chiar şi prin telefon. Nu m-ar mira deloc dacă de data asta ar veni şi o mulţime de persoane selecte. Sînt convinsă că astă-seară o să aveţi o sală grozavă.

— Domnul să te sărute pe frunte, păpuşico, pentru vorbele astea, îi zise Jimmy. Şi apoi schimbă o privire cu domnul Mitcham : Sună bine, bătrîne.

— Păi tocmai cum îţi ziceam, răspunse domnul Mitcham. Am prins aripi în oraşul ăsta, chit că asta se întîmplă abia în ultimul moment. Dacă mai stăteam o săptămînă, făceam săli arhipline seară de seară.

— Oricum şi o bună reprezentaţie de adio tot ar fi ceva. Mai prindem şi noi niţel curaj şi pe urmă, sună bine şi pentru reclame : „Mulţumirile noastre pentru aprecierile dumneavoastră entuziaste cu prilejul reprezentaţiei

de adio de la Sandybay. Ultima seară a fost un succes monstru !“ Şi să-ţi spun eu ce cred, Mitcham, adăugă cu multă seriozitate Jimmy : Domnul Porson ar trebui să mai aducă ceva scaune să fie la îndemînă. Mi-á zis el că a împrumutat vreo cincizeci sindicatului. Eu sînt de părere să-i zicem să le aducă la loc. Au tot timpul, în cursul după-amiezii. Am să-i las un bilet.

Domnişoara Trant personal asistă la introducerea scaunelor suplimentare către sfîrşitul după-amiezii. Domnul Oakroyd se afla şi el acolo, dînd o mînă de ajutor.

— Bănuiesc că ăştia se aşteaptă la ceva grozav săptămîna viitoare, îi zise domnişoara Trant cu o undă de amărăciune în glas. Pentru noi n-au nevoie de scaune în plus.

— Ba da, domnişoară Trant, zău că au — îi răspunse el împingîndu-şi, ca de obicei, pe ceafă şepcuţa maro, căci n-o scotea niciodată de pe cap şi întotdeauna o saluta cu acest gest. O să fie di granda, după cîte aud, şi chiar şi cu scaunele astea în plus care va să zică că n-o să fie locuri decît în picioare pentru ăia de vin în ultima clipă, eu aşa chitesc. Vin toţi ăia la care stau eu şi cu prietenii şi rubedeniile lor, asta o ştiu ca popa şi s-au vîndut toate locurile bune — chiar şi alea de doi şilingi şi patru.

— Vai, dar asta e splendid, nu, domnule Oakroyd ? strigă ea entuziasmată.

— Mde, oricum o să fie niţică schimbare, recunoscu el pe un ton sec.

Domnişoara Trant îl privi cu reproş :

— Asta e tot ce poţi să spui ?

Domnul Oakroyd nu se împurpură la faţă fiindcă îmbujorarea nu-i stătea în obicei, dar avea un aer niţel încurcat :

— Ba nu, vai de mine — protestă el — sînt chiar bucuros. E straşnic !

Domnişoara Trant, destul de emoţionată acum, se întoarse seara la Pavilion mai devreme decît de obicei, şi cu toate că şi acum burniţa trist ca în fiecare zi, digul arătînd la fel de melancolic şi părăsit ca întotdeauna, şuvoaie de oameni se îndrepta deja către Pavilion. În ceasul al doisprezecelea, Sandybay descoperise că „Prietenii de nădejde“ îi oferă un spectacol neobişnuit de bun. Cu zece minute înainte de ridicarea cortinei toate locurile nerezervate erau ocupate şi o mulţime de oameni stăteau în picioare de o parte şi de alta a sălii, în fund. Peste cinci minute, după ce se mai înghesuiseră înăuntru cîţiva, la casă apăru avizul „Nu mai sînt bilete“ şi efectiv casieriţa respingea banii amatorilor. Domnişoara Trant, care şedea într-un colţ în culise, aproape de cabina actriţelor, află chiar din gura domnului Porson această veste şi imediat ecoul ei se răspîndi bîzîind peste tot pe unde se îmbrăcau actorii : „Le dă banii înapoi, tu“. „S-a umplut pînă la acoperiş, şefule“ : Şi se duceau pe rînd să iscodească printre faldurile cortinei. „O să fie un Spectacol adevărat, fetiţo“, îşi strigau una alteia. „Ce-ţi ziceam eu ? Parcă am ştiut, zău aşa.“

— Ei, domnişoară Trant, îi zise doamna Joe, acum vezi şi dumneata cîtă deosebire faţă de altădată, nu ?

Într-adevăr, domnişoara Trant simţea diferenţa. Întreaga atmosferă a sălii se schimbase. Ştiau de la început

că de cealaltă parte a cortinei nu mai sînt deloc spații reci și scaune goale, și priviri tîmpe și oameni care cască de plictiseală ; că toată lumea se așteaptă să fie amuzată într-un mod încîntător, că a și ieșit deja în întîmpinarea actorilor, pînă la jumătatea drumului, și că abia așteaptă să fredoneze melodiile, să rîdă și să izbucnească în aplauze furtunoase, să se cutremure sala. Domnișoara Trant încercă să se amuze în mod detașat de emoția celorlalți, dar nu izbuti. Palpita, la fel de tulburată ca și ei, fiind doar recunoscătoare că ea personal nu avea obligația să facă nimic. Vai, se prea poate să fi fost absurd, dar era palpitant, fascinant !

Jimmy avu o inspirație de ultimă oră :

— Hai să începem cu partea orchestrală dindărătul cortinei. Cele două numere ale noastre : *Strecurîndu-te după colț* și apoi melodia aia a lui Susie.

Inigo izbutise să transcrie cele două cîntece ale lui pentru micuța orchestră de *jazz,* cu oarecare ajutor din partea lui Morton Mitcham, și ambele fuseseră bine repetate. Își luară instrumentele și locurile respective : Inigo la pian ; Jimmy la baterie ; Mitcham cu banjo-ul ; iar Joe, Susie și Elsie cu cornul, vioara și saxofonul tenor — instrumente la care știau ei să cînte ca amatori, dar la un nivel destul de ridicat. După mai puțin de un minut așteptau semnalul de începere.

Se stinse lumina în sală și se aprinseră reflectoarele. Deja răsunară aplauze. Apoi — un-doi-trei, și porniră. „Tra-la-la-la-la-la, Tra-la-la, tra-la-la." La început domol, apoi din ce în ce mai tare, și la urmă, cu toată vigoarea. Parcă simțeai prin cortină cum tot auditoriul se mișcă în ritmul melodiei. Oamenii băteau din picioare ; fredonau ; o mîncau cu lingura și cu pîine. O ultimă înfloritură în chip de coda, încununată de Jimmy care făcu să răsune demențial talgerul atîrnat. O clipă de tăcere. Apoi întregul Pavilion părea să fie o mare de mîini care aplaudă.

— Instrumentele afară ! strigă Jimmy în mijlocul vacarmului. Și apoi toată lumea pe scenă și începem cu numărul de ansamblu, ca de obicei ! Haideți-haideți ! Gata, Inigo ! Pregătește cortina, Oakroyd ! Doamne ! Astă-seară o să meargă de mama focului !

Și așa chiar și merse. Aplauzele tunară cînd Joe îi avertiză pe spectatori împotriva pericolelor oceanului adînc, și bubuiră cînd doamna Joe îl descoperi pe Angus Macdonald întorcîndu-se din război. Spectatorii se ridicară pînă la unul, într-un glas, cînd Elsie anunță foarte melodios că e în căutarea unui băiat în genul lor. Îl reduseră pe Morton Mitcham doar la un os zîmbitor și transpirat, iar el făcu atîtea trucuri și cîntă atîtea melodii încît probabil că atît cărțile de joc, cît și coardele banjo-ului trebuie să fi devenit incandescente pînă cînd le lăsă din mînă. Urlară de rîs de cîte ori Jimmy deschise gura sau străbătu scena. Iar cînd Jerry Jerningham se ocupă de strecuratul după colț și Susie dădu la iveală cîntecul ei cel nou despre întoarcerea acasă, atunci spectatorii pierdură ultima urmă de milă, aplaudară și bătură din picioare, fluierară, repetară aceleași și aceleași zgomote ca să-i aducă înapoi pe scenă pe cei doi protagoniști. Într-un tîrziu cînd se lăsă cortina finală, se făcuse aproape

unsprezece (de obicei terminau cu trei ore mai devreme), dar nici atunci publicul vrăjit nu voia să înceteze aplauzele.

— Discuuurs ! Vrem un discuurs ! strigau unii dintre ei.

Jimmy îi făcu semn domnișoarei Trant, care stătea în picioare în culise, deopotrivă emoționată și istovită, fremătînd toată, pentru că în loc să fie un simplu spectator, văzuse atît actorii cît și publicul. „Haideți, spuneți-le ceva", părea să-i șoptească gura lui Jimmy.

Imediat ea făcu semn disperată că nu vrea. N-ar fi fost în stare să se clatine pînă la spotul de lumină și să se adreseze monstrului aceluia gigantic și zgomotos — deși prietenos altfel — după cum n-ar fi fost în stare nici să zboare pînă la Lună.

— Doamnelor și domnilor, începu Jimmy.

Dar acesta fu semnalul unei noi izbucniri, și în toiul ei îl văzură cu toții pe plasator dînd din coate ca să poată răzbi pînă pe scenă și să aducă un splendid buchet de trandafiri. Între timp, se aprinsese lumina în sală și cei de pe scenă văzură buchetul apropiindu-se. Cele trei protagoniste nu-și mai luară ochii de la el. Doamna Joe avea și ea micile ei speranțe — căci ce, la urma urmei, nu era posibil să se afle în sală și un Meloman ? Lui Elsie îi fulgeră prin minte gîndul că probabil vreun distins prieten de-al ei — Elsie era foarte bogată în prieteni distinși — se află în primele rînduri. Susie își și pregătea încă de pe atunci un surîs cu totul special și o reverență cu totul ieșită din comun, căci era puțin probabil ca buchetul să fie pentru altcineva. Dacă existase vreodată o fată care

să merite un buchet, apoi cu siguranță că ea și-l cîștigase pe deplin prin eforturile de astă-seară. Plasatorul îl ridică și Jimmy înaintă cu un pas țopăit ca să-l primească. Citi eticheta și cele trei femei își ținură respirația. Se întoarse și cu un gest de o grație ironică și cu un zîmbet afectat i-l înmînă lui Jerry Jerningham.

Domnul Jerningham — foarte încălzit, foarte obosit, poate chiar cu sudoarea cam prea strălucitoare, dar încă plin de o rară distincție — făcu o extrem de grațioasă plecăciune de mulțumire, și apoi — după o privire fugitivă aruncată cartonașului care spunea „Domnului Jerry Jerningham din partea unui admirator necunoscut" și o spunea cu toate înfloriturile și grația unui scris foarte feminin — zîmbi din nou publicului, le zîmbi și colegilor, dintre care trei încercau să-și ascundă privirile ce îmbinau uimirea cu dezgustul. Și, am putea, eventual, să recunoaștem, chiar de pe acum, că săptămîni întregi s-a tot discutat în cabinele doamnelor despre acel imens buchet de flori, și chiar că noi personal n-am auzit încă ultimele lucruri în legătură cu el, după cum e foarte posibil ca Admiratorul Necunoscut să reapară.

Într-un tîrziu se termină totul. Inigo, mai înfierbîntat și poate chiar mai obosit decît domnul Jerningham, dar neavînd cîtuși de puțin distincția acestuia, bocăni la pian ceva care aducea vag cu Imnul Regal, iar apoi, fiind adăpostit de cortina lăsată între timp, era gata să cadă de pe scaun.

— Ăsta e băiatul care ar fi trebuit să primească un buchet, zise doamna Joe, posesoarea unei opinii foarte

bune despre Inigo. Ia uitați-vă ce frumos a muncit. Și pe el nici măcar nu l-a aplaudat nimeni !

— Da, asta e o porcărie, zise Susie zîmbindu-i. Ia uitați-vă — o să-i iasă de tot bucla aia de păr. Nu-i nimic, să știi, Inigo, c-ai fost grozav ! Și tu, iar cîntecul ăla e un amor, un amor, un amooor !

Și fugi.

Domnișoara Trant se trezi cu domnul Porson ținîndu-se pe lîngă cotul ei și spunîndu-i ceva despre o revenire și un nou angajamet, dar în momentul acela îi era absolut imposibil să fie înțeleaptă și calmă. În jur continuau cu toții să-și strige unul altuia felicitări și strîngeau decorurile. Parcă s-ar fi spart un chef nebun. După vreo două minute, se hotărî să aștepte afară pînă cînd se schimbă unii dintre actori. Și era foarte ciudat să iasă afară și să găsească acolo noaptea, scînteierile falezei și esplanadei, întunericul misterios și murmurător al mării, luminile solitare din depărtare și briza răcoroasă și săracă care acum părea atît de dulce.

Ieșiră pe rînd, siluete vagi cu voci care jubilau. O țigară zbură cu o traiectorie curbă, ca un infim meteor, și un glas zise :

— Ah, prefer să trag în piept aer decît asta.

Se strînseră cu toții în jurul ei :

— Ei, ați văzut ce înseamnă un Spectacol ? strigară în cor.

Și apoi :

— Ce reprezentație de adio !

Și apoi :

— Succes monstru la Sandybay, tu !

Jerry Jerningham întinse buchetul lui Elsie, care condescinse să miroase trandafirii. Doamna Joe îl descoperi pe domnul Joe care o apucă strîns de braț și conferi întregii scene o agreabilă aromă domestică, așa că aproape îl puteai vedea acolo cu ei și pe micuțul George. Inigo se furișă prin spatele lor ca să se poată așeza alături de Susie — o fată derutantă care scăpa mereu printre degete. Domnul Mitcham se afla încă și acum în toiul unei anecdote căreia nimeni nu-i acorda nici cea mai mică atenție. Se apropie și Jimmy Nunn, dîndu-i instrucțiuni domnului Oakroyd. Apoi, deodată, cu toții într-un glas, își spuseră unul altuia cît de obosiți sînt.

— Și eu la fel, strigă domnișoara Trant, măcar că n-am făcut nimic. Mă simt de parcă n-aș mai fi dormit de trei zile. Slavă Domnului că mîine e duminică !

— Da, zise Jimmy, și apropo : Am cercetat problema trenurilor pentru Winstead. Le-am însemnat în agendă și cînd ajungem la intrare am să vă spun cu care mergem. Bineînțeles că unul direct nu există. Ca de obicei, e o chestie de transbordare — o oră de așteptare la Glodenii de Noroi și apoi încă un ceas de așteptat la Noroienii de pe Glod și așa mai departe. Pe cine luați în mașină, domnișoară Trant ? Poate n-ar fi rău dacă ne-ați spune de pe acum.

— O, Dumnezeule, uitasem ! strigă ea, cu o spaimă atît de ridicolă încît cu toții izbucniră în rîs. Și eu care mă gîndeam să petrec o zi liniștită și agreabilă aici, să iau micul-dejun în pat, cu o carte în mînă, și apoi să mai

cos cîte ceva. Îmi ieşise complet din minte Winstead. Nu e îngrozitor ? Iar trebuie s-o luăm de la capăt !

Şi apoi rîseră iarăşi de ea, căci ceva din glasul ei le spunea clar că acum e mult mai fericită de toată povestea asta şi că s-a consolidat tovărăşia dintre ei. Se deplasară încet către intrarea pe dig, plănuind călătoria de a doua zi.

CUPRINS

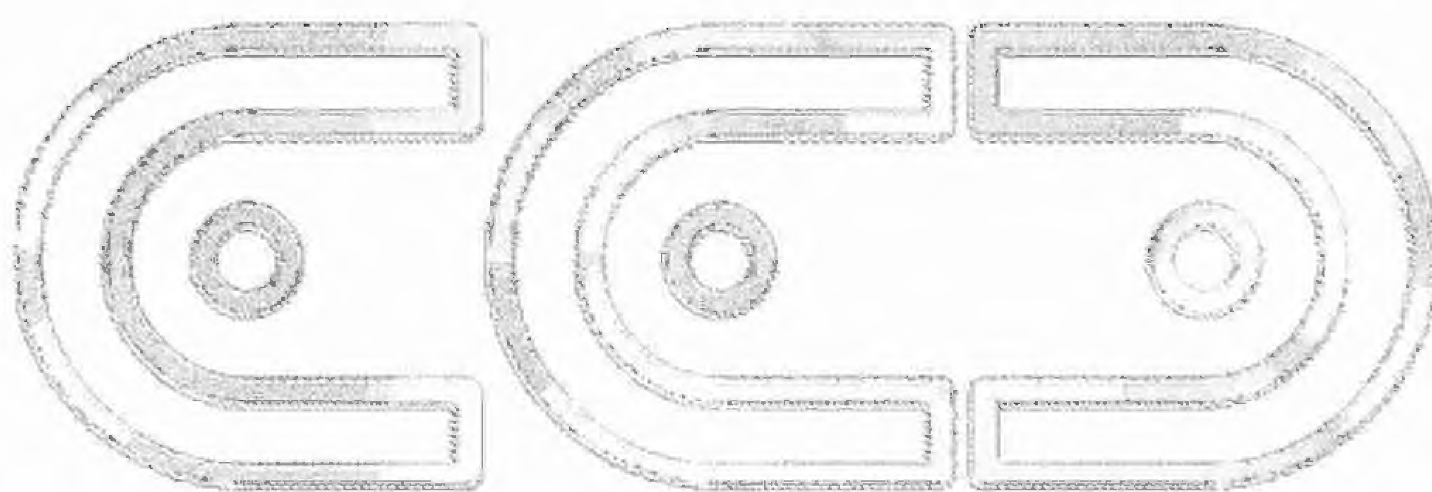
Lector : CARMEN DUMITRESCU
Tehnoredactor : AURELIA ANTON

Bun de tipar : 26.X.1978. Tiraj : 50 120 ex. broşate.
Coli ed. : 12,88. Coli tipar : 9,75.

Comanda nr. 80 333
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti
Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

de

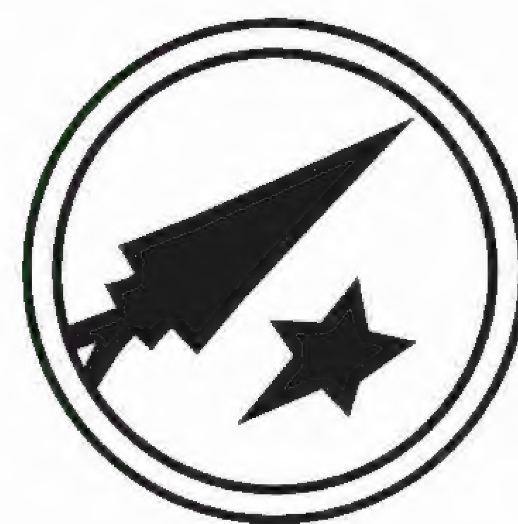

Anonim

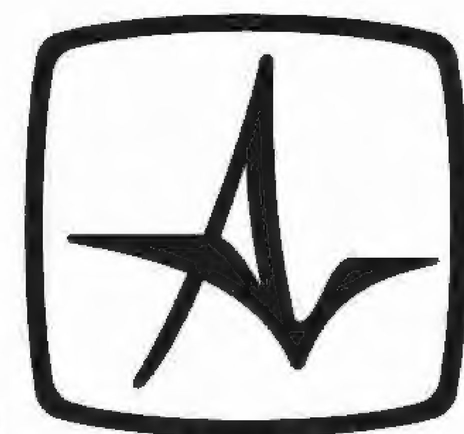
și

CAT Graur

Antwerpen

2024

